

Stopamo v leto novih preizkušenj

Še štiri dni, pravijo koledarji, pa bomo lahko poslali leto 1979 v ropotarnico, na skladovnico odloženih in zaprašenih let. Zagledani v prihodnost si bomo želeli, da bi bilo novo leto v vsem boljše od starega. Zdravju, osebnosti sreči slehernega med nami pa blaginji in miru bodo namenjene naše prve zdravice. Vsega tega potrebujemo največ in predvsem, da bomo zmogli naloge, ki nas čakajo v letu 1980.

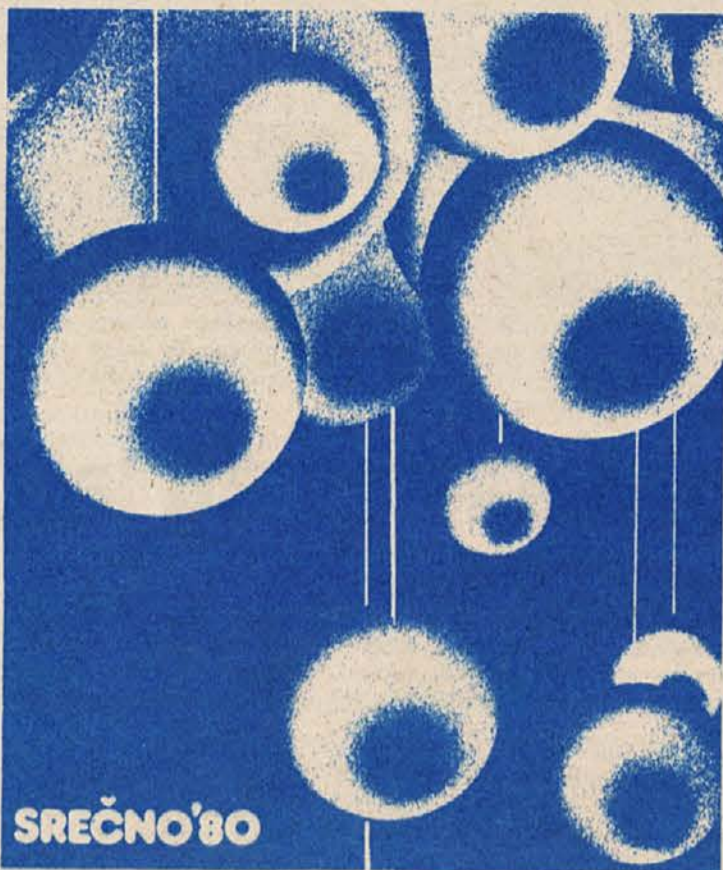
Naloge, ki jih ima na spisku novo leto za vsakogar med nami, ne bodo lahke. Ze zato ne, ker sama startna osnova ni nič kaj spodbudna. O njej zadnje čase vsi govorijo in pišejo neprikrito, saj gre za zadevo, ki jo bomo morali sami rešiti in se ob njej ne moremo delati nevedne. Zato je tudi predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič nedavno brez ovinkov povedal:

„Zavedamo se, da so vsi družbenoekonomski problemi v temle trenutku zaostreni v veliki meri zaradi nekaterih neugodnih gospodarskih tokov pri nas in okrog nas, še posebej zaradi svetovne in naše energetske krize in zaradi neobvladane širitve inflacijskega požara. Delovni ljudje, zlasti tisti, ki živijo samo od svojega dela, so zaskrbljeni, upravi posegi, ki naj bi umirili gospodarsko gibanje in uskladili porabo z realnimi možnostmi, pa so izrazito omejevalni. Včasih brez pravega pošaha za strukturalna neskladja in znane vzroke naših gospodarskih težav ter zato prav v tem času povzročajo tudi mnoge zastojne v preskrbi, podražitve, nelikvidnost in druge neprijetne pojave.“

Leto 1980 je zadnje leto sedanjega srednjeročnega obdobja in načrta in hkrati pripravljeno leto za novo petletko 1981 - 1985. V njem bomo kajpak poskušali nadoknaditi zaostanke pri izpolnjevanju nalog in ublažiti nekatera nesorazmerja dosedanjega razvoja, kar velja zlasti za nesorazmerje med izvozom in uvozom. V prihodnje leto prenašamo tudi odpravljanje drugih težav.

„Z zaupanjem lahko gledamo v prihodnost, vendar moramo biti pripravljene tudi na težje preizkušnje in viharje,“ je poudaril znani slovenski politik. Mi pa končajmo ta zapis z željo, da bi nam bilo dano srečno previhariti tudi najhujše viharje.

I. ZORAN

SREČNO'80

Sklepov je še več kot dejanj

France Popit v Brežicah: — slabost dela komunistov je v tem, da problematike, ki jo ugotavljajo, ne prenašajo pred delavske svete in skupščine

„Oceno skupine CK ZKS, ki je obiskala našo občino, sprejemamo z zagotovilo, da bomo z njeno vsebino seznanili vse delovne ljudi, da bomo skupaj spoznali, kam moramo usmeriti našo nadaljnjo politično akcijo.“ S to obljubo je sekretarka komiteja občinske konference ZK v Brežicah Božena Ostrovnik končala razpravo po spodbudnih zaključnih besedah predsednika ZKS Franca Popita na razširjeni seji komiteja dne 18. decembra.

V delu komunistov je opaziti napredek, vendar ga še vedno spremlja premajhna iniciativnost članov in organizacij. Preveč se zanašajo na pobude od zunaj, preveč čakajo na direktive. Osnovne organizacije pogosto premljavajo pereče probleme le v svojem ozkem krogu, namesto da bi komunisti kot samoupravljalci prišli z njimi pred delavski svet, pred občinsko skupščino, skratka pred organe, ki so pristojni za ukrepanje. To velja zlasti za stabilizacijske načrte, ko besedam morajo slediti dejanja, in to čimprej.

Delo komunistov v brežiški občini hromi tudi premajhna družbenopolitična usposobljenost članstva, prevelika zaprtost osnovnih organizacij, kar pogosto vodi v praktikizem. Predvsem je to značilno za nekatere delovne organizacije, kjer je politična kultura še na zelo nizki ravni in se zato nikakor ne morejo dokopati do jedra problemov,

ampak se vrtijo pri obrobni vprašanjih. V tozidih so komunisti delavci dosti manj sproščeni kot v krajevnih (Nadaljevanje na 4. strani)

UREDNIŠTVO V GOSTEH

Prvo naše „leteče“ uredništvo v novem letu bo nekaj ur uradovalo na

VELIKEM CIRNIKU

v sevniški občini. Prebivalce te vasi in okoliških zaselkov tega dela šentjanske krajevne skupnosti vabimo v četrtek, 3. januarja, od 16. ure dalje v nekdanjo osnovno šolo na Velikem Cirkniku. Naši novinarski ekipi bodo lahko prikazali svoje uspehe in težave, s katerimi se ubadajo.

Delavcev že primanjkuje

Ustanovna skupščina skupnosti za zaposlovanje Posavja — Bliže združenemu delu

21. decembra je bila v krškem hotelu „Sremič“ ustanovna skupščina posavske skupnosti za zaposlovanje. Regija ima torej še eno pomembno skupnost, s čimer je konec nekdanje razcepljenosti med Celjem in Novim mestom.

To je že preteklost od letošnje pomladi. V tem času so se oblikovale občinske skupnosti, regijska povezava je zgolj pika na i. Uvodoma so za predsednico posavske skupščine za zaposlovanje izvolili Ido Resnik iz Brežic, njen namestnik pa je Alojz Sinkovič iz Krškega. Prvi sklic se je spopadel z nemajhnimi nalogami. Preneka-

teremu gradivu za nove planske dokumente namreč manjkajo ravno kadrovske poudarki. Služba za zaposlovanje v Posavju je zbrala vrsto zanimivih podatkov o stanju, še bolj pa o predvidenih potrebah po delavcih. Kako se slednje odraža kot želja ali potreba, so na skupščini prikazali predstavniki vseh treh občin. Vsi bodo zaposlovali, delavec pa vsaj z enkrat že primanjkuje. Nova strokovna služba in delegati njenih skupščin lahko mnogo pripomorejo k neposrednejšemu stiku z združenim delom. V minuli petletki so v Posavju zaposlili nad 5.000 novih delavcev.

A. ŽELEZNIK

SPOROČILO BRALCEM

Naslednja številka Dolenjskega lista bo izšla 10. januarja 1980.

UREDNIŠTVO DL

Poslej čim manj izgovorov

Brežice: OK ZK preučila gospodarske rezultate

Občinska konferenca ZK je svojo zadnjo sejo posvetila analizi tričetrtletnih gospodarskih rezultatov. Prišla se je stališčem sindikata in SZDL in zahtevala gospodarnost na vsakem koraku. Ne bi se smeli namreč zadovoljiti samo s številčnimi prikazi, z rezultati, ki niso toliko odraz produktivnosti, kot odraz povečanih cen. Po višini narodnega dohodka je brežiška občina za malenkost nazadovala in se pomaknila z 51 na 52. mesto med 60 občinami v Sloveniji. Kljub temu je opaziti napredek, in to po zaslugi tistih delovnih organizacij, ki so se odprle in povezale navzven. Precej kolektivov pa še života in išče vzroke za stagnacijo v objektivnih težavah. Komite je že pred sejo konference zahteval, da povsod izdelajo lastne stabilizacijske načrte in začno odkrivati slabosti najprej pri sebi in spreminjati razmere.

Z ROCKOM OD 1979 VZEMI SLOVO!

Ansambel Rudolfovo v novi sestavi pripravlja v nedeljo, 30. decembra, veliki rock ples. Prišel se bo ob 17. uri v športni dvorani v Novem mestu. Zaradi vstopnine ne bo nihče obubožal, saj stane vstopnica le 40 din, veljala pa bo hkrati tudi kot srečka pri žrebanju plošč leta. Tomo Bartelj, Samo Kralj, Tomaž Maras, Dušan Prosinečki, Borut Simič in Cveto Šali bodo stisnili vse iz sebe, obremenili ojačevalce, prisluhnili utripu ljubiteljev, skratka, z rockom bo staro leto odšlo!

PRIZNANJA ŠPORTNIKOM IN ŠPORTNIM DELAVCEM

Na torkovem sprejemu za najboljše športnike in zaslužne športne delavce v 1979. letu so v krški občini podelili več priznanj in nagrad. Za razmak športa sta prejela priznanja Sivo Gorenc in Občinska konferenca ZSMS Krško. Priznanja za uspešno športno udejstvovanje so si zaslužili kegljaški klub Krško, SSD Senovo, planinsko društvo Bohor Senovo, TVD Partizan Leskovec in Niko Žibret. Priznanja in darila pa so ob tej priložnosti izročili mladinski nogometni ekipi iz Krškega, košarkarski ekipi iz Podbočja in več posameznim športnikom, ki so se na tekmovanjih najbolj izkazali.

NOVA PEKARNA V BREŽICAH

V sredo, 26. decembra so v Brežicah odprli novo pekarno, ki jo je zgradilo Žito Ljubljana, toz.d Pekarna Krško. Občanom se je končno odvalil kamen od srca, saj preskrba s kruhom ne bo več šepala.

Večina nagrad v Kočevje

Razstava diapozitivov na temo „Divjad in okolje“

Na prvi klubski razstavi barvnih diapozitivov, ki jo je organizirala 14. decembra sekcija foto-kino kluba „Diana“ ETA Cerkno v Cerknem so pobrali največ priznanj in nagrad člani iz Kočevja. Srebrno plaketo za posamični diapozitiv je dobil Stane Lavrič (za diapozitiv „Na paši“), bronasto pa Janez Papež („Po strehu“), oba iz Kočevja. Tudi diplom za posamične diapozitive so dobili največ Kočevci, in sicer Janez Črnač („Jesen v Rogu“), Janez Konečnik („Zajec v skoku“) in Konrad Lampe („Gumbar“).

Najvišjo nagrado, kipec „Diane z lokom“, je prejel Oskar Dolenc za kolekcijo štirih diapozitivov

(„Gamsja družina“, „Na robu“, „V metežu“ in „Njegov harem“).

V oceno je poslalo 35 avtorjev skupno 311 diapozitivov. Ocenjevalna komisija je izbrala izmed njih 100 najboljših diapozitivov, ki jih zdaj predvajajo po ostalih slovenskih sekcijah FKK „Diana“. Člani sekcije vabijo na ogled diapozitivov, ko bo razstava prispela v Kočevje. Iz Kočevja sodeluje v tej sekciji nad 30 članov, med njimi veliko lovcov.

J. PRIMC

RIBNICA: SLOVESNO ZA DAN JLA

Praznik JLA so slovesno praznovali tudi v Ribnici. Najprej je komanda pripravila sprejem pionirskih in mladinskih organizacij iz Ribnice in Kočevja. Dan pred praznikom pa so mladi vojaki slovesno prisegli, poleg tega pa je bila tudi svečana akademija, na kateri so nastopili ribniška mladina in šola. Na sam praznik so predstavniki vojne pošte sprejeli predstavnike DPO mladine, borcev in delovnih organizacij Ribnice in Kočevja.

NAMESTO NOVOLETNIH ČESTITK

Izvršni svet OOS Novo mesto je v torkov sklenil, nakazati skladu za drage medicinske instrumente 10.000 din.

OO ZK ni direktorjev kolegij

Na nedavnih volilnih konferencah zamenjali polovico sekretariatov in sekretarjev osnovnih organizacij ZK z novimi ljudmi — Ponekod so bile razprave še vse preveč formalne

Ko je medobčinski svet ZK za Dolenjsko 20. decembra ocenjeval pravkar končane volilne konference osnovnih organizacij, ga je zbudila ugotovitev, da je na Dolenjskem še vse preveč pasivnih organizacij. Nekatere se zganejo šele na izrecno zahtevo občinskega komiteja, nekaj pa je celo takih, ki se sestajajo na željo poslovnih organov.

Tako „delovanje“ kajpak ni v skladu s čedalje bolj odgovornimi nalogami, ki jih dobivajo komunisti. Seveda je do takih pojavov lahko prišlo zaradi najrazličnejših vzrokov, drugod (morda) zato ker partiji niso dovolili dihati.

V takih sredinah gotovo niso mogli na omenjenih volilnih konferencah načeti problematike in oceniti razmer tako, kakor so se v občinskih dogovorih že med pripravami, ki so potekale od poltja dalje. V malo manj kot polovici vseh osnovnih organizacij na Dolenjskem so prišli na površje novi sekretariati in novi sekretarji. Čeprav novi obrzi še ne pomenijo nove in temeljitije „metle“, je kljub temu moč računati, da se vsaj skrajne, malone absurde reči v partijskih vrstah ne bodo več pojavile in ne ponovile.

Sicer se pa tako mnenje nanaša samo na del in nikakor ne na vse osnovne organizacije, še zlasti ne na tiste, ki so vzele volilne konference na moč resno in jih tudi izvedle v skladu s partijskimi zahtevami. V partijsko discipliniranih osnovnih organizacijah so kritično pretresli

vse, kar je dišalo po neskladju, pretiravanju, pomanjkljivosti, izkrivljanju, nedemokratičnem in manj samoupravnem. Na vrsto so prišla žarišča, ki delegatskemu sistemu ne pustijo do besede. Žal so se med temi, bolj aktivnimi znašle tudi organizacije, ki so si dovolile javno zagovarjati oziroma opravičevati že na drugih mestih kritizirane čedalje večje apetite na področju skupne porabe, investicij in podobne nesprejemljive ali manj sprejemljive, sicer zelo aktualne zadeve.

Na volilnih konferencah niso prišle na dan samo črno, ampak tudi svetle zadeve, tako da so grajam sledile tudi pohvale, izpostavljeni so bili dobri zgledi in zastavljene številne najrazličnejše pobude.

I. Z.

ČE BO POTREBNO, BOMO Z VAMI — Namestnik komandanta kasarne „Milan Majcen“ Ante Mikulič je na predvečer praznika naše armade pripravil tradicionalen sprejem za delegacije pionirjev vseh osnovnih šol novomeške občine in predstavnike družbenopolitičnega življenja občine. Srečanje v Domu JLA je le eno od mnogih, ki jih pionirji pripravljajo skupaj s pripadniki JLA pri njihovih skupnih akcijah in negovanju tradicij NOB. V spomin na srečanje so mladi prejeli knjigo tov. Tita „O liku komunista“.

(Foto: J. Pavlin)

Do konca tedna bo prevladovalo suho vreme, v notranjosti Slovenije bo oblačno in zamegljeno. Večjih ohladitev ne bo.

Kriza iransko - ameriških odnosov, nastala potem, ko so v Teheranu s privolitvijo in podporo najvišje posvetne in cerkvene oblasti Irana zajeli petdeset ameriških državljanov, je bila tudi minuli teden v središču pozornosti svetovne javnosti. In za zdaj še ni oprijemljivih znakov, da se utegne kaj kmalu povsem poleči.

Res je sicer, da prihajajo iz Teherana zadnje dni vsaj malce spodbudnejše novice kot v začetku agonije talcev, toda to prinaša le rahlo olajšanje, nikakor pa ne popolne in dokončne odreditve.

Prazniki v iranskem ujetništvu

Teheran je poslal v svet več namigov, po katerih bi bilo mogoče soditi, da se razplet približuje, toda med temi ni tistega odločilnega, ki bi lahko pomiril Američane - namreč zagotovila, da bodo iranske oblasti izpustile zajete diplomate in uslužbence veleposlaništva Združenih držav Amerike in Irana.

Washington si prizadeva zdaj uveljaviti čim boljše gospodarske povračilne ukrepe, ki naj bi boleče prisilili Iran k izpustitvi talcev. Razen tistega, kar lahko, in deloma že so, Američani sami storijo, gre predvsem za prenehanje pošiljanja hrane, rezervnih delov za orožje in drugega, si prizadevajo zdaj v Washingtonu k temu bojkotu pritegniti še druge.

O tem naj bi razpravljali in sklepali Varnostni svet Združenih narodov, ki je že pozval Iran, in to z redko doseženim popolnim soglasjem - 15/0, naj izpusti talce, pa ta poziv ni kaj prida zalegel. Američani želijo, da bi Varnostni svet sprejel sklep o popolni gospodarski osamitvi Irana. Predvsem bosta imeli ob tej zahtevi resne pomisleke dve skupini članov Varnost-

nega sveta. Po eni strani so to nevrščene dežele, ki so začele razmišljati takole: zakaj nas sedaj Američani prosijo, naj osamimo Iran, ko pa so oni s svojimi zavezniki leta in leta bojkotali naša prizadevanja, da bi osamili Izrael in rasistično južno Afriko? Po drugi strani pa je tu Sovjetska zveza s svojimi zavezniki, ki utegne v Varnostnem svetu z vetom preprečiti ameriško akcijo.

Sovjetska zveza si kajpak nikakor noče zapraviti svojih možnosti v islamskem svetu s preveč enostransko in očitno podporo ameriški zahtevi - čeprav je res, da tej zahtevi iz nekaterih razlogov tudi ne more povsem jasno obrniti hrbet.

Ameriški predsednik Jimmy Carter je povsem jasno in docela nedvoumno povedal Moskvi, da s podpisom sporazuma o SALT 2 ne bo nič, če Sovjetska zveza ne bo pomagala Združenim državam Amerike v tej stiski.

Tačas se kajpak nadaljujejo tudi druga neformalna prizadevanja.

„Revolucionarni študentje“ so medtem napovedali, da bodo imeli talci med prazniki nekatere drobne izboljšave in olajšave, vendar so pristavili, da si od tega ni treba kaj prida obetati. Pač pa so prvič javno povedali, da bodo glede talcev ravnali po želji voditelja Homeinija, s čemer so prvič v tem smislu potrdili, da je on tisti, ki odloča o vsem. Doslej je bilo namreč v svetovni javnosti nekaj nejasnosti v zvezi z vprašanjem v kolikšni meri Homeini sploh nadzoruje položaj in ali je sploh toliko močan, da lahko ukaže, naj izpustijo talce. O tem sedaj ni več dvoma, toda kdaj bo to storil, je kajpak drugo vprašanje.

Gospodarske sankcije, ki jih izvajajo Združene države Amerike je že čutili v Iranu, je priznal minister za gospodarstvo, toda prav tako je še vedno čutili odločenost Irancev, da vztrajajo pri nadaljnjem zapletu.

Kriza se torej nadaljuje. JANEZ ČUČEK

POSTA ZA TALCE - „Revolucionarni študentje“, ki imajo zajetih petdeset talcev v zasedenem poslopu ameriškega veleposlaništva v Teheranu nosijo pošto v velikih vrečah, da bi jim tako malce olajšali ujetništvo. To je ena izmed olajšav, ki so jih dovolili svojim ujetnikom, ki sedaj že poldrugi mesec čakajo na sodbo... ali izpustitev. (Telefoto UPI)

Bomo vsi delali po 40 let?

„Za“ predlog, da bi izenačili delovno dobo moških in žensk, in proti njemu

Predlog, da bi izenačili delovno dobo moških in žensk kot glavno podlago za odmero pokojnine, še vedno buri duhove. Razumljivo, da bo treba o tem še razpravljati na vseh ravneh. Hkrati pa je treba poudariti, da te spremembe, če bodo sprejete, ne bodo veljale za nazaj in že - od jutri.

Vse kaže, da so tehtnega premisleka in upoštevanja vredni argumenti, ki govorijo v prid predlogu, naj bi ženske delale enako dolgo kot moški, torej 40 let. Naj jih naštejemo samo nekaj.

Prvi med njimi je, da bi tako tudi v praksi upoštevali načelo o enakopravnosti med moškimi in ženskimi. Ženske žive v poprečju 7 let dlje kot moški, vendar je zdaj poprečna starost slovenske upokojenke 52 in upokojenca 55 let. In ne nazadnje: če hočemo pravičnejši pokojninski sistem, je treba bistveno okrepiti njegovo materialno osnovo.

Vzporedno s tem predlogom je slišati tudi predloge za skrajšani delovni dan, za daljše dopuste, za urejene delovne razmere, za redne zdravniške preglede, za beneficirano materinstvo za tiste, ki imajo tri otroke ali več, govorijo tudi o študijskih letih in vojaščini, ki naj bi jo šteli v delovno dobo itd. To je najbrž tudi prva smer razprave.

Toda kako s tistimi ženskami, za katere bodo prišle vse te ugodnosti prepozno, ujel pa jih bo predpis o pet let daljši delov-

ni dobi? Tu gre za tiste, ki so se zaposlile v prvih povojnih letih in jih je že vključilo eno petletno podaljšanje - od 30 na 35 let. Tu so tudi tiste, ki so imele 90 dni porodniškega dopusta, samo na papirju 48-urni delavnik, delovne vse sobote in večino nedelj in dolga leta po 12 delovnih dni dopusta na leto - da naštejemo samo nekaj podatkov. Prav tako pa najbrž ni običajno, da bi se človeku v eni pokojninski dobi podaljšala delovna doba za deset let.

Če naj bi tudi ženske delale 40 let, bo nedvomno treba spremeniti veliko stvari. Ne zato, ker gre za ženske, marveč zato, ker je naša družba še močno patriarhalna! Ženske - to že dolgo vsi vemo - delajo dva „šihita“: doma in v službi.

Zdravi ljudje navadno ne silijo v pokoj. Toda 40 letom naporega dela ob hrupu, slabi organizaciji dela in neprestanih napetostih itd. bi se morali izogniti. Kako? Morda tudi tako, da bi skrajševali delovni dan, na teden, podaljševali dopuste, uvedli redne zdravstvene preglede za zaposlene itd.

Kako beneficirati materinstvo tistih žensk, ki imajo na primer tri otroke ali več, pri čemer nikakor ne bomo smeli spet spregledati kmečkih žensk. Zastavlja se tudi vprašanje, ali naj študij prištevamo v delovno dobo in ali naj štejemo vanjo tudi vojaščino?

Glede tega, ali bo delovna doba žensk v prihodnosti dejansko izenačena z dobo moških ali ne, prevladuje v naši republiki dvoje različnih stališč. Nekateri poudarjajo, da bi morala biti delovna doba enaka za ženske in moške, drugi pa trdijo, da sta zakonodaja in teorija eno, življenje in praksa pa nekaj drugega.

Večina anketiranih žensk se zavzema za to, da bi pokojninskega sistema ne spreminjali.

TELEGRAMI

KAIRO - V Izraelu so povzročile precejšnjo zaskrbljenost najnovejša pošiljka ameriškega orožja Egiptu. Enako zaskrbljeni so tudi zaradi podobnih pošiljk Saudovi Arabiji. Izraelski vojaški načrtovalci so priporočili vladi, naj neposredno ne nasprotuje ameriškim vojaškim pošiljkam Egiptu, temveč naj zahteva od Washingtona, da bo svojo vojaško pomoč zadržal v že določenih mejah.

PARIZ - Evropska vesoljska agencija je morala že drugič preložiti izstrelitev prve „evropske rakete“ Ariane; o manjših tehničnih zapletih, ki so iz ure v uro terjali odlaganje, je iz rezervorijev tretje stopnje začel uhajati še plin, nazadnje pa se je nebo pooblačilo in vihljalo se je dež.

HANS KUNG, EDEN IZMED VODILNIH TEOLOGOV zahodne Evrope, ne bo smel več poučevati teologije na univerzi v Tübingenu, ker je tako odločila posebna komisija v Vatikanu, njen sklep pa je odobrili tudi papež Janez Pavel 2. Profesor Hans Kung, ki ima 51 let in je po rodu Švicar, velja za enega najbolj svobodomiselnih teologov v zahodni Evropi in to je bil tudi razlog za tak sklep vatičanske komisije. V svoji obrazložitvi je med drugim zapisala, da v njegovih predavanjih manjka „resnice o katoliški veri“, zaradi česar tudi „ne more več poučevati teologije“. Profesor je izjavil, da se bo pritožil zoper ta sklep in da se bo boril za svoje pravice... Vsakdo ima pravico, da se bori za svojo pravico...

TAKAS PA SE TISTI, KI SO IMELI kaj dosti zlata in so ga pred meseci prodali, borijo, da bi ga dobili nazaj - oziroma, da bi vsaj dobili nazaj tisto, kar so izgubili z njegovo prodajo. Stvari je namreč v tem, da, o čemer smo že pisali, cena zlata še kar naprej vrtočljivo narašča in je dosegla sedaj že več kot 480 dolarjev za unčo. V enem samem dnevu je cena poskočila kar za devet in pol dolarjev za unčo. Zato je razumljivo, da je vsem, ki so imeli zlato in so ga pred nekaj meseci prodali, sedaj neizmerno žal, da so to storili, saj bi ga lahko te dni prodali za veliko večji dobiček... Vsakdo ima svoje srečne in manj srečne dni, spekulanti pa še posebej...

TAKO SI JE NAJBREŽ MISLIL TUDI ZNANI slikar Salvador Dali, ko je prišel na otvoritev svoje retrospektivne razstave v znani kulturni center George Pomidou v Parizu. Ravno na dan otvoritve so namreč uslužbenci te pariške kulturne ustanove sklenili, da bodo stali kati. Ko so povabljeni začeli prihajati na otvoritev razstave so odgovorili, da dvigala, s katerimi naj bi se povzpeli v pet nadstropje, ne delajo in da je vsa poselje razloženo ter tudi sicer zapuščen. No razstavo so kljub temu odprli, toda vzdušje je bilo vseeno malce bolj klavno... Boj za boljše delovne pogoje je pozna meja, tudi kulturni ne...

VINKO BLATNIK

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Po vsej naši širši in ožji domovini je močno odjeknil referat, ki ga je imel na volilni konferenci RK SZDL njen predsednik Mitja Ribičič. Med drugim je dejal:

Moram reči, da smo se v predsedstvu in izvršnem odboru pred današnjo konferenco nahajali v situaciji, da bi bilo treba namreč tudi naše poročilo razširiti ter opozoriti javnost na nekatere nevzdržne najnovejše pojave širjenja zlasti verske nestrpnosti,

Glas skrajnežev

pozivanja na nekak verski boj v imenu posebnih verskih pravic in na revizijo ustavnih načel in načel zakona o pravnem položaju verskih skupnosti. Ta revizija ustave in zakona naj bi cerkveni organizaciji in njeni hierarhiji ponovno dala določene privilegije v šolskem sistemu in sistemu družbenega obveščanja in s tem v družbenem življenju nasploh. To so pravzaprav stare težnje tistih klerikalnih ostankov, ki nikoli niso hoteli pristati na ustavno načelo, da je verski ali ateistični svetovni nazor zasebna stvar človeka in stvar njegove osebnosti svobode in da je cerkev po naši ustavi ločena od države in šole, še manj pa so seveda hoteli pristati na to, da bi se cerkev depolitizirala ter s svojo socialno in moralno doktrino odrekla boju za politično oblast. Značilnost teh novih pritiskov je v tem, da jih avtorji svojih namer niti več ne skrivajo, pač pa jih zavzeto in vneto razširijo zlasti v krogu mladih bogoslovcev pa tudi širše po Sloveniji. Po njihovem mnenju naj bi tudi pri nas „neenakopravne in tlačene verske množice“ zahtevale, kot pravijo, „verske

pravice“, čeprav ne gre za vero, posamezni skrajneži pa celo postavljajo zahtevo, naj bi ZKJ po zgledu evrokomunističnih strank vključevala verne ljudi v svojo organizacijo. Pojavljajo se slovenske zastave brez zvezd in navajajo „zaslužni slovenski veljaki“ - ministri Korošec in Krek ter Ehrlich in Rozman...

Pojav posameznih „jastrebov“ v našem političnem prostoru dokazuje, kako je krog in krog nas mednarodna situacija nemirna in negotova, kajti vzroke za njihov nastop ni treba iskati znotraj naše samoupravne organizirane družbe, pač pa v ocenah tistih protikomunističnih in protijugoslovanskih krogov v svetu, ki gradijo svojo politiko na spekulacijah in pa tudi na gospodarskih težavah, na „narodnih razlikah“ in predvsem na „neenotnosti“ socialističnih sil ZKJ na čelu. Politični pluralizem ni in ne more biti perspektiva naše socialistične družbe. Izkušnje v nešteti primerih po vsem svetu so jasno pokazale, da je vsako presajanje tega modela v mlade novoosvojene države prej povzročalo nastop vojaških ali stalinističnih režimov kakor pa krepitev demokratičnih institucij.

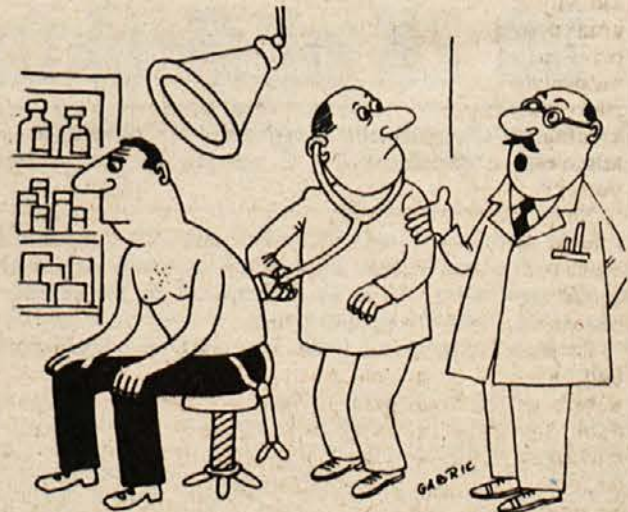
Naj povem na rob tega razmišljanja, čeprav zelo resno, da bomo izredno odločno in ostro ravnali tudi v vsakem primeru, ko bi kdorkoli hotel kršiti ustavne verske pravice naših ljudi, razširjati protiversko nestrpnost in šovinizem, ali pa sektaško omejevati delegatske in druge samoupravne ustavne pravice naših ljudi različnih svetovnih nazorov. Tako smo reagirali tudi na razne pornografske in protiverske zmazke, ki so se pojavili na našem knjižnem trgu, ter jih uničili.

MILAN MEDEN

Iz zadnjega PAVTIJE

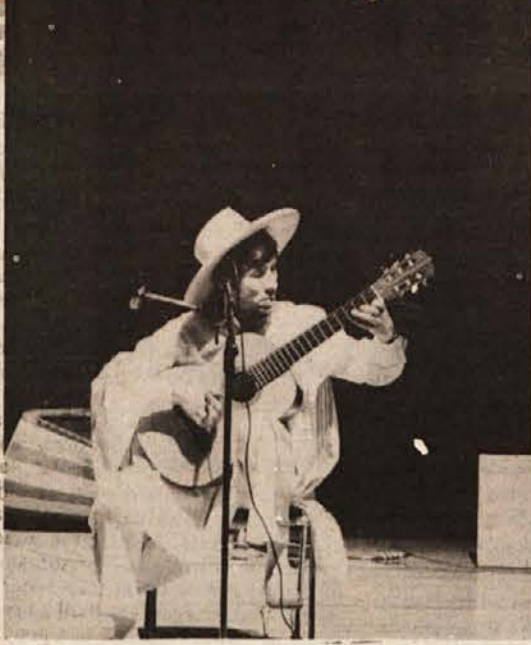

- Zal, »Idiot« Dostojevskega je že pošel, imamo pa še veliko drugih na zalogi.

- Cudni simptomi, kolega. Praviš, da živiš sam od plače.

KONDORJEV LET V PRAZNO – Pesmi in plesi Indijancev z Andov, pa tudi sloveča imena kot so Esmila Zevalos, učenska legenda Ime Sumak, ter kitarista – virtuozu Pepe Toresa (na sliki), niso uspeli v ponedeljek niti do četrte napolniti novomeške Športne dvorane. Vse kaj drugega pa je bil četrtkov nastop karavane slovenskih popularnih pevcev zabavne glasbe v Domu JLA (na sliki Andrej Šifrer), kjer bi se kakšnega poslušalca lahko stlačili le pod strop, pa čeprav je šlo le za glasove, ki jih lahko vsak dan slišimo in vidimo na radiu in TV. „El Condor passa“ pa je za nami kot enkratno in neponovljivo doživetje. (Foto: Janez Pavlin)

ZASNEŽENE ČELADE – S slovesnosti v počastitev dneva JLA na letališču v Cerkljah. Pogled na častno enoto, preden je odkorakala na prizorišče zboru. Prisostvovali so mu številni pionirji, mladinci, teritorialci in predstavniki družbenopolitičnega življenja iz Posavja. (Foto: J. Teppey)

DARILA ZA OSTARELE – Člani OO RK novomeške gimnazije in ekonomske šole so tudi letos spletli pod vodstvom mentorice Anice Zafred tople šale, plede in rokavice iz volne, ki jo je prispevala tovarna Novoteks. Izdelke bodo kot novoletno darilo predali ostarelim v Domu počitka v Impoljci. (Foto: J. P.)

PRISPEVEK ZA CESTE OSTANE!

V zboru združenega dela slovenske skupščine je bilo pred kratkim spet postavljeno vprašanje, ali ne bi bilo pravično ukiniti prispevek za ceste, ki ga pri nakupu bencina in plinskega olja plačujejo kmetijske organizacije in kmetje. Znano namreč je, da uporabniki kmetijskih traktorjev za vožnjo po javnih cestah izkoristijo le 1 odst. od celotne porabe goriva, prispevajo pa enak znesek kot npr. lastniki osebnih avtov. Z ukinitvijo prispevka pa spet ne bo nič, odgovorni so pojasnili, da to ni mogoče zaradi enotno določene cene naftnih derivatov za vso državo, sploh pa da imajo uporabniki kmetijske mehanizacije v Sloveniji že vrsto olajšav v okviru davčnih obveznosti.

Izkoristili notranje rezerve

V IGK Račje selo boljši temelji za sanacijo – V težavah vsa keramična industrija

Na četrti seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Dolenjsko, ki je bila preteklo sredo v Račjem selu v Industriji gradbene keramike, je bila osrednja točka dnevnega reda vprašanje gospodarjenja v tem tozdu, hkrati pa so člani obravnavali še rezultate gospodarjenja, potek občnih zborov osnovnih organizacij sindikata

tako vsi sestankujoči bolj otipljivo predstavljajo težave, v katerih se znajde posamezen kolektiv. To pot so dobili člani sveta dokaj mešane občutke. Industrija gradbene keramike v Račjem selu je najsodobnejše organizirana, saj skoraj vse delo poteka avtomatično, izgube pa so vse do danes samo naraščale. Prav zato se s toliko večjo upravičenostjo zastavlja vprašanje, zakaj so v tem tozdu GP Tehnike ustvarili tolikšno izgubo.

Žaju, kar pa še ne pomeni, da bi ne smeli vsi skupaj iskati tako sistemske kot konkretne rešitve zanjo. Izguba se sedaj, še posebej ko so bile za njihove izdelke sprejete nove cene – doslej so bile prodajne cene enake proizvodnim – nikakor ne bi smela povečevati.

J. SIMČIČ

Grozi stečaj?

Spet o Jugotaninu

Kot nekakšna popkovina se letos držijo obravnave periodičnih obračunov sevniškega gospodarstva rdeče številke Jugotanina, te še edine preostale taninke v državi. Koliko upanja še preostaja, da tudi ta ne bo šla v likvidacijo kot vse druge? Skrb vzbuja naraščajoča izguba, predvsem pa to, da tovarna navkljub tolikšnim vlaganjem (na ločenem zase da nju družbenopolitičnega zbora občinske skupščine v ponedeljek je bila navedena številka 150 milijonov dinarjev) v rekonstrukcijo ne daje zaželenih učinkov. Izguba bo po napovedi vodilnih od kraja leta narasla na 27 milijonov dinarjev.

Težave torej niso od včeraj. Žal se je tudi ob ponedeljkovi razpravi ponovila slika z ene od sej občinske konference ZK to jesen. Delegati so dobili vnaprej le močno okleščeno povzetek analize SDK. Na mizo so dobili sedem strani dolgo „Informacijo Jugotanina“. Res so bili za izžrpani, kot so ugotavljali na seji, vse svoje notranje rezerve, tako da je izboljšanje njihovega položaja v marsičem odvisno tudi od zunanjih dejavnikov. Gre za vprašanje celotne keramične industrije Jugoslavije, ki letno „proizvede“ kar za 200 milijonov dinarjev izgub ali 4.000 dinarjev na enega delavca. Ta industrija v celoti še ne pokriva naših potreb, kar kaže, da gre do ali bi vsaj morali iti njeni izdelki dobro v promet, hkrati pa ima na voljo skoraj v celoti domače surovine če odštejemo glazure.

Na koncu je prevladala ugotovitev, da je jugoslovanska keramična industrija nedvomno v težkem položaju.

A. ŽELEZNIK

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

V prejšnjih dveh številkah Dolenjskega lista napisane ugotovitve o samorodnicah so realne in strokovno utemeljene. Zato je nujno, da se končno odločimo za

spremembo nasadov samorodnic

Nasadi samorodnic na Dolenjskem (največ jih je na območju občine Novo mesto) nimajo velikega družbenega pomena. To so majhni, v veliki večini sicer strajeni vinogradi kmetov in ljubiteljev, ki svoj pridelek večinoma porabijo v lastnem gospodarstvu v ožjem družinskem krogu. Veliko zaledje Ljubljanske kotline z mestom Ljubljano, ribiške pokrajine in Kočevskega kot neposrednega sosedu Suhe krajine omogoča Suhokrajncem in predelom okoli Dolenjskih Toplic ter Ljubnega, da del svojega samorodniškega pridelka vina razmeroma dobro vnovečijo, saj so številni avtomobili posebno ob prostih in prazničnih dnevih pogosto dobrodu napolnjeni s pletenkami vseh vrst. Še pred kratkim mi je glede tega znan Suhokrajčan rekel, da Ljubljančani popijejo vse, kar teče, pa če prav je to še tako slabo vino samorodnice – šmarnice, ki ima poleg splošno slabše kvalitete še največkrat napake slabega kletarjenja. To dejstvo je vzrok, da se do sedaj ne lastniki nasadov šmarnice in ne naša javnost z družbenimi organizacijami in gospodarskimi organizacijami skupaj niso resno lotili ukrepov za spremembo nasadov samorodnic v nasade žlahtne trte. Glavna ovira je vsekakor v

krajev in Suhe krajine. Sprašujem se, zakaj bi morali v teh krajih še naprej uživati najslabše vino, ki je tudi za zdravje naših ljudi, zlasti otrok, razmeroma škodljivo. V tem bi morale tudi družbene in gospodarske organizacije iz teh in bližnjih predelov zastaviti svoj vpliv. Če se bo spremenilo mišljenje, da bomo spremembo nasadov samorodnic v nasade žlahtne trte osvojili kot potrebno politično in gospodarsko akcijo in bomo za to spremembo našli tudi

finančna sredstva

Ker so lastniki nasadov samorodnic pretežno ljubitelji in zaposleni na gre pri tem le za majhne parcele posameznikov, so ti lastniki zmorni samo financirati obnovu teh nasadov z žlahtno trto. Lastniki iz kmečkih vrst so pa več ali manj vključeni v družbeni sektor kot kooperanti, če ne drugje, vsaj kot živinorejci, in lahko preko zadrug dobijo ustrezna finančna sredstva. Družbena finančna pomoč enim in drugim je možna v obliki večletnih nizkoobrestnih (2 %) posojil iz skladov za pospeševanje kmetijstva pri občinah, pa tudi iz sredstev, ki se zbirajo pri občinskih kmetijskih zemljiških skupnostih. Iz teh skladov bi interesantom, ki so se odločili za obnovo nasadov samorodnic z žlahtno trto, dali posojilo za plačilo rigolanja in za nabavo žlahtnih trt cepljenk. Ostala dela obnove teh vinogradov bi opravil in plačal lastnik nasada sam. Kako uspešna so taka, razmeroma niska posojila, smo se prepračili v praksi, ko je sklad za pospeševanje kmetijstva pri občini Novo mesto nekaj let nudi ugodna posojila za obnovo vinogradov in tako sprožil zelo obsežno obnovo vinogradov na območju Šentjerneja, Skočjana in v okolici Novega mesta. Žal je zaradi zgrešene intervencije nekaterih ljudi sklad za pospeševanje kmetijstva pri občini Novo mesto s temi koristimi posojili nehal. To zamisel in prakso novomeškega občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva bi kazalo obnoviti in jo pretežno usmeriti, upoštevajoč olajševalne okoliščine, v spremembo nasadov samorodnic v nasade žlahtne trte. To je skoraj edini in v praksi izvedljiv način družbenega financiranja te akcije.

DT

Urednik rubrike „En hribček bom kupil“ želi bralcem rubrike, članom Društva vinogradnikov in vsem dolenjskim, bizelskim in belokrajnskim vinogradnikom srečno in uspešno novo leto 1980!

mišljenju ljudi

Lastniki nasadov samorodnic ne čutijo potrebe po spremembi, ker sodijo, da jim vino samorodnic ustreza, družbene in gospodarske organizacije pa so mnenja, da ni v teh spremembah pravega družbenega interesa. Zato nihče ne začne nobene akcije. In ravno v tem mišljenju je glavna ovira napredka, kajti dokler se ne bo nič premaknilo v glavah lastnikov ter vodilnih ljudi našega političnega in gospodarskega življenja, bo še naprej ostalo vse po starem.

Lastniki nasadov in ne javnost ne bi smeli več odlašati s to akcijo. Skrajni čas je, da 35 let po osvoboditvi začnemo odpravljati žalostne ostanke 70-letnega zanemarjanja napredka vinogradništva podgorskih

TEKOČI TRAK – Člani medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Dolenjsko so si ogledali proizvodnjo v IGK Račje selo.

in delovanje kluba samoupravljalcev.

Na prvem mestu je treba pohvaliti prakso, da se taki sestanki organizirajo v samem kolektivu, ker si

Sejmišča

NOVO MESTO: Zaradi svinjske kuge, ki se je pojavila na Hrvaškem, je bilo v ponedeljek sejmišče kaj klavno. Naprodaj je bilo samo 124 pujskov in 7 nad tri mesece starih prašičev, ki pa so vsi kmalu našli kupce. Pujski so bili po 950 do 1.400 din, starejši prašiči pa 1.410 do 2.300 din.

BREŽICE: Zaradi kuge na Hrvaškem je bilo brežiško sejmišče v soboto zaprto.

Kmetijski nasveti

Precepljanje kot rešitev

Četudi so šibke podlage omogočile, da „oče ne sadi več le za sina“ in je plodov svojega dela lahko deležen že sam, se vendarle večkrat izkaže, da že po nekaj letih sadovnjak ne ustreza več. Navzlic nagli rodnosti postane zastarel, saj ne daje takih plodov, po katerih najbolj povprašuje tržišče. Izhod iz tega je precepljanje dreves, ukrep, ki se ga sadjarji poslužujejo predvsem pri jablanah in hruškah, če so sorte neprimerne, nerodovitne, preobčutljive za podnebne razmere ali za določene škodljivce oziroma rastlinske bolezni.

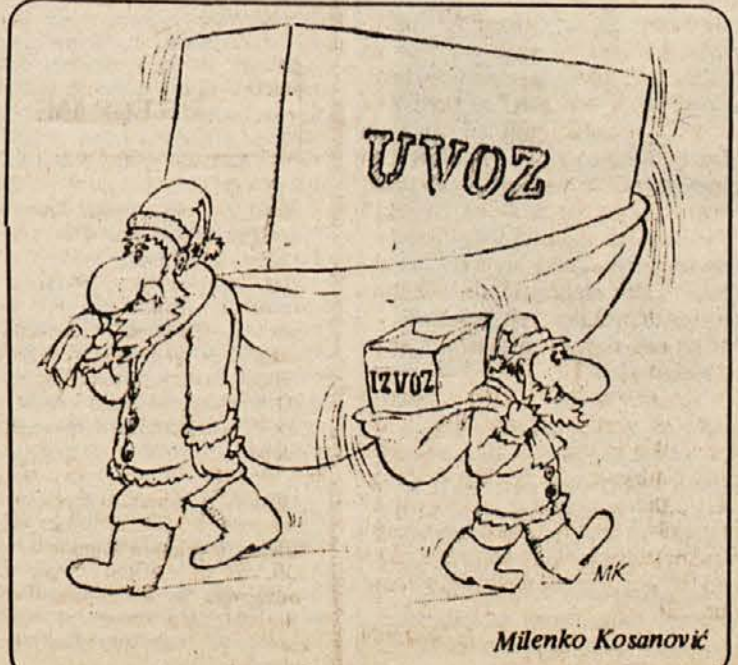
Preceptiti je seveda mogoče eno samo drevo ali pa ves sadovnjak, in to zelo uspešno, kot poročajo na primer o učinkovitem precepljanju nasada KZ Novo mesto na Brezovici pri Šentjerneju. Tam so pred tremi leti uspešno obnovili sadovnjak prav na ta način, precepili so nesodobne sorte jablan, zlato parmeno, kox oranžno reneto, šampanjsko reneto, pisani kardinal in – zaradi jablanovega raka – tudi rdeči delišes. Pri tem delu so ravnali tako, kot zahteva strokovni postopek, in posrečilo se je.

Na precepljanje je treba drevo pripraviti že jeseni. V poštev pridejo predvsem mlajša drevesa, ki lahko še veliko dajejo in bodo rodila še vrsto let. Cepiči se bodo najbolje prijeli, če bodo iz sorte, ki je manj bujne rasti, kot pa je precepljeno drevo. Na eno drevo je mogoče preceptiti tudi več sort.

Že jeseni požagamo ogrodne veje, tako da prikrajšamo vrhnje bolj, spodnje manj; obvezno pa je treba pustiti tudi nekaj slabših vej, ki bodo prehranjevale obžagano drevo v prvi rastni dobi. Cepljenje pride na vrsto spomladi, ko postane drevo muzevno. Najprimernejše je cepljenje za lub, pa tudi cepljenje na razkol, sedlanje in zlebičkanje je mogoče uspešno uporabiti. Še pred tem je treba strclje malo skrajšati, da se rezna ploskev osveži, vse rane pa temeljito premazati s cepilno smolo, kambisanom.

V prvi rastni dobi morajo biti drevesa deležna posebne pozornosti, cepiči pa ustreže podpore. Spoprijeti se je treba zlasti z metličavostjo, ki često grozi uničiti sicer zamudno, vendar koristno precepljanje dreves.

Inž. M. L.

Milenko Kosanović

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupnostih. Besedo prepuščajo vodilnim in strokovnjakom, čeprav gre za politična vprašanja.

Da bi bilo tega čim manj, si občinska konferenca prizadeva, da bi večina komunistov šla skozi seminarje in tečaje, ki jih prireja delavska univerza in medobčinsko študijsko središče CK ZKS. V minulem študijskem letu je obiskovalo razne oblike družbeno-političnega usposabljanja 12 odst. članstva. Toda to je šele prvi korak.

Ko je Ostrovski govorila o rezultatih gospodarjenja in stabilizacijskih prizadevanjih, je opozorila, na to, da bo morala vsaka samoupravna sredina sprejeti lasten plan stabilizacije. V občini je še vedno nekaj manjših delovnih organizacij, ki se komaj držijo nad vodo in se jim ne obeta nič dobrega, če ne bodo o pravnem času poskrbele za ustrežnejšo kadrovske zasedbo. Priznava predvsem analitikov, planerjev, tehnologov in organizatorjev dela, ki jih administrativne moči nikakor ne morejo nadomestiti.

Ko je tekla beseda o srednjeročnem planiranju, se je vključil v razpravo tudi France Popit in dejal, da je za planiranje še kako pomembna slika celote, bilanca, ne pa povprečja, ki skrivajo v sebi pluse in minuse in zato zelo malo povedo. To velja tako za delovno organizacijo kot za občino. Izhajati bi morali iz dohodka in njegove porabe, šele potem bi bilo planiranje postavljeno na realne temelje. Pri ocenjevanju razmer o šolstvu in zdravstvu je tov. Popit opozoril na to, da še vedno nimamo svobodne menjave dela, kar z drugimi besedami pomeni, da nikjer niso prešli na direktno vpliv delavca na to področje družbene dejavnosti. Pot je samo ena, neposredno sporazumevanje z delovnimi organizacijami, ne pa dogovarjanje med interesnimi skupnostmi.

JOŽICA TEPPEY

Nezadovoljni dedek Mraz

Težave noveletnega koordinacijskega odbora v novoletni občini

V ponedeljek, 24. decembra, je še zadnjič sedel za mizo koordinacijski odbor za pripravo noveletne prireditve v novoletni občini. Člani odbora že nekaj let ugotavljajo, da bodo enkrat le morali pričeti z delom meseca marca, ne šele v decembru mesecu, ko je dedek Mraz tako rekoč že pred vrati. Tako lahko trgovci postavijo v vrečke le še tisto, kar je ostalo na policah, dobijo se lahko samo še vrečke z napisom Sretna nova godina. Veliko kritičnih besed je bilo izrečenih tudi na račun pasivnosti novoletne ZKO, ki se s svojim programom tudi letos ni vključila v novoletno praznovanje otrok in bi v bodoče v svoj letni program morala vključiti tudi to prireditev. Prave koordinacije ni tudi med ostalimi kulturnimi ustanovami. Tako se še do ponedeljka ni vedelo, kaj bodo otrokom namenili v Domu kulture in Domu JLA, vesele, da so se za slavo mladih kar dobro organizirali v krajevnih skupnostih v občini in so prenekatere odbori ustanovili tudi Društvo prijateljev mladine. V času stabilizacijskih ukrepov – zato tudi ni centralne prireditve – je imela veliko dela tudi finančna komisija, ki ji je šele po 20. decembru uspelo zbrati širi petine dogovorjenih sredstev (1.350.000 din), razdelitev razpoložljivih sredstev pa bi morala biti znana že veliko prej zaradi obsega programa. V prihodnjem letu bo potrebno tudi zvečati prispevek na zaposlenega, da bo praznovanje pestrejšje in bogatejše. Letos pravljičnega mesta gotovo ne bo, obljublja pa ga zagotovo za naslednje leto, zato pa bo treba pravi čas pričeti z delom.

J. PAVLIN

O KMETIJSTVU IN GOZDARSTVU

Osnovna točka dnevnega reda zadnje letošnje seje zbora združene-ga dela in zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Črnomelj, ki bo v četrtek, 27. decembra, je ocena stanja in problematika v kmetijstvu in gozdarstvu, pri čemer bo govor tudi o izvajanju novih kmetijskih zakonov v črnomeljski občini. Poleg tega bo govor še o zemljišču za stanovanjsko gradnjo na Rdečem hribu v Črnomlju, o povišanju stanarin, o delu občinske raziskovalne skupnosti v zadnjem obdobju ter o urejanju in vzdrževanju grobov in grobišč borcev.

NAJBOLJŠI IZ REZERVE – Komandant TO za Dolenjsko podpolkovnik Stanislav Stopar izročila priznanje Mitju Počvrinu, pripadniku rezervne sestave iz enot TO Dolenjske. (Foto: J. Pavlin)

Priznanja prostovoljcem

Dobili so jih najboljši mladinci in pionirji

V novomeškem domu JLA je bila 20. decembra v počastitev praznika JLA krajska slovesnost, na kateri je komandant TO Dolenjske podpolkovnik Stanislav Stopar izročil najzaslužnejšim mladincem prostovoljcem in dijakom osnovnih šol Dolenjske priznanja za dosežene uspehe pri sodelovanju v obrambnih pripravah s štabi in enotami TO Dolenjske.

Med osnovnimi šolami so priznanje prejeli: 1. slovenska artilerijska brigada (Prevoles), „Adam Bohorič“ (Brestanica), „Louis Adamič“ (Grosuplje),

„Dušan Kveder-Tomaž“ (Litija), „Dr. Petra Deržaja“ (Veliki Gaber), „France Prešeren“ (Ribnica), o.š. Struge, o.š. Vinica, „Ing. Janez Marentič“ (Podzemelj). Priznanja so prejeli tudi posamezniki, ki so dosegli najboljše uspehe na nedavnem tekmovalnem mladih prostovoljcev in mladih starešin TO na Senovem ter pripadniki rezervne sestave iz enot TO Dolenjske.

Zbrane je pozdravil tudi predsednik MS SZDL Lojze Rataj, kulturni točki pa sta prispevali pionirki Glasbene šole Marjana Kozine in o.š. Katje Rupene.

J. P.

Samozaščita kot množično gibanje

Sestanek dolenjskih teritorialcev pokazal na uspehe in opozoril na napake – Vodil ga je Ludvik Golob – Pri planiranju upoštevati obrambne potrebe

Skoraj petumi semiški sestanek dolenjskih teritorialcev, ki ga je pripravil 21. decembra Pokrajinski štab TE za Dolenjsko, je jasno pokazal, da smo tudi pri nas na tem področju v iztekaajočem se letu naredili še en korak naprej, da se koncepcija splošne ljudske obrambe vsestransko uresničuje.

Na uspelem sestanku, ki so ga teritorialci imenovali ocena dela, vzgoje in stanja obrambnih priprav v letu 1979 v dolenjski pokrajini in ga je vodil predsednik pokrajinskega odbora za Dolenjsko Ludvik Golob, so poudarili med drugim, da bo po naslednjem veliki moči posvetiti novi organiziranosti, ki bo še

bolj krepila splošni ljudski odpor. V uvodnem govoru je Ludvik Golob dejal,

„V letu, ki prihaja, moramo samozaščito razvijati kot množično gibanje ter ju povezovali v enoten in učinkovit samozaščitni in obrambni sistem, katerega temeljni cilj je

Prihodnje leto šola po novem

Se prej pa je treba postaviti mrežo šol, saj še ni dokončno znana

O uresničenju preobrazbe sistema vzgoje in izobraževanja, o prehodu osnovnih šol v celodnevno osnovno šolo in o vpisu v usmerjeno izobraževanje v prihodnjem letu so razpravljali na nedavnem posvetu Medobčinskega sveta SZDL Ljubljanske regije, ki je bil 19. decembra.

Ugotovili so, da se bo usmerjeno izobraževanje začelo s prihodnjim šolskim letom. Finansirano bo (po letu 1981) z ozirom na kadrovske potrebe združenega dela in ne več po enotnih stopnjah, kot je zdaj. Osnova za finansiranje bodo plani OZD in SIS. V bodoče naj bi tudi čimveč potreb po vzgoji in izobraževanju uveljavljali in finansirali v tozdih in neposredni menjava dela. Odpadki bodo tudi sedanja vojenska oz. učna razmerja. Sedanja gimnazija se bo preobrazila v usmerjeno šolo pedagoške smeri, naravoslovno – matematične smeri (računalništvo, programerstvo, biologija, meteorologija, kemija itd.) in družboslovno – jezikoslovne smeri (knjižničarstvo, muzejstvo, turizem, arhivarstvo itd.).

Usmerjanje vpisa bo spet potekalo na osnovi razpisa za vpis za vse srednje, višje ali visoke šole. Razlika pa bo, da bo namesto za sedanje poklicne, tehnične in druge srednje šole ter gimnazije vpis v enotne srednje šole, ki bodo usmerjene za posamezna področja združenega dela, stroko ali panogo.

V razpravi so tudi ugotovili, da je z ozirom na potrebe treba najprej postaviti mrežo šol, in sicer na osnovi potreb združenega dela in

preko novih posebnih izobraževalnih skupnosti. Do začetka prihodnjega leta bo treba napraviti še

precej – tudi sprejeti vrsto novih predpisov – da bo šolstvo zaživel po novem in da pred začetkom novega šolskega leta ne bo nejasnosti. Čimprej je treba pripraviti predlog o mreži šol, o katerem bo nato v kratkem organiziran nov posvet na medobčinski ravni.

J. PRIMC

Za zgled so brigadirji

Na 2. seji OK ZSMS Novo mesto ocenili delegatske odnose – Nova predsednica konference Darja Colarič

2. sejo občinske konference ZSMS Novo mesto, ki je bila 24. decembra, so mladi posvetili oceni razvitosti delegatskih odnosov v občinski organizaciji ZSMS, oceni dela na področju mladinskega prostovoljnega dela, opravili pa so tudi volitve novega predsednika in članov predsedstva OK ZSMS Novo mesto.

Na seji se je zbralo nekaj več kot 100 delegatov, med njimi občutno premako iz združenega dela. Navzlic temu je bila seja, na kateri so bili tudi predstavniki novomeških druž-

v novomeški občini v minulem obdobju doseglo zavidanja vredne uspehe, ob koncu pa so za predsednico OK ZSMS izvolili dolgoletno mlado družbenopolitično delavko Darjo Colarič iz „Krke“.

J. P.

BREŽIŠKI GASILCI O SVOJEM DELU

Občinska gasilska zveza Brežice je 21. decembra pripravila posvetovanje predsednikov, tajnikov in poveljnikov gasilskih društev. Predsednik zveze Ivan Leskovec je zbranim poročal o delu v tem letu. Z rezultati smo lahko zadovoljni, čeprav ni šlo vse po načrtih pri pomlajevanju članstva in ustanavljanju ženskih desetin. Dobra je tudi strokovna usposobljenost gasilcev. S tem se strinja tudi poveljnik zveze Miha Hotko, ki je govoril še o opremi. Zgodna je pomoč, ki jo je za razvoj gasilstva deležno s strani obččanov. Že dalj časa pogrešamo velik gasilski dom, ki bi omogočal še hitrejši razvoj gasilske dejavnosti v občini, veseli pa smo, da bo naslednje leto v naši občini kongres republiške gasilske zveze.

STANIŠA MILENKOVIC

Darja Colarič

benopolitičnih organizacij in predstavnik republiške konference ZSMS Geza Farkaša, sklepčna.

V uvodu je o delegatskih odnosih govoril predsednik OK ZSMS Bojan Fink. V izčrpnem referatu je naštel vrsto napak, ki se vlečejo že od leta 1974, in poudaril, da tudi mladi le ugotavljamo slabosti, premalo pa naredimo, da bi jih odpravili. Osvrnil je še kopico drobnih napak, ki so zavirale sicer uspešno mladinsko delo v občini na vseh področjih. Ob koncu govora je nanizal številne naloge občinske organizacije ZSMS Novo mesto pri nadaljnjem razvijanju delegatskih odnosov.

Udeleženci so razpravljali tudi o poročilu in oceni dela na področju mladinskega brigadirskega dela, ki je

V DOBRODELNE NAMENE NAMESTO NOVOLETNIH ČESTITK

Delavci Dolenjskega tiskarskega in informativnega centra, tozđ Časopis Dolenjski list, so na četrtkovem zboru delavcev namenili na račun akcije za drage medicinske instrumente 1.500 din namesto noveletnih čestitk. Enako je naslednji dan sklenila tudi tozđ Tiskarna, ki je v isti namen prispevala 1.000 din.

FILATELISTI POSAVJA IN DOLENJSKE SKUPAJ

Občinska zveza prijateljev mladine in Filatelistično društvo Krško sta počastila praznik armade 22. decembra s srečanjem pionirjev filatelistov iz dolenjske in posavske regije. Mladim zbiralcem znamk taka srečanja mnogo pomenijo. Spoznajo se med seboj in si razširijo obzorja z izkušnjami vrstnikov iz drugih društev.

DEDEK MRIZ V POSAVJU

Prireditve za novoletno jelko z obiski dedka Mriza so se v brežiški občini pričele že konec minulega tedna. Združujejo jih z lutkovnimi igrkami. Vrednost noveletnih darilnih paketov je okoli 90 dinarjev. Jutri bo dedek Mraz obiskal še Veliko Dolino, Globoko, Artiče, Cerklje, Bošče vas in Čatež.

V krški občini se bodo zvrstile slovesnosti za najmlajše danes in jutri. Vrednost daril za otroke se giblje od 70 do 130 dinarjev. Vrtilci in razredne skupnosti bodo prejele kolektivna darila. Prireditve pripravili OŠ Brestanica in Solski center Krško, v januarju pa bo gostovalo še Ljubljansko lutkovno gledališče. Otrokom predvajajo tudi risane filme, darilo DPD Svoboda Krško.

krepitve varnosti in položaj delovnega človeka in socialistične ureditve.

Prav tako so na srečanju poudarili, da bo po naslednjem povečati skrb obrambnim in samozaščitnim usposabljanjem, v vzgojo pa moramo zajeti vse delovne ljudi, zlasti ženske in mladino. Tudi zavoljo tega morajo vsi nosilci planiranja pri načrtovanju svoje in skupne razvojne politike in pri izdelavi planskih aktov upoštevati specifične obrambne potrebe, določiti pa bo potrebno tudi prednostne naloge, ki bodo zajete v družbenih planih razvoja za srednjeročno in dolgoročno obdobje.

Veliko časa so posvetili še civilni zaščiti, kritizirali so narodno zaščito, pri kateri prevečkrat prihaja do improviziranja, omenjali so skladišča, bunkerje itd. Ob koncu srečanja teritorialcev so najzaslužnejšim za kakovosten napredek podelili priznanja in nagrade.

J. P.

Ni čudno, če koga zavije

Inšpekcija je našla v več menzah na kilograme juh Argo in Knorr z zapadlim rokom – Vse so zmetali v kotlarno – Ugotovljene še druge nepravilnosti, zlasti pri kruhu

Sanitarna in veterinarska inšpekcija sta pred kratkim obiskovali obrate družbene prehrane po novomeški in metliški občini. Do zdaj je bilo pregledanih 19 menz, med temi tudi razdeljevalnice hrane. Ugotovitev: zelo malo je vzorno urejenih, večina pa posluje z napakami.

Inšpektorji so bili pozorni zlasti na jušne koncentrate. Pregledovali so juhe, Argo in Knorr, Podravka in druge, pa ugotovili, da je v menzah na kilograme in kilograme teh živil, ki so oporečna. Rok uporabnosti je namreč potekel nekaterim tudi že pred poldrugim letom.

Tako so našli v menzi Beti v Mirni peči 4 kg takih juh, pri Pionirju kar 11 kg oporečne zaloge, v Novolesu 19 kilogramov in v Metliki pri TGP 4 kilograme starih jušnih koncentratov. Oporečna živila so zmetali v kotlarno in jih uničili, ker pa je to gospodarski prestop, bodo postopali v skladu z dolžnostjo in zakonom ter zadevo prijavili.

Večina menz posluje s to hito, da so bile gajene za majhno število zaposlenih, ko pa se je kolektiv večal, na rast obrata družbene prehrane niso pomislili. Tako poslujejo v nepriemnih, pretensnih prostorih, kjer

ni mogoče ločiti čistih in nečistih kuhinjskih opravil. Kričeč primer take neustreznosti sta menzi šentjernejske in novomeške Iskre. Samoupravnim organom bodo inšpektorji pisмено priporočili, naj takoj poskrbe za ureditev menz, ker zdaj ni pogojev za higiensko pripravo hrane.

Na posebnost in zanemarjenost svoje vrste pa so našli v Metliki pri Novoteksu, kjer so našli zaboj s hrano, ki ga je prevažal traktor, na tem traktorju pa včasih vozijo tudi smeti... V veliko primerih so ugotovili neprimerno in ne-higiensko dovažanje in prenašanje kruha.

Kot neoporečne in vzorno urejene menze so se doslej izkazale v Industriji obute, v Ljubljanski banki in SDK pa v IMV v Šentjerneju. Sicer pa je kuhinja IMV v mestu v higiensko sanitarnem pogledu po mnenju inšpekcije najslabša. Iz te kuhinje bi morali razvažati hrano v svoje obrate v posebnih termos posodah, pa jedila vozijo kar v mlekarških kantah. Hrana pride na cilj mrzla.

Inšpekcija s pregledi nadaljuje, in ko bo opravljenih še 12 manjkajočih ogledov, bodo kmalu začeli znova ter ugotavljali, če so izdane odločbe, priporočila in kazni kaj zalegle. R. B.

KRUH IZ BREZOVEGA LUBJA – V organizaciji Šolskega centra za gostinstvo je bilo 21. decembra v Novem mestu posvetovanje strokovne skupine učiteljev pripravljanja jedi iz vseh gostinskih šol Slovenije. O vojaško-politični situaciji v svetu in nalogah s področja SLO in DS je govoril Ilija Slijepčević, o prehrani v posebnih pogojih, glavne teme seminarja, pa je referat in kulinarčno razstavo pripravila Milka Češarek, pedagoška svetovalka. (na sliki). Tako je bil razstavljen kruh iz brezovega lubja, kruh iz leskovih kačic in zanimivi recepti, kako pripravimo žabe skupaj s polži v obari, o čemer bomo še pisali. (Foto: J. Pavlin)

DESETLETNICA NAŠE ŠOLE

20. decembra praznujemo dan naše šole. Letos teče že deseto leto, odkar se šola v Šmihelu imenuje po narodni herojnji Milki Šobar – Nataši. Učenci nižjih razredov so imeli proslavo v šoli, medtem ko so učenci višjih razredov praznovali v domu JLA, odkoder je posebna delegacija odnesla venec k spominski plošči herojnje na Gor. Laze. Dijaki podružnične šole v Birčni vasi so na svojo proslavo povabili sestro Milke Šobar in se z Lojzko Kostro iz Gornjih Laz pogovarjali. Ob prazniku šole je izšla tudi posebna številka glasila Prvi poganjki.

SLAVI KOČJANČIČ OŠ Milka Šobar – Nataša Novo mesto

BILI SMO ZADNJI

Pred kratkim je bilo na naši šoli občinsko košarkarsko prvenstvo, na katerem je nastopila tudi naša ekipa. Najboljši so bili tekmovalci z Mirne, za njimi pa so se uvrstile OŠ Trebnje, OŠ Veliki Gaber in OŠ Sentrupert. Košarkarska prireditelj je v celoti uspeša, čeravno je bila ekipa organizatorjev zadnja.

ANDREJA VERBIČ OŠ Sentrupert

OGLED VOJAŠNICE

Dan JLA smo učenci iz Dolenjskih Toplic proslavili z ogledom vojašnice v Bršljinu. Videli smo urejene hodnike, čiste spalnice z vojaško posteljnino, zanimive stenske časopise in slike vzornih vojakov. Pogovarjali smo se z dvema vojakoma, ki sta nam podrobno opisala vojaško življenje.

HELENA TURK

NATAŠA REZEK

Mlado življenje Nataše Rezek, učenke naše šole, je ugasnilo. V mraku jo je pri prečkanju ceste podil osební avtomobil. Neza-vestno so odpeljali v novomeško bolnišnico. Njeno zdravstveno stanje je bilo kritično, vendar smo vsi upali, da bo preživela, da bodo mlade moči močnejše od smrti. Žal nas je čez teden dni po nesreči presunila novica, da Nataša ni več med nami. Mnogim je priključala solze na lica. Nikoli več ne bo sedla na svoj prostor.

Učenci bomo pogrešali Natašo, saj je bila priljubljena, tovariška in vzorna učenka. Spomin nanjo ne bo zbledel. UČENCI OŠ Vavta vas

„STROGA“ PREIZKUŠNJA ZELENCEV – Klub posavskih študentov je 21. decembra priredil brucovanje v Čateških Toplicah. Bruci in brucke, ki so se letos vpisali v visoke šole, so morali opraviti „zahteven“ izpit pred vlado Zelenega carja. Šele potem so lahko svobodno zaplesali. Na sliki: ministra Pik in Kontrapik (na levi in desni) v sredini pa Zeleni car in Brucmajor.

Dan JLA ni šel mimo mladih

Na različne načine so šolarji širom po Dolenjski proslavili dan JLA. Iz dopisov, ki so nam jih poslali člani novinarskih krožkov, povzemamo: Artiške šolarje sta obiskala dva vojaka iz cerkelske garnizije. JOŽICA STRASER piše, da sta dve učenci najprej prebrali priložnostna spisa, vojakoma so čestitali za praznik, nato pa sta pripadnika JLA predvajala filma o Titu in manevrih. Izrazila sta tudi željo, da bi učenci in vojaki še tesneje sodelovali.

Vojškega obiska iz Cerkelj so bili deležni tudi učenci iz Leskovca pri Krškem. KARMEN SALMIČ in MOJCA SERNE poročata, da so jim pripadniki JLA zavrtili dva filma o življenju in delu vojakov, med pogovorom pa so šolarji izvedeli veliko zanimivega o letalih, raketah in podobnem. Z veseljem so sprejeli povabilo, naj si pridejo ogledat letališče.

V tednu, ko smo vsi praznovali dan JLA, so novomeški gimnazijci

najprej gledali film o postavljanju in odstranjevanju min presenečenj, istega dne, to je 19. decembra, jim je Jernej Zaplotnik ob prikazovanju diapozitivov govoril o vzponu na Mont Everest. IRENA GRAHEK piše tudi, da so si učenci tretjih in četrtilih razredov v Domu JLA ogledali film „Osvajanje svobode“, člani novinarskega krožka pa so v sodelovanju z recitatorji pripravili tudi radijsko oddajo o Prvi proletarski brigadi. Oddajo je s pripovedovanjem spominov popestril tov. Janko Gregorič.

Sodelovanje med gojenci novomeškega Doma Majde Šilc in borci Ljubljanske brigade je že dolga leta zelo tesno, pred kratkim pa so pripravili srečanje med borci in učenci prvih in drugih razredov srednjih šol. Mladi so izvedeli veliko zanimivega o bojih omenjene brigade. MILENA HÖRVAT poroča, da si bodo učenci in borci še naprej prizadevali za utrjevanje tradicij narodnoosvobodilnega boja.

svetu veliko lačnih in bolnih otrok. Po drugi strani pa je tudi veliko razkošja in razsipništva. Zakaj prihaja do takšnih razlik? Kdaj bodo vsi ljudje imeli najosnovnejše za življenje, kdaj bodo enakopravni in srečni?

DAMIR VRANČIČ OŠ Bršljin

OB DNEVU JLA

S proslavo, na kateri je pevski zbor zapel nekaj partizanskih pesmi, smo 17. decembra učenci višjih razredov metliške osnovne šole počastili dan JLA. Slovesnosti je udeležila tudi skupina vojakov iz Črnomlja. Tov. Milan Vrba nam je pripovedoval o vojaških poklicih in vojaškem življenju, nato pa smo si ogledali orožje.

BREDA GOVEDNIK novin. krožek OŠ Metlika

PISMO IZ KANADE

Zelo sem se razveselila, ko sem v letošnji 30. številki Dolenjskega lista zagledala sliko svoje mame Ane Črtalič iz Volčkovce vasi pri Šentjerneju. P. Miklič je lepo opisal, kako triinosemdesetletna ženska, ki ji življenjska pot že od mladega ni bila z rožami posuta, še zmeraj rada kaj postori na kmetiji. Materi želim srečno novo leto.

Hčerka ANA PREMRL iz Toronta v Kanadi

MOJ PRIJATELJ DOLENJSKI LIST

Noben prijatelj mi ni tako zvest kot Dolenjski list. Vsak teden v petek mi ga prinese poštar. Utrujena od dela ga preberem od začetka do konca. Vedno me razvedri, včasih pa priključa tudi solze. Žalostno je bilo, ko sem brala o smrti Kardelja. Domači list mi je pokazal, kako plemenit človek je bil. Časopis me obiskuje, odkar izhaja, in dokler bom hodila po svobodni Dolenjski, bo ortal moj prijatelj.

MARIJA MIKLA VČIČ Hrib

MLADI SO SE POVEZALI

Od Šentjanža se pride po strmi makadamski cesti v prijateljski vasi Kij, Gaberska gora in Osredok. Tamkajšnji ljudje so zvečine zaposleni in delajo na kmetijah, tudi mladih hodijo v dolino na delo in v šole, popri- mejo pa tudi za kmečka dela. Pred kratkim so ustanovili svojo mladinsko organizacijo. Zdjaj se že pripravljajo na plesni tečaj, strelsko tekmovanje, tudi kulturne prireditve in delovne akcije bodo njihova skrb.

A. FELICIJAN

Vredno pohvale

Vsak krvodajalec dobrodošel gost pri Senicevih

Čeprav je dogodek odmaknjen, je, tako menim, še vreden tega zapisa.

Ponavadi smo v sevniški občini krvodajalci dajali kri enkrat na leto. Tako jih večina daruje kri tudi sedaj. Letos se je republikanski transfuzijski zavod odločil priti k nam dvakrat na leto, kar je nedvomno boljše. Ob zadnji taki krvodajalski akciji letos sredi avgusta se nas je iz Zabukovja odpeljalo v Sevnico za ducat. Kot je naša stara navada, krenemo po darovanju krvi k enemu od znanih pridelovalcev vina na majhno okrepčilo in razvedrilo.

Letos smo jo mahnilo k naprednemu kmetu Andreju Senici v Trnovcu. Gospodarjeva žena je večkratna krvodajalka, tudi te akcije se je bila udeležila. Dan je bil vroč, kot se je za tisti čas samo spodobilo, tudi malica je pripomogla, da so litri drobne kapljice kar kopneli. Razkropil nas je šele mrak. Na kraju nam je skoraj zabil sapo, ko smo čuli gospodarjev odgovor na vprašanje, koliko smo dolžni. „Za take ljudi, ki darujejo v večkratnih krvodajalskih akcijah svojo kri za sočloveka, tudi moje vino nič ne stane!“

Za nameček nas je najbolj oddaljane se razvozil na domove s svojim avtobusom, seveda tudi brez plačila.

VINKO LESKOSEK predsednik KO RK Zabukovje

SREČANJE OSTARELIH

Člani RK iz Artič so pred kratkim skupaj z osnovno šolo priredili srečanje za krajane, ki so stari nad 75 let. Šolarji so jim zaigrali kratko igrico, najbolj pa so jih navdušili najmlajši, ki so nastopili kot palčki. Udeležence srečanja so tudi pogostili in obdarili.

MARINKA SOTLER novin. krožek

DRAGO VOVK

Čebelam grozi še varoatoza

Proti novi, nevarni bolezni, ki je na pragu Slovenije, še ni učinkovitih zdravil

Pred kratkim smo se zbrali v Novem mestu čebelarji in medobčinski veterinarski inšpektor z namenom, da se dogovorimo o skupni akciji pri preprečevanju nalezljivih čebeljih bolezní. Predvsem gre tokrat za preventivne ukrepe zoper okužbo čebel z nevarno, do sedaj nam neznan čebeljo boleznijo varoatozo.

Bolezen povzročata pršica Varoa, ki nezadržno prodira od vzhoda proti zahodu in jo imamo tako rekoč že na pragu, tj. v SR Hrvatski, ni pa izključeno, da ni že kje v naših panjih. Torej se je pojavila tam, kamor prevažajo čebele na pašo tudi nekateri slovenski čebelarji. Zanimivo je, da so jo v ZR Nemčijo nehoti uvozili z maticami vred prav čebelarji znanstveniki, kjer njim že povzročata velike probleme. V vzhodnih državah jo poznajo že nekaj let. V Sovjetski zvezi je varoatoza v enem samem letu uničila 55.000 čebeljih družin, v Grčiji so jo odkrili spomladaj 1978 in računajo, da imajo okuženih že polovico čebeljih družin. Gre za zelo nevarnega parazita, ki mu je podlaga za razmnoževanje zalega, zlasti trojce, odrasle čebele pa so gostitelj preko zime in prenašalci zajedalca.

Preplah med čebelarji je prav gotovo upravičen, zlasti še zato, ker na tgu zaenkrat še ni nobenih učinkovitih zdravil. Dolžnost nas čebelarjev je, da storimo vse za preprečitev okužbe po tej bolezni,

David Bromberg (Foto: Andrej Virč)

Koncert z grenkim priokusom

Za številne ljubitelje glasbe, ki jo igra David Bromberg s prijatelji, je bil petkov koncert v športni dvorani v Novem mestu več kot dobrodošel. Bromberg velja za enega najboljših ameriških akustičnih kitaristov, izvrstna pa sta tudi njegova tokratna spremljevalca: George Kindler in Dick Fegy. Vendar Novomeščani nismo znali izkoristiti prikožnosti, kot so jo, denimo, Ljubljančani. Namesto da bi bil koncert v sicer pol prazni dvorani dogodek, ki bi se ga bilo vredno spominjati, je bil pravzaprav odveč tako organizatorjem kot glasbenikom. To pa predvsem zaradi nesramnih in naglušnih branjev, ki so zlasti na tribuni z neprestanim čvakanjem dodobra pokvarile koncert. Vsa čast tistim, ki so se na pobudo glasbenikov preselili pod oder, ti so pravzaprav rešili koncert in se ločili od bučnega čebeljnaka v ozadju. Kar precej jih je bilo, ki bi morali tisti čas preživeti kje drugje, s knjigo o lepem vedenju!

Kaj poredi o sami glasbi ob omenjenih dejstvih? Vsekakor ni bilo tako, kot bi lahko bilo. Z občutkom, da si plačana lutka na odru, ni moč kaj prida ustvarjati, temu tudi petarde in množično tekanje sem ter tja po dvorani ne more pomagati. Če te glasbenik prosi, da si tiho, pa nočeš biti ... Pa saj nima pomena še kaj napisati.

POJASNILI

Podarjenemu konju se ne gleda na zob! Ta pregovor je šentjernejski naročnik Dolenjskega lista zapisal na dopisnico, na kateri pa nas vseeno malce ošteje zaradi premajhnih črk na koledarju za 1980. To dopisnico izrabljamo za dvoje pojasnil. Najprej. Črke na koledarju so res majhne, a za to nismo krivi mi, koledar smo namreč izdelali v okviru skupnosti delovnih organizacij lokalnih sredstev javnega obveščanja, na njegovo obliko in tip črk pa nismo mogli vplivati. In še to. Izjeme potrjujejo pravilo. Se pravi, na nepodpisano dopisnico se oglašamo izjemoma, sicer pa tudi za vnaprej velja, da nepodpisanih dopisov ne bomo objavljali.

UREDNIŠTVO DL

VEČER Z MONI

Nastop Moni Kovačič na sobotnem plesu na Vinici je pritegnil veliko obiskovalcev iz Bele krajine in sosednje Hrvaške. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička, veliko ljudi pa je ostalo zunaj. To je dokaz, da na Vinici takih in podobnih plesov še kako pogrešamo. Do sedaj smo Viničani lahko slišali le razne amaterske pevce in skupine, poslej pa bodo lahko prisluhnili tudi kvalitetnejšim glasbenikom iz Slovenije in Jugoslavije.

JOŽE STEGNE Vinica

MEDVEDKA PADLA – Lovec Miro Lavrič iz Dolge vasi pri Čočevju je s skupino tovarišev 15. decembra ogledoval lovišče nad Kužljem. Nenadoma je opazil, da se mu bliža medved. Lavrič se mu je umikal, ko pa se mu je medved, za katerega se je kasneje izkazalo, da je medvedka, približal na 3 do 4 m, se je lovec zbal in streljal na kosmatinca, ki je obležal mrtev. (Foto: Marjan Vardijan)

Humanost po piršenbreško

Kako je invalidski upokojenec prišel ob telefon

Sam skoraj nepokreten invalidski upokojenec, odrezan od sveta. Zelo sem se razveselil, ko so lani začeli govoriti, da bodo v nekatere globoške krajevne skupnosti napeljali telefon. Tudi Piršembreg naj bi dobil nekaj števil. Med prvimi sem poravnal prispevno vsoto in podpisal izjavo, da bom tudi vnaprej redno plačeval vse usluge. Niman prevoznega sredstva, zato bi telefon nujno potreboval za klicanje zdravnika ali taksija. Trije delegati iz naše vasi, ki so bili v pripravljalnem odboru, so mi zagotavljali, da bom zaradi invalidnosti imel prednost pred drugimi, podobno pa so mi rekli tudi predstavniki krajevne skupnosti. Tako sem bil prepričan, da humanost ne bo odpovedala, nazadnje pa sem doživel veliko razočaranje.

Sam nisem mogel delati, ko so kopalí kanal, zato sem plačal tri delavce, da so jih zagrinjali namesto mene. Plačanih ur si nisem pisal, izkazalo pa se je, da so imeli prednost za telefon tisti, ki so imeli največ delovnih ur. To so bili omenjeni trije delegati. Vsi imajo avte, traktorje, mladi so, jaz, invalid, pa sem ostal praznih rok.

Takšna je torej človeška humanost! Prej so delegatov bila polna usta obljub, sočutja, ko pa zdaj vprašujem, zakaj so me pustili na cedilu, sem deležen osornega odgovora: „Jaz ga imam“. Telefonnameč. Želim, da bi moj primer vplival na tiste, ki si nameravajo še kje tako po svoje deliti dobrine.

ANTON LESINŠEK Piršembreg 47

FRANC POVŠE Otočec 59

ŠE: DVOJNO TANKANJE

V letošnji 50. številki Dolenjskega lista je na strani „Trebanske novice“ v rubriki „Iz kraja v kraj“ izšla tudi notica o dvojnem tankanju gorjanskih avtobusov: enega baje v gostilni Opara, kjer se po besedah pisca vrstic vozniki grejejo ob topli peči in pijači, medtem ko potniki čakajo na decembrskem mrazu, pa čeprav je od predvidenega odhoda avtobusa minilo že 15 minut. Žal gre tokrat vrstice pripisati nesrečni in neobektivni informaciji. Resda je imel v omenjenem primeru avtobus zamudo, pa tudi sofer je odšel v gostilno, vendar samo do telefona, od koder je sporočil v Novo mesto, da je avtobus pokvarjen.

„GORJANCI“ Novo mesto

TELEVIZIJSKI SPORED

SREDA, 2. I.

PETEK, 28. XII.

JUGOBANKA

1 8.55 TV V ŠOLI: Zimska pravljica, Slovensčina, Proti beli smrti
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Reportaža
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
16.35 POROČILA
16.40 SMUČARJE ZA OTROKE
16.50 GLEDALIŠČE STRIČKA BRANINA
17.05 ČUVAJ PARKA
17.30 ROCK SKUPINA BIJELO DUGME
18.10 OBZORNIK
18.20 NAŠI SODOBNIKI PROF

DR. LEV MILCINSKI
18.45 CESTA IN ČLOVEK
18.52 V. Brest: ČAROVNIK UJTA, 1. del
19.12 PALČEK SMUK, risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
21.00 PETROCELLI
21.50 TV DNEVNIK
22.05 NOČNI KINO: JULIE

2 Drevi bomo gledali film, ki ga je pred tremi leti posnel francoski režiser Philippe de Broca. Gre za zgodbo o uspešnem bančnem uslužbencu, ki mora tik pred poroko z bančnikovo hčerjo odpotovati v Maroko. Tamkaj naj bi z arhitektom proučil, kako spremeniti ribiško pristanišče v veliko letovišče. Arhitekta umorijo in za to krvavo dejanje obtožijo njegovo ženo. Seve-

da odkrijejo sčasoma tudi pravega storilca, medtem pa bančni uslužbenec spozna, da je bilo njegovo do tedanje življenje brez pravega smisla, zato se odpove nadaljnji karieri in odpotuje z arhitektovo vdovo. Igrajo Marlene Jobert, Jean-Claude Brialy, Alexandre Stewart in drugi.

2 16.55 Obzorja - 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Družbena tema - 18.45 Glasbena oddaja - 19.15 Borussia; reprezentanca sveta (prenos nogometne tekne) - 21.15 Včeraj, danes, jutri - 21.35 Portreti - 22.05 Zabavno-glasbena oddaja - 22.55 Koncert pianista Joachima Kuehna

SOBOTA, 29. XII.

JUGOBANKA

1 8.00 POROČILA
8.05 JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
8.20 Z BESEDO IN SLIKO - E. Peroci .ANKINE RISBE
8.35 TIHO GRE SIVI MRAZ
8.50 TEHTNICA ZA NATANČNO TEHTANJE
9.20 PUSTOLOVŠČINA
9.50 ČLOVEKOVO TELO. VEGETATIVNI ŽIVČNI SISTEM
10.20 J. Mortimer: WILL SHAKE-SPEARE

15.30 POROČILA
15.35 OSTRZEK, film

Znano pravljico o leseni lutki, ki naj bi bila ubogljivi sin svojega lutkovnega mojstra, si bodo mladi gledalci tokrat lahko ogledali v obliki igranega glasbenega filma, ki sta ga posnela ameriška režiserja Don Fiedl in Jack Wohl, v glavnih vlogah pa nastopajo Sandy Duncan, Danny Kaye, Filip Wilson, Liz Torres in drugi.

17.00 CRVENA ZVEZDA PARTIZAN, prenos košarkarske tekme
18.45 NAŠ KRAJ
18.55 V. Brest: ČAROVNIK UJTA, 2. del
19.12 PALČEK SMUK, risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 J. Dietl: ŽUPAN NAŠEGA MESTA

20.55 SMEŠNE STVARI SO SE ZGODILE NA POTI V FORUM, film

Richard Lester je 1966 film posnel po istonaslovnem musicalu, ki je dolga leta navduševal obiskovalce nekega newyorškega gledališča. Zgodba se odvija v antičnem Rimu, v glasbeni burleski pa nastopajo Zero Mostel, Phil Silvers, Buster Keaton (to je predzadnja vloga znamenitega komika), Annette Andre in drugi.

22.30 TV DNEVNIK
22.4: TV KAZIPOT

2 18.00 Poročila - 18.05 Narodna glasba - 18.45 Kontaktna oddaja - 19.30 TV dnevnik 20.00 D. Auber: Fra Diavolo (2. del opere) - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton

NEDELJA, 30. XII.

JUGOBANKA

1 8.30 POROČILA
8.35 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: MLADINSKI PEVSKI ZBOR MARIBOR
9.05 TV KAZIPOT
9.25 A. Haley KORENINE
10.10 DISNEYEV SVET
11.10 ČEBELICA MAJA
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 POROČILA
13.40 SMUČARSKI SKOKI, prenos iz Oberstdorfa

ZNAŠLA SE BOM, dokumentarni film

ILOK, dokumentarna oddaja
POROČILA
KOMORNA GLASBA SKOZI STOLETJA
ŠPORTNA POROČILA
TO SO GADI, film

Za kratkočasje v zadnjem nedeljskem popoldnevu v tem letu bo poskrbel slovenski film Jožeta Bevca. Pripoved o očetu, ki stežka kroti kopico odraslih fantov pa gospodinjki pomočnici Meri, okoli katere se začnejo sukati vsi možaki iz družine... - ta filmska pripoved s srečnim koncem je zadovoljila številne gledalce v kinodvoranah in tudi pred malimi zasloni ob njej ne bo dolgčas. Glavne vloge igrajo Bert

Sotlar, Boris Cavazza, Dare Valič, Radko Polič, Majda Potokar in Mila da Kalezio.

1 8.50 V. Brest: ČAROVNIK UJTA, 3. del
19.12 PALČEK SMUK, risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 G. Stefanovski: NAŠA LETA
21.10 DOKUMENTARNA ODDAJA
21.45 TV DNEVNIK
22.00 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
22.15 ŠPORTNI PREGLED

2 15.00 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Celovečerni film

PONEDELJEK, 31. XII.

JUGOBANKA

1 9.30 TV V ŠOLI: Novoletna pravljica
10.10 TV V ŠOLI. Materinščina, Risanka, Biologija
15.30 TV V ŠOLI, ponovitev
16.10 POROČILA
16.15 OD ZIME DO ZIME, otroške pesmi zimi
16.30 PRIGODE GRIZLIJA ADAMSA, film
Ameriška nanizanka filmov z gornjim naslovom govori o nastavljalcu pasti Adamsu, ki so ga obtožili za zločin, čeprav ga ni storil, zato se je raje umaknil v gore Divjega zahoda. Mladi gledalci si bodo tokrat lahko ogledali film o eni od številnih Adamsovih dogodivščin, ostale filme pa bodo televiziji morebiti predvajali drugo leto. Naslovnega junaka igra Dan Haggerty.
18.05 OBZORNIK
18.15 MLADI ZA MLADE
19.00 V. Brest: ČAROVNIK UJTA,

TA, 4. del

19.15 PALČEK SMUK, risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 TV ŽEHTNIK
20.40 KAKO PA DRUGOD, izvečnik iz silvestrskih programov drugih televizijskih hiš
21.00 I. Torkar: ČEDNOST V DOLINI ŠENTFLORJANSKI

Prosto po Cankarju je dramatik Igor Torkar spisal igrjo, ki dokaj satirično prikazuje uspešnost popevkarja Petra, njegovo spremljevalko Jacinto in Šentflorjance, ki so navdušeni nad umetnostjo narodnozabavnih viš. Igrjo je z režiral Voja Soldatović.

21.40 Z GLASBO V NOVO LETO
To bo osrednja novoletna oddaja ljubljanskih televizijcev, v njej pa bodo nastopili številni pevci, pevke, glasbeni ansambli, plesne skupine, njihovih prizadevanje - zabavati gledalce - pa bodo povezovala bolj ali manj duhovita besedčenja.
24.00 ČESTITKA
0.05 NA ZDRAVJE - PESMI OD TRIGLAVA DO GEVGELJE
0.45 V PLESNEM RITMU Z ORKESTROM JAMESA LASTA
1.30 OKLOHOMA, glasbeni film
Tisti, ki jim bo ostalo še kaj moči

po prešernem rajanju, si bodo lahko ogledali filmsko inačico musicala, ki jo je 1955 z režiral Fred Zinnemann, nastopajo pa Gordon Macrae, Shirley Jones, Rod Steiger, Gloria Grahame in drugi.

3.45 OSTALA JE LE GLASBA
4.15 NASVETI ZA MAČKA
Brez mačka po novoletni noči ne bo šlo, zato se bodo ponočnjaki seznanili z jedmi, ki ga uspešno preganjajo. To so med drugim francoska čebulna juha, madžarska golaževa juha, kisla juha, solata čurimuri in volovska rebra v zibelki pijanih bratov.
4.40 RISANKE

2 16.55 TV dnevnik v madžarščini - 17.10 TV dnevnik - 17.35 Koncert pred novim letom (prenos iz Muenchna) - 19.00 Iz sporeda drugih televizijskih hiš - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabava vas Gene Kelly - 20.50 Musical za dobro jutro - 21.50 Živemu človeku se vse zgodi (jugoslovanski film) - 23.20 A. Marodič: Nepovabljeni gost (komedija) - 24.00 Čestitka - 0.05 Spored zagrebškega drugega programa

TOREK, 1. I.

KONCERT

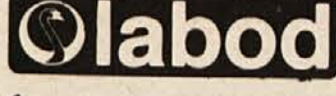
11.45 NASVETI ZA MAČKA
12.10 POROČILA
12.15 NOVOLETNI KONCERT, prenos z Dunaja
13.30 SMUČARSKI SKOKI, prenos iz Garmischa
15.30 IZ NOVOLETNIH SPOREDOV DRUGIH TELEVIZIJSKIH HIŠ

16.55 ZLATA LETA KOMEDIJE, film
18.10 POROČILA
18.15 SVET NA PRELOMU DESETLETJA

Oddaja bo povzela najpomembnejše mednarodne dogodke lanskega leta.
19.15 PALČEK SMUK, risanka
19.30 TV DNEVNIK
20.00 7+7, zabavno-glasbena oddaja
20.45 FILMSKA KOMEDIJA
21.25 IZ NOVOLETNIH SPOREDOV
23.00 POROČILA

2 14.55 Poročila in TV igra - 16.00 Igrani film - 18.30 TV komedija - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zabavno-glasbena oddaja - 22.15 Včeraj, danes, jutri - 22.30 Narodna glasba

ČETRTEK, 3. I.

1 1.00 TV V ŠOLI: Kemija, Umetnost, Pravljica
12.30 TV V ŠOLI
17.05 POROČILA
17.10 DEDIŠČINA ZA PRIHODNOST, dokumentarni film
17.55 KURIR GOCE DELČEVA
18.30 OBZORNIK
18.40 DOKUMENTARNA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

SVET UMETNOSTI

20.00 DOKUMENTARNA ODDAJA
21.00 IGRALKA MAYEVA
Gisele May je znana vzhodnonem-

PETEK, 4. I.

1 10.00 TV V ŠOLI. Angleščina, Zgodovina, Reportaža
12.30 TV V ŠOLI
15.00 SMUČARSKI SKOKI, posnetek iz Innsbrucka
17.00 POROČILA
17.05 ZACETNIKI NA SMUČEH
17.15 GLEDALIŠČE STRIČKA BRANINA
17.30 ČUVAJ PARKA
18.00 DOMAČI ANSAMBLI: BLEJSKI KVINTET
18.35 OBZORNIK
18.45 NAŠI SODOBNIKI EGON PRETNAR

19.05 TRAKTOR
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 KAR BO, PA BO, zabavno-glasbena oddaja

20.55 A. Haley KORENINE
Američani so lani posneli novih sedem zgodb (gre za prave celovečerne filme), ki se navezujejo na nadaljevanko Korenine. Tokrat bodo ljubljanski televizijci predvajali prvo zgodbo, naslednje petke pa še ostalih šest - in to v celoti, ne razrezane na dva dela.
22.15 V ZNAMENJU

22.30 NOČNI KINO: GRDI, UMANI, ZLI
Za film z gornjim naslovom je italijanski režiser Ettore Scola pred

SOBOTA, 5. I.

1 8.08 POROČILA
8.05 OD ZIME DO ZIME
8.15 S. Makarovič: SAPRAMIŠKA
8.35 KURIR GOCE DELČEVA
9.05 J. Mortimer: WILL SHAKESPEARE

9.55 ČLOVEKOVO TELO
10.25 DOKUMENTARNA ODDAJA LJUDJE IN ZEMLJA
13.55 POROČILA
15.40 VOLK SAMOTAR, mladinski film
17.00 CIBONA: BOSNA, prenos košarkarske tekme
18.35 NAŠ KRAJ
18.45 MUPPET SHOW
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 J. Dietl: ŽUPAN NAŠEGA MESTA
21.00 SERGE CAVAL, francoski šansonjer

2 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tehtanje - 18.15 Znanost - 18.45 Humoristični klub - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Svet v letu 1979 - 21.05 Mladi 79 - 21.50 Akcije - 21.55 TV dnevnik - 22.10 Glasbena oddaja

2 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tehtanje - 18.15 Znanost - 18.45 Humoristični klub - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Svet v letu 1979 - 21.05 Mladi 79 - 21.50 Akcije - 21.55 TV dnevnik - 22.10 Glasbena oddaja

štirimi leti dobil prvo nagrado za režijo na festivalu v Cannesu. Delo govori o ljudeh, ki v pomanjkanju živijo na robu vlemesta. Igrajo Nino Manfredi, Francesco Annibaldi, Maria Bosco, Giselda Castrini in drugi.

2 17.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Mladinska oddaja - 18.45 Potopis - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Kulturna oddaja - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Človek in čas - 22.05 Nočni kino

21.25 DEKLE, KI SEM JO LJUBIL, film
23.15 TV KAZIPOT
23.35 POROČILA

2 Drugi program:
17.45 Dokumentarna oddaja - 18.30 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Glasbena oddaja - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton - 21.40 Športna sobota

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 28. XII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica (S. Prokofjev: Peter in volk). 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Franc Perko: Gozdnogospodarsko načrtovanje). 12.40 Pihalne godbe 13.50 Človek in zdravje. 14.05 R. Ščedrina suita iz baleta Konjiček Grbavček. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Zabavna glasba. 18.00 Od arije do arije. 18.30 S kriznega tega. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o morju in pomorskih. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Prostor za ponovitve. 0.04 - 4.30 Nočni program.

13.50 Pihalne godbe. 14.05 Humoreska tega tedna. 14.25 S popevkami po Jugoslaviji. 15.10 Listi iz notesa. 15.30 Nedeljska reportaža. 15.55 Pri nas doma. 16.20 Gremo v kino. 17.05 Popularne opere melodije. 17.50 Radijska igra (P. Hacks: Zgodba starega vdovca v letu 1537). 18.28 Igrajo veliki zabavni orkestri. 19.45 Glasbe razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Mosaik melodij in plesnih ritmov. 0.05 - 4.30 Nočni program.

zlo rodi). 22.20 Revija zabavnih ansamblov RTV Ljubljana. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 S popevkami po Jugoslaviji. 0.5 - 4.30 Nočni program.

SOBOTA, 29. XII.

8.08 Pionirski tednik. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapojmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Zapojte z nami. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Tatjana Brumat: Nevarnost mraza in zimskega sonca za okrasne rastline). 12.40 Veseli domači napravi. 14.05 Glasbena panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.00 Zunanjepolitični magazin. 18.00 Skatlica z godbo. 18.30 Mladi mladim. 19.45 Minute z ansambлом Janeza Jeršinovca s Planšarji. 20.00 Koncert iz naših krajev. 21.30 Portreti jugoslovanskih ustvarjalcev in postvarjalcev zabavne glasbe. 0.05 - 4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 31. XII.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Ringarja. 8.40 Pesmica za mlade risarje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revjski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Andrej Petelin: Zdravnikom ob novem letu). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 17.05 Veselo otroško in mladinsko popoldne. 18.30 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Burnika. 20.00 Silvestrski večer. 24.00 Srečno 1980! 0.05 - 4.30 Nočni program.

SREDA, 2. I.

8.07 Radijska igra za otroke (Z. Petan: Sanja, polna glava spanja). 8.37 Izbrali smo. 9.05 Popevke slovenskih avtorjev. 9.35 Veseli kolledniki. 10.05 Gradimo na doseženem. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 13.20 Z ansambлом bratov Avenik. 13.35 Prigode narečne ljudske pesmi. 14.05 Zimske sanje. 15.15 Sport v letu 1979. 17.05 Ples snežink. 18.00 T. Partljič: Nekoč in danes. 18.40 Tipke in godala. 20.00 J. Gotovca opera Ero z onega sveta. 22.20 Plesni ritmi. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Jazz pred polnočjo.

NEDELJA, 30. XII.

8.07 Veseli tobogan. 9.05 5 Še pomnite tovariši? 10.05 Panorama lahke glasbe. 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske

ČETRTEK, 3. I.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Znane melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (Vrt v januarju). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Enajsta šola. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Vsa zemlja bo z nami pela. 18.35 C. Francka preludij in arija. 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.05 Literarni večer. 21.45 Lepe melodije. 22.20 Plesna glasba iz jugoslovanskih studijev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05 - 4.30 Nočni program.

TOREK, 1. I.

8.07 V veselem ritmu z godali. 8.30 Otroci v novoletnem jutru. 9.05 Kaj se je zgodilo z vitezom v črnem ogrinjalu. 10.05 Orkestrski prizori. 11.05 V. Ambrožič: Iz novinske beležnice. 12.00 Čestitke delovnih kolektivov za praznik. 13.20 Z godci in pevci domačih napevov. 14.05 Se vedno jih radi poslušamo. 15.15 Igrajo majhni ansambli. 15.30 Novoletna voščila predstavnikov slovenskih narodnostnih skupin. 16.00 V tričetrtinskem taktu. 16.35 Koncert za besedo (Stopinje v snegu). 17.05 Naših osem desetletij. 18.00 Pod kristalnimi lestenci. 20.00 Radijska igra (J. Audiberti: IZ iz zla se

6 DOLENJSKI LIST

PRVI JAVNI NASTOP – Na posebni osnovni šoli v Šmihelu pri Novem mestu je v letošnjem šolskem letu pričel vaditi šolski tamburaški orkester pod vodstvom Silvestra Mihelčiča st.. Za štirinajstčlanski orkester je šola kupila vse potrebne instrumente, na občinski pionirski konferenci v Brusnicah pa so že imeli svoj krstni nastop in dokazali, kako se da že v kratkem času dobro zaigrati. (Foto: J. Pavlin)

Kažipot: pošteno delo

Novomeška ZKO prvič sestavljena delegatsko

O konferenci delegatov novomeške Zveze kulturnih organizacij, ki je bila 17. decembra v Dolenjskem muzeju, smo na kratko že poročali. Naj ponovimo, da je bil za predsednika konference izvoljen Marjan Maznik, za podpredsednika Franc Avsec, za predsednika izvršnega odbora Alojz Jožef, za podpredsednika izvršnega odbora Jože Koporc, medtem ko je dosedanji predsednik izvršnega odbora Boris Savnik postal v. d. tajnika organizacije.

Delegati so tokrat že dobili zajetno gradivo (poročila, programe, statut ZKO in samoupravni sporazum o združitvi v ZKO), saj je bila za 29. junij sklicana konferenca zaradi nesklepnosti preložena. Iz poročila dosedanjega predsednika izvršnega odbora je bila razvidna dokaj bogata bera aktivnosti in prireditelj. Novomeška ZKO je bila vključena tudi v medobčinsko organizacijo, ki jo tvorijo še metliška, črnomaljska in trebanjska ZKO, vendar to sodelovanje ni dalo pomembnih sadov. Sodelovanje v medrepubliški kulturni zvezi Bratstvo in enotnost pa je rodilo zlasti nekaj skupnih prireditev (v Novem mestu so srečanja literatov).

Nadaljnja naloga je bila ustanavljanje kulturnih društev. Tako je dobila novomeška občina v minulih letih šest takih društev v krajevnih skupnostih, pet mladinskih in dvanajst pionirskih (na šolah). Zvrstilo se je šestnajst seminarjev za organizatorje kulturnega dela v tozidih in krajevnih skupnostih. ZKO je pripravila več revij in srečanj domačih kulturnih skupin, številna gostovanja poklicnih in ljubiteljskih skupin iz vse Slovenije. V okviru ZKO je najbolj zaživela pevska dejavnost (v dvanajstih zborih prepeva 283 članov), vendar primanjkuje zborovodij. Zato je žužemberški zbor začasnó prenehal vaditi, zbor Gorjanci iz Straže pa vadi skupaj s pevci iz Dolenjskih Toplic.

Pomanjkanje kadrov hromi tudi delo gledaliških skupin. Slednjih je v novomeški občini sedem. Poleg režiserjev jim manjkajo vadbene prostori, oprema, garderobe. Pihalni orkestri so se iz podobnih težav rešili tako, da so si pridobili pokrovitelje. Trenutno je na najslabšem novomeška godba, ki deluje pod okriljem gasilskega društva, to

pa zanjo nima denarja. Velike stroške imajo z dirigenti, saj se dva vozila iz Zagreba, eden pa iz Ljubljane. Likovniki delujejo v društvu, imenovanem po Vladimiru Lamutu, folkloristi pa v društvu Kres.

Usposabljanje in pridobivanje novih organizatorjev kulturnega dela v tozidih in krajevnih skupnostih ostaja pomembna naloga ZKO tudi v prihodnje, skrb za ustanavljanje novih društev prav tako. Ob tem pa bo nujno zagotoviti boljše delovne pogoje za vse oblike kulturne dejavnosti in zagotoviti še tesnejše sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami.

Novi predsednik izvršnega odbora Alojz Jožef je ob koncu konference dejal: „Preveč smo se pogovarjali o tem, kako naj zveni ta ali ona beseda v statutu in sporazumu, premalo pa je bilo na konferenci govora o dosedanjem in prihodnjem kulturnem življenju v novomeški občini. Novi odbor ne bo imel lahke naloge, potrebno bo delati, in to pošteno.“

J. PAVLIN

Mikaven zgled Itasa

Kočevsko podjetje izdaja knjigo svojemu delavcu

Cankarjeva založba, ki bo leta 1980 obhajala 35-letnico ustanovitve, je v nedavno izšli prvi številki svojih „Knjižnih novic“ napovedala med drugim izid knjižnih del avtorjev, ki so naše, se pravi dolenjske ali posavske gore listi.

Tako je Franc Setinc napisal za to založbo delo „Aktivist“, Franc Lovšin iz Kočevja pa pripravil za natis pesniško zbirko. Lovšinove „Pesmi“ bo izdala Cankarjeva založba skupaj s kočevsko tovarno Itas, kjer je pesnik zaposlen. Pojav, da izdaja založba neko delo skupaj s proizvodno organizacijo združenega dela, ni nov, saj je Cankarjeva založba v zadnjih dveh letih na ta način že izdala knjižno delo, in sicer Rudija Robiča „Prigisče pesmi“ v sodelovanju z novomeškim SGP Pionir, kjer si Robič služi vsakdanji kos kruha kot gradbenik. Že ob izidu Robičeve knjige je urednik Cankarjeve založbe, pesnik in pre-

Usmerjeno šolanje pred vrati

Akcija za vpis v usmerjeno izobraževanje se začne pred sprejemom ustreznega zakona – Nemudoma pripraviti pregled šolskega omrežja za izobraževanje posameznih smeri

Čeprav zakon o usmerjenem izobraževanju še ni sprejet – slovenska skupščina ga bo obravnavala kmalu po novem letu – bo treba nekatere naloge, kot opozarja koordinacijski odbor pri republikanskem komiteju za vzgojo in izobraževanje, opraviti še pred zakonitvijo usmerjenega izobraževanja.

Občinske in posebne izobraževalne skupnosti bi morale nemudoma pripraviti pregled izobraževalnih smeri in usmeritev ter določiti šole oziroma mrežo šol, ki bodo izvajale usmerjeno izobraževanje. Ta pregled bi moral biti narejen vsaj do razpisa za vpis v šolsko leto 1980 – 1981. Kot je znano že iz srednjeročnega načrta, se bo začelo prihodnje jesen usmerjeno izobraževanje za vse učence, ki se bodo vključili v prvi razred srednjega izobraževanja.

Akcija za vpis v šole usmerjenega izobraževanja bo tekla na različnih ravneh, najbolj poglobljena in vsestranska pa bo morala biti na osnovnih šolah, kjer bo treba učence pripraviti za to ali ono usmeritev. Po osnovnih šolah je začela te dni krožiti obširnejša informacija, v kateri so poudarjene značilnosti usmerjenega izobraževanja in posebnosti vpisovalne akcije.

Priprav na izvedbo te akcije

Franjo Stiplovšek: BREŽICE Z VRBINO, olje, 1957

se bo nujno lotiti na moč resno, zlasti pa takoj. Prihajajo tudi zadnje minute za usklajevanje načrtovanja mreže „usmerjenih“

šol na regijski in medregijski ravni. Ko je že beseda o tem, se zdi prav povedati, da bi morali Dolenjci in Posavci svoja prizadevanja za usmerjeno izobraževanje še enkrat premisliti in za skupno mizo črtati iz programov vse, kar diši po dupljanju istovrstnih zmogljivosti.

Doživetje baleta

Svojo novo gostovalno sezono je začela baletna skupina Lidije Sotlar v Novem mestu

Baletna skupina Lidije Sotlar, ki jo sestavlja osem članov baletnega ansambla Opere in baleta v Ljubljani, je imela v štirih letih, kar je ustanovljena, več kot 80 nastopov. To je v nekem smislu mednarodna skupina, saj plešeta v njej med drugim tudi dva romunska baletnika.

Letošnja gostovalna sezona je skupina začela nedavno v

Novem mestu, kjer je nastopila v okviru tradicionalnega gledališkega abonmaja, in sicer prvega dne za red A, drugega dne pa za red B. Obe prireditvi sta bili v Domu Kulture. Obiskovalci so se lahko znova prepričali, da sodi skupina v sam vrh sodobne baletne tvoritve na Slovenskem, hkrati pa so taki nastopi prijetna osvežitev sporeda v okviru gledališkega abonmaja.

Ostane manj kot pol

Za prihodnje leto prispevna stopnja za novomeško kulturno skupnost znižana – Odkup Fajdigove hiše

Na zadnji seji skupščine novomeške kulturne skupnosti, ki se je v sredo, 19. decembra, končno le sklepčno sestala, so delegati brez daljšega razmišljanja sprejeli predlog, da sredstva skupnosti revalorizirajo za 2,34 odst. in da sprejmejo za ugotovljene presežke znižano prispevno stopnjo, ki bo za prve štiri mesece prihodnjega leta znašala 1,01, nakar jo bo treba ponovno izračunati, saj bo verjetno še nekaj nižja.

Ze vnaprej so se delegati seznanili z malce neprijetnim dejstvom, da bo v domači skupnosti zaradi določenega načina razdelitve sredstev, ki jih občinska skupnost združuje z

republiško, ostalo še manj denarja kot doslej. Dosedanjih 49 odst. vseh sredstev, katera so dajali republiški skupnosti, se ob nespremenjenem načinu delitve dvigne na 52 odst., torej več kot polovica denarja odide iz domače skupnosti.

Po sprejetju nekaterih sklepov formalnega značaja so se delegati izrekli za nakup Fajdigove hiše, kot je predlagal izvršni svet novomeške občine. Hišo bo kulturna skupnost kupila namensko za Dolenjski muzej. Ker gre za stavbo, ki je sestavni del spomeniško zaščitene območja starega mestnega obzidja, znano pa je, da tako hiša kot obzidje nezadržno propadata, je bila odločitev o nakupu prej kasna kot prezgodnja.

MIM

„Beseda“ pojde spet v javnost

Letošnje številko „Samorastniške besede“ bodo predstavili jutri na zborovanju Donitovih delavcev na Veliki Loki – Nastopila bosta tudi Ladko Korošec in Silvester Mihelčič

Letošnja številka „Samorastniške besede“, trebanjske literarne revije, je natisnjena (v 1.500 izvodih). Uradno bo izšla jutri z javno predstavitvijo na zborovanju delovnega kolektiva Donitovega tozda v kulturnem domu na Veliki Loki pri Trebnjem.

V sporedu, ki bo sledil pogovoru o kulturnem delu v tozdu in krajevni skupnosti ter o načrtovanju

kulturne dejavnosti, bodo besedila iz „Samorastniške besede“ brali Donitovi recitatorji, Silvester Mihelčič pa bo z elektronsko harmoniko spremljal pri petju basista Ladka Korošca.

Na srečanju sodelavcev „Samorastniške besede“ s člani uredniškega odbora in drugimi kulturnimi delavci v trebanjski občini bo tekla beseda o pravkar izšli številki revije, merilih za vrednotenje prispevkov in nadaljnjih naporov izdajateljev, da bi krog sodelavcev še razširili in polnili strani še s kvalitetnejšimi literarnimi deli.

„Samorastniška beseda“, ki je prvič zagledala beli dan leta 1975 kot nekakšna literarna sopotnica likovnih manifestacij v Trebnjem in sprva služila predvsem za uveljavljanje literarnih talentov v trebanjski občini, je že s svojo drugo številko razširila območje delovanja in vključila prve netrebanjske sodelavce. Kasneje je postala še bolj odprta in zadnje številke kažejo (letošnja je šesta), da pogumno prerašča v čedalje bolj odmevno vseslovensko publikacijo.

Srečanje s sodelavci pa bi naj ne motrilo zgolj prehojene poti s kritičnimi očali, marveč naj bi bilo vsaj nekoliko zazrto tudi v prihodnost te publikacije, ki je glede na slovenske razmere še vedno izjemno samoten pojav. Če bi bilo potrebno napraviti kakšen korak, bi ga morali že zavoljo financiranja. Zdej namreč izhaja ta revija izključno na račun trebanjske kulturne skupnosti, kar pa najbrž ni prave. Če postaja revija

vseslovenska, bi moral pristaviti delež k financiranju še kdo. Če že ni moč dobiti denarja iz republiške kulturne skupnosti, bi morali izhajanje omogočiti vsaj na (medregijski ravni).

Robičeva „Abeceda“

Pesnitev za otroke izšla kot priloga „Biltena“

„ABECEDA – to je hiša, ki je polna lepih črk. Ene so iz majhnih krogov, druge pa iz ravnih črt.“

Tako se začne najnovejša otrokom namenjena pesnitev Rudija Robiča, sodelavca novomeškega SGP Pionir, ki je izšla pod naslovom „Abeceda“ v decembrski številki Pionirjevega glasila „Bilten“ kot njegova literarna priloga. Pesnikovo besedilo je z ilustracijami smiselno dopolnil znani slovenski karikaturist Božo Kos.

Rudi Robič, znan po zbirki „Prigisče pesmi“, poleg tega pa je redni sodelavec Dolenjskih razgledov in drugih slovenskih publikacij za kulturo in besedno umetnost, je v „Abecedi“ s preprostimi in otrokom razumljivimi in zapomnljivimi verzji popisal predmete in pojave iz vsakdanjega okolja ter tako najmlajšim povedal, da je lahko otroški svet tudi povsem praktičen, ne pa samo pravljica. Način tega pisanja pa je že znan, saj je upesnjevanje abecede zamikalo že več priznanih slovenskih pesnikov, ki pišejo za otroke (Grafenauer, Zajc).

kultura in izobraževanje

Ugovor je bil zaman

Novomeški ugovor zoper 3-odstotno povečanje vsote denarja, ki ga občinske kulturne skupnosti združujejo za skupni program v letu 1979, ni zalegel. Prav tako so Novomeščani zaman protestirali proti temu, da bi občinske kulturne skupnosti za enak namen v letu 1980 združevale denar po enotni stopnji 0,56 odstotka bruto osebnih dohodkov.

Revalorizacijo za leto 1979 in valorizacijo za leto 1980, za kar gre v tej zadevi, je skupščina kulturne skupnosti Slovenije sprejela prejšnji teden. Kajpak ni slo gladko in hitro, saj so imeli Novomeščani med delegati iz drugih občin kar precej somišljenkov. V dolgotrajni in žilavi razpravi, kot pravijo udeleženci iz Dolenjske, ni manjkalo povzdignjenih glasov in tudi ne očitkov, češ da ponekod občinski krogi niso nič naklonjeni kulturi.

Kaže, in tega vtisa se ni moč znebiti, da je na izid glasovanja bolj vplivala retorika v republiško raven zagledanih govorcev kot pa na podlagi resnične stanja v posameznih občinah zasnovani argumenti. Nihče ne dvomi v upravičenost potreb republiške kulturne skupnosti, saj morajo navsezadnje zmerno živeti in nemoteno delati tudi tisti, ki so financirani iz tako imenovane družbenega denarja, nevzdržno in nesprejemljivo pa je, če „vidi“ odločitev samo navzgor, ne pa tudi navzdol.

Če bo obveljala enotna vseslovenska stopnja za napajanje skupnega programa, bo to za novomeško (nemara pa še za katero na Dolenjskem in v Sloveniji) kulturno skupnost klopota, kot je še ni bilo. Dejstvo je, da so se v novomeški občini ob sprejemu petletnega načrta dogovarjali za absolutne zneske, ki jih sme kulturna skupnost zbrati vsako leto posebej. Zato določijo prispevno stopnjo na podlagi določene vsote. Tako bi lahko v letu 1980 odvedli za skupni program le 0,49 odst. bruto osebnih dohodkov, ne pa 0,56 odst., saj bi morali v tem primeru globoko poseči v denar za življenje občinske kulture. Tega pa najbrž ni nihče pripravljen storiti, ker bi tako odžagal vejo, na kateri sedi.

I. ZORAN

„POBEGLE KOLEBNICE“

Pred kratkim je izšla knjiga Mihe Mateta „Pobegle kolebnice“. To je že tretja knjiga tega mladega Ribničana, rojenega leta 1942. V prvi, „Široka usta“, opisuje šegave Ribničane v drugi, „Leskova mladost“, svojo mladost v „Pobeglih kolebnicah“ pa mladost in doživljanje svojih dveh otrok.

Ker so vse njegove knjige prežete z značilnim ribniškim humorjem, so priljubljene branje za mladino in odrasle. Prav zato je njegova nova knjiga zelo primerna za novoletno darilo otrokom pa tudi odraslim, predvsem mladim staršem. Podrobneje bomo najnovejšo Matetovo knjigo predstavili v eni izmed prihodnjih števil našega lista.

V (brez)up zazrte otroške oči

Ob svetovni razstavi fotografije, odprti v Novem mestu

V novem oddelku narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije pri Dolenjskem muzeju v Novem mestu je že kakih štirinajst dni na ogled vznemirljiva, v srce segajoča in dokaj lirčno ubrana fotografska razstava „Otroci tega sveta“.

To je četrta svetovna razstava, posvečena eni sami, največji temi današnjega dne in vseh časov: otrokom. Zasluga za razstavo gre nemški reviji „Stern“ in organizaciji UNICEF, kulturnemu in informativnemu centru ZR Nemčije v Zagrebu pa, da smo razstavo dobili v Jugoslavijo in da si jo lahko ogledamo v Novem mestu.

Več kot 500 črno-belih in barvnih fotografij,

ki jih je posnelo več kot 280 fotografov iz kakih 90 držav, prikazuje svet, ki je kaj malo podoben tistemu v brezskrbnih otroških sobah. A kar daje tem eksponatom življenje in trajnost oziroma nepozabnost, so otroške oči, sta žalost in obup v njih, je radost pa ogulufano upanje, manjkrat razigran pogled, ki pa je spet do pretresljivosti mil.

Razstava je v pravnem pomenu besede zajela otroke vsega sveta in poskusila odslikati, kar je na raznih koncih našega planeta zanje najbolj značilno. Zdi se, da so v tej množici eksponatov najpretresljivejši tisti, ki kažejo otroke v deželah, kjer divjajo vojne, kjer se ponavljajo strahote pokolov, neizbežne strahote lakote, epidemij itd.

Na kratko: svet otrok, kot ga kaže pričujoča razstava, ni kar nič idiličen. Slej ko prej je to svet krute realnosti, svet odraslih. Zato je razstava tudi opozorilo človeštvu, naj omogoči svojim najmlajšim znošnejše, otrok vredno življenje, sicer bo ostalo brez mladja, brez človeške spodnosti.

Razstava „Otroci tega sveta“ si bodo obiskovalci lahko ogledali v Novem mestu do 6. januarja 1980;

I. Z.

Z razstave v Novem mestu.

FRIZERSKI SALON

„MILKA“

Žensko – moško frizerstvo
Partizanska 3
NOVO MESTO

NOVO! NOVO! NOVO!
MOŠKO FRIZERSTVO!

- britje
- striženje
- barvanje brk – brade
- preparacija las
- modno striženje: karate, judo, kendo, sai, aikido
- linije za leto 1980: college, fiftie's, harvard, dandy

ZENSKO FRIZERSTVO

- modno striženje, modno česanje, prameni, hladna trajna ondulacija, preparacija las, barvanje las, naravno sušenje z infra žarnico, barvanje obrvi in trepalnic.

Naročila sprejemamo
tudi po telefonu
21–282

SREČNO NOVO LETO!

Avtokleparstvo in
avtoličarstvo

STAREŠINIČ BORIS

Na obrh 35
METLIKA

Vsem želim **SREČNO**
NOVO LETO 1980

Gostilna
„TRDINOV HRAM“

ROGLIČ EMIL

priporočam svoje
specialitete
ter vam želim
SREČNO
NOVO LETO 1980

AKUMULATORSKA

DELAVNICA

TASEV BLAŽO

Partizanska 11
NOVO MESTO
tel: 23–826

- izdelovanje akumulatorjev
- izdelovanje ježkov za ikebane
- popravilo akumulatorjev
- polnjenje in formiranje akumulatorjev

VSEM CENJENIM STRANKAM
ŽELIM SREČNO
NOVO LETO IN SE PRI-
POROČAM!

ZLATARSTVO ŠEME LUKA

Partizanska 1
NOVO MESTO

- VAM NUDI
- izdelovanje nakita po naročilu
  - moderne poročne prstane
  - popravilo nakita
  - predelavo zlatih izdelkov

VSEM STRANKAM ŽELIM
SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO!

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA PRI ŽTO
– TOZD ZA PROMET NOVO MESTO

OBJAVLJA PROSTA DELA
IN NALOGE

ORGANIZACIJA, VODENJE IN NADZOR DELA
KADROVSKE IN SPLOŠNE SLUŽBE

POGOJI:

višja strokovna izobrazba organizacijske ali pravne smeri in pet let delovnih izkušenj na enakih delih oz. nalogah. Kandidat mora biti moralno-politično neoporečen. Prijave z dokazili o strokovnosti, kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za delovna razmerja ŽTO, TOZD za promet Novo mesto, Kolodvorska 1, 68001 Novo mesto, p.p. 75.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
ŽELEZNIŠKE TRANSPORTNE ORGANIZACIJE
NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

ŠEFA KNJIGOVODSTVA

Pogoji: dokončana ekonomska srednja šola
– sposobnost samostojnega vodenja knjigovodskih del
– najmanj 5 let delovnih izkušenj

Pismene prijave z dokazili sprejema kadrovske-organizacijsko pravna služba ŽTO Novo mesto, Foersterjeva 1, 15 dni od dneva objave.

ŠOLSKI CENTER ZA GOSTINSTVO
NOVO MESTO

Odbor za medsebojna razmerja

RAZPISUJE
PROSTE DELOVNE NALOGE IN OPRAVILA

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE – NAMESTNIK
RAČUNOVODJE
2. TAJNIKA ŠOLE.

Pogoji:
pod zap. števil. 1:
višja ali srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj,
pod zap. števil. 2:
srednja izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

TRGOVSKO PODJETJE NAMA
LJUBLJANA
TOZD VELEBLAGOVNICA KOČEVJE

objavlja
prosta dela in naloge
(delo za nedoločen čas)

1. OBRAČUNSKEGA REFERENTA ZA KREDITNO POSLOVANJE
2. SNAŽILKE

Pogoji
pod 1:
srednja šola ekonomske smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost, znanje strojepisja, zaželeno pasivno znanje vsaj enega tujih jezikov (angl., nem., ital.), poskusno delo traja 2 meseca
pod 2:
nepopolna osemletka, poskusno delo traja 1 mesec

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo do 10. 1. 1980 na naslov: Trgovsko podjetje NAMA Ljubljana, TOZD veleblagovnica Kočevje, Trg zborni odposlancev 20. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa.

ZDRUŽENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČARJEV
KRŠKO V SODELOVANJU S ŠOLSKIM
CENTROM KRŠKO

objavlja,

da bo organiziralo pouk za pridobitev poklica: voznik motornih vozil. V šolo za voznike motornih vozil se lahko vpišejo kandidati, ki so stari najmanj 17 let, imajo končano osnovnošolsko obveznost in uspešno zaključenih najmanj 6 razredov osnovne šole, ter so zdravstveno sposobni za voznike C kategorije.

Interesenti naj se prijavijo na naslov:
ŠOLSKI CENTER KRŠKO, 68270 KRŠKO, do 10. 1. 1980. (Tisti, ki so se za šolo že prijavili, naj ne pošiljajo ponovnih prijav!).
S poukom bomo pričeli okrog 20. 1. 1980.

SGP „SLOVENIJA CESTE“
TOZD „KOVINAR“
ČRNOMELJ

Komisija za kadre in MR pri TOZD „KOVINAR“
Črnomelj razpisuje prosta dela in naloge:

- VEČ KV KLJUČAVNIČARJEV – VARILCEV
- VEČ KV STRUGARJEV
- VEČ KV REZKALCEV

Rok za prijave je 15 dni po razpisu.
Prijave pošljite na gornji naslov.

emona globtour
turistična agencija – travel agency
novo mesto

OBRATOVALNI ČAS TRGOVIN ZA NOVOLETNE PRAZNIKE

Cenjene potrošnike obveščamo, da bodo trgovine Emona–Dolenjka, Mercator–Standard in Kmetijska zadruga v občini Novo mesto za novoletne praznike odprte:

- v soboto, 29. decembra – neprekinjeno do 15. ure
Prodajalna kruha do 18. ure
Prodajalna Samopostrežba pri mostu do 16. ure,
- v ponedeljek, 31. decembra – neprekinjeno do 17. ure,
- v torek, 1. januarja in sredo 2. januarja bodo vse prodajalne zaprte.

TRGOVINE EMONA–DOLENJKA NA OBMOČJU OBČIN ČRNOMELJ IN TREBNJE BODO ODPRTE:

- v soboto, 29. decembra – neprekinjeno do 15. ure,
- v ponedeljek, 31. decembra – neprekinjeno do 17. ure,
- v torek 1. januarja in sredo 2. januarja bodo vse trgovine zaprte.

Vsem potrošnikom želimo srečno in uspešno Novo leto in se priporočamo za obisk.

SREČNO NOVO LETO!

V letu 1980 vam bomo nudili
v domovini in tujini:

- zimsko rekreacijo in zimski oddih
- turistična potovanja
- izlete
- strokovna potovanja
- letni oddih
- prodaja letalskih kart JAT Aviogenex in Inex Adria aviopromet
- prodaja železniških vozovnic za spalnike
- najem Rent a car vozil Volkswagen - Golf

**Naše iskrene čestitke ob Novem letu 1980
vsem občanom Dolenjske!**

Sedemmetrovke odločile

Na 5. tradicionalnem rokometnem turnirju v počastitev dneva JLA zmagale igralke Olimpije

ŽRK Novo mesto je zadnji soboto s pomočjo komande ljubljanskega armadnega področja pripravil tradicionalni ženski rokometni turnir, s katerim so počastili dan JLA. Na turnirju, ki je potekal v novo-meški športni dvorani pred okoli 100 gledalci, so se zbrale najboljše slovenske ženske rokometne ekipe.

Ceravno je december čas, ko večina rokometnih ekip počiva, so ekipe iz Ljubljane, Velenja, Železnikov, Ptuja in Novega mesta pokazale lep rokomet. Na turnirju je sodil tudi zvezni rokometni sodnik Franko Komelj in ocenil ga je tako: „Gotovo je bilo novomeško rokometno srečanje za rokometne poznavalce lep in pomemben športni dogodek. Vrste ta čas res ne vadijo, a so navzlic temu pokazale vrhunsko igro. Posebno sem bil navdušen nad finalnim srečanjem, v katerem v času, odmerjenem za tekmo, ni prišlo do zmagovalca. Šele po streljanju sedemmetrovk so zmagale ljubljanke.“

Rezultati. Novo mesto - Velenje 10:8 (4:5), Alples - Olimpija 15:20 (7:9), Novo mesto - Drava 10:14 (5:7), Drava - Velenje 11:15 (6:8), finale. Olimpija - Velenje 9:9 (4:8), 13:10 po streljanju sedemmetrovk.

Pokal 5. tradicionalnega srečanja najboljših ženskih rokometnih vrst v Sloveniji so osvojile ljubljanke. Posebna komisija je pokal za najboljšo igralko turnirja dodelila Cudermanovi (Olimpija). Najboljša strelka je bila Mršnikova (Novo mesto), pokal za najboljšo vratarico je osvojila J. Strukelj (Novo mesto), posebni nagradi pa sta dobili še Goličeva (Velenje) in D. Strukelj (Novo mesto). Pokale je podelil predstavnik komande LJA O Stane Šušnik, turnir pa so sodili sodniki Erjavec, Gregorčič, Cvelbar in Kobalšič (vsi Novo mesto) ter zvezni sodnik Komelj in Čeak iz Ljubljane.

Posledj bodo ženski rokometni turnirji, ki so se začeli v Novem mestu, vsako leto v enem od mest nastopajočih ekip. Šesti turnir bo v Velenju.

POKAL OLIMPIJI - Tradicionalni novomeški turnir ženskih rokometnih ekip, s katerim počastijo dan JLA, je ponovno postregel s kakovostnim rokometom. Ob zaključku zanimive športne prireditve so organizatorji podelili pokale.

VSE BOLJ MNOŽIČNO - Na zaključku delavskih športnih iger so med drugim poudarili, da postajajo igre res delavske, saj je v minulem letu obklopo športni dres domala 1800 delavcev in delavk. Na sliki: s podelitve.

Šport

Nastopila 101 ekipa

Tudi letošnjega zaključka v novomeški občini vse bolj uspešnih delavskih športnih iger (19. decembra), ki so ga pripravili člani komisije za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu in ZTKO, se je udeležilo okoli 100 športnikov, voditeljev in organizatorjev.

Po otvoritvenem govoru je zbranim spregovoril dolgoletni organizator športne rekreacije, Matevž Aš, ki je v imenu organizatorjev zaključka igre med drugim rekel: „Resno sindikalno delo, predstavnikov novomeških telesnokulturnih organizatorjev in posameznikov je povzročilo, da smo na področju rekreacije dosegli lep napredek. Opažamo pa, da gre večini delovnih organizacij ob prireditvah še vedno le za tekmovalne dosežke, medtem ko na množičnost pozabljajo. Enkrat za vselej si moramo zapomniti, da uspehov na področju rekreacije ne smemo meriti po številu osvojenih medalj, pač pa predvsem po množičnosti.“

Minulih iger se je udeležilo 35 delovnih organizacij. Pri ženskah je sodelovalo 55 ekip, pri moških pa 246, skupaj okoli 1800 nastopajočih. Ker pa so v mnogih ekipah nastopili isti tekmovalci, je pravo število najbrž nekoliko manjše.

Plakete so prejeli: za mali nogomet: Iskra (Sentjerne), SGP Pionir, Ela; plavanje, moški: Novoles, Krka, UJV, ženske: Krka, Iskra (N. mesto), UJV; atletika, moški: IMV, Pionir, Krka, ženske: Krka, Iskra, IMV, kros, moški: Iskra (Sentjerne), Pionir, IMV; ženske: Krka, IMV, Pionir, odbojka, moški: Pionir, Novoteks, Novoles; ženske: Krka, Pionir, IMV, balinanje: DU, Krka, Pionir; namizni tenis: Krka, Novoteks, Ela; ženske: Krka, Pionir, Iskra; kegljanje, moški: IMV, Pionir, Iskra; ženske: Iskra, Novoles, Krka streljanje, moški: Pionir, Krka, IMV; ženske: Pionir, Krka, Iskra šah: Krka, Pionir, Borac.

NOVO MESTO PRIZNANJA ORGANIZATORJEM REKREACIJE

Ob zaključku letošnjih delavskih športnih iger novomeške občine je komisija za šport in rekreacijo pri novomeškem občinskem sindikalnem svetu podelila 7 priznanj najbolj zaslužnim organizatorjem športne rekreacije. Priznanje so v občini prvič podelili, posledj pa bo postalo podeljevanje tradicionalno. Priznanje so dobili: Marjan Kos (Pionir), Ciril Klemenčič (Krka), Janez Murn (Iskra), Dragica Novak (Krka), Mirko Pečar (Novoles), Djordje Petaković (IMV) in Marjan Somrak (Novoteks).

Pokale so dobili: ženske: Krka, SGP Pionir, Iskra, Novo mesto; moški: SGP Pionir, Krka, IMV.

Center „Yu“ plavanja ob Krki

V Beogradu je bilo 22. in 23. decembra državno prvenstvo v hitrostnem plavanju in potapljanju - Zevnikova, Vohar in Strniša odlični - Ekipni zmagi

Na minulem državnem prvenstvu v Beogradu je bil nekajletni trud novomeških plavalcev s plavutmi in v hitrostnem potapljanju končno kronan. Dolenjci so namreč po nekajletnem naskakovanju državnega vrha na do sedaj najkvalitetnejšem prvenstvu dosegli celo dvojno zmago, v moški in ženski konkurenci, in ob kopici pokalov prinesli domov še pokal za skupno zmago.

Prav vsako prvenstvo ponovadi postreže s presenečenji oziroma z junakom ali junakinja. Tokrat je podobno vlogo zelo uspešno odigrala Suzana Zevnik, ki je bila najuspešnejša udeleženka državnega prvenstva, saj 22. in 23. decembra v beograjskem bazenu ni imela prave tekmičice. Povrh vsega je v soboto v hitrostnem potapljanju na 50 m in plavanju s plavutmi na 100 m dosegla nova jugoslovanska rekorda. V dobri formi so bili tudi ostali člani novomeške ekipe, predvsem Danijel Vohar in Toni Strniša, ki sta potrdila, da postajata tudi v jugoslovanskem merilu najboljše tekmovalca.

Uspešno boro medalj, pokalov, diplom in dobrih rezultatov je ob prihodu domov v ponedeljek zjutraj trener Drago Les komentiral tako: „Ze lani bi se morali povzpeli na najvišjo stopnico. Imeli smo veliko smole. Letos smo se na prvenstvo pripravljali še bolj resno in v glavno jugoslovansko mesto smo prišli tudi psihično dobro pripravljeni. Fantje in dekleta so odlični plavalci. Zaradi dobrega dela, pravzaprav drugače niti niso mogli.“

Rezultati: ženske - 50 m, hitrostno potapljanje: 1. Zevnik 23,0 8. Lipar (obe KPA Novo mesto) 28,9 100 m s plavutmi: 1. Zevnik 0:53,66, 11. Čulig (o be Novo mesto) 1:01,80. 800 m s plavutmi: 1. Zevnik 9:29,86, 6. Čulig 10:39,04; 100 m hitrostno potapljanje: 1. Lebl (URS Banjica) 0:59,20, 5. Lipar (Novo mesto) 1:09,90 štafeta 4 x 100 m: 1. URS Banjica 4:01,80, 2. KPA Novo mesto 4:06,20; 20 m plavuti: 1. Zevnik 2:02,93, 17. Čulig 2:32,31, 400 m plavuti: 1. Zevnik 4:26,91,

14. Lipar (obe Novo mesto) 5:54,34; 400 m hitrostno potapljanje: 1. Lebl (Banjica) 5:05,65, 5. Lipar (Novo mesto) 6:05,00 1500 m plavuti: 1. Zevnik 18:14,01.

Moški, 50 m hitrostno potapljanje: 1. Vohar 20,6, 4. Stare (oba KPA Novo mesto) 22,10 100 m plavuti: 1. Strniša 0:48,88, 12. do 13. Potrč in Vidmar 0:52,55, 15. Knap (vsi KPA Novo mesto) 0:53,68 1500 m: 1. Strniša 16:15,59, 8. Vidmar 18:34,61 400 m hitrostno potapljanje: 1. Vohar 4:05,00, 5. Stare 4:58,45 štafeta 4 x 100 m: 1. KPA Novo mesto 3:24,33; 200 m: Strniša 1:50,56, 7. Knap 1:59,76, 12. Potrč 2:04,97 800 m: 1. Vohar 9:10,86, 6. Stare 10:41,29; 400 m: 1. Strniša 4:02,87, 9. Potrč 4:36,75 100 m hitrostno: 1. Vohar 47,50, 2. Stare 51,69; 800 m plavuti: 1. Strniša 8:42,67, 7. Vidmar 9:28,84 štafeta 4 x 200 m: 1. DRM Ljubljana 7:41,80, 2. KPA Novo mesto 7:50,30.

Ekipno, ženske (8 ekip): 1. KPA Novo mesto 152 točk, 2. URS Banjica 183, 3. RSD Partizan (Rijeka) 98, moški (9): 1. KPA Novo mesto 258, 2. DRM Ljubljana 199, 3. URS Banjica 194. Skupna uvrstitev: 1. KPA Novo mesto 410, 2. URS Banjica Beograd 332 itd. J. P.

SENOVO: NASTOP NOVOMEŠKI TELOVADEK

Minuli teden se je v novi senovski športni dvorani zbralo več sto gledalcev, ki so si ogledali zanimivo prireditev. Domači telesnokulturni delavci so na senovski parket povabili najboljše telovadno vrsto novomeškega Partizana. Novomeške telovadke, ki so med najboljšimi v republiki, so s svojimi nastopi navdušile. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel delovni kolektiv Lisce s Senovega.

ŠPORTNI KOMENTAR

Brez „najboljšega športnika“

Navadno na pragu novega leta domala na vseh področjih pod minulim delom potegnemo črto, računamo, primerjamo in ocenjujemo. Tudi pod delom na športnih igriščih. Tako te dni skoraj ni časopisa, ki ne bi prinesel podatke o prireditvah, na katerih so slavnostno podelili pokale najboljšim športnikom in športnicam, ekipam ipd. Ponavadi ti časniki tudi sodelujejo pri organizaciji in izvedbi akcije.

Tudi Dolenjski list je pred časom ob sodelovanju s telesnokulturnimi organizacijami in delavci pripravil podobne prireditve. Na njih so razglasili najboljše iz osmih dolenjskih občin. Toda dogajalo se je, da se je začel dober namen počasi izrojevati. Najbrž zaradi nekoliko nesrečnega pristopa. V času, ko so v našem tedniku izšli anketni lističi, v katere naj bi bralci napisali najboljša, menda ni bilo kioska, ki bi imel kmalu po izidu lista vsaj še en izvod. Vse so pokupili privrženci tega ali onega športa. In že prvi pogled na izpolnjene lističe je dokazal, da so bralci ali nepoznavalci športnih razmer ali pa neobjektivni, navijaški. Ob boku najboljših se je nič kolikokrat pojavilo povsem neznano ime, medtem ko o imenih nekaterih res dobrih in priznanih športnikov in športnic ni bilo ne duha ne sluha. In z organizacijo prireditev, na kateri smo izbrali najboljše, je Dolenjski list prenehal. Dela ni hotel nihče nadaljevati.

Kaže, da bo potrebno prekinjeno tradicijo le obuditi in akcijo nadaljevati zaradi športnikov, predvsem pa športa samega. In kako se stvari lotiti, da bodo dobili priznanja res najboljši? Nemara bi bilo najbolje, ko bi posledj odločili le strokovnjaki, ki imajo s športom neposredno zvezo. J. PEZELJ

Uspešne pesti nežnih Dolenjk

Krški karate klub „Nuklearna“ ta čas najbolj znan po svojih tekmovalkah - Lepe možnosti za delo - Premalo denarja - Veliko pozornosti najmlajšim članom kluba

Pred dobrim desetletjem je bil krški karate klub najmočnejši in najbolj znan slovenski karate klub. Zasluga za to gre predvsem peščici zagnancev, zlasti Stanetu Iskrni, ki se je študija vzhodnjaške borilne umetnosti lotil zelo zagnano in jo spretno prenašal na mlajše.

„Povrh vsega je Iskra,“ pravi današnji trener ženske vrste Ljubo Božovič, „s svojimi somišljeniki ustanovil prvi klub v republiki, postal prvi slovenski mojster in vzgojil precej odličnih karateistov. V zgodovini slovenskega karateja bo med drugim naš klub zapisan tudi kot kolektiv, ki je imel prvega republiškega prvaka in kopico reprezentantov.“

Vendar so prišli časi, ko je delo v slovenskem najboljšem klubu popustilo, ko so Krčane novi klubi ujeli in jih celo prehiteli. Povrh vsega so se športniki v belih kimoni iz leta v leto srečevali z nezaupanjem, denarnimi stiskami in mnogi so odnehali. „Ostali so najbolj zagriženi,“ nadaljuje Božovič, „in danes imamo v klubu, ki je že spet trdno na nogah, okoli 100 članov. Od tega 30 pionirjev in pionirk, 30 mladincev in mladink in 40 članov.“

V karate klubu, ki se je poimeoval „Nuklearna“, so bila najbolj marljiva dekleta in pod vodstvom Ljuba Božoviča so hitro napredovala. S pametno klubsko politiko so se rodili prvi sadovi, v mesto prve jugoslovanske nuklearke je prišel celo v karateističnem športu svetovno znani Dragoslav Božović. Ko je videl nežne, a spretnke krške mladinke, se je odločil, da bo prihajal pogosteje.

„Po Dragoslavovih napotkih smo ves čas resno delali, nekajkrat nas je obiskal tudi Velibor Dimitrijevič, eden boljših tekmovalcev v Evropi, in dekleta so napredovala. V naši šoli „shoto can“ so bila vse boljša in na zadnjih tekmovalnih so zasenčila celo najboljše slovenske članice. Zato ni čudno, če so Franja Pavlin, Irena Kokotec in Sonja Pislak postale celo ekipe mladinske državne prvakinje. Morda bi obetavne Dolenjke dosegle še kaj več, če bi imeli več možnosti za nastopanje. Tako pa nam je zmanjkalo denarja. Lani, ko se ni bilo toliko uspehov, smo dobili za dejavnost 60.000 din, letos, ob prvih uspehih, manj. Če bo šlo po tej logiki naprej,“ je v šali dejal trener mladinskih državnih prvakinj, „ne bomo smeli več zmagovati.“

Kakovost in množičnost

19. decembra je novomeška ZTKO v sodelovanju s TKS in izvršnim svetom novomeške občinske skupščine ob zaključku delavskih športnih iger pripravila že drugi sprejem za novomeške državne prvake in državne reprezentante.

„Navzlic raznovrstnim težavam,“ je v uvodu dejal predsednik IO TKS Slavko Medle, „smo v naši občini naredili lep napredek. Še pred časom si ni nihče upal misliti, da bi imelo Novo mesto državnega prvaka ali reprezentanta. Danes je povsem drugače. V kolektivnem športu smo sicer nekoliko nazadovali, prepričan pa sem, da bo kmalu bolje ne navsezadnje zato, ker ima Novo mesto kar šest telovadnic in ker imajo posamezni športniki oziroma društva tudi do 400 članov. Torej je množičnost ravno tako kot kakovost športa pri nas na pohodu.“

Nato so najboljšim športnikom podelili Bloudkove značke in knjige. Priznanja so dobili Doklova in Cujnik (zlati značko), Pavlič, Kavškova in Zevnikova (srebrno),

Strniša in Vohar (bronasto). Značko bo kasneje dobil tudi državni reprezentant v jadralskem letenju Keršič. Knjižna darila so poleg državnih prvakov dobili še reprezentantje Brulec (odbojka), Kočvarjeva (gimnastika), Kranjčič in Sega (atletika) ter Stih (kolesarjenje).

Zagnani Krčani navzlic temu upajo, da bodo prihodnje leto dobili od telesnokulturne skupnosti pa tudi od svoje pokroviteljice Nuklearne precej večji kos kruha, ne navsezadnje zato, ker gojijo množičnost, obenem pa imajo v svojih vrstah potencialne državne prvakinje tudi v članski konkurenci. Vso pozornost so med drugim posvetili najmlajšim tekmovalcem in tekmovalkam. V klubu imajo dva trenerja z diplomami (Iskra, Božovič), tri trenerje pripravnike, ki bodo v kratkem diplomirali, in precej vaditeljev.

„Ponovno smo na poti,“ je zaključil pogovor Ljubo Božovič, „da postanemo eden boljših karate klubov v republiki. Pot, ki jo je začel Iskra, moramo nadaljevati. Da bi uspeli, si bomo pomagali z najrazličnejšimi načini, tudi z organizacijami vrhunskih prireditev.“

J. PEZELJ

SLOVANA IN KOČEVJE PRVA

Ribniški rokometni delavci so pripravili polfinalno rokometno prvenstvo Slovenije za pionirje in pionirke. Vrstni red pri dečkih: 1. Slovan, 2. Inles, 3. Jelovica, 4. Ušnjak; deklice: 1. Kočevje, 2. Lisca, 3. Inles, 4. Novo mesto. V finale sta se uvrstili ekipi Slovana in Kočevja.

ROKOMET-TRENERSKI SEMINAR

Občinska rokometna zveza Novo mesto je konec minulega tedna pripravila v športni dvorani seminar za učitelje, vaditelje in trenerje rokometna. Eno dnevnega seminarja se je udeležilo 48 rokometnih strokovnjakov, ki so na dobro pripravljenem seminarju obogatili svoje znanje. Novomeška občinska rokometna zveza bo posledj pripravila še več podobnih izobraževalnih ur.

Januarja start

Sredi prejšnjega tedna so končali prvi del letošnjega prvenstva tudi slovenski košarkarji. Nastopili so v petih predtekmovalnih skupinah in se v vsaki potegovali za prvi dve mesti, ki sta vodili v republiški finale. Od Dolenjskih ekip bo v super ligi igralo le Novo mesto.

V zadnjem kolu predtekmovanja ni prišlo do večjih presenečenj, tako da je deseterica članov najboljše republiške lige znana. V njej bodo nastopili igralci Branika, Litije - Zagorja, Kraškega zidarja, Ilirije, Domžal, Cometa, Rudarja, Tomosa in Novega mesta. Liga se bo začela 26. januarja.

Ostale vrste pa bodo letošnji boj nadaljevale v dveh skupinah in skušale v prihodnjem letu popraviti spodrslejše iz predtekmovanja. V zadnjem kolu predtekmovanja so bili doseženi naslednji zanimivejši izidi: Beti - Podbočje 53:70 (17:23), Novo mesto - Zlatorog 120:88 (73:43) in Kočevje - Radovljica 93:95 (58:47).

Vrstni red v skupini C: 1. Novo mesto 20 točk, 2. Rudar 12, 3. Zalec 12, 4. Podbočje 10, 5. Beti 4, 6. Zlatorog 2; skupina D: 1. Fructal 18, 6. Kočevje 4 točke.

OBETA VNE KRCANKE

V Ljubljani je bil konec minulega tedna plavalni miting za kategorije mlajših pionirjev B in A, nastopili pa so tekmovalci in tekmovalke iz Ilirije, Olimpije, Triglava, Krškega (Celulozar), Kopa, Fužinarja (Ravne), Branika (Maribor), Rudarja (Trbovlje) in Toplice (Ptuj). V dokaj močni konkurenci sta bili od Koprčanov najboljše Škafarjeva in Jelcnova. Nekateri rezultati: ml. pionirke A - 400 m kravli: 3. Jelen 4:54,23, 100 m delfin: 1. Škafar 1:13,61, 200 m mešano: 1. Škafar 2:36,73 (rekord SFRJ), 3. Jelen 2:46,68.

PAVLIČ V BEOGRADU

Zadnji soboto se v cestnih hitrostnih motociklističnih dirkah kategorije 125 ccm Lojze Pavlič udeležil v Beogradu sprejema vseh najboljših jugoslovanskih motociklističnih voznikov. V spremstvu Cirila Rahnetja in Bojana Greška je v glavnem jugoslovanskem mestu dobil zlato medaljo in diplomu.

VZGOJNI KOTIČEK

Prave radosti ni v hrupu!

Iz odprtega pisma Ane Krakerjeve slovenski javnosti povzemamo nekaj poglobitvenih misli — Hrup je škodljiv

Vsi ljudje imamo pravico do bivanja, pravico do čistega zraka, čiste vode, zdravih živil in do čiste narave brez motečih elementov, kot sta, denimo, ropot in smrad. Življenje naj bi nam teklo od zibelke do groba v zadovoljstvu. Otroke vzgajamo, da se navadijo upoštevati pravice ostalih ljudi, prav tako pa ni zabavi in veselju postavljena meja, dokler ne gre na račun drugih.

Ljudje imamo pravico slišati petje ptic, čebljanje otrok, pesem dežja in čričkov, kopitlanje konj, zvonove in druge zvoke, ki bude pozornost in spodbujajo razmišljanje. Glasba je lahko čudovito doživetje, dokler je namenjena poslušanju, ko pa preraste v hrup, postane zvočna kletka, ki spreminja svobodnega človeka v robota.

Bližajo se novoletni prazniki. Spet bodo pokale petarde in rakete, zabava bo postala hrupna, preveč hrupna! V imenu starejših, bolnih in malčkov prosim, naj se dnevi in praznične noči ne spremenijo v neprekinjeno pokanje. Mnogim tak hrup povzroča bolečine. V svojem veselju pokažimo srce in pomislimo na druge! In če že mora pokati, naj poka uro ali dve, ne pa ves čas, vsepovsod ob najbolj nepričakovanem trenutku. Naj si mladi dajo duška in stari, ki imajo veselje s tem, naj pokajo, potem pa pustimo, da bodo od praznikov imeli nekaj tudi tisti, ki ljubijo mir in tišino. Veliko je takih, ki ne morejo v naravo, v samoto, ki si žele miru!

Hrup je človeku škodljiv. Škodi mu že prej, preden zasledimo dejanske okvare na slušnih organih. Neprijeten hrup sicer lahko prenesemo, kadar vemo, da je neizogiben in da je sestavni del nekega potrebnega in koristnega postopka. Če pa spremlja nepotrebne stvari, postane hudo moteč. Daljše doživljanje motečega hrupa povzroča stres, ta pa vodi do dejanskih okvar, ki lahko postanejo kroničnega značaja.

Otroci in starejši se ob hrupu težko osredotočijo v mislih, za trenutke se jim poslabša vid, gladka mišična vlakna se jim prično krčiti, kar povzroča spremembe v krvnem pritisku.

Pomislite na to, ko se vam bo razgrela kri! Pomislite, da je človek srečen in zadovoljen le v družbi srečnih in zadovoljnih ljudi.

Dr. ANA KRAKER-STARMAN

PO SVETU OKOLI

PRAVOČASNO — Ženitna posredovalnica na Dunaju ima vidno obešeno opozorilo, na katerem piše, da pri njih „nabavljenega blaga ni mogoče vrniti ali zamenjati, zato velja dobro premisliti.“ Mnogi to opozorilo preberejo, ko je že prepozno.

***

NALEZLJIVO — Kaže, da je pomanjkanje nalezljivo. Komaj so si pri nas trgovine malo opomogle z zalogami kave, praška in drugih potrošnih dobrin, že slišimo glasove, da v širni Sovjetski zvezi primanjkuje mnogo stvari. Potrošniki zaman iščejo po trgovinah milo, prašek, električne likalnice, papirnate prtičke, nekatere vrste obutve ipd. Najbrž so tudi tam krivi potrošniki sami.

***

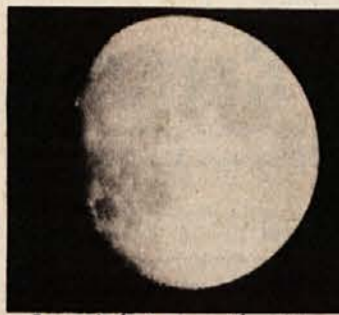
PRIDI K MENI! — V ZDA bo poslej zdravnikom z zasebno prakso dovoljeno svoje storitve oglašati, čeprav je bilo veliko pomislekov proti takšnemu načinu pridobivanja pacientov. V naše razmere preneseno, bi morali dovoliti antioglas, ki bi vsaj malo spraznili bolniške ambulante predvsem zdravih, čakajočih na bolniške.

Čigav si, Mesec?

O tem, komu pripada naš srebrni Mesec, je bilo že veliko govora. Doslej so ga imeli v posesti v glavnem zaljubljeni in pesniki, odkar pa je znanost naostrila kopja in začela resno segati po njem, so vstala vprašanja, ali imata do Lune pravico le obe sedanjí v odilni veseli v vesoljskem raziskovanju, Združene države Amerike in Sovjetska zveza, ali pa je last vsega človeštva, torej tudi tistih narodov, ki do Lune še ne morejo.

Že leta 1967 so sklenili dogovor, po katerem ni dovoljeno na Luni skladiščiti masovnih uničevalnih sredstev, strupov, jedrskih glav ali kako drugače uporabljati Mesečevo območje za vojaške operacije. S tem sporazumom so odstranili možnost ene vrste izrabe Zemljinega naravnega satelita, zdaj pa je v pripravi dogovor, s katerim bodo Združeni narodi prepričali še drugačne izrabe.

Luna bo kmalu proglašena za splošno last človeštva. Dogovor bo določal, da si nobena država ne more lastiti dela Luninega površja ali njenih naravnih bogastev. Pri bodočem izkoriščanju bodo enako-pravno odločali vsi zainteresirani.

Luna je last vsega človeštva.

Modra pomirja

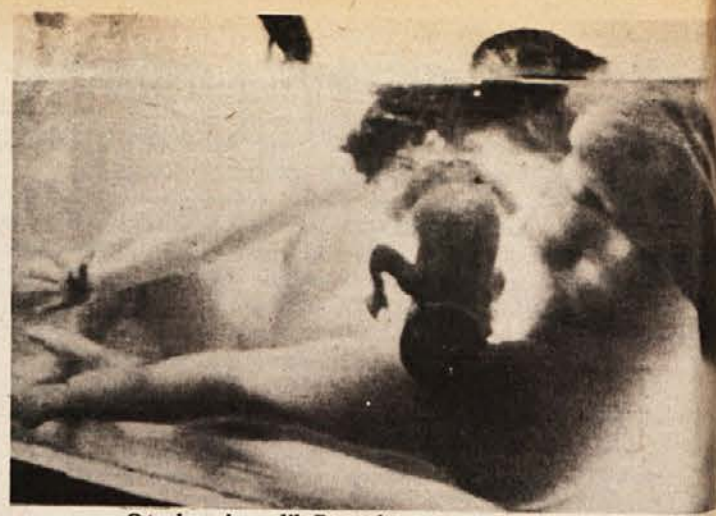
Pozabljena veda o zdravljenju z barvami — Nevarna črna

Pred stoletjem se je zelo nadobudno začela posebna zvrst zdravljenja, imenovana kromoterapija. Učenjaki so tedaj verjeli, da imajo barve močan vpliv na človeka. Lotili so se preučevanja odnosa med barvami in človekovim počutjem ter na osnovi opazovanja prišli do zanimivih ugotovitev.

Nekatere barve izrazito pomirjevalno delujejo na človeka, druge pa ga spodbujajo k aktivnosti. Stvar so prignali tako daleč, da so jetiko zdravili z rumeno barvo; bolnik je moral jesti sadje rumene barve, nositi rumeno perilo ipd. Kromoterapevti so posebno odsvetovali črno barvo, češ da zbujajo občutek gorja, žalosti in potlačeniosti, zato so v sanatorijih sobe belili z najsvetlejšimi odtenki oranžne, rdeče, zelene in vijoličaste barve. Največ hvale pa je glede tega uživala modra barva. Veljala je za kraljico barv, ki umirjajo, blažijo čustva, zdravijo nespečnost itd. Nemiren sen so zdravili tudi z oranžno barvo, pri tem pa uporabljali posteljno perilo, stene in okna kot osnovo za oranžno zdravljenje.

Višek je kromoterapija dosegla z raziskavami italijanskega učenjaka Morichinija. Ta je na piedestal barve bodočnosti dvignil vijoličasto barvo, ko je odkril, da rastline, osvetljene s to barvo, rastejo hitreje in krepkeje.

Tako, kot se je dvignila, je veda o zdravljenju učinkih barv tudi utihnila. O kromoterapiji danes ne govorijo s polno mero resnosti, četudi nihče ne zanika, da barve na človeka ne vplivajo. Seveda pa ne tako hudo, da bi se jih morali bati ali preveč veseliti. Še največ učinka imajo barve na ženska srca, kadar so lepo povezane v sopek rož.

Otrok se je rodil. Prvo, kar zazna, je topla voda.

Na svet pridejo pod vodo

Poskusi sovjetskega zdravnika s porodi v topli vodi — Prihod na svet naj bo za otroka milejši — Brez šoka?

Čudovita stvar je rojstvo, pa vendar je z njim tesno povezana bolečina in trpljenje. Ne samo matere, ki rojeva, ampak tudi otroka. Četudi je težko prodreti do zanesljive ugotovitve, kaj se dogaja v rojevajočem se otroku, so si mnogi psihologi edini, da je rojstvo zanj pravi šok.

Naenkrat ga materino mišičje izrine iz toplega in varnega doma v povsem novo okolje. Sam mora zadihati, sam mora oskrbeti toploto zase, sam mora iskati pot v veliki praznini, ki se razgme pred njim.

Mnogi zdravniki so se trudili, da bi našli način, kako materam olajšati porodne bolečine, za blažitev otrokovega šoka pa se doslej niso kaj dosti zanimali. Prav zato so poskusi sovjetskega ginekologa Igorja Borisoviča Tjarkovskega toliko bolj vredni pozornosti.

Tjarkovski je vpeljal v prakso tako imenovani porod pod vodo. Mati porodi otroka, do vrata potopljena v vodi, katero toplota je nekaj višja, kot je toplota njenega telesa. Otroci tako med rojstvom ne pridejo takoj na zrak, ampak najprej plodne tekočine v toplo vodo. Postopek naj bi deloval blažilno na siceršnji šok.

Zaenkrat gre le za poskuse, lahko pa, da bomo čez čas morali o rojstvu zapisati, ne da je otrok privekal na dan, ampak priplaval.

PODOBA IZ NARAVE

POŠAST — Dokler niso odkrili rastrskega elektronskega mikroskopa, je velik del narave ostajal zunaj naših vidnih zornih polj, zdaj pa lahko odkrivamo presenetljive podobe. Pošast na sliki je samo mali mravljinček, mimo katerega gremo vsak dan, ne da bi ga opazili.

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Kar zajahajmo novo leto

NE, ZARES ne bomo tarnali za starim letom, temveč veselo in pogumno se bomo pognali v novo leto, in ko bomo o polnoči odtrgali s koledarja poslednji listek starega leta, se bomo kar oklenili prvega januarja in ga zajahali skozi ure, tedne in mesece našega življenja. Tak je neizprosno velednik človeškega življenja in pri vsem tem se ne da nič spremeniti. O tem premišljati ni bilo odveč, to velja za starce in mlade. Tudi se ne bomo trkali po prsih kot licemerci in se kesali naših grehov, ki smo jih storili v prejšnjem letu. Vsi smo grešili, ta več, oni manj.

OD MLADIH delavcev, ki prihajajo v podjetja iz podeželja, ne moremo zahtevati, da kar čez noč prekinejo vez z domačo zemljo ter pozabijo na preživele nazore in navade. Ti ljudje se srečajo z novim delom, z novo moderno opremo, z novo organizacijo dela, skratka, srečajo se z novimi medsebojnimi odnosi, ki vladajo med delovnimi ljudmi v kolektivih. In ravno te ljudi ne smemo prepustiti samim sebi, ampak jih moramo nenehno navajati v novo življenjsko okolje.

SILNICE MLADOSTI se pretakajo skozi vse naše družbeno življenje. Vsepovsod lahko srečamo nezadržno željo mladih ljudi po novem in lepšem. Kjerkoli živijo in delajo mladi ljudje, so neusahljivi vrelci izredne volje, ki smelo premaguje staro, da bi imelo dovolj prostora novo. Pri nas pa ima mlada generacija še to srečo, da jo tudi družbeni sistem spodbuja h gradnji jutrišnjega lepšega dne. Prihodnost zdajšnjih in bodočih pokolenj je tako svetla, da ni nobenih razlogov za malodušje.

NA VASI bodo pričele stanovanjske skupnosti, podobno onim v mestih, najprej nastajati okoli posestov družbenega sektorja. Žena proizvajalka v kmetijstvu je v vsakdanjem okolju zaradi zaostalosti okolja, v katerem živi, najbolj prizadeta.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 29. decembra 1959)

POSI

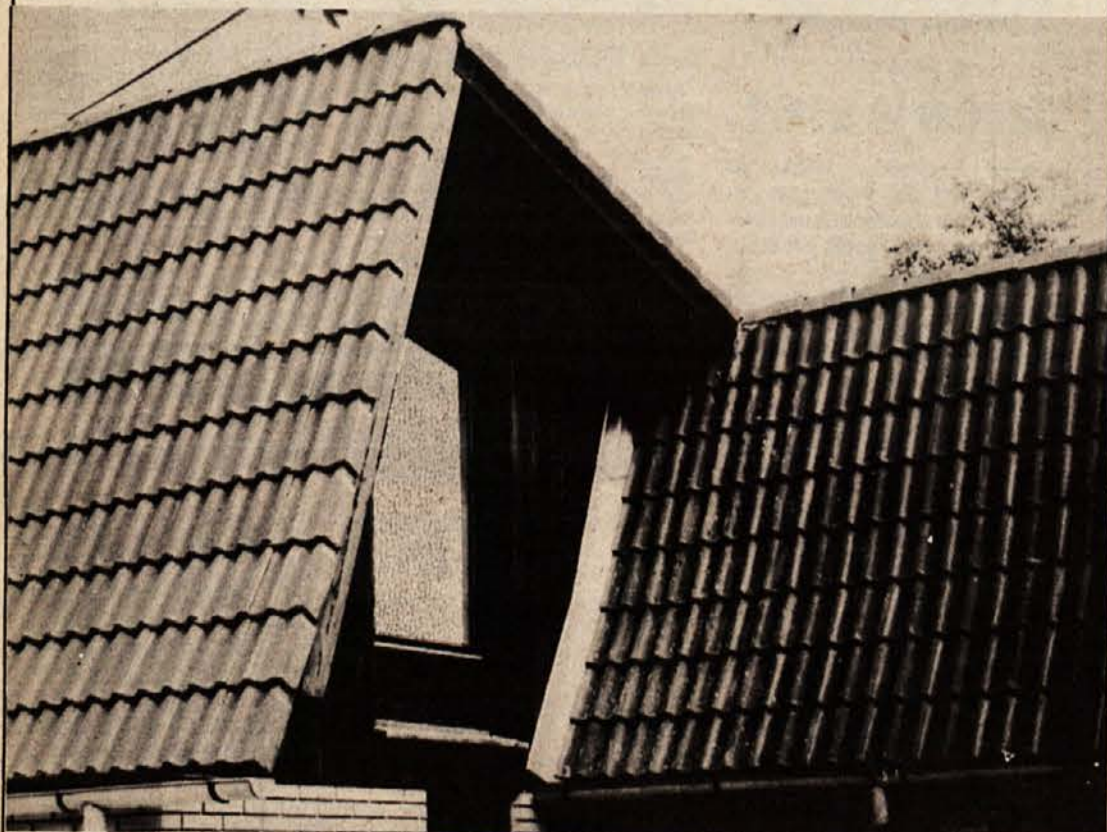

Megla je naglo prihajala čakali so, da se je zgostila krenili naprej. Namenili so bregu, toda še niso prišli do vil francoski: »Stoj! Kdo je bil več sovražnikovega govoril: »Dobri prijatelji zadovoljila s tem odgovorom dalje.

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA P. O. DOBRUŠKA VAS, 68275 ŠKOCJAN, telefon: (068) 85-230

Poslovnim prijateljem in kupcem želimo uspešno NOVO LETO 1980

Naša streha je estetsko dovršena, trajna, s 35-letno garancijo, kompletirana s posebnimi elementi za ventilacijo, zračenje podstrešja in antenski priljučki. Teža naše kritine na kvadratni meter pa je približno enaka opečnim strešnikom.

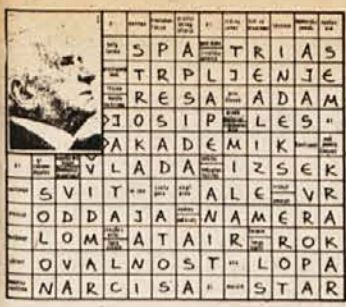
Odločite se za nakup sodobne in kvalitetne strešne kritine

Proizvajamo: granulirane in gladke strešnike v rdeči, rjavi, zeleni, grafitno in cementno sivi barvi

Za kvadratni meter strehe potrebujete približno 10 strešnikov. Velika površina enega strešnika omogoča hitro in enostavno pokrivanje ali prekriva-

Posebno jo odlikuje odpornost proti mrazu in nalivom in je zelo primerna za pokrivanje in prekrivanje stanovanjskih in gospodarskih objektov. S pritrjevanjem (pribijanjem) doseže kritina 100-procentno odpornost tudi pri burji, kar je posebno pomembno na območju Primorja in Dalmacije.

Pijača je v stiski zelo nezanesljiv tovariš.

R. A. HEINLEIN

Če se vname borba med srcem in razumom, ostane na borišču po navadi razum mrtev.

J. TRDINA

V tem, če imaš preveč, je tudi vir trpljenja.

A. M. ASTURIAS

d l	dvom	himalajski osem-tisočak	vinarski delavec	young charlie	d	slov. zgodovinar (josip)	naš polit. delavec	st. rim. obleka	st. gr. pesnik
znaniang. kemik					pritolik menseskega jezera				
					cankar				
pobudnik									
industr. rastlina				mokrota					
prilagodit. delo politika				etično očiščenje			perje pri repi		
							ženski tednik		
d l	plod oljke	naprava kdor se bori				m. ime		pristanišče st. rima	d l
						obvodna kuna			enota zračnega tlaka
krogla			morala						
			m. ime						
orodje za preklopavanje				beneski "mosti vzhajajev" organ vida					
deželjav brit. otočju				organizacija združ. dela			napev		
				površ. mera			pivo		
doba			lah						
m. ime			maked. kolo		alpski letalski center			d l	d l

Ljudska povest o rakarjih, tihotapcih in zatiralcih trtne uši

janiš golec

PROPAST IN DVIG

28

Šele pri poskusu nove kaplje se je po spodnjih krajih rodilo navdušenje za ameriške nasade. Nikoli poprej in ne pozneje niso bili ljudje tako pridni kakor pri rigolanju ter zasajanju prvih novih vinogradov. Ti so rasli kakor gobe po dežju. Prapro, trnje in razno po trtni kugi bujno razraslo robidovje se je moralo umakniti trebežnici ter krampu. Rigolači se niso lotili premetavanja zemlje samo tamkaj, kjer so bili stari vinogradi. Ne, z vsakega količkaj prikladnega grička ter holma, kjer so bile hoste, so te morale zginiti, da so napravile prostor novim nasadom.

V tistih prvih in preveč hlastajočih časih je bilo ustvarjenih nemalo neugodnih in naravnost neprikladnih vinogradnih leg, katere so morali pozneje opustiti.

Pri rigolanju so pomagali tudi hrvaški Zagorci, ki ne prej in niti pozneje niso potočili toliko potnih srag kakor pri obnovi štajerskih vinogradov ob Sotli. Hrvate je tudi že napadala trtna uš, zato so bili radovedni, kako se bo obnesla ameriška obnova. Učili so se od štajercev in so pozneje po tem receptu tudi sami obnovili svoje uničene vinogradne nasade.

Pri prenavljanju je bilo dovolj zaposlitve v vseh letnih časih. Rigolači, kopači, cepjači, škropilci itd., vsi so lepo zaslužili, le mnogo premalo jih je bilo. Velika napaka pri prenavljanju je bila tudi ta, da so v toliko in toliko vinogradih preplitvo rigolali.

V zimskem času je nakatere dneve pokalo po Obsotelski dolini z gričev ter bregov, kakor bobneči ogenj med svetovno vojno. Pod zemljo se skrivajoče skalovje je bilo treba navrtati ter ga razstreliti, kar ni bil lahek opravil.

Lepo so zaslužili v tistih časih sodarji, tesarji in zidarji. Vinogradniki niso obnavljali le vinogradov, ampak tudi vinsko posodo in si naročali novo, saj je ameriškec rodil, kakor bi grozdje nametal na trs. Sodarji so veliko zaslužili, so bili zelo iskani, delali so ob najboljši hrani in so postali ošabni gospodje, katere je bilo treba vabiti ter prositi kakor male bogove, da so prišli v štero.

Tesarji so delali brajde, obnavljali preše ter v teku let propadle hrame.

Novi vinogradniki niso stavili več toliko lesene hrame, pač pa zidanice. Zidarji so bili s polno paro na delu pri zlaganju škarp in zidanju novih kleti, da, kar celih vil. Pri rigolanju so naruvili izpod zemlje toliko stavbnega materiala, da niso vedeli, kam z njim. Kamenje je moralo v škarpe in zidanice.

Iz dobe obnove so lepe kleti, zidanice, hiše ter vile na zelo strmih hribih, da se danes čudimo, kako jih je bilo mogoče pozidati na takih strminah.

Vse naštetu pri obnavljanju je stalo mnogo denarja in ravno tega ni bilo, saj smo slišali, kake uboge pare so bili Obsotelčani po uničenju starih nasadov.

Odkod je takle ubogi „gftetar“ naenkrat zmogel plačevati številne vinogradne delavce in vse mogoče obrtnike?

Denarno vprašanje v gospodarsko izmozganih krajih sta sijajno rešila komisar Ivan Balon in baron Moscon. Spričo svojih odločilnih položajev pri graški deželni vladi sta znala ljudem preskrbeti brezobrestna posojila. Dežela je odprla obnavljalcem dovolj kredita. Vsak je z lahkoto in rad vrnil posojilo, ko je tako dobro prodal amerikanca.

Koj po prvih pričetkih obnove je prišel v spodnje kraje denar, četudi je bil izposojen. Vinogradnik, ki je prejel lepe vsote, jih je moral tudi naglo razdeliti med delavstvo ter obrtništvu. V primeroma kratkem času so bili vsi zaposleni. Delo so plačevali, izdani denar je ostajal v domačem kraju in obča blaginja je vidno rasla.

Kovina, za katero nori svet

Zgodba o zlatu — Največji kos obdelanega zlata leži v muzeju — Najditelj najbogatejšega zlatega rudnika je obubožal — Neprekosljivi zlatarji so že dolgo mrtvi

„Zlati zobje zdrobijo še tako trd oreh,“ je ugotovila ljudska modrost že dolgo prej, kot so zobozdravniki pričeli delati zlato umetno zobovje, zato ni dvoma, da gre za zlato zobe denarja. Odkar se po tem ljubem svetu vrti denar, gre iz roke v roko tudi zlato, saj vse od časov, ko je lidjski kralj Krez dal skovati prvi zlatnik v zgodovini človeštva, pomeni zlato najbolj zanesljivo obliko vrednosti. Dandanes je svet zajela prava zlata mrzlica; cene zlata rastejo in dosegaajo rekordne višine, saj je povpraševanje po tej plemeniti kovini večje od ponudbe. Kako to, da je med vsemi elementi prav zlato odmerjena takšna pozornost?

Odgovor je hitro pri roki. Zlato je namreč najredkejši element v zemeljski skorji. Geologi računajo, da ga je le za dve milijoninki procenta. No, tudi to je veliko, če odstotek preračunamo v tone. Povzru vsega pa ni dežele na svetu, kjer ne bi bilo zlata, le koncentracije so tako šibke, da se ga ne spleča povsod iskati.

V vodah morij in oceanov je okoli 10 milijard ton zlata. Težava je seveda v tem, da tega zlata ni mogoče kar tako pobrati iz morske vode, saj ga je v toni vode le okoli 10 miligramov. Prefiltrirati bi morali na tisoče ton morske vode, če bi hoteli dobiti zlata za en stari Krezov zlatnik. Dragoceno kovino torej pridobivajo drugače.

NOVIH LEŽIŠČ NI

Največ zlata pridobivajo iz zlatonosnih ležišč, kjer je zlato po-

mešano med kamenjem, v prsti ali izprano v nanosih gorskih potokov ali rek—Geologi so prepričani, da ni več neodkritih važnejših ležišč zlata, prav tako pa je malo verjetnosti, da se bo iskalcem zlata (teh čas še ni povozil in jih najbrž ne bo nikoli) še kdaj odprla zlata dežela, kot so bile svoj čas Kalifornija, Kanada, Južna Afrika in Avstralija.

Malo je tudi verjetnosti, da se bo komu še nasmehnila taka sreča, kot se je državljanoma britanskega kraljestva J. Deasonu in R. Catesu, ki sta v Avstraliji leta 1869 našla kepo zlata, dolgo 53 cm, široko 25 cm, tehtala pa je 67 kg. Najdbo sta imenovala „dobrodošli tujec“. Velja za največji kos čistega zlata, kar so jih kdaj našli.

Takrat sta kepo prodala za 50.000 dolarjev, seveda pa je bil v tistih

časih dolar vreden precej več, kot je dandanes.

Največji kos zlatonosne skale je 1872 našel Holtermann v rudniku Hill End v Novem Južnem Walesu. Iz 283 kg težke skale so dobili 84 kg čistega zlata.

Če ostanemo pri zlatih presežnikih, moramo omeniti tudi največje zlato mrzlico. Leta 1848 je zajela Američane, sprožil pa jo je James Marshall, ko je v mehkem, drobljivem granitu pri mlinu na reki Coloma blizu Sacramenta odkril rumeno kovino.

Usoda ni bila mila najditelju največjega ležišča zlata na svetu. George Harrison je v Južni Afriki odkupil kos zemlje, ki je kasneje postal slaven kot Witwatersrand. Pred tem imenom se zatresejo hlače vsem prekupčevalcem z zlatom, saj danes iz rudnika v tem koščku južne Afrike prihaja 70 odst. vsega zlata na svetu.

Najditelj Harrison pa je v Witwatersrandu obubožal. Ker se sam do zlatih skladov ni mogel dokopati, je ležišče prodal za borih 50 dolarjev. Tudi njegovi naslednji lastniki niso imeli kaj prida sreče z njim. Čut jim je sicer govoril, da mora biti tam veliko zlata, vendar do njega niso mogli priti. Obubožala je tudi druga veja

lastnikov. Šele leta 1950 je začel Witwatersrand dajati presenetljivo bogastvo. Tega leta so prodali 3.000 metrov pod površje.

Obdelava zlata je stara skoraj toliko, kot je stara človekova delovna spretnost. Že v pradavnini so naši predniki izdelovali iz plemenite kovine preproste okraske. Kovina je namreč izjemno primer-na za obdelavo. Da se vleči in taniti kot nobena druga. Iz unče zlata (anglosaška mera, ki se je uveljavila pri tehtanju zlata) se da zvleči 56 km dolga žica, enaka masa (28,35 g) pa se da sploščiti v ploščico debelo 0,0000101 cm.

Do danes veljajo za neprekosljive mojstre v obdelovanju zlata Etruščani. Najlepši dokaz njihove spretnosti je čaša, katere obod so okrasili s 137.000 drobenimi zlatimi kroglicami, oblikovanimi kot breskvini cvet. Šele leta 1933 se je modernemu zlatarju posrečilo narediti nekaj podobnega.

Egipčani so bili bolj širokoptezni. Namesto finih drobnarij so zlato uporabljali kar kosoma. Največji kos obdelanega zlata na svetu je shranjen v kairskem muzeju. Stari mojstri so iz njega izdelali eno od treh notranjih krst, v katerih je počivala mumija faraona Tukankamona. Krsta zlata na 1.101 kg.

Za konec omenimo še to, da je moderna znanost sposobna uresničiti starodavno željo učenjakov, ki so hoteli iz neplemenitih kovin izdelati zlato. Z jedrsko fiziko se da iz svine dobiti zlato, vendar pa bi postopek za pretvorbo svinčene glavice bučke v zlato stal nekaj milijonov dolarjev.

LEDNJI MOHIKANEK

la z jezera in po-
potem pa so peš
se naravnost proti
aleč, ko jih je usta-
gre?« Heyward, ki
jezika, je brž od-
Prva straža se je
om in pohiteli so

Toda naslednji stražar je bil strožji in ko se niso hoteli ustavitviti je ustrelil. »Tvegati moramo in streljati nazaj,« je odločil Natty. »Morda bodo mislili, da so Angleži napravili izpad in se ne bodo upali za nami, dokler se ne zbero. Tačas pa bomo že na varnem.« Vsi so sprožili, toda komaj so Francozi zaslišali pokanje, je bilo celo taborišče na nogah.

Razleglo se je vpitje, zatrobili so signalni rogovi, potem pa so zaropotale puške in zargmeli topovi. »Čujte, zdaj odgovarjajo tudi naši! Držite se bolj na levo!« je kliknil Stezosledec. In res so se z druge strani zaslišali angleški bobni in glasna povelja. »Vsi moške na svoja mesta, naprej in na strel!« je nenedoma že čisto blizu zavpil krepak ukazujoč glas.

Obnove vinogradov sta se koj v začetku lotili tudi dežela ter država. V najem sta jemali obsežne vinogradne zapuščine. Te so spremenili v vzorne trsnice in v vinograde, ki so bili širši okolici za zgled. V deželnih in državnih vinogradnih šolah so se izobraževali kmetje glede obnove in postopanja z novo trto. Dežela in država sta pri novih nasadih lepo zaslužili in povrh je postal posestnik v najem oddane zemlje po preteku toliko in toliko let na lahek način imovit vinogradnik.

Nova trta je prinesla v že obupane kraje delo, zaslužek, zadovoljnost in imetek povsem obubožanih se je večal od jeseni do jeseni.

Pri obnovi ne smemo pozabiti na tujski promet. Obnovitvena dela so si hodili ljudje ogledovat od vseh strani. Bizeljsko in sploh kraji od Št. Petra pod Sv. gorami do Brežic so bili vendar zibelka celotnega novodobnega vinogradništva na slovenskem Štajerskem.

Vinogradniki, ki so imeli še staro trto in so trepetali pred trtno ušo, so se vozili v kraje ob Sotli, da vidijo ter čujejo, kje in na kak način si je mogoče pomagati proti trtni kugi. Številni ogledovalci obnovitvenega dela tudi niso prišli v spodnje kraje zamašenih ust in praznih žepov. Trošili so, dajali za novo vino in ta denar je znatno podprl krčmarje in vinogradnike.

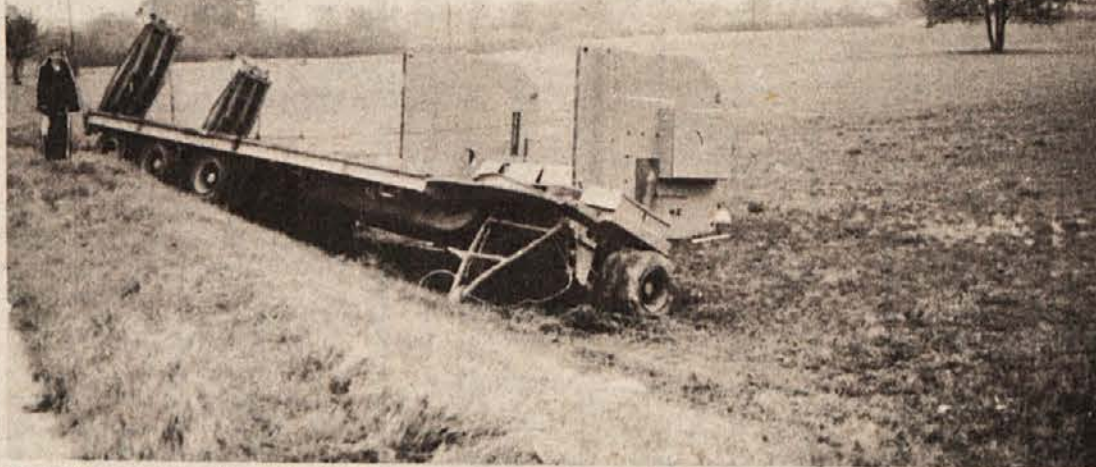
V dobrih petih letih je bila obnova malodane končana in gospodarska kriza za desetletja pregnana.

Revni in od oblasti stiskani človek postane malodušen in se mu hrbtenica čisto omehča ter zverži. Tako je bilo tudi z našim spodnjim Slovincem v dobi trtne kuge in preganjanja trtne uši od raznih razkuževalnih komisij. Zaradi nesreče in nepotrebne zbadanja od oblasti so bili kmetje obupani. Ko so pa enkrat videli sad obnove, ga uživali in so si zakrpali z izkupičkom za novo vino žep, jim je takoj pognala nasilno potlačena samozavest. Spodnji vinogradniki so postali kmalu ponosni na svoje delo in bahavi zaradi dobrega zaslužka. Iz obnovitvenih časov je ostala do danes Bizeljsčanom baharija in merjenje od zgoraj navzdol vsakega, ki ni z Bizeljskega.

Ravno Bizeljsčani so si z obnovo najprej in znatno opomogli, da, obogateli. Spremenili in prevrgli so poleg nekdanjih vinogradov v trtne nasade celo njive in travnike.

dežurni poročajo

TOKRAT NI BIL KRIV VOZNIK – Prometne nesreče, ki se je pred časom zgodila na magistralni cesti, ni zakrivil voznik, pač pa je preiskava pokazala, da je imel tovornjak na posnetku vrsto tehničnih pomanjkljivosti. Začne se torej že v mehaniki delavnic. Pa se tega zavedam o dovolj?

Rojstvo prineslo denar in zapor

S hranilno knjižico novorojenega otroka zaslužil 32.637 din in eno leto ter šest mesecev zopora – Popravljaj višino zneskov

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je prejšnji teden obsodil 29-letnega Novomeščana Antona Kondo na eno leto in šest mesecev zopora zaradi kaznivega dejanja goljufije in ponarejanja listin.

pogodbo. Kondi se v izrečeno kazen vštejejo tudi dnevi, prebiti v priporu.

Kondi se je leta 1976 rodila hčerka in ponosni oče je hotel rojstvo otroka izkoristiti tudi za izboljšanje družinskega proračuna. Hčerki – ime ji je dal Suzana – je Dolenjska banka ob rojstvu, kot je pač danes običaj, podarila hranilno knjižico z začetno vlogo 50 din, vezanih na dobo 84 mesecev. Konda kot zakoniti zastopnik je z otrokovo knjižico tudi razpolagal, zato je junija letos dal vanjo vpisati po 100 din: enkrat na pošti v Straži, drugič pa na Suhorju, seveda z „dolgoročnejšimi“ nameni. Hranilno knjižico je namreč kasneje predrgučil tako, da je pred vsoto pripisal številko 4 in potem v Metliki na pošti premostil uslužbenko, ki mu je izplačala zahtevanih 4.000 din. Po začetnem uspehu je Konda s takšnim načinom pridobivanja denarja še nadaljeval. Sodišče je ugotovilo, da je enak postopek ponovil še petkrat, le da je šlo za precej večje zneske, enkrat za 10.000 din, drugič pa celo za preko 11.000 din. Skupno je Konda prigljal natanko 32.637 din in jih večidel tudi zapravil.

Obdolženec je na obravnavi priznal dejanje, izgovarjal pa se je na to, da preživlja tri otroke, žena je bila večkrat na bolniški, njegovi dohodki – okoli 9.000 din mesečno – pa da niso zadostovali za družinske potrebe. Sodišče mu je odmerilo enotno kazen enega leta in šest mesecev zopora, pri tem pa tudi šlo, da se je Konda v postopku obvezal banki povrniti ves znesek, ko bo spet na prostosti. O tem je podpisal

PO DOLENJSKI DEŽELI

● V pisarni Cestnega podjetja so imeli v sredo dopoldne tatinski obisk. Dvema uslužbenkama – verjetno je odveč pripisati, da ju tačas ni bilo v pisarni – je nekdo ukradel iz torbic 1.820 din. Pa ne, da so imeli v Cestnem podjetju takrat ob vremenski napovedi o bližajočem morebitnem sneženju vseh splošno mobilizacijo?

● V noči na četrtek je bilo vlomljeno v obrat družbene prehrane v Krškem. Zlikovec je iz predala točilne mize odnesel 625 din. Očitno ga dobrote družbene kuhinje niso zanimale, kar pa upajmo, ob dokaj slabih reklamah za tamkajšnje obrate družbene prehrane ne bo zmanjšalo števila jedcev.

● Po dolgem času pa znova ena permata. Neznani tat je namreč v noči na četrtek zmanjšal kurji stolec Ivanke Uršič iz Prečene za nekaj nadvse okusnih kljunatih lepotic, ki so nič hudega sluteč počivale v svinjski kuhinji. Le kdo bo v najdaljši noči ponudil gostom 24 zlatorumenih in hrustajočih bedre?

Nočni protest

Ob rob dogodkom na novomeški avtobusni postaji

Da bi lažje razumeli dogodek, ki se je pripetil v četrtek in ki v zimskih dneh verjetno ne bo ostal osamljen, je potrebno nekaj več besed.

Na pobudo osnovne šole Stopiče so „Gorjanci“ lani odprli novo avtobusno progo med Stopičami in Dolžen. Pogoj je bil en sam: da bo cestišče usposobljeno za promet, kar velja zlasti za zimski čas. Vozišče naj bi bilo namreč ob ne tako majhnih vzponih (tudi 12%) očiščeno in posipano, skratka, primerno za vožnjo. Ta dogovor je držal vse do četrtega, ko je voznik avtobusa zaradi novozapadlega snega in seveda neprimerne ter nevarne cestišča skrajšal progo od Cerovca do Dolže. Za potnike je bil to hud udarec, ki ga niso mogli (hoteli) kar tako preboleti.

Z istim avtobusom so se po dvanajstih kilometrih vožnje ob 23. uri pripeljali v Novo mesto in pričeli klicati odgovorne pri „Gorjancih“. Pri tem niso izbirali nežnih besed, po domala enournem razgrajanju in zmerjanju pa so zagrozili, da bodo naročili taksi, ki jih bo odpeljal domov, račun pa seveda poslali „Gorjancem“. Ali so grožnjo tudi uresničili, ta hip ni znano in tudi ne tako pomembno, potrebno je obelodaniti nekaj drugega.

Ostaja namreč dejstvo, da so „Gorjanci“ pristluhnilli željam in potrebam šolarjev ter delavcev, uvedli novo progo, pa čeprav po gozdni cesti, ki sploh ni kategorizirana. Odgovornost za morebitne nesreče so tako prevzeli sami, navzlic temu da se je življenjska doba njihovih vozil na izredno slabem cestišču občutno zmanjšala. Razumljiva je revolta vaščanov, ki se morajo v takih primerih zanesti pač na lastne noge, toda tokrat je bila naslovljena na nepačna vrata.

Bencin nalil v kurišče

Opekline in za 50.000 din škode, to so posledice neprevidnosti pri kurjenju v svinjski kuhinji

V soboto dopoldne je prišlo do požara na gospodarskem posloju Karla Janca v Gornjem Vrhopolju.

Janc je omenjenega dne kuril pod kotlom v svinjski kuhinji, vendar se mu ogenj nikakor ni hotel razgoreti. Našel je najprej preostrejšo rešitev: v kurišče je nalil dva litra bencina, pri tem pa bi kmalu ostal žrtev lastne neprevidnosti. Ogenj se je namreč v hipu razplamtel in zajel Jančevo obleko. Janc je ob tem izgubil vso prisebnost. Kanto z bencinom je izpustil na tla in zbežal na prosto. Na srečo je dobil le lažje opekline, seveda pa se je ogenj zaradi razlitega bencina iz kuhinje razširil na podstrežje, kjer je zgorela vsa slama, pa tudi seno. Le hitro

gašenje in posredovanje, pri katerem so sodelovali vaščani in domači gasilci, sta preprečila, da se ogenj ni razširil na celo poslopje. No, materialne škode je kljub temu precej, kar za okoli 50.000 din.

NENAVADEN JUTRANJI LOV

Sevniški miličniki so v torek zjutraj ob 4. uri pridržali do iztreznitve 31-letnega Jožeta Peca iz Boštanja. Slednji je zgodaj zjutraj prikolovratil domov, pred hišo pa pričel razgrajati. Kmalu se je v njegovi roki znašla sekira, s katero je razbil vhodna vrata, pri tem pa zbudil vse stanovalce. S slednjimi je potem hotel se obračunati, kajti izzival jih je k pretepu, dva pa je pričel s sekiro v roki loviti okoli hiše. Na srečo so zgodnji jutranji lov preprečili sevniški miličniki, ki so Peca priskrbeli novo posteljo, zraven tega pa mu zagotovili tudi pot k sodniku za prekrške.

VLOMIL SKOZI VHODNA VRATA

V noči na 24. 12. je bilo vlomljeno v stanovanjsko hišo Jožefe Bajuk iz Grma pri Gradcu. Vlomilec je v stanovanje vlomil skozi vhodna vrata, potem pa razmetal vse prostore, dokler ni našel tako iskanega plena. Bajukovi je namreč odnesel lato žensko uro in verižico, tako da je lastnico oškodoval za 6.000 din. Vendar oškodovanki v tolažbo, da so kriminalisti storilcu že na sledi.

AVTO PUSTIL NEZAKLENJEN

Ljubljancan Miroslav Mirtič v ponedeljek pustil osebni avtomobil v Šmihelu, ne da bi ga zaklenil. Kot je pač v takšnih primerih običaj, je lastnik tudi tokrat prikrasjen za vsebino v avtomobilu. Neznani storilec je namreč odnesel radio in kasetofon z osmimi kasetami ter usnjeni suknjič, ki mu bo v teh zimskih dneh še kako prav prišel. Mirtič je bil tako oškodovan za natanko 6.800 din.

SPREGLEDAL, DA ZAVIJA V LEVO

V soboto je Celjan Nikola Pungar vozil tovornjak iz Drnovega v Krško in na Valvasorjevem obrežju dohitel osebni avtomobil, ki ga je vozil domačin Jože Levičar. Pungar je vozilo pred seboj pričel pnehitevati, pri tem pa spregledal, da Levičar zavija v levo. Pri trčenju se je voznik osebnega avtomobila poškodoval in so ga prepeljali v breziško bolnišnico, medtem ko je bilo na pločevini za 60.000 din škode.

Domnevni krivec „čist“

Javni tožilec odstopil od pregona zoper Janeza Švalja, osumljenega, da je zakrivil prometno nesrečo v Drami – Potrebno začeti znova

Dogodek sega v predlanski december, ko smo na zadnji strani našega časnika objavili novico, da je neznan voznik motomega vozila povzročil prometno nesrečo v Drami pri Šentjemeju, ko je bil smrtno poškodovan 63-letni domačin Peter Šolen. Storilec je po dejanju pobeignil neznan kam.

Nekaj dni zatem je sledilo poročilo novomeške UJV, da je kriminalistom uspelo prijeti pobelega povzročitelja. Zaradi utemeljenega

Pozor pred žeparji!

Primeri povečane novoletne aktivnosti žeparjev

Novoletno gnečo v trgovinah, na postajališčih in še kje s pridom izkoriščajo tudi tatovi. Njihova tarča so denarnice; in po dosedanjih podatkih sodeč, jim posel dobro cvete.

Ljubljancanka Vida S. je prejšnji teden kupovala čestitke v novomeški knjigarni Mladinske knjige. Med izbiranjem kartic pa ni bila kaj preveč pozorna na torbico in žepar ji je iz nje potegnil denarnico. Edina sled je bil pogled proti vratom, kjer je Vida opazila zgolj še senco mlajšega moškega, ki jo je hitro odkuril iz prodajalne. Nič kaj boljše sreče pa ni bil bolgarski državljani na Otočcu. Medtem ko si je umival roke v umivalniku pri bencinski črpalki, so se okoli njega vrteli štirje „pijanci“, eden pa se je celo naslonil nanj. Zakaj, se je pokazalo hip zatem. Bolgar je namreč ostal brez denarnice, v kateri je bilo vse njegovo premoženje, zraven pa še dokumenti.

V NOVO LETO Z ENO ČRPALKO – Čeprav je bila otvoritev nove bencinske črpalke v Novem mestu predvidena še za letos, je skorajda gotovo, da iz te moke ne bo kruha. Podobnih prizorov, kot je na posnetku, bo na ločenski črpalki ob novoletnem vračanju naših zdomcev še več.

suma – danes se je izkazalo, da je bil popolnoma neupravičen – so pripravili 25-letnega Janeza Švalja. V takratni obrazložitvi je stalo, da so kriminalisti Švalja prijeli na podlagi nekaj drobcev barv, obdukcijskega poročila in pregleda tahografa, nekaj tu di zaradi Švaljeve izpovedi, da se spominja neke sence na mostu, pa domnevnega udara.

Danes moramo zapisati, da so bile vse te domneve neupravičene. To kaže tudi dejstvo, da je postopek zoper Švalja v omenjeni zadevi ustavljen in da je javni tožilec odstopil od pregona. V sklepu o tem stoji, da so izjave številnih zaslišanih prič govorile v nasprotju s postavljenimi domnevami, prav tako se tudi dlaka, ki so jo našli na blatniku Švaljevega tovornjaka, ni ujemala s poškodovančev. Pa še nekaj: preiskovalni postopek je skoraj z gotovostjo pokazal, da je bil Janez Švalj v času, ko je prišlo do nesreče, že v Šentjemeju. Potrebno bo začeti znova.

SEMIČ: SOBA GORELA

V četrtek dopoldne je v sobi stanovanjske hiše Jožeta Butale iz Semiča nenadoma izbruhnil ogenj, plameni pa so se hitro širili, tako da so imeli domači gasilci veliko dela, preden so požar pogasili. Kot se je pokazalo kasneje, je Butala v sobi kuril peč na olje in prav iz te peči se je ogenj razširil po dnevni sobi, ki jo je požar domala povsem uničil, saj je po prvih ocenah škoda kar za 30.000 din.

PREHITRO V KRIŽIŠČE

Ivan Kralj iz Črnomlja je v četrtek zvečer vozil z osebnim avtomobilom proti Črnomlju. V križišču v Ručetni vasi pa je zapeljal prehitro, pri čemer je avtomobil zaneslo s ceste na njivo. Pri nesreči se je voznik poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, medtem ko so gmotno škodo ocenili na 3.000 din.

KRONIKA NESREČ

PEŠAKINJO ZBIL PO CESTI – Nikola Tandara iz okolice Splita je v četrtek dopoldne vozil osebni avtomobil z nemško registracijo od Novega mesta proti Metliki. Na Jugorju je izzastojčega avtomobila nenadoma stopila na cesto 77-letna Marija Ivec iz Malin. Voznik jo je zadel in zbil po cestišču, vendar je bila Ivecva na srečo le laže ranjena in so ji pomoč nudili v metliškem zdravstvenem domu, nakar je lahko odšla v domačo nego.

ZARADI UTRUJENOSTI MED VOŽNJO ZASPAL – Zdomec Anto Brkič se je v petek dopoldne peljal z osebnim avtomobilom proti Zagrebu, vendar je pri Mokricah zaradi utrujenosti zaspal, kar je bilo dovolj, da je izgubil oblast nad vozilom. Avtomobil je zdrknil čez rob cestišča po nasipu navzdol in se večkrat pre-

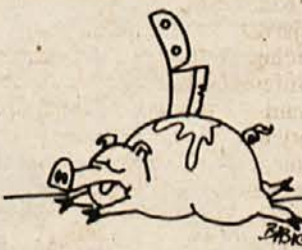

Na poti iz šole domov sta zašla

Maverja in Fabjana našli blizu domače vasi

V velikih skrbih so bili v petek zvečer starši 10-letnega Jožeta Maverja iz Gradca in 8-letnega Martina Fabjana iz Male Lipe 12. Otrok sta namreč nista vrnila iz šole.

Jože in Martin sta izginila v petek okoli 16. ure, ko se je za njima izgubila vsaka sled. Iz šole ju namreč ni bilo, prav tako se nista pripeljala s šolskim kombijem. Domači so ju takoj pričeli iskati, kmalu zatem pa so jim priskočili na pomoč še žužemberški miličniki in 40 vaščanov ter članov civilne zaščite. Nekajurno iskanje pa je v zadovoljstvo vseh le obrodilo sadove, dečka so namreč ponoči našli v bližini domače vasi. Kot sta sama povedala kasneje, sta iz šole odšla proti domu peš, pri tem pa sta se izgubila.

kucnil. Sopotnika Hajrija in Ahmed Hasič sta bila ranjena in so jima prvo pomoč nudili v samoborskem zdravstvenem domu. Materialno škodo so ocenili na 50.000 din.

LE VELIKO MATERIALNE ŠKODE – Isti dan dopoldne pa je zdomec Hasib Bosnić, začasno zaposlen v Avstriji, vozil osebni avtomobil od Novega mesta proti Metliki in pri vasi Zdole začel prehitovati avtomobil pred seboj. Takrat je pripeljal nasproti dostavni avtomobil Jože Zagar iz Litje. Avtomobila sta trčila, pri čemer je Bosnić zaneslo še naprej v osebni avtomobil Novomeščana Nikolaja Jakliča, ki je vozil za kombijem. Materialno škodo so ocenili na 80.000 din, medtem ko so vozniki in sopotniki odnesli brez poškodb.

Delajmo, za kar smo poklicani

Franc Gerden, novi direktor KZ Žužemberk, govori o načrtih zadruga in sodelovanju s kmeti

Jeseni je žužemberška zadruga menjala vodstvo, novi direktor pa je z nastopom službe predstavil tudi svojo zamisel bodočega razvoja zadruga. Gre za precejšnje spremembe, ki jih je direktor Franc Gerden na kratko opisal takole:

„Po mojem je zadruga dolžna razvijati predvsem kmetijsko proizvodnjo, za kar je poklicana, medtem ko bomo v bodoče za razvoj trgovine in gostinstva skrbeli le toliko, kolikor je v interesu občanov, dokler ne najdemo drugega nosilca tovrstnega razvoja.“

Kako si zamišljate življenje suhokranjskega kmeta na zemlji, ki ji je narava tako skopo odmerila rodovitnost?

„Dobro uspeva živinoreja, pridelovanje mleka, v poljedelstvu pa krompir. Ker pa to ni dovolj za sodobno življenje in obstanek kmeta na suhokranjski zemlji, bomo kot dodatno dejavnost razvijali še suho-

med manj razvite razvita območja Slovenije in bo napredovala po planu in posebnem družbenem dogovoru, zato ima kmetijstvo tudi po tej plati precej možnosti. Kmetijski inštitut Slovenije dela študijo razvoja kmetijstva, v katerem bo zadruga našla svoje mesto.“

Ali imate pospeševalno službo že organizirano in kako?

„Ta služba obstaja, so pa težave, ker ni dovolj razvita. Na sploh pri zadrugi manjka strokovnega kvalificiranega kadra. Če omenim samo dejstvo, da žužemberška zadruga še nikdar ni imela agronoma, potem je menda jasno, da je kadrovska slabo zasedena. Komercialne službe sploh ni in doslej nihče kot odgovorni ni vodil nabave in prodaje blaga.“

Kakšno je finančno stanje? Izguba ali dobiček?

Zadruga že nekaj let ni imela izgube. Tudi letos bo nekaj ostalo za sklade, kar je potrdila tudi devetmesečna bilanca. Vsekakor poslujem rentabilno.“

Slišati je, da se suhokranjski kmetje pritožujejo, ker ne morejo prodati krompirja. Zakaj je tako?

„Že tri leta zadruga s kmeti ni sklepala nobenih pogodb o odkupu in prodaji krompirja, zato ga tudi ni možno vnovčiti. Prav zadnje tedne smo si zelo prizadevali vsaj 50 ton suhokranjskega krompirja spraviti v Kolinsko na Mirni, pa so kljub dobri obetom odklonili. Imajo toliko odkupa od pogodbeno vezanih strank, da nas ne morejo upoštevati. Vsekakor pa smo dogovorjeni za odkup 300 ton v letu 1980. Naši tehniki na terenu že sklepajo pogodbe s kmeti, tako da bo v prihodnjem letu tržne presežke krompirja lahko prodali.“

R. BAČER

PRIZNANJA TUDI UPOKOJENCEM – Na proslavi tridesetletnice Novomontaže, na kateri je nastopil tudi Šentjernejski oktet, so se spomnili tudi svojih upokoјencev, tistih, ki so 1949. leta začeli, danes pa že uživajo zaslužen pokoj. Na sliki: predsednik CDS Pavle Beg izročča priznanje Henriku Cigoju, ki je bil 19 let na čelu podjetja. (Foto: J. Pavlin)

Porabiti le toliko, kot imamo

Zdravstvena skupščina je zaskrbljeno obravnavala tričetrtletno poročilo in izgubo, ki bo konec letošnjega leta predvidoma porasla na 19.000 din – Kako bo leta 1980?

Pretekli teden sta oba zbora občinske zdravstvene skupščine pretresala devetmesečno poslovanje in po daljši razpravi sprejela ukrepe, ki jih je predlagal izvršni odbor.

Izguba, ki se je v zdravstvu pokazala že ob poletju, je naslednje tri mesece narasla na 11 milijonov po oceni (ki pa je povsem realna) računajo, da bo konec leta v skladih skupnosti manjkalo okrog 19 milijonov dinarjev. V razpravi so se najdlje zadržali pri valorizaciji programov in s tem v zvezi sredstev, ker v zboru združenega dela ni bila izglasovana v taki višini, kot je bilo predlagano. Vzrok je samo v tem, da smejo sredstva za valorizacijo naraščati le v skladu s porastom družbenega proizvoda, ta pa zaenkrat znaša le 2,34 odstotkov.

Bolnišnica je utemeljevala zahtevo po višji valorizaciji sredstev

predvsem z močnim porastom materialnih stroškov, zdravstveni dom pa z več opravljenimi storitvami. Kljub vsemu bo potrebno upoštevati možnosti in sredstva, ki so na razpolago in določena z odlokom do konca marca 1980, takrat pa bodo določene nove prispevne stopnje, ki bodo veljale vse leto 1980. Že zdaj pa so poudarili, da si tudi v prihodnjem letu ne gre obetati rožnatega položaja.

Delegatom se zdi čudno, ker bo v zdravstvu do konca leta zbranih nad 23 milijonov več, kot so računali, od tega pa smejo porabiti le 6,6 milijona. Po eni strani torej presežki, po drugi pa izguba.

Ker sta bolnišnica in zdravstveni dom zahtevala spremembe sporazumov o menjavi dela za leto 1979 in denarja ni toliko, da bi upoštevati zahteve, bosta obe ustanovi prikrajšani.

Na skupščini pa so delegate seznanili tudi z glavnimi novostmi, ki jih prinaša zakon o zdravstvenem varstvu, ki je bil v republiški skupščini sprejet te dni.

OZ HRAST ZA INSTRUMENTE

Na zadnji seji zadržnega sveta novomeške Obrtne družbe Hrast so zaposleni razpravljali tudi o novoletnih čestitkah. Po krajši razpravi so se odločili, da bodo 5000 din, namenjenih za čestitke svojim poslovnim partnerjem, nakazali skladu za drage medicinske instrumente.

Med najboljšimi

Iskra v Žužemberku 2,5-krat povečala produktivnost

V tovarni Iskra v Žužemberku je zaposlenih 440 ljudi, poslovnih uspehi pa so se v zadnjih dveh letih bistveno popravili. Namesto velike izgube, ki je prej povzročala občinski glavobol, se po izvršeni sanaciji lahko ponašajo z ugodnimi rezultati. Letos so v prvih devetih mesecih ustvarili za sklade 14 milijonov dinarjev, izvozilo so za 1,5 milijona dolarjev blaga. V letu 1980 so načrti zastavljeni še pogumneje.

Vsekakor pa je kolektiv tovarne lahko ponosen na močan porast produktivnosti, saj je ta v zadnjih dveh letih dvainpolkrat večja. Največja težava, s katero računajo pri uresničitvi nadaljnjih razvojnih načrtov, je pomanjkanje strokovnega kadra. Ker je malo verjetno, da bi kdo iz večjih središč hotel službovati v Žužemberku, kjer tudi stanovanj ni na razpolago, so se odločili za pospešeno štipendiranje. Trenutno imajo na listi 36 štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah, podpirajo pa tudi študij ob delu, ki se ga loteva precejšnje število zaposlenih.

Po rezultatih, ki so prišli v javnost ob tričetrtletju 1979, gre Iskra v Žužemberku šteti med najboljše delovne organizacije v občini, predvsem pa je kolektiv lahko za zgled pri rasti produktivnosti.

R. B.

Pogumno v jutrišnji dan

Novomontaža slavila tridesetletnico

Dvesto delavcev novomeškega podjetja Novomontaža je 22. decembra na Otočcu praznovalo tridesetletnico delovne organizacije.

Ime Novomontaža je staro komaj šest let in je nastalo po združitvi Elektrotehničnega podjetja, katerega rojstno leto je leto 1949, in Obrtno-montažnega podjetja Instalater, ki je bilo ustanovljeno nekaj let kasneje. Danes ima organizacija dve TOZD – Elektrotehnik in svoje prostore v Adamičevi ulici, Instalater in upravni prostori so v novem objektu na Cikavi. Zlasti instalaterska dejavnost zahteva dobre in sposobne delavce – vodovodarje, centraliste in kleparje. Prav slednjih pa manjka, kajti hitro rastoča industrija Novega mesta jih je znašal 21.697.000 din. lani že 70.083.000 din, za naslednje leto pa zahteva vse več. Odhod preneka-terih dobrih delavcev je prav gotovo zavrl še hitrejši razvoj in vzpon te delovne organizacije, ki je imela leta 1973. ob ustanovitvi 138 zaposlenih, danes pa šteje že 196 delavcev. Celotni dohodek leta 1973 je znašal 21.697.000 din, lani že 70.083.000 din, za naslednje leto pa predvidevajo celotni dohodek preko 90.000.000 din. Zanimiv je tudi podatek, da so v tem obdobju obstoja Novomontaže investirali v gradnjo in opremo objekta na Cikavi nad 20.000.000 din.

J. P.

Pomlajena vodstva

Dve tretjini osnovnih organizacij ZK ima nove, mlajše sekretarje

Podatki, ki so jih na občinskem komiteju v Novem mestu zbrali po nedavnih volilnih konferencah v večini osnovnih organizacij ZK, pričajo, da je v občini trenutno 158 osnovnih organizacij ZK. V teh so 102 sekretarja izvolili na novo, 56 sekretarjem pa so podaljšali mandat. Med novimi sekretarji pa je število tovarišic ostalo na približno enaki ravni kot prej, in sicer: 126 moških, 32 žensk in 17 mladincev, mlajših od 27 let.

Kar v dveh tretjinah osnovnih organizacij ZK so bila vodstva zamenjana, pomlajena, zanimiv pa je tudi partijski staž sekretarjev. Samo 56 je med njimi takih, ki se lahko ponašajo z več kot 10-letnim članstvom v ZK, kar 30 pa jih še ni izpolnilo niti 5 let partijskega staža.

Pri nedavnih volitvah je bilo v sekretariate ZK izvoljenih 653 komunistov, med njimi pa je 216 tovarišic. Po izobrazbi ima 43 sekretarjev visoko ali višjo šolo, 65 srednjo, ostali pa nižjo. Glede na tolikšne kadrovske spremembe v vodstvih ZK je po sklepu zadnje seje občinskega komiteja nujno izobraževanje, ki naj bi zaživel v seminarski obliki.

Kmetje imajo pripombe

Suhokranjski kmetje bi radi vedeli, zakaj ni zbiralnic mleka, zakaj ni bil organiziran odkup krompirja itd.

Pred nedavnim so se po suhokranjskih vaseh vrstili sestanki, ki jih je sklicevala zadruga in na katerih so občanom prikazali program bodočega razvoja. Kajpak so sproti obravnavali tudi zadeve, ki tako ali drugače pekljo krajane.

Kmetje so hoteli vedeti, zakaj ni zbiralnic mleka na njihovem območju. Dobili so odgovor, da bo zadruga v letu 1980 gradila tri zbiralnice, in sicer v Lipovcu, Žužemberku in na Ajdovcu, medtem ko bosta še dve vasi in zbiralnici prišli v poštev v novem srednjeročnem planu.

Hudo kri je povzročalo dejstvo, da imajo ljudje polne kleti krompirja, pa ga nikakor ne morejo prodati. Komaj ubranijo njive pred divjadjo, ko pa že z muko spravijo pridelek v klet,

jim ostaja. Za letos je prepozno, ker zadruga ni sklepala pogodb o odkupu krompirja, v letu 1980 pa bodo Kolinski na Mirno prodali okrog 300 ton suhokranjskega krompirja.

Kmetje so imeli pripombe še k cenam živine, ker niso uskladeni s cenami v drugih krajih. Pokazali so, da so pripravljene sodelovati z zadrugo in se naučiti tudi strokovnih stvari, saj so z veseljem sprejeli pobudo, da bo čez zimo po več vaseh organizirano izobraževanje. Tako bodo imeli predavanja o varni uporabi in vožnji traktorja ter o higieni mleka. Kot običajno pa niti en sestanek ni minil brez stare rane: škode, ki jo dela divjad. Ker pa zadruga ščiti interese svojih članov, katerih je 540, se bo dalo tudi glede tega v prihodnje več narediti v prid kmetovalcev.

Kaj je z julijskimi sklepi?

Komite predlaga zaostritev odgovornosti pri stabilizacijskem ponašanju na vseh ravneh – Menijo, da ne potrebujemo novih sklepov, pač pa le uresničitve starih

Komunisti ne smejo mimo dejstva, da so letos julija v občinskih zborih in na partijski konferenci sprejeli dve tipkani strani sklepov o boljšem gospodarjenju, vendar 9-mesečni izračuni kažejo, da je ostalo brez sprememb. To so člani občinskega komiteja še posebej poudarili 19. decembra, ko so obravnavali tričetrtletne poslovne uspehe gospodarstva in

osnutek resolucije o politiki družbenega plana za leto 1980.

Predvsem bi po mnenju komiteja kazalo v osnovnih organizacijah pobrskati med zaprašenimi sklepi, jih obravnavati in tudi doseči, da bo stanje obravnaval celoten kolektiv. Vendar ne tako, da bi dali delavcem v roke kup gradiv s številkami, marveč na sestankih, kjer jim je potrebno nazorno pojasniti, kakšen je dosežen uspeh, kako je s skladi, kako z izvozom itd., predvsem pa pretresti skupno porabo in uresničevanje resolucijskih dokumentov.

Ugotovljeno je namreč, da je v občini letos kar 49 kršiteljev resolucije pri izplačevanju osebnih dohodkov; pri tem pa ne gre metati vseh v en koš. Med njimi so kolektivi, ki jim prekoračitev ni možno očitati če podatke obračaš, so pa tudi taki, ki poslujejo z očitno izgubo, imajo raznoma visoke osebne dohodke in še jih dvigajo.

Člani komiteja so v razpravi naglasili, da je pri stabilizacijskem ponašanju delovnih organizacij potrebno zaostrii osebno odgovornost, predvsem

pa je poiskati rezerve pri varčevanju, ker je tu še veliko možnosti. Gospodarno obnašanje ni to, da med delovnim časom praviloma sklicujejo sestanke in seje, ki včasih sploh niso dobro pripravljene, da ne moreš opraviti v nekaterih uradih, v ustanovah (vključno z zdravstvom), če ne prideš dopoldne, in tako naprej. Vse to povzroča izostajanje z dela, temu primerni pa so rezultati.

Komite je imel tudi nekaj pripomb k osnutku resolucije za leto 1980, ocenil pa je, da je letošnja resolucija razumljivejša in bolj natančna kot lanska. Za glavno napako v osnutku so smatrali v poglavju izvoz – uvoz, kjer se nikakor ne bi smeli komunisti zadovoljiti s predvidenim 69-odstotnim pokrivanjem uvoza z izvozom, ker to ni v skladu ne z dokumenti in ne z gospodarnim obnašanjem. Prav tako naj bi pod nujno v dokument vnesli program malega gospodarstva, opozorili na nujno sodelovanje med prevoznikoma ZTP in Gorjanci pa dopolnili z natančnejšo opredelitvijo še poglavja o šolstvu, zdravstvu in stanovanjski izgradnji.

R. B.

NA LISTI ZA STANOVANJA JE 303 ČAKAJOČIH

Sklad za družbeno pomoč pri novomeški stanovanjski skupnosti ima že sklenjene pogodbe za nakup 105 solidarnostnih stanovanj, od tega 65 v Novem mestu, 30 v Straži, 6 v Skočjanu in 4 v Šentjerneju. Stanovanja v Skočjanu in Šentjerneju bodo vseljiva še letos, ostala pa postopoma od spomladi do jeseni prihodnje leto. Trenutno so na prednostni listi za solidarnostno stanovanje 303 čakajoči. Med temi je 118 družin z nizkimi dohodki, 163 je mladih družin in 22 je upokoјencev. Med upravičenimi prosilci za solidarnostno stanovanje je velika večina Novomeščanov – kar 225.

Novomeška kronika

VRHUNEC V PONEDELJEK – Že lep čas diši po novem letu in prednovoletno vzdušje je doseglo vrhunec že v ponedeljek dopoldan.

Kmalu po malici so bili lokali in gostilne polni, točilne mize pa so domala vsepovsod podpirali razpoloženi in nasmejani občani, ki bi morali biti tisti čas za delovno mizo. Do najbolj nore noči so namreč še štirje dnevi.

VSE POLNO – Zavrteli smo nekaj telefonskih števil in povprašali restavracije, če imajo za novoletno rajanje še kaj praznih mest. Več ali manj so občani pokupili vse rezervacije, nekaj prostih mest je le še pri Prinovcu (Smarješke Toplice) in Rogu (Dolenjske Toplice).

NOVA ZNAČILNOST – Dolenjska metropola se lahko pohvali z zavdanja vrednimi pa tudi neverdnimi znamenitostmi. Medtem ko je prvih bolj malo, se druge kar vrste gradbenih posgi, dogodki na novomeški tržnici, nekajletna gradnja teniških igrišč, novomeško pokopalnišče, ki bo kmalu dobilo žive sosedo, itd. V zadnjem času pa je vse pogosteje slišati o nedeljskih avtomobilističnih zamaških predkandijsko bolnišnico. Vroč kri zaposlenim in okoličanom povzročajo obiskovalci, ki puščajo svoje avtomobile kar na cesti Novo mesto – Dolenjske Toplice.

CAS ZA KNJIGE – Založbe že vedo, kdaj morajo ponuditi lepe in drage zbirke. Te dni si manj roke novomeški trgovci, ki ugotavljajo, da Novomeščani v glavnem berejo lepo opremljene knjige samo takrat,

kadar jim jih prinese dobri dedek Mraz.

IZ PORODNIŠNICE – Rodile so Ivanka Leskovšek iz Segove 3 – dečka, Marija Kostrevec z Mestnih njiv 7 – Mitja, Anica Muhič iz Ulice Ilke Vaštetove 16 – Mitja, Jožica Sečnjak iz ulice v Brezov log 39 – deklico, Majda Cavič iz Segove 4 – Liljano in Štefka Kralj iz Lobetove 24 – Barbaro.

V ZNAMENJU SMREK – Novomeška tržnica je že od ponedeljka polna novoletnih jelk in prodajalci so s prodajo zadovoljni. Tudi izbira je dobra, za jelko pa morajo kupci odšteti od 50 do 200 din. Na kramarskem delu tržnice že lep čas prevladujejo obrtniki, branjevke pa so minuli ponedeljek ponujale predvsem jajčka (po 4 din), špinačo, motovilce, radič, semena, fižol in jabolka.

Ena gospa je rekla, da se je „Dnevom ribjih specialitet“ v hotelu Kandija močno poznalo, da izvirajo z morja. Natakarica se je pri enem računu zmotila samo za 300 din.

Z zemljo bolj gospodarno!

Pri načrtovanju s prostorom gre za usklajevanje interesov za složne odločitve

Če bodo v posavskih občinah sledili napotkom regionalnega posveta o kmetijski zemljiški politiki, se lahko nadejamo oženja posegov v kmetijski prostor. Spreminjanje kmetijskih površin za druge namene naj bi se potemtakem usmerilo na manjvredna zemljišča.

Upoštevanje teh napotkov pomeni gospodarnejše ravnanje s prostorom, k čemur sodi nadomeščanje velikih izgub obdelovalne zemlje z zložbami, z izsuševanjem zamočvirjenih površin in z agrotehničnimi izboljšavami. Da ne bi bilo nesporezov, navajamo še mnenje tajnika krške zemljiške skupnosti Andreja Kovačiča:

— Gre za usklajevanje interesov pri izkoriščanju prostora, ne za omejevanje kogarkoli. Pri tem pa si moramo složno prizadevati, da bomo obvarovali čimveč kmetijskih zemljišč. V programe vseh posavskih zemljiških skupnosti mora priti urejanje skladov družbenih zemljišč. Občinski skupščini v Brežicah in Sevnici namreč še nista prenesli teh zemljišč na zemlji-

ško skupnost. V Krškem je to urejeno. V skladu imamo okoli 700 parcel s skupno površino 450 hektarov. To nalaga skupnosti veliko dela. Večje parcele smo ponudili v zakup, manjše v prodajo.

Krška zemljiška skupnost prednjači tudi v finančnem pogledu. Letos razpolaga s petnajstimi milijoni dinarjev, od tega jih je osem iz letošnjega dotoka, drugo pa ostanek iz preteklih let. Leta 1974 je imela na voljo 290 tisočakov, leta 1975 3,5 milijona, 1976 že 4,5 milijona, predlanskim 6,5 milijona in lani 7,1 milijona dinar.

VSELITEV V DRUGEM POLLETJU

Zamuda pri gradnji osnovne šole v Kostanjevici je marsikoga razočala, saj so starši, prosvetni delavci in učenci računali na vselitev v začetku šolskega leta. Seveda so se usteli. Vselitev pod novo streho je predviden v drugem semestru. Na ta dogodek vsi nestrno čakajo in upajo, da se gradnja ne bo vnovič zavlekla.

KAJ BO V NOVEM DELU ZDRAVSTVENEGA DOMA?

Predračunska vrednost druge faze zdravstvenega doma v Brežicah je nekaj nad 14,3 milijona dinarjev. Za ta denar bodo pridobili okoli tisoč kvadratov neto površine. Gradnja je usklajena z referendumskim programom. V novem delu bodo prostori: dispanzer za pljučne bolezni, dispanzer za medicino dela, prostori za dežurstvo, zaklonske in pisarne za upravo.

jev. Njeno premoženje se je torej iz leta v leto večalo, zato je mnogo lažje gospodarila kot na primer brežiška, ki v tekočem letu ne bo zbrala niti milijona. Krška zemljiška skupnost uporablja denar za izboljšavo zemljišč, za pripravo ureditvenih projektov in za pospeševanje kmetijske akcije v organizaciji Agrokombinata.

JOŽICA TEPPEY

GRAMOZNICE PREMALO VRAČAJO

Kmetijske zemljiške skupnosti v Posavju, žal, ne dobijo vsega denarja, ki naj bi se stekal v njihove blagajne. Največ iztrži krška, pa še ta komaj 1 milijon dinarjev na leto. Od 600.000 kubikov gramoza, kolikor ga izkopljejo letno na Krškem polju, bi morala dobiti 2 milijona, če računamo po 5 dinarjev od kubika. V Brežicah se zbere dosti manj. Tu ne pridejo v poštev samo gramoznice, ampak tudi peskopopi Salonita Anhovo.

PREMALO PROSTORA ZA NAJMLAJŠE

Naglemu razmahu krškega gospodarstva težko sledijo v otroškem varstvu. Povečuje se število zaposlenih, zlasti število mladih družin, medtem ko se varstvene ustanove ne širijo tako hitro. Včasih računajo, da bo vsaj za leto, dve dovolj prostora za malčke, pa se marsikdaj uštejejo. Največji pritisk za sprejem varovancev je v Krškem, kjer bodo prisiljeni začasnó odkloniti okrog 60 otrok.

PO PRISEGI — Mlade prostovoljce iz krške občine so 21. decembra na letališču v Cerkljah svečano sprejeli v enote teritorialne obrambe občine Krško. Med novimi pripadniki teritorialnih enot so tudi dekleta. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

DANES ZE VESELJE — Začeli so se novoletni obiski dedka Mraza. V krški občini jih bo ta največji dobrotnik naših otrok zaključil jutri. K njegovim darilom je svojega dodala tudi DPD Svoboda Krško, z barvnim risanim filmom „Mala sirena“.

NA DELU IN V SOLI — Podatek, da je trenutno zaposlenih 10 Romov, je sorazmerno spodbuden, saj je to kar četrtina dela zmožnih. Slabše je z vključevanjem njihovih otrok v šolski pouk. V Leskovcu se je zanj prijavilo 11 otrok, res redni pa so samo trije.

VRHUNSKI ROKOMET — Ogleдали so si ga lahko v veliki novi športni dvorani senovskega „Doma Stiranjaste divizije“. Tamkaj so pred dnevi gostovale kar tri republiške rokometne reprezentance, dve članski in mladinska ter se med seboj merile na turnirju. Zmagovalec je bila seveda članska „A“ reprezentanca.

DATUM DOLOČEN — Na seji predsedstva OK Zveze socialistične

mladine so se že dogovorili za izvedbo programsko-volilne konference. Ta bo v mesecu marcu prihodnjega leta, ko bodo volili med drugim tudi novo vodstvo občinske konference.

VABIJO ZE SEDA! — Da bi bila udeležba na republiških in zveznih delovnih akcijah še boljša kot letos, je občinska konferenca ZSMS že povabila svoje članstvo, naj se zanje prično prijavljati. Prijavne kartone v osnovnih organizacijah že imajo, zato je prav, da bi takoj razmislili o svoji udeležbi in se zanjo tudi že odločali.

VRSTA POHAL — Na letni skupščini občinskega odbora Rdečega križa izrečenim pohvalam se lahko pridružimo tudi mi. Ne le prostovoljno krvodajalstvo, marveč tudi druge oblike pestre humanitarne dejavnosti krasijo njegovo delo in dejavnost osnovnih organizacij. V njih zajemajo vedno večji krog aktivistov različnih starosti, ki so aktivno in poudarjeno pripravljeno poprijeti za delo, širši javnosti manj znano.

KRŠKI TEDNIK

ZA MNOGE NEPOZABEN DAN — Komandant letališča v Cerkljah polkovnik Rade Japundžić med slavnostnim govorom na zboru enot aerodroma 21. decembra. Ob tej priložnosti so proglasili številna napredovanja starešin, podelili odlikovanja, priznanja in pohvale vojaškim in civilnim osebam ter teritorialcem. (Foto: Jožica Teppey)

Kakšne gospodarske naložbe?

Industrija in kmetijstvo razgrinjata najpomembnejše investicijske načrte

V gospodarstvu brežiške občine bodo imele prihodnje leto prednost naložbe v graditev in opremljanje novih proizvodnih zmogljivosti, pa tudi investicije za zamenjavo iztrošenih strojev, gradnja pomožnih objektov ter naložbe v obratna sredstva. Predvsem gre prednost tistim naložbam, ki bodo še v istem letu realizirane.

Največjo investicijo planira Tovarna pohištva, ki bo zgradila obrat za proizvodnjo ploskovnega furniranega masivnega pohištva. Vrednost naložbe je 85 milijonov dinarjev. V tem obratu bodo izdelovali pretežno pohištvo za izvoz.

Železniško gospodarstvo — Tozda za vzdrževanje voz v Dobovi bo prihodnje leto nadaljevalo izgradnjo druge faze vozovne delavnice za 63,1 milijona dinarjev. Dodatne investicije so predvidene tudi v brežiški Opekarni, da bi delo lahko potekalo brez zastojev. Lotili se jih bodo lahko samo v primeru, če bo sprejet sanacijski program. Ta investicija bo po predračunski oceni znašala 23,5 milijona dinarjev in bo zaključila nepopadno izgradnjo tovarne.

Po dogovoru med podjetjem Slovenija ceste in občinsko skupščino naj bi v letu 1980 začeli v Brežicah graditi tudi tovarno strojev in strojne opre-

me, vredno nekaj manj kot 50 milijonov dinarjev. Pionir namerava zgraditi v Brezini tesarski obrat in železokrivnico za 12,5 milijona dinarjev. Manjše investicije v modernizacijo, opremo in povečane zmogljivosti napovedujejo tudi druge gospodarske organizacije: Orlica, Beti, Kovinoplast, Splošno livarstvo, Ela in Rudnik Globoko.

Agraria—Tozda Kmetijstvo bo vlagala v nasade hmelja in hruška in v povečanje obrata za gojitev kokoši nesnic. Skupno vrednost investicij ceni na 13,6 milijona dinarjev. Tozda Vrtnarija bo dokončala kotlovnico, razpeljavo tople vode ter nadaljevala raziskavo termalnih vrelcev. Na voljo ima 17,3 milijona dinarjev. Pomembna investicija s tega področja je tudi gradnja živilskih silosov, s katero nameravajo začeti združeni investitorji živilske razvojne skupnosti Slovenije. Kmetijska zemljiška

skupnost bo ta čas pripravila projekte za melioracijo območja Sromljica — Gabernica, Gozdno gospodarstvo pa bo obnavljalo in ustanavljalo nove topolove nasade.

Trgovina in gostinstvo računata prihodnje leto na dokončanje blagovnice za 59 milijonov dinarjev. Agraria napoveduje gradnjo nove trgovine za sadje, zelenjavo in meso v Dobovi, na Čatežu pa bo tozda Flora dokončal cvetlični center. Več naložb obeta tudi malo gospodarstvo.

J. T.

RAZSTAVA O ARMADI V POSAVSKEM MUZEJU

20. decembra so v galeriji Posavskega muzeja odprli razstavo o nastanku in razvoju oboroženih sil SFRJ. Muzej jo je priredil v sodelovanju s poveljstvom letališča v Cerkljah. Pred otvoritvijo je nastopil Šentjernejski oktet, ki je svoj koncert posvetil prazniku JLA. Med poslušalci je bilo tokrat zelo malo brežiških občanov v civilu. Škoda, koncert in razstava sta bila vredna večjega obiska. Razstava bo odprta do 7. januarja. Organizirane ogledne pričakujejo predvsem od šol, saj obisk te razstave lahko nadomesti, oziroma popestri marsikatero učno uro. Iz Posavskega muzeja bodo preselili razstavo v Dom Stiranjaste divizije na Senovem.

ODLIKOVANJA IN NAPREDOVANJA

Predsednik občinske skupščine Brežice Stanko Rebernik je minuli teden priredil svečan sprejem za družbenopolitične delavce, ki so jim ob tej priložnosti izročili odlikovanja predsednika republike. Na sprejem so bili vabljeni tudi rezervni vojaški starešine, da so prisostvovali javni razglasitvi odredb o njihovem napredovanju.

V SLOVINOVEM LABORATORIJU — V sklop tovarne brezalkoholnih napitkov v Brežicah sodi tudi laboratorij, kjer je steklo delo hkrati s poskusno proizvodnjo. (Foto: J. Teppey)

DO JEDRA PROBLEMOV! Posnetek je z razširjene seje komiteja občinske konference ZK, kateri je prisostvoval tudi predsednik ZK Slovenije France Popit (v sredini).

Novo v Brežicah

ZAKAJ TAKO DALEČ? — V mestu je največ gospodinjstev, ki za kuhanje in ogrevanje uporabljajo plin, zato so mnoge družine v zadregi, ko morajo po polne jeklenke skoraj šest kilometrov daleč. Prodajalno plina in skladišče je Agraria zaradi varnosti umaknila iz mestnega središča. Ljudje to sicer razumejo, vendar so v anketi potrošniškega sveta zapisali željo po dostavi plina na dom oziroma po tem, da bi ga manjše količine ob določenih dnevih morda le pripeljali v mesto.

KAJ PA KRIŽIŠČE PRI LUKEZU? — V Jutranjki je zaposlenih nekaj sto delavk, ki jih moti neurejen prometni režim v tem delu Brežic. Njihova delegacija je zahtevala, da bi to križišče čimprej asfaltirali, zarisali manjše vožnje, postavili ustrezne prometne znake s prehodom za pešce in da bi omejili

tudi hitrost. Križišče je ponoči v temi, kar še povečuje nevarnost nesreč. Nujno bi torej morali poskrbeti za razsvetljavo. Za sobote, ko je zaradi živinskega sejma promet v tem delu močno povečan, pa delavke Jutranjke celo predlagajo posebno službo za usmerjanje prometa.

BOLJE SKRIBETI ZA DRUŽBENA STANOVANJA — Stanovalci blokov se pogosto pritožujejo nad slabim vzdrževanjem stanovanj, nad neskončnim čakanjem na popravila, bodisi da so to žlebovi, okna, vrata in nešteto drugih „malenkosti“. Opažajo namreč veliko razliko med vzdrževanjem tistih stanovanj, s katerimi upravlja vojska, in med vzdrževanjem civilnih stanovanj. Upajo, da se bo to popravilo vsaj z zvišanimi najemninami, če je bil razlog za tak odnos pomanjkanje denarja in ne malomarnost.

BREŽIŠKE VESTI

Solidarnost ni bila le beseda

Krajevne skupnosti Krmelj-Sentjanž-Tržišče usmerile v ceste dve stari milijardi

Krajani krajevnih skupnosti Krmelj-Sentjanž-Tržišče so lahko zadovoljni z iztekajočim se srednjoročnim obdobjem. Asfaltirali so nad 14 km cest, če pa računamo še cesto Tržišče-Malkovec, je asfalta krepko čez 16 km.

To je uspeh, ki so si ga pred petimi leti kot domala neuresničljiv načrt komaj upali predstavljati v skupnem odboru za gradnjo teh cest. Do nedavnega je ta odbor uspešno vodil Jože Bavec, sedanjí predsednik občinske konference SZDL v Sevnici.

Poslej vodi ta organ Janez Valant, direktor Liscinega tozda Šivalnica v Krmelju.

„Ko smo pričeli akcijo, v vseh treh krajevnih skupnostih za predvideni načrt, ali bolje željo, ni bilo denarja,“ se spominja teh časov predsednik Bavec.

Dosedanja vrednost del znaša 18.666.332 dinarjev, pravi in razgrinja sveženj zajetnih spisov, ki so se nabrali v tej petletki.

Z vajeno natančnostjo razčlenjuje vrednost objektov po krajevnih skupnostih: posodobitev ceste skozi naselja Pijavice in Tržišče je veljala 794.306 dinarjev; odsek Krmelj-Sentjanž 8.356.320, skozi naselje Gabrijele 465.357 dinarjev, cesta od gostilne Pačev v Krmelju proti Hinjam 450.349 (od samopriskupa je za to cesto šlo 298.724 dinarjev), cesta Krmelj-Tržišče pa je veljala 8.600.000 dinarjev.

Skratka, vrednost del, katerih se ne bi sramovali niti v razvitejših občinah.

Kako so prišli do teh nemajhnih denarcev, ni nikakršna

uganka. Tisto, s čimer so začeli, so v vseh treh krajevnih skupnostih zbrali s samopriskupom, ki se s starim letom izteka.

Pri tem posebnem samopriskupu so se po krajevnih skupnostih odrezali takole: v KS Krmelj so zbrali največ - 1.891.650 dinarjev, sledi KS Sentjanž z 1.536.533 dinarji in KS Tržišče z 1.491.075 dinarji. To je bil denar, zbran vsekakor na zgle-

den način solidarnosti in vzajemnosti. V primerjavi z vrednostjo opravljenih del, skoraj dvema starima milijardama (navedena cena ceste Tržišče-Krmelj je približna, ker obračun še ni dokončan) se zdi znesek, zbran s samopriskupom, skromen. Ti kraji so pač revni, dovolj so skušili v revoluciji, povojna izgradnja pa tudi poteka s premajhnim vzgonom. Da so spravili skupaj, kar so, velja pohvala resnično vsem, katerim ni bilo žal uric za ta lepi načrt.

ALFRED ŽELEZNIK

Kdo je odvezal mošnjo

Od kod denar za posodobitev cest v krajevnih skupnostih Krmelj, Sentjanž, Tržišče

Kot je znano, so s samopriskupom vseh treh krajevnih skupnosti zbrali 4.919.278 dinarjev. S tem denarjem so lahko šli pred banko s prošnjo za posojilo. Iz tega naslova so dobili 4.949.450 dinarjev. Omembe vredni je bil prispevek Vodne skupnosti Dolenjske iz Novega mesta, namenjen za regulacijo Hinje po oceni 3.500.000 dinarjev. Nekaj denarja je imel takrat celo občinski proračun, in sicer 927.000 dinarjev. Vrednost del, ki ga je opravila JLA, je ocenjen na 4,5 milijona dinarjev.

Kako so prišli do vsega tega denarja, bi bila predolga zgodba. Obrnili so se pač tudi na razne samoupravne interesne skupnosti, močno podporo vsem tem načrtom je vseskozi dajal doma-

či tozdi Lisce v Krmelju. Pomembno je bilo tudi sodelovanje takratne občinske cestne službe. Prispevek JLA v delu in delovnih sredstvih, izkušnje in delo občinske cestne službe so omogočili, da so z deli sploh lahko pričeli. Odbor za gradnjo cest v vseh treh krajevnih skupnostih upa, da bodo sporazumno z novomeškim Cestnim podjetjem tudi zgradili spor zaradi slabe kakovosti asfalta na cesti med Krmeljem in Sentjanžem. Znano je, da je bil asfalt na tej cesti hudo poškodovan, predvsem zaradi slabe kakovosti asfalta. Dodatno polaganje sloja je bilo, razumljivo, huda gmotna obremenitev. Sporazumna rešitev in razumevanje Cestnega podjetja bi lahko okrepila bodoče sodelovanje.

A. Z.

Razsipništvo in varčevanje

Za zaključek starega bežečnega leta nekaj nasvetov o tem, kje bi prihodnje leto lahko bolj varčevali kot doslej

Zagaten gospodarski položaj nas sili v varčevanje na vseh ravneh in na vseh področjih. Kaže, da je zavest o potrebi varčevanja prodrla med ljudi, kar je seveda prav. Tako so se posamezniki iz delovnih organizacij že oglašali na občinskem komiteju z vprašanjem, ali lahko privedejo šilvestrovanje. Seveda so jim odgovorili, da ga lahko privedejo, saj nihče ni izdal nobene takšne odredbe, s katero bi jim to preprečevali. Rekli pa so jim, naj bodo skromnejši, kot so bili prejšnja leta.

Opozorila, da, kar celo gibanje, ki propagira varčevanje, je torej doseglo svoj namen. Zdi pa se, da to gibanje vse preveč poudarja varčevanje pri materialnih in otipljivih dobrinah, medtem ko se razsipništva na drugih področjih skoraj ne loteva. Zato predlagamo z namenom, da bi se varčevanja ne lotevali preveč toga, da ga prenesemo in uveljavljamo tudi v političnem jeziku, kjer bi morali odpraviti poplavo odvečnih besed in jih nadomestiti z dejanji. Še posebno lepo bi bilo, ko bi se znebili fraz, kot so „pristopili bomo“, „prizadevali si bomo“ itn. Prav in koristno bi bilo, če bi varčevali pri času, saj se nekateri sestanki še vedno predolgo vlečejo, ne da bi sestankujoči v „podažšani“ razpravi kaj novega prispevali k razjasnitvi predmeta, ki ga obravnavajo.

Da pa se ne bi spet pojavili nergači, ki bi očitali preveliko stiskaštvo, predlagamo razsipništvo pri točnosti, saj zdaj z njo preveč varčujemo. Razkošje si lahko privoščimo pri povečevanju storilnosti, gospodarske prodornosti, poslovne uspešnosti in verjetno še kje.

Nanizali smo nekaj predlogov, s katerimi bomo, tako vsaj upamo, stiskačem in razsipnikom olajšali odločitev, kako se bodo ustvarjalno vključili v premagovanje težav, ki nam jih obljublajo za prihodnje leto. Kajti uspešno rešitev iz sedanje gospodarske stiske si bomo omogočili le sami, tako kot smo si v glavnem zanj tudi sami krivi.

J. SIMČIČ

KDAJ JO BODO REDSTAVILI? - Sodelavca Industrije gradbene keramike v Račjem selu Aljoša Souček in Gorazd Sotler sta v devetih mesecih trdega dela pripravila več kot 50 keramičnih unikatov in kdove koliko kosov uporabne keramike, ki bi se dala proizvajati serijsko. Čas bi že bil za predstavitev njunega dela. Kdaj in kje bo to, pa še ne vesta.

Pri delu osamljena keramika

Zakaj se nihče ne zmeni za zanimiv poskus v Industriji gradbene keramike v Račjem selu - Kaj pravi raziskovalna skupnost trebanjske občine - Ali bo razstava?

V začetku oktobra smo v naši Prilogi pisali o poskusu, s katerim se je Industrija gradbene keramike lotila povečanja izbora svojih izdelkov. Tovarna je sicer že prej imela nekakšen dekorativni oddelek, ki pa je prav zaživel šele s prihodom Aljoše Souček in Gorazda Sotlerja.

Keramika sta ob našem zadnjem obisku štela že deveti mesec sodelovanja s tovarno. V tem času jima je tovarna poleg zelo ugodnih pogojev za delo omogočila še podpis pogodbe o stalnem sodelovanju. In v tem času, ko je delavnik trajal tudi po dvanajst ur na dan, je pod njunimi rokami nastalo kar precej kosov izrazne pa dekorativne in uporabne keramike. Nekaj so je preko svoje industrijske prodajalne ponudili tudi kupcem, ki so zanj pokazali zelo velik interes. Z nekaj malega izdelki pa so se predstavili tudi v Ljubljani.

Toda oba keramika menita, da je zdaj sodelovanje med tovarno in njima zašlo v slepo ulico. In pri tem niti najmanj ne krivita tovarne, še več, hvaležna sta ji, da jima je omogočila delo pri njih. Ker je tako, seveda tega dela ne nameravata prekiniti. Napočil pa je čas, ko ga bo

ELABORAT JE ŽE SPREJET

Na eni izmed zadnjih sej izvršnega sveta trebanjske občinske skupščine je bil sprejet elaborat o družbeni in ekonomski upravičenosti združitve trebanjskih izobraževalno - vzgojnih ustanov. Po referendumu, ki poteka te dni, pa bo združitve obravnavala tudi občinska skupščina. Vzgojno - izobraževalna organizacija bo tako po letu dni dolgih pripravah postala resničnost.

treba oplemenititi tako ali drugače. Tu gre predvsem za pomoč takih ustanov v trebanjski občini, ki se ukvarjajo s kulturo, raziskovanjem. Doslej ni pokazala za njuno delo zanimanja ne kulturna skupnost ne skupnosti za raziskovalno dejavnost.

Čeprav je tovarna zdaj v težkem položaju, pri tem ne gre toliko za denarno pomoč, kot za strokovno, tehnično, pa morda še za moralno spodbudo. Oba keramika in tovarna se zdaj počutita pri svojem poskusu osamljena. Pri pomoči gre tudi za to, da bi bilo treba v najkrajšem možnem času poskrbeti za primerno razstavo njunih izdelkov, saj sta keramika doslej izdelala več kot petdeset unikatnih keramik, precej poskusov uporabe keramike, od keramičnih opažev do znanih majolk. S pomočjo teh skupnosti bi bil program njunih raziskav družbeno potrjen. Obe skupnosti pa bi pokazali tudi s svoje strani, kako se da pomagati tovarni, ki se tudi na ta način trudi izboljšati svoj položaj.

J. S.

NOV TRANSFORMATOR

V Sentrupertu so pred nedavnim zgradili nov transformator, ki bo v glavnem služil za potrebe prenovljene osnovne šole. Naložba je veljala 700.000 dinarjev, od česar je polovico stroškov krila Občinska izobraževalna skupnost, ostalo pa je prispeval Elektro iz Krškega.

Iz kraja v kraj

SMUČARJI SE VESELIJO - Sneg je znova sramežljivo pokrtil goličave, trebanjski smučarji pa si veselo manejo roke. Kaže, da bodo lahko kmalu pognali svojo vlečnico, ki je ena redkih na Dolenjskem. Če pa ne bo snega, se bodo tudi drugače znašli. Baje bodo na svojo smučarsko progo, pred katero smučarsko neuki spoštljivo trepetajo, - Trebanjci pa pravijo, da je primerna komaj za tekme cicibanov - nasuli posebno maso, ki bo dalj časa držala sneg.

KAM PES TACO MOLI - Zadržani smo pisali, da se trebanjski „sisi“ stiskajo v premajhnih prostorih. In zdaj se je razkrilo, da so prostori še nekoliko zadostovali, ker pa bodo dobili naraščaj, bodo potrebovali vsaj še eno mizo, še en stol itn., kar pa bi težko spravili noter.

In kakšen bo ta naraščaj? Jasno strokovna služba! Ah, ti „sisi“ se pa res samo širijo in širijo, kljub temu, da jih vsi kritizira(mo)jo. Kaj bi šele bilo, če jih ne bi?

ZIMSKE RADOŠTI - Da bi ne uživali samo smučarji, moramo nekaj lepega povedati tudi za tiste ki jim je ta šport tuj. In to pot bo nekaj za sladokusce. Spodaj nepodpisani je namreč odkril, da imajo v trebanjski občini kar dve gostilni ki lahko postrežeta z odličnimi prekajenimi klobasami in kislim zeljem, zabeljenim z ocvirki. Dobe se pri Pavlinu v Trebnjem in v Sentrupertu pri Jakliču. Torej, kdor bi se rad pogrel ob slastni soperi kuhanih prekajenih klobas in zelja pa še vinu, naj le obišče ta dva kraja, kjer bog roko ven moli.

NOVOLETNA ŽEHTA - Delavci in delavke trebanjske občinske skupščine ter upravnih organov se vneto pripravljajo na veliko „žehto“, ki jo pripravijo v okviru praznovanja novega leta. Žal je ta „žehta“ v intimnem družinskem krogu „občinarjev“. Le redke cvetke pa prodrejo izven tega kroga. In to je resnična škoda, saj je v tej žehti marsikaj poučnega in vzgojnega. Pa tudi kakšna napaka se na šaljiv način razkrije. Vse kaže, da „občinarji“ le niso brez samokritičnega duha.

NOVOLETNA JELKA - Novo leto se naglo bliža, zato ni mogoče več odlašati s pripravami na praznovanje. In praznovanje ne bi bilo pravo, če ga ne bi krasila novoletna jelka. Zaradi vseh teh razlogov Andrej Zakrajšek iz Migolice ni mogel več odlašati. Smrečico, okoli katere se bo ob novem letu zbrala vsa družina, je šel iskati v bližnjo hosto kljub megli in dežju, ki „krasita“ te prednovoletne dni.

VZORNA PRIPRAVLJENOST - Pred praznikom naše armade je bila v gasilskem domu lepa proslava, kjer so družno z vojniki iz Cerkelj nastopili oktet Boštanjski fantje in recitatorji odra mladšč. Več vojakov in rezervnih starešin je dobilo priznanja in ukaze za napredovanje. Predsednik občinske skupščine Janko Rebernik je podelil tudi dvoje posebnih priznanj za vzorno pripravljenost in usposobljenost za splošni ljudski odpor. Med kolektivi je to priznanje pripadlo Stillesu (na sliki: v sredini priznanje prevzema direktor inž. Jože Petermelj), s terena pa je priznanje prejela Pepca Brate iz Sentjanža (na desni).

Težave s šolo

Posavsko posvetovanje o usmerjenem izobraževanju

Minuli četrtek je medobčinski svet SZDL za Posavje pripravil v Krškem poseben posvet o prehodu na usmerjeno izobraževanje in o drugih aktualnih nalogah izobraževanja in vzgoje. Posveta sta se udeležila tudi Boris Lipužič in Jerica Mesesnel z republiškega Zavoda za šolstvo.

V razpravi je bilo slišati precej kritičnih misli. Ravnatelj krškega šolskega centra je kritiziral neuskajenost republiških pristopov, ki prizadevajo tako šolnike kot dijake, k besedi pa so se oglašili tudi drugi, ki niso skrivali težav s celodnevno šolo.

Povzamemo lahko, da bo potrebno še precej naporov, preden bo šola doživela ustrezno preobrazbo. Pri tem združeno delo ne bo smelo stati ob strani. Gotovo pa bodo dosedanje dobre izkušnje pomagale tudi šolnikom v Posavju.

A. Z.

SEVNIŠKI PABERKI

OJ TA AVTOBUS! - Ljudi v odmaknjenih krajih že tako tepe oddaljenost, zato jih slabe zveze še toliko bolj prizadenejo. Kaj je z avtobusom podjetja „Gorjanci“, bi vsekakor morala pokazati temeljitejša preiskava. Za enkrat je namreč dokazano - govorijo pa, da je bilo to večkrat - da avtobus, ki vozi iz Sentjanža v Sevnico, sploh ni peljal. Ko se je nekdo malo glasneje potožil, jih je zato že dvakrat slišal. Jih bo še tretjič ali pa bo avtobus le vozil, kot je treba?

DOBER START - Zimska služba ob prvem dolinskem snegu ni držala rok križem. Ob izkazani vnemi se nekateri celo bojijo, da jim bo do prave zime pošla še sapa, tako so se zagnali v pluzenje in posipavanje. Greder sevnjske cestne službe je bil kot običajno kos vsem naporom, le malo prej bi lahko zapeljal po sevnjskih ulicah, kot je tokrat.

ZDOMCI VABLJENI NA GRAD - Sestanek z našimi delavci na začasnem delu v tujini bo letos malce drugačen. Koordinacijski

odbor pri občinski konferenci SZDL ga namreč pripravlja skupno s planinskimi društvom Triglav. Shod bo na sevnjskem gradu v soboto ob 13. uri. Planinsko društvo ima pogumne načrte, navsezadnje pa tudi sevnjsko gospodarstvo potrebuje nemalo dobrih delavcev. Vsekakor priložnosti ne kaže zamuditi.

lisjak lisjaku
- „Ti, ti, ti, taa... veš kaj, skozi ušesa mi že gre. Izklopi že ta sevnjski radio!“
- „Bodi no strpen, toliko novega pove!“
- „Že, že, a zakaj moram poslušati poleg še telegrafijo?“

KAMERA ODKRIVA - „Še lev, kralj živali se joče!“ bi lahko naslovili tale sevnjski motiv. Kako tudi ne, tako plemenito žival, da o njegovi spomeniški vrednosti ne govorimo, so spravili v družbo s poštnim nabiralnikom. Za slednjega ne bi bila nobena sramota, če bi bil na malo manj uglednem mestu. (Foto: Železnik)

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

Smotrno izkoriščanje naložb

Taka je zgoščena vsebina resolucije o politiki izvajanja družbenega plana za leto 1980

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine Trebnje so v gradivu za skupno sejo, ki je bila napovedana za sredo, 26. decembra, dobili tudi osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine v prihodnjem letu. Hkrati z njo pa so dobili tudi oceno izvajanja srednjeročnega plana 1976 - 1979 v letošnjem letu.

Ze večkrat je bilo rečeno, da o v trebanjski občini zadovoljni s svojimi rezultati na vseh področjih, to je v gospodarstvu n še posebej v industriji, ki je v glavnem izpolnila pričakovanja, za tudi pri izpolnjevanju skupnih in družbenih potreb. Rast družbenega proizvoda stalno raste, obnovitvena sposobnost gospodarstva pa se je povečala. Na gospodarskem področju so v teku izvajanja srednjeročnega načrta uresničili precej naložb v industriji in trgovini, nekoliko manj pa v kmetijstvu, in področje negospodarstva so togradili in obnovili vrsto šol, nočno pa so izboljšali tudi

svojo infrastrukturo, saj so asfaltirali in obnovili vrsto cest, napeljali vrsto vodovodov in razširili telefonsko omrežje ter zgradili nekaj novih avtomatskih telefonskih central. Žal pa jim ni uspelo napredovati pri izrjenu prenočitveno-hoteljskih zmogljivosti, ki tako ostajajo še vedno odprto vprašanje.

Kljub načrtovani počasnejši rasti nekaterih kvalitativnih kazalcev gospodarjenja v slovenskem in jugoslovanskem merilu v trebanjski občini predvidevajo enak ritem rasti kot v preteklem obdobju. Pričakujejo namreč, da se bodo začele naložbe v razširitev proizvodnje in njeno modernizacijo kmalu vračati. Pri izvajanju resolucije bodo težili za tem, da bodo sredstva za osebne dohodke delili v skladu z rastjo dohodka, sredstva za akumulacijo pa bodo poskušali obdržati vsaj na lanskni ravni, pospešeno pa se bodo vključevali

vali v mednarodno menjavo dela.

V resoluciji za naslednje leto je na prvem mestu navedena skrb za skladen razvoj vseh področij v občini, zlasti manj razvitih krajevnih skupnosti, kmetijstva, malega gospodarstva, gostinstva, turizma, komunalne dejavnosti in urbanizma. Nosilec razvoja v kmetijstvu ostaja še naprej Kmetijska zadruga Trebnje, kmetijska zemljiška skupnost in skupnost za pospeševanje kmetijstva. Zlasti si morajo vsi prizadevati, da bodo povečali proizvodnjo zasebnikov v kooperaciji z zadrugo, da bi tako povečali količino tržnih presežkov hrane. Tudi v industriji bodo do konca prihodnjega leta uresničili vse načrtovane naložbe, med katerimi sta največji že v teku. „Iskrin“ tozd v Mokronogu bo končal gradnjo že prihodnje leto, prav tako pa „Elmin“ tozd na Čatežu.

Vsekakor pa bo glavna naloga vseh dejavnikov v prihodnjem letu, da bodo s smotrim izkoriščanjem dosedanjih naložb dosegli čimboljše gospodarske uspehe.

J. SIMČIČ

Več za pospeševanje kmetijstva

S samoupravnim sporazumom se bodo sredstva za pospeševanje kmetijstva v trebanjski občini povečala od dosedanjih 90 tisoč na 3 milijone in pol

Precejšen del sredstev za pospešeno obnovo v vojni porušene domovine in za njeno industrializacijo smo dobivali iz kmetijstva. Le malo pa smo vanj vlagali, tako da je zdaj njegova obnovitvena sposobnost v tem trenutku zelo majhna, produktivnost se ne povečuje, svoje pa k težavnemu položaju kmetijstva prispeva tudi politika cen.

Vsi ti vzroki in delno neustrezen način dajanja pomoči kmetijstvu so spodbudili odločitev, da bomo namesto družbenega dogovora o pospeševanju kmetijstva zdaj uveljavili samoupravni sporazum. Po dotedanjem družbenem dogovoru so sredstva prihajala neredno, tako da je skupnost za pospeševanje kmetijstva le težko izpeljala vse programe. Tajnik skupnosti za pospeševanje kmetijstva v trebanjski občini Janez Koželj je povedal, da je predlog za nov način pospeševanja kmetijstva prišel zadnji trenutek. Kmetje so namreč doslej vztrajali na zemlji le zaradi ljubezni do nje. „Od novega načina financiranja - vanj bo vključenih več

podarskih objektov, obnavljanja vinogradov in nabavljanja kvalitativnih semen, gnojil ter za odplačevanje obresti dolgoročnih kreditov. Še poseben poudarek pa bo skupnost dala združevanju zemlje, sredstev

porabnikov kmetijskih pridelkov - si obetamo predvsem več sredstev. V razpravi o tem, kdo bo sodeloval pri financiranju, imamo zdaj dva predloga. Po prvem naj bi pri financiranju sodelovale samo organizacije združenega dela z 0,5 odstotka dohodka, po drugem pa naj bi se v podpiranje kmetijstva vključile tudi družbenopolitične skupnosti in organizacije z 0,4 odstotka. Hkrati naj bi sodelovale s posebnim prispevkom še delovne organizacije, ki so neposredno povezane s kmetijstvom. Tako naj bi namesto prejšnjih 700 do 900 tisoč zbrali zdaj 3 milijone in pol. S tako povečanimi sredstvi bomo lahko naš program razširili. Regresirali bomo umetna gnojila, zavarovanje živine, obresti za dolgoročne kredite. Kljub vsemu povečanju pa sredstva še ne bodo zadostovala za izvajanje pomoči kmetijstvu. Z njimi bomo namreč lahko krili le del dejavnosti, lahko pa bi jih v celoti porabili že, če bi regresirali 10 odstotkov nabave umetnih gnojil. Zato gre pri sedanjem načinu pomoči kmetijstvu bolj za moralno pomoč kmetom, medtem ko bomo več lahko naredili, ko bo sprejet zakon o intervencijah v kmetijstvu. S tem zakonom bi dosegli, da bi bili v zbiranje sredstev za pomoč kmetijstvu vključeni vsi porabniki in ne samo tisti, ki so na kmetijskem področju," je povedal Janez Koželj.

Največ tako zbranih sredstev bodo v trebanjski občini porabili za regresiranje gradnje gos-

BORCI SO SE SESTALI

Pretekli petek je bila v Trebnju 3. seja občinskega odbora ZZB NOV Trebnje, na kateri so obravnavali osnutek resolucije družbenega plana občine za naslednje leto, poročilo o delovanju svojega predsedstva, sprejeli pa so tudi program dela za naslednje leto. Na seji so sprejeli tudi poročilo o finančnem poslovanju občinskega odbora.

KRAJANI ČAKAJO POŠTARJE

Krajani Velikega Gabra so že velikokrat dokazali, kaj pomeni pri razvoju njihovih vasi, če stopijo skupaj, če prispevajo zanj delo svojih rok prostovoljno, brezplačno. Tako so se tudi pri napeljevanju telefonov odločili, da bodo del stroškov pokrili s prostovoljnim delom. Toda več kot dobro dobro voljo za to ne morejo pokazati. Novomeški poštarji, ki so tako občutljivi za vsako kritiko, pa povsem neprizadeto gredo mimo vseh dogovorov, ki so jih sprejeli skupaj s krajani. Tako kljub dogovorom, da bodo skupaj napeljevali telefon, delajo na dan kakšni dve uri ali pa jih sploh ni na spregled. Krajani, ki so se odločili, da bodo s prostovoljnim delom pomagali svoji krajevni skupnosti, pa jih čakajo zastoj. In Gabračani se poleg tega še bojijo, da jih bodo ob obračunavanju njihovega dela pustili povsem ob strani. Pravica, kaže, je na strani poštarjev, ki lahko vedno postrežejo s celim kupom „objektivnih težav“. Kaj si o takem odnosu poštarjev mislijo krajani, pa je povsem druga stvar. Vprašanje je, če tako res mora biti!

MOJA POT V AMERIKO

Med obiskom mojega nečaka iz Amerike je padla misel, da bi jaz prišla na obisk v to daljno deželo. Čeprav sem stara že 80 let, rada potujem in odločila sem se, da odpotujem preko velike luže. Pot mi je plačal nečak. Veselilo pa me je tudi, da bom po dolgih letih spet videla brata in sestro, ki sta zdaj stara 85, oziroma 87 let.

V Ameriko sva z nečakom odpotovala z letalom. Snidenje je bilo prirčno. Koliko vsega smo si imeli za povedati. Potem sem si malo ogledala Ameriko. Bila sem v Beli hiši, obiskala grob ubitega predsednika Kennedyja, videla sem Niagarske slapove in veliko velikih mest; bilo je toliko doživeti, da bi lahko napisala knjigo.

Toda najveselejša je bila vrnitev, saj je domovina samo ena in vsa moja ljubezen je le njej posvečena.

A. K. Dol Podboršč

RADIJSKE MOTNJE

Nova šola v Trebnjem se gradi s takim tempom, da to celo povzroča motnje ob poslušanju programa radijskih postaj, kot trdijo prebivalci ob gradbišču. Nasprotno pa je slišati, da imajo prebivalci Starega trga, kjer že dlje časa delajo pločnike, čudovit radijski sprejem...

POMENEK PRED AKCIJO - Člani ekipe mirenskega Rdečega križa so morali opraviti kar precej kilometrov, da so lahko opravili več kot osemdeset obiskov po vaseh in zaselkih. Da bi akcija čim hitreje potekala, so se morali tudi dogovoriti za najkrajšo pot. Kljub temu so obiski trajali do trde noči.

Novoletni obisk osamelih

Člani krajevne organizacije Rdečega križa z Mirne so obiskali osamljene krajane - Podelili so jim novoletna darila

Krajevna organizacija Rdečega križa z Mirne je med najbolj delavnimi v trebanjski občini. Poleg sodelovanja v vrsti človekoljubnih akcij, ki jih pripravlja organizacija Rdeči križ, ob vsakem koncu leta pripravijo tudi obisk in obdaritev starejših in osamljenih krajanov v krajevni skupnosti.

Vsi osamljeni, pozabljeni od sorodnikov, onemogli obdarovanci so bili veseli daril, še bolj kot teh pa so bili veseli obiska. V temnih,

Tako so se preteklo soboto v Mercatorjevi trgovini zbrala Pavlina Horvat, Fani Ivanc, mladinka Andreja Kranjc, v moškem delu ekipe pa Jože Kene, ki je član te organizacije 18 let, in voznik „Daninega“ kombija. Kljub megli in dežju se je ekipa odpravila na pot v 22 zaselkov, da bi več kot osemdesetim obdarovancem izročila darila Rdečega križa.

Pavlina Hrovat, ki je opravila levji delež zbiranja denarja za obdaritev, je povedala, da so samo s prostovoljnimi prispevki zbrali več kot 10.000 dinarjev. Veliko pa so pri organizaciji pomagale delovne organizacije: „Dana“, osnovna šola Mirna, KPD Dob, GOP, „Remont“ z Mirne, Kolinska, Dolenjka, Mercator, Novoteks iz Novega mesta, Presad iz Gabrovke in krajevna skupnost Mirna.

Marija Kasič

stran od prometnih poti posajenih kočah bolj kot hrano in udobje pogrešajo družbe, skrb zanje. Zato seveda ne bi bilo odveč, ko bi take obiske opravili večkrat na leto pa da bi pri njih sodelovalo še več mladincev, kot jih je bilo preteklo soboto, ko je njihovo čast reševala samo Andreja Kranjc.

J. S.

NA „SONČNI UPRAVI“ KADIJO

Mirna je nesporno eden najlepših krajev v trebanjski občini, vendar ima tudi svoje neslavne „posebnosti“. Mednje gotovo spada kozolec, ki stoji zraven bifeja KZ Metlika, na katerem lahko vsako noč slišiš tri ali štiri glasno smrčanje članov „sončne uprave“, ki pod težo maliganov omahnejo v zavetje kozolca. Poleg gostinskih objektov jim je to drugi dom in vse skupaj ne bi bilo omembe vredno, če tem podnajemnikom ne bi tako prižale cigarete. Verjetno je samo še vprašanje časa, kdaj bo pijana neprevidnost povzročila požar, ki pa verjetno ne bi uničil samo kozolca!

MLADINSKA POLITIČNA ŠOLA V TREBNJEM

Komisija za idejnopolično usposabljanje pri predsedstvu občinske konference ZSMS v Trebnjem je pred kratkim organizirala enotedensko mladinsko politično šolo. Mladinci so v okviru šole poslušali predavanja o organiziranju ZSMS, klerikalizmu, vlogi mladih komunistov, neuvrčenosti in uresničevanju delegatske sistema v našem vsakdanjem življenju. V okviru šole so slušatelji pripravili seminarske naloge, na podlagi katerih bo občinska konferenca izdala potrdila o uspešnosti. Predavanja so pripravljali mladinci sami in družbenopolitični delavci, obiskovalo pa jih je več kot 50 mladincev, kar je lep uspeh šole.

DALJŠE SMUČIŠČE?

Trebanjci so nasploh znani kot pridni ljudje, kar velja tudi za člane smučarskega kluba „Trimo“. Klub, ki vzorno dela, je oskrbovalec trebanjskega smučišča z vlečnico, opremljenega tudi za nočno smuko. Čeprav letos snega noče in noče biti dovolj, upajmo, da bo smučišče zaživelo po novem letu. Ob tem pa se le utrne misel, ali ne bi kazalo smučarske proge še nekoliko podaljšati, za kar so dane terenske možnosti in kar bi napravilo smučišče še privlačnejše.

PRIJETNO PRESENEČENJE - Kamor so prišli člani Rdečega križa, povsod so jih bili veseli, pa ne toliko daril, pač pa pozornosti, ki je dandanašnji vse bolj redka. Prav zato bi kazalo mirenski zgled posnemati, saj je starih in osamljenih ljudi povsod dovolj.

ZA DAN JLA V DOMU KULTURE

Dan JLA so v trebanjski občini proslavili po krajevnih skupnostih, osrednja proslava pa je bila v petek, 21. decembra, v trebanjskem domu kulture. V kulturnem delu programa so sodelovali trebanjski recitatorji in dekliski nonet „Carmen“. Pred koncem proslave so razvili prapor Zveze rezervnih vojaških starešin in podelili priznanja najbolj prizadevnim članom te organizacije.

NOVO VODSTVO AKTIVA

Aktiv komunistov neposrednih proizvajalcev v trebanjski občini je pred nedavnim dobil novo vodstvo, pa tudi njegova sestava je drugačna. Saj bodo zdaj v njem člani, ki bodo delegatsko izbrani v posameznih osnovnih organizacijah, to je 1 delegat na štiri člane. Zdej šteje aktiv 22 članov.

TREBANJSKE NOVICE

Gorje, če kopa ugasne

J. Vlašič iz Tribuč — zadnji belokranjski apneničar

Današnji čas mnogim včasih iskanim poklicem ni prijazen. Med njimi je gotovo tudi žganje apna. Brez žganega apna si še nedolgo tega ni bilo moč misliti zidanja hiše, medtem ko so danes zlasti med mlajšo generacijo redki, ki sploh vedo, kako apno žgejo.

Eden redkih, če ne celo edini apneničar v Beli krajini je Jože Vlašič iz Tribuč. „S tem delom se ukvarjam že več kot 30 let najprej sem bil delavec pri drugih mojstrih, potem pa sem začel na svoje.“ je začel svojo pripoved Vlašič. „Vseh kop sem do sedaj postavil 134, od tega 120, kar sem mojster. Letos sem naredil samo dve kopi. To delo je težko in nobeden se noče več ukvarjati z žganjem apna.“

Iz ene kope dobi Vlašič 10 do 15 ton živega apna, za to pa mora zložiti kakih 40 ton kamna. „In ves ta kamen gre skozi moje roke, kajti kopo je treba prav zložiti, da bo vlekla. Kuriti jo je treba okoli pet dni, in to noč in dan. Če zapsiš in ti kopa ugasne, je ne boš nikoli več prižgal in ves trud je vržen stran. Meni se je to zgodilo samo enkrat; še isti dan sem šel v hosto sekati drva za novo kopo. Če bi ne bil tega naredil, ne bi nikoli več nobene postavil.“

Delavce mora Vlašič dobro plačati, če jih hoče dobiti. „Tistemu, ki cel dan in do polnoči skrbi za kurjavo, plača tisočaka na dan in še hrano in

pijačo, kolikor je hoče.“ pravi. Danes hodijo po živo apno k njemu iz cele Bele krajine.

„Največ kupijo po 500 kilogramov apna; potrebujejo ga predvsem za beljenje prostorov, odlično pa je tudi za apnenje vinogradov in njiv. Včasih, ko so malo za zidavo hiše delali le z živim apnom, so kupovali tudi po pet ton, sedaj pa kupujejo izključno hidrirano apno v trgovini.“ Vlašič prodaja kilogram živega apna po pet dinarjev.

„Saj bi vse skupaj že pustil. Zaradi denarja se ne splača tako trdo delati, vendar imam s tem tudi svoje veselje. Z veseljem in dobro voljo pa gre. Imam 26 hektarov zemlje, borčevsko pokojnino, sin je v službi, pri hiši imam kmetijske stroje, kljub temu pa bom apno žgal do kler bom pri močeh.“

A. BARTELJ

Gribeljsko leto

Uspešno delo KUD Niko Zupanič iz Gribelj

Pred dnevi je imelo občni zbor Kulturno-umetniško društvo Niko Zupanič iz Gribelj. V razredu osnovne šole se je zbralo preko petdeset krajanov, ki so največ razpravljali o delu mešanega pevskega zbora, o gradnji kulturnega doma pa še o načrtih za prihajajoče 1980. leto. Gribeljski so s ponosom ugotovili, da so bili v letu 1979 dovolj uspešni, da so izpeljali zadani si načrt do naslednje točke, in kar je najvažnejše, da so postali enotni.

Iz načrta dela za prihajajoče leto izvelicemo le najpomembnejše: to leto bodo pripravili Gribeljski dokumentacijo za izgradnjo kulturnega doma, pripravili bodo turistično zabavno prireditev Noč na Kolpi s tombolo, seveda pa se ne bodo odrekli tudi organizaciji tretjega srečanja obkoljskih pevskih zborov.

Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo. Predsednik Kulturno-umetniškega društva je postal Jože Strucelj, Tone Krajl pa je tajnik. Za predsednico mešanega pevskega zbora je bila izvoljena Marija Strucelj, učiteljica v Gribljah. Občnemu zboru so prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij krajevne skupnosti Griblje ter predstavniki kulturne skupnosti Črnomelj in Metlika.

T. G.

POMANJKANJE SUROVIN

Otežen uvoz je prizadel tudi semiško Iskro, kjer zaradi pomanjkanja surovin že prihaja do motenj v proizvodnji. Ker imajo podobne težave tudi domači dobavitelji surovin, je na domačem trgu prišlo do pomanjkanja gumperta in elektromateriala.

Več napraviti z manjšimi stroški

Načrtovana rast družbenega proizvoda v metliški občini za prihodnje leto še enkrat višja od republiške — Brez večjega izvoza ni več uvoza — Varčevanje z energijo

Že v letošnjem letu zaradi oteženih pogojev gospodarjenja razvoj metliške občine na nekaterih področjih ni potekal tako, kot je bilo predvideno v resoluciji o izvajanju družbenega plana za to srednjeročno obdobje. Nekateri težave v zvezi s tem pričakujejo tudi prihodnje leto, se pravi v zadnjem letu tega srednjeročnega obdobja.

Prihodnje leto bodo v metliški občini največjo pozornost posvetili zlasti tistim nalogam iz družbenega plana

DRUŽABNO SREČANJE V DOMU POČITKA

V novem prizidku metliškega doma počitka bo danes ob 15. uri novoletno družabno srečanje temkajšnjih oskrbovancev, na katero so povabili tudi starejše občane iz krajevne skupnosti Metlika. Poskrbljeno je za skromno gostitvev in za glasbo, kulturni program pa bodo pripravili učenci metliške osnovne šole.

Prvi uvedel zaprto hladilno vodo

Ivan Gornik iz „Beti“ nagradjen za tehnično izboljšavo

Med tremi novatorji, ki jim je občinska raziskovalna skupnost za metliški občinski praznik izročila nagrade in priznanja, je tudi Ivan Gornik iz „Beti“ Gornik je dobil priznanje za uvedbo zaprte sistema krogotoka hladilne vode za kompresorje v energetskem obratu tozda Kodranka.

Gornik, sicer elektrotehnik šibkega toka, je vodja energetike in elektronike v tem tozdu, njegovo zanimanje pa je že dalj časa usmerjeno v industrijsko elektroniko. „Z mikroelektroniko in informatiko sem se začel ukvarjati takoj po končani šoli, ko sem se zaposlil v Ljubljani v Inštitutu Jožefa Štefana. Tudi v Nemčiji, kjer sem preživel dve leti, sem se posvečal tej veji.“ je pripovedoval. Ko je pred leti končno dobil službo v Metliki kamor ga je vseskozi vlekle, je prevzel vzdrževanje Betinega računalniškega centra, kar mu je, strokovnjaku, ki ga vsi cenijo, ostalo tudi še sedaj.

Sedanja nagrada za Gornika ni preva. Z novatorsko dejavnostjo se ukvarja že lep čas. Med drugim je bil prvi predsednik komisije za inovacije v „Beti“ in prvi predsednik občinske komisije, kjer je sedaj podpredsednik.

„V „Beti“ imamo pravilnik o nagradah novatorjem, ki se gibljejo med 5.000 in 12.000 dinarji, odvisno od prihranka, ki ga izboljšave prinesejo v določenem času. Pri nas je skoraj v vsakem tozdu kakšen novator, na leto pa dobimo tri do štiri prijave. Čeprav gre večkrat za majhne stvari, so te izboljšave koristne in prihranijo precej denarja. Seveda je potrebno za vsako inovacijo, ki jo hočemo uvesti v proizvodni proces, nameniti nekaj denarja, ki pa se v nekaj letih bogato obrestuje. Žal pri nas ni nobene večje organizacije združenega dela, ki bi imela svoj raziskovalni inštitut, in tako smo novatorji v glavnem prepuščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti.“ pravi Gornik.

A. BARTELJ

odstotkov. Močno povečan uvoz predvidevajo zlasti zaradi potreb po surovinah za novo Kodranko Beti, ki je do začetka obratovanja Yulona vezana izključno na uvoz.

Sredstva za osebne dohodeke se bodo morala gibati pod rastjo dohodka in naj bi se povečala za četrtno, dohodek pa za 30 odst., realni osebni dohodek na zaposlenega pa bi se lahko ob boljšem gospodarjenju in izkoriščanju notranjih rezerv povečal za okoli 5 odstotkov.

Ena zelo pomembnih nalog tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu je zmanjševanje materialnih stroškov, pri čemer je poudarek na varčevanju z energijo na vseh področjih po.abe.

A. B.

O VSEM, KAR ZANIMA ZDOMCE

Tudi letos bodo pred novim letom pripravili srečanje z zdomci. Srečanje organizira OK SZDL in bo v četrtek, 27. decembra, ob 10. uri v sejni sobi skupščine občine. Iz metliške občine je na začasnem delu v tujini okoli 230 ljudi, občina pa šteje nekaj čez 8.000 prebivalcev. Zdomce bodo seznanili z razvojem občine, možnostjo zaposlovanja v delovnih organizacijah, z razvojem obrti, beseda bo tekla o možnosti gradnje stanovanjskih hiš in obrtnih delavnic, o razvoju kmetijstva in še čem. Poleg tega so uradni dnevi za zdomce na občini in drugje vsak dan od 24. decembra do konca leta.

DELEGATSKI SISTEM V ZSMS

Danes bo v Metliki seja občinske konference ZSMS. Največ pozornosti bodo posvetili delovanju delegatskega sistema v mladinski organizaciji. Na dnevnem redu so tudi kadrovske spremembe. Za novega sekretarja OK ZSMS Metlika je predlagan Stane Brodarič, za člana predsedstva pa Marjan Kambič in Zdenka Zepuhar.

KUPCI IZ VSEH KONCEV — Dobro založena industrijska prodajalna „Beti“ privablja kupce ne samo iz Metlike, marveč tudi iz drugih naših krajev in sosednje Hrvaške. V prodajalni je vsak dan polno kupcev, zlasti pa sedaj pred novim letom, saj imajo primernih daril dobesedno na kupe. Prijazne prodajalke pa so nevedčemu kupcu vedno pripravljene tudi pametno svetovati.

SPREHOD PO METLIKI

ZVONE HAUPTMAN, navdušen igravec in organizator namiznoteniškega igranja in srečanj, je povedal, da lahko pridejo v športno dvorano z loparji vsi, ki jih igranje veseli, in sicer vsak ponedeljek in četrtek od 14. do 17. ure. Trenutno se udeležuje treningov dvajset mladih fantičkov, ki pa niso od muh. znajo premagati tudi starejše, izkušene igralce. Sicer pa stoji svet na mladih.

22. DECEMBER, DAN JLA, so v Metliki svečano proslavili. V domu kulture je bila akademija, učenci po šolah so pisali spise, pripravili pa so tudi proslave, ogledali so si filme s tematiko iz NOB, mednje so prišli borci, ki so jim pripovedovali o slavnih dneh naše polpretekle zgodovine. Avtorji najboljših nalog so prejeli knjižne nagrade, ki jim bodo brez dvoma drag spomin.

NAJMLAJŠI BODO VSAK ČAS pozdravljali dedka Mraza, ki bo obiskal osnovne šole, otroške vrtce in druge ustanove. V restavraciji kmetijske zadruge bo razveselil dedek Mraz malčke, ki ne obiskujejo otroškega vrtca. Društvo prijateljev mladine ima te dni polne roke dela, toda trud bo poplačan, ko se bodo zasvetile otroške oči.

V OSNOVNI ŠOLI POSVEČAJO NEMALO pozornosti kulturno-

umetniškemu področju, saj delajo na naslednji krožki: pravljčni, dramski, recitatorski, lutkarski, folklorni, likovni, novinarski, gojijo pa tudi zborovsko petje. V našete aktivnosti je vključenih okoli 625 otrok, kar je zavidanja vredno število.

KOŠARKARJI — VETERANI so pripravili košarkarski turnir, da bi pokazali, da še niso za v staro šaro. So pa natolcevali hudobni jeziki naokoli, kako vsa zaveva veliko stane in kako bo to osiromašilo blagajno telesnokulturne skupnosti. Pa v govoricenju ni resnice, kajti veterani so skromni, večino sredstev pa jim je uspelo zbrati mično imenovane skupine. Bolje bi bilo, če bi hudobci podprli podobne vzgibe, kot pa da skušajo minirati pripravljenost in dobro voljo.

DO PUSTA JE SICER SE daleč, toda nekaj se šušlja, da se bodo morda Belouške in Gadje le prebudili. Starejša garnitura spodbuja mlajše in obratno. Če se bo iz draženja kaj izcimilo, bi bilo hvalevredno, kajti metliško mesto se ponaša z nekajletno tradicijo priranjja pustnih karnevalov, ki so privabljali v Metliko tisoče ljudi. Naj bo teh nekaj vrstic dražljaj vsem, ki jih še ni minilo pustno norenje.

Raziskovanje še v plenica

Raziskovalna in inovativna dejavnost ostaja zunaj občinskih meja — Poslej vsako leto nagrade domačim inovatorjem — Iskra največ za raziskave

Tako kot večina občinskih raziskovalnih skupnosti v Sloveniji tudi črnomaljska v štirih letih, kolikor obstaja, ni zažvela tako, kot so si ob ustanovitvi predstavljali. Prva tri leta sploh ni delovala, lani pa se je tudi na tem področju začelo resnejše delo.

Vzrokov za tako stanje je več. Že ob ustanovitvi so se porajala vprašanja, češ kaj bo-

mo mi raziskovali, ko pa imamo za to strokovno usposobljene institucije. Drugo vprašanje je

denar. Vsa sredstva za raziskovalno dejavnost se zbirajo pri republiški skupnosti, ki je do sedaj financirala raziskovalne naloge brez vednosti in stališč občinske raziskovalne skupnosti. Prav tako občinska skupnost ni bila seznanjena z delom področnih raziskovalnih skupnosti. Občinska skupnost pa je v štirih letih dobila le borih 90 tisočakov.

Kljub tem težavam je črnomaljska raziskovalna skupnost za začetek skušala zbrati podatke o raziskovalni dejavnosti v delovnih organizacijah v občini, vendar združeno delo očitno ni čutilo potrebe po sodelovanju in je bil odziv na anketo zelo slab. Letos pa je skupnost sprejela obsežen delovni program, ki med drugim vsebuje spodbujanje raziskovalne dejavnosti, zlasti pri možnostih za večje pridobivanje hrane in za boljše varstvo okolja. V ta namen je organizirala tudi posvete v Gokku, Beltu, semiški Iskri in kanižarskem rudniku, da bi videli, kakšna je v občini raziskovalna in inovacijska dejavnost, in jo še bolj spodbudili. Sklenili so, naj bi se enkrat na leto zbrali inovatorji, ki bi jim podelili nagrade občinske raziskovalne skupnosti, v vsaki delovni organizaciji pa naj bi bil kdo zadolžen za razvoj; poleg tega naj bi v delovnih organizacijah imenovali komisije za inovacijsko dejavnost.

V preteklem obdobju pa so Iskra, Belt in Rudnik sami pripravljali raziskovalne naloge pri raziskovalni skupnosti Slovenije. Daleč največ denarja je za raziskovalno dejavnost namenila semiška Iskra — v štirih letih kar 22,6 milijona dinarjev, v letošnjem letu pa so trije njeni raziskovalni projekti sprejeti v program republiške raziskovalne skupnosti.

AKTIV ZK PRI KULTURNI SKUPNOSTI

Pri kulturni skupnosti Črnomelj ustanavljajo aktiv Zveze komunistov kot metodo dela komunistov, ki so člani organov kulturne skupnosti in delegacij v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnosti. V aktivu bo okoli 25 komunistov. Ena glavnih nalog aktivna bo prizadevanje tistih oblik kulturnega življenja, ki zajema širok krog ljudi.

ZIMSKO ASFALTIRANJE — Zadnji dnevi letošnjega leta so v Črnomlju videti kot višek asfaltneske sezone. Pred dnevi je končno doil asfalt del glavne črnomaljske ceste od mostu čez Dobljčico do suhega mosta, prejšnji teden so položili asfaltno prevleko pred novi center srednjih šol, od koder je ta posnetek, na vrsto pa je končno prišla tudi butorajska cesta. Novo leto bo torej v znamenju novega asfalta.

ČRNOMALJSKI DROBIR

VARUJ NAS LAKOTE IN ŽEJE — To je, kot kaže, geslo številnih občanov, ki te dni pred novim letom od zgodnjega jutra do večera oblegajo trgovine in si ustvarjajo zalogo dobrot, da bodo kar se le da siti pričakali novo leto. Seveda bo treba vse te dobrote tudi izdatno poplakniti. Ta nakupovalna vnaema se kar dobro pozna na policah trgovin.

OBLJUDENE LOZE — Nepoučeni bi si mislili, da so Črnomaljski veliki ljubitelji blatnih in razmočenih gozdov, in to samo tistih, v katerih rastejo od meter do dva visoke lepe, košate smrečice. Te dni boš znanca najlaže srečal v taki hosti, ko s priročno sekirico išče primerno drevesce za obvezno novoletno jelko. Kontrola, ki naj bi tako škodljivo početje preprečila, je zaradi obširnega ozemlja nemočna, ljudje pa si mislijo, da so gozdarji v

službi v glavnem zato, da vsako leto znova zasadijo, kar oni pred novim letom posekajo.

NOČ BANČNIKOV — V soboto so imeli novoletno zabavo v semiškem hotelu uslužbenci Ljubljanske banke, temeljne dolenske banke. Bančnike iz Novega mesta, Trebnjega, Metlike in Črnomlja so muzikantje, ki sicer igrajo samo do polnoči, zabavali do jutra. Glede na veselo razpoloženje lahko sklepamo, da so govorice o bližajoči se devalvaciji zgolj zlonamerna izmišljotina...

DA BO ASFALT BOLJ TRDEN — Te dni so v Črnomlju in okolici hoteli z asfaltiranjem. Za to zimsko vnaemo so ljudje hitro našli pojasnilo: poleti in v topli jeseni je bilo prevročje in bi se asfalt lahko stopil, sedaj, ko bo „pomešan“ z ledom, pa bo bolj trd in obstojen...

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

O turizmu ne le turistični delavci

Turistična pogača je vedno večja, od nje pa dobimo premalo

Upravni odbor Turističnega društva Kočevje je na zadnji seji razpravjal o izdelavi načrta razvoja turizma v obdobju 1981 - 1985 in o delu društva letos, razen tega so nekaterim dolgoletnim turističnim delavcem podelili spominske plakete.

Izvolili so štiričlansko komisijo, ki bo pripravila osnutek programa razvoja turizma v občini za prihodnjih pet let. To delo je turistično društvo prevzelo, čeprav samo nima niti strokovnjakov niti denarja za investicije v turizmu. Društvo bo torej pripravilo program, ki naj bi ga vnesle nato v svoje programe vse OZD, KS in SIS, ki delujejo tudi na področju

turizma, in bodo nato za uredništvo tega programa združevali delo in sredstva.

V zadnjem obdobju se je v Kočevju razmahnil športni turizem. Zaradi dobrih igrišč, razmeroma čistega zraka in možnosti za nastanitev prihajajo tja vadit tudi nekateri reprezentantje ali cele reprezentance Jugoslavije. Trenutno manjka v Kočevju prenočišč, gotovo bo še treba izgrajevati in dograjevati športna igrišča itd. V programu razvoja športnega turizma bosta morala najtesneje sodelovati vsaj gostinstvo in SIS za telesno vzgojo, da niti ne

govorimo o vseh ostalih, ki sodelujejo v tej in vseh drugih vrstah turizma.

Nekatere KS načrtujejo že več let ureditev kampov (Kočevje, Poljanska dolina, Fara, Osilnica), namenjenih turistom, ki se peljejo tod mimo na morje, športnikom (npr. kanuistom v Osilnici) in drugim. Tudi o ureditvi rudniškega jezera za rekreacijske namene bo treba nekaj končno le reči. Ob Kolpi načrtujejo razvoj zdraviliškega turizma

To je le nekaj misli, ki so jih nakazali razpravljalci. Dejstvo je, da je turizem na Kočevskem šele v plenicah, medtem ko povsod drugod pomeni eno glavnih gospodarskih dejavnosti.

J. PRIMC

Hitreje bodo odgovarjali

Sprehod skozi odgovore na delegatska vprašanja

Na zadnji (10.) seji zborov občinske skupščine Kočevje so dobili delegati pismene odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili na 6., 7., 8. in 9. seji, ter ustne odgovore na nekatera vprašanja na 10. seji. Kaže, da bodo v bodoče delegati hitreje dobili odgovore, saj so bili pozvani, naj oddajajo pismena vprašanja že nekaj dni pred sejo ali pa celo tik pred sejo, da bi po možnosti že na isti seji dobili odgovore.

Vprašanj je bilo veliko, mi pa bomo skušali posredovati zelo strnjene odgovore vsaj na nekatera. **ZAKAJ TRIKAT DRAŽJE?** - Telovadnica in bazen 10x16 m v Kočevju naj bi po prvotnem predračunu veljala 6,8 milijona dinarjev. V javni razpravi so občani predlagali, naj bi bila telovadnica večja in bazen dolg vsaj 25 m. Razen tega je bilo temeljenje dražje, prestaviti je bilo treba električni kabel, napraviti dovodno pot in parkirišče, kar v prvotnem znesku ni bilo vračunano. Samo za obresti za posojila je bilo treba odšteti 3 milijone. Samoprihodev ni kriil vseh stroškov gradnje in nekateri računi še vedno niso plačani. Bazen ne ustvarja dohodka. Stroški obratovanja so vedno večji. Bazen bi morali bolj izkoriščati za rekreacijo.

PREVOZ MLEKA - Samo iz Predgrada, ne pa iz drugih vasi, je organiziran prevoz mleka zato, ker so prevozni stroški za majhno količino mleka preveliki. Morda bi v okviru vasi organizirali prevoz z mopedom - prikolico.

ZAKAJ NI VEČ AVTOBUSNIH PROGO? - Ker bi se na njih vozilo tako malo potnikov, da bi imel SAP izgubo.

ZAKAJ JE MESTO ZASMETENO? - Za plačevanje več čistilcev ni denarja.

KDAJ NOVA PEKARNA? - Gradnja se lahko prične in konča v letu 1980.

ZAKAJ TRGOPROMET SE NI ZGRADIL TRGOVINE NA TRATI? - Ker še ni prenesena pravica uporabe zemljišča na Trgopromet in ker bo prej zgrajena trgovina v Turjaški ulici.

DAVKI IN DIMNIKAR - Dimnikarju za območje Drage ni mogoče še znižati davkov, ker jih zaradi nizkega dohodka niti nima. Plačuje le 0,5 odst. občinskega in 1 odst. republiškega davka iz osebnega dohodka, 2-odstotni samoprihodev in prispevke za SIS.

KAKO JE Z NACIONALIZIRANIMI OBJEKTI? - Vlog za vračilo nacionaliziranega premoženja je precej. Če bi ugodili eni, bi sprožili plaz novih zahtev. Izvršni svet je sklenil, da bo predlagal ugodno rešitev teh vlog le v tistih primerih, ko je postal objekt družbeno nezanimiv, če ga namerava bivši lastnik uporabljati samo zase in če za objekt bivši lastnik ni dobil nobene odškodnine. Če le eden izmed teh treh pogojev ne bo izpolnjen, na vlogo ni pričakovati ugodne rešitve.

GRADIVO TEŽJE RAZUMLJIVO - Gradivo za seje zborov je res težje razumljivo in tudi slovensčina ni najboljša, a si ne moremo privoščiti vsebinske in jezikovne kontrole. Do napak prihaja tudi pri prepisovanju gradiv, ker strojeopiske ne morejo poznati vse problematike. Prizadevali si bomo napake odpravili. (Izvršni svet).

DOM OSTARELIH - Stal bo med zdravstvenim domom in gostilno Štivec. Idejni načrt bo v kratkem v javni razpravi. Ves denar za njegovo gradnjo še ni zagotovljen.

KDAJ ZAZIDALNI NAČRT ZA STRUGE? - Na področju se gradnja ureja z urbanističnim redom. Kaže pa, da bo za nekatera večja naselja, kot so Fara, Struge, le treba izdelati zazidalni načrt.

Dva nova kulturna doma

Primerni prostori so eden glavnih pogojev za kulturno delo. Tega se dobro zavedajo tudi pri občinski kulturni skupnosti v Kočevju. Predvideno je bilo, da bi dobili kulturni dom v Strugah že prihodnje leto. Zataknilo pa se je pri lokaciji in še na drugih področjih. Premajhna je tudi zavzetost krajanov Strug. Na zadnji skupščini kulturne skupnosti so sklenili, da bodo ta načrt uresničili v prihodnjem petletnem obdobju.

V Kočevju že nekaj let govorijo, da potrebuje mesto večnamenski prostor za različne kulturne dejavnosti. V kulturnem domu bi bila kinodvorana, ker je sedanja stavba kina dotrajala. Tu bi dobile prostor še različne ljubiteljske dejavnosti, kot so likovna, glasbena, plesna, foto-kino, v tej stavbi pa bi bili tudi družabni prostori za mladino, stalna razstava umetniških slik in kipov itd.

Na skupščini so delegati sklenili, da je treba gradnjo kulturnega doma v Kočevju predvideti po letu 1984, ko se bo izteklo sedanji krajevni samoprihodev. Do takrat pa bo potrebno pripraviti načrte in drugo, kar je potrebno za začetek gradnje.

M. C.

TUDI V MRAZU NA SONCE - Sončne in suhe decembrske dni so preživljali otroci VVZ Majde Šilc tudi na igrišču pri novem vrtcu, katerega okolico je pomagala urejati s prostovoljnimi delom ribniška mladina. (Foto: J. Primc)

Dokončati ribniški vrtec

Prva faza je bila zgrajena leta 1977, druga pa naj bi bila 1984 - Ob otvoritvi niso imeli ne igrišč in ne igrač - Prenatrpni oddelki

V ribniškem vrtcu oz. Vzgojnovarstveni ustanovi Majde Šilc imajo 170 otrok. V vseh oddelkih, razen jasilih, jih imajo po 30 otrokovev več, kot dovoljujejo normativi. To prenatrpanost bi lahko odpravili le, če bodo zgradili še drugo fazo vrtca, kar bi po današnjih cenah veljalo 2,6 milijona dinarjev.

Za gradnjo druge faze še ni zagotovljen denar, vendar nekateri že predlagajo, da bi jo lahko gradili tudi s samoprihodkom, ki bi ga uvedli za ta namen.

S to dograditvijo, ki naj bi bila po zadnjem predlogu dokončana v šolskem letu 1983/84, bi pridobili mesta za 68 varovancev. Ker pa so zdaj oddelki prenatrpni, bi bilo leta 1985 v vrtcu 216 otrok (zdaj 170), vrtec bi imel 12 oddelkov (zdaj jih ima 8), imel pa bi tudi 14 vzgojiteljic in 10 varušek (zdaj ima 8 vzgojiteljic in 6 varušek).

V vrtcu izvajajo popoldne še vzgojo za zunanje otroke, se pravi za tiste, ki niso redno v vrtcu, in sicer 120-urno malo šolo in 80-urni program za zunanje 5-letne otroke.

»Dolenjski list« v vsako družino

ZK O EUROTRANSU

Občinski komite ZK Ribnica je pred kratkim razpravjal o gospodarstvu v Eurotransu in njegovi izgubi, ki jo je ugotovila za leto 1978 inšpekcija SDK. Seji so prisostvovali tudi predsedniki Eurotransa, družbeni pravobranilec samoupravljanja in drugi. Analizirali so stanje položaja delovne organizacije, vzroke izgube in pomen Eurotransa za gospodarstvo občine. Ob zaključku razprave so sklenili, naj Eurotrans s pomočjo zunanjih sodelavcev izdelava sanacijski program, o katerem bodo nato razpravljali pristojni organi.

NAMESTO ČESTITK PRISPEVEK VRTCU

Komite občinske konference ZK Ribnica je sklenil, da bo letos namesto novoletnih čestitk daroval 2.000 din Vzgojnovarstvenemu zavodu (vrtcu) Majde Šilc v Ribnici, in sicer za praznovanje dedka Mraza, obdaritev gojencev, skupinsko darilo oziroma sploh za lepši, prijetnejši, srečnejši jutri, za lepše in prijetnejše leto 1980.

Ta prispevek je tudi najlepša novoletna čestitka ne le gojencem VVZ in vzgojnim osebjem, pač pa preko njih tudi vsem delovnim ljudem in občanom ribniške občine.

PO KOLIKO POGREB?

Ribniška Komuna je pred kratkim prevzela tudi pokopališko službo in predlagala občinski skupščini v potrditev cenik pogrebnih uslug. Po tem ceniku naj bi pogreb veljal od 15.000 do 20.000 din. Cenika še niso odobrili. V Ribnici je okoli 50 pogrebov na leto.

Program male šole namerava jo razširiti na 200 ur pouka, program za 5-letne otroke pa na 150 ur.

Kolektiv vrtca meni, da bi bila boljše rešitve, kot je sedanji 80-urni program za zunanje otroke, potujoči vrtec. Vendar tega sami niso sposobni financirati. Tako bi bilo dobre vzgoje deležnih več otrok.

Porabniki so sicer zadovoljni, da je otroško varstvo v Ribnici rešeno, saj je vrtec sprejel vse otroke, le pet prošelj za varstvo dojenčkov so morali zavrniti. To so uredili v vrtcu tako, da so sprejeli v oddelke do 30 odstotkov otrokovev več, kot določajo normativi. Kolektiv vrtca je torej pokazal in še kaže razumevanje za potrebe po varstvu otrok vseh zaposlenih, pričakuje pa tudi, da bo združeno delo pokazalo več zanimanja za potrebe otroškega varstva.

J. PRIMC

DVANAJST TOČKA NA ZADNJI SEJI

V ponedeljek, 24. decembra, je bila zadnja seja vseh zborov občinske skupščine Ribnica v letu 1979. Na dnevnem redu so bile razprave in sklepanja o gospodarstvu v letošnjih prvih desetih mesecih, program razvoja občine v letu 1980, nekateri zadeve s področja obrti, urbanizma, PTT in druge zadeve, kot sprememba proračuna za letos, informacija o stanju v Eurotransu, garancijska izjava za zdravstveni dom ter volitve in imenovanja. Več o seji prihodnjič.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

CESTA BO - Poljanci pa tudi Ortnečani smo že obupovali, da ceste na Velike Poljane letos še ne bo. Kar oddahnili smo se, ko so nad ortneškimi gradom zarohneli stroji in zabobele eksplozije, ki so dvigale zemljo in podirale drevesa. Novo vodstvo naše krajevne skupnosti je torej dobro poprijelo.

ORTNEŠKO PARKIRIŠČE - Za ortneški skedenj velja tisti rek, ki pravi, da čez sedem let vse prav pride. Mnogi so že poskusili v njem urediti to ali ono dejavnost, a so ga zopet zapustili. Le naši avtomobilisti so mu ostali zvesti, saj jih iz dneva v dan več pušča svoje jeklene konjičke pod njegovo gostoljubno streho. Če bi ga še malo preuredili, bi bile lahko tu celo prave garaže.

ZA RIBNIŠKE UPKOJENCE - Člani Društva upokojencev Ribnica bodo imeli občni zbor v nedeljo, 13. januarja, ob 9. uri v telovadnici TVD Partizan Ribnica. Na njem bodo razpravljali o štiriletnem delu društva, izdelali načrt za prihodnje delo in izvolili nove družbene voditelje. Pridite!

Načrt je lep

Vprašanje pa je, če bo uresničen

Območna vodna skupnost (OVS) Ljubljana-Sava je v svojem osnutku načrta za leto 1980 predvidela, da bo v ribniški občini investirala 3,5 milijona dinarjev, in sicer: 600.000 din za vzdrževalna dela (mostovi) pri Kadičah, 200.000 din za drobna vzdrževalna dela Tentera-Bistrica, 700.000 din za ureditev hudoumika pri Zimaricah, milijon za prageve na Rakitniški in Bistrici ter milijon za prag in most v Ribnici.

V dosedanjih razpravah o tem predlogu so ugotovili, da je v glavnem zadovoljiv, žal pa izkušnje zadnjih let kažejo, da OVS načrta ne izpolni in ji tako denar ostaja. O regulacijah in raznih posegih v vodni režim je bilo izrečenih tudi nekaj kritičnih misli, kot da so dosedanja posegi povzročili le škodo. Sodražico in Ribnico res zadnja leta vse pogosteje ogrožajo poplave. Ob zadnji poplavi je bil več dni ustavljen promet na cesti Ribnica-Kočevje v Mrtvicah, kar se prejšnja leta ni dogajalo. Zato so poudarili, da je treba regulacijska dela izvajati od spodaj navzgor, to pa pomeni že od Livolda v občini Kočevje navzgor.

Kritizirali so onesnažene reke, obale in požiralnike. Pri tem so menili, da vodnogospodarska inšpekcija ne opravlja dobro svojega dela. Ti inšpektorji bi morali predvsem tesneje sodelovati s krajevnimi skupnostmi, saj domačini najbolje vedo, kdo onesnažuje okolje in še posebno vodo, zato prav oni lahko najbolj pomagajo inšpektorju. J. P.

Kritizirali so onesnažene reke, obale in požiralnike. Pri tem so menili, da vodnogospodarska inšpekcija ne opravlja dobro svojega dela. Ti inšpektorji bi morali predvsem tesneje sodelovati s krajevnimi skupnostmi, saj domačini najbolje vedo, kdo onesnažuje okolje in še posebno vodo, zato prav oni lahko najbolj pomagajo inšpektorju. J. P.

SPET NEVSEČNOSTI S SNEGOM - Ze v torek, 18. decembra, se z avtom ni dalo priti iz Sodražice preko Vagovke v Loški potok. Strmi vzpon so zmogla le vozila, ki so bila opremljena z verigami. Na glavni cesti proti Ljubljani in Kočevju je bila poledica. V sredo in četrtek pa je zapadlo še več snega, ki je seveda povzročil tudi več težav v prometu. V. P.

PRIZNANJE FABJANOVI - Med tistimi, ki so prejeli priznanja sveta za ljudsko obrambo občinske skupščine Kočevje za uspehe pri izvajanju obrambnih priprav v letu 1979, v akciji NNNP in vaji ROG-79 je bila tudi Jožica Fabjan, predsednica komiteja za LO KS Struge (Foto: Primc)

Priznanja ljudske obrambe

Plaketi ZRVS Podreberšku in KS Kočevje

Za uspehe na področju obrambnih priprav, SLO in na vojaških vajah v letu 1979 so prejeli priznanja sveta za ljudsko obrambo varnost in družbeno samozasčitno občine Kočevje: Franc Debeljak, Jožica Fabjan, Jože Novak, Bojan Slokar, Rado Pahulje, Janez Česnik, KS Stara cerkev, štab za CZ pri KS Kočevje. Priznanja republiškega sekretariata za ljudsko obrambo sta prejeli KS Vas-Fara in KS Struge.

Priznanje za uspešno vzgojo mladine za SLO pa so prejeli: Cveto Arko, Anton Rački Lado Turk, Marija Volf, Ksenija Žagar in Anton Andoljšek.

Občinski odbor ZRVS pa je podelil dve plaketi ZRVS za leto 1979, ki sta ju prejela Drago Podreberšek in KS Kočevje-mesto.

DROBNE IZ KOČEVJA

ČLANOM AMD - Avto-moto društvo Kočevje bo tudi za leto 1980 izdalo članom poleg članskih izkaznic še knjižico z boni Autotouring pomoči, razen tega pa še brošuro „Članom AMD“. V brošuri so na 51 straneh razna strokovna navodila voznikom o voznjnih, vzdrževanju vozil, servisni službi, pomoči pri nezgodah itd. Članarina pri AMD Kočevje bo za leto 1980 za motoriste in traktoriste 120 din, za avtomobiliste 250 din in za ostale člane 80 din. V članarini je vračunano plačilo vsega materiala, en moto servis na mesec in vse usluge, ki so

navedene v brošuri „Članom AMD“. Razen tega imajo člani še razne druge ugodnosti.

SLABE IGRAČE - Dedek Mraz pripravlja veliko daril z dokaj bučno reklamo. Dosti je lepega in koristnega, pa bodo obdarovanci zadovoljni. Zal pa je za otroke, ki darila najbolj nestrpno pričakujejo, vse preveč slabega in kičastega blaga. Igrače tudi komaj vzdržijo prvo inho obdarjenega otroka. Čez nekaj dni je že vsa igrača v „rezervnih delih“, ki so raztreseni po vsej hiši, in veselja je konec. Dedek Mraz bi moral imeti kot izkušeni in dober mož več smisla in okusa za darila, če želi, da bo še naprej užival ugled pri otrocih.

POLOMLJENA VITRINA - Objeznejši naredi vse, kar jih je volja, ker se nihče ne potruži, da bi jim enkrat za vselej krepko stopil na prste. Celo železne, v procelje hiš vzdane oglasne vitrine društev so jim napoti. Na vogalu trgovske hiše nasproti kavarni so izruvali in zvrli železne okvire vitrine in potrgali ključavnice. V Gaju je zopet ena svetilka brez steklenega senčnika. Gola žarnica v snežnem meteužu slojstno sveti kot dokaz kulturne stopnje nekaterih ljudi oz. njihovega odnosa do okolja in družbene lastnine. Taleči se sneg pa kaplja z žarnice, kot da luč toči solze nad kulturno revščino objestnežev in prosil: „Rešite nas te nadloge!“

Kam pa kam medvedek sredi zime in še ponoči, ko bi vendar moral spati?

V brlogu je mrzlo, na kočevski avtobusni postaji pa nekateri avtobuse grejejo vso noč in bom tam spal na toplem.

KOČEVJSKE NOVICE

Načrt PTT ne bo uresničen

Občuten zaostanek v tem srednjeročnem obdobju bodo nadoknadili v prvih treh letih prihodnjega srednjeročnega načrta — Najprej stavbe, nato oprema

Skupščina območne SIS za PTT promet Ljubljana je na nedavnem zasedanju razpravljala med drugim tudi o uresničevanju načrta razvoja PTT v obdobju 1976/80, o osnutku smernic za pripravo načrtov delovne organizacije in tozdov, o izhodiščih smernic razvoja za leto 1980, o ustanavljanju enot SIS in nekaterih drugih vprašanjih.

Sklenili so, da bodo dokumenti o bodočem razvoju in organiziranosti PTT v javni razpravi do konca januarja. V tem obdobju je treba izvesti usklajevanje načrtov in zamisli v krajevnih skupnostih, občinah in tudi med občinami, razen tega pa tudi po področjih, se pravi s stanovanskim gospodarstvom, industrijo itd. Pri načrtovanju in usklajevanju pa je seveda treba upoštevati materialne možnosti in potrebe tistih, ki bodo te načrte financirali, se pravi gospodarstva, občanov, bank itd. Pri vsem tem pa bo treba upoštevati tudi med-

občinsko solidarnost, saj so gradnje na redko naseljenih območjih (na primer na Kočevskem) dražje, materialne možnosti takih občin pa slabše.

Za območje tozda PTT Kočevje bodo investicije, predvidene v sedanjem srednjeročnem načrtu, uresničene komaj 50-odstotno. Zato pa bo ta tozdel imel prednost v prihodnjem srednjeročnem načrtu, v katerem bo na območju občine Kočevje investiranih okoli 81,4 milijona dinarjev, na območju občine Ribnica pa 41 milijonov. V letih 1981 in 1982 so v

občini Kočevje predvidena glavna vlaganja v stavbe (VATC Kočevje), kabelsko kanalizacijo, krajevno kabelsko omrežje (Predgrad, Kočevje itd.) in pošto opremo. V letih 1983, 1984 in 1985 pa bodo glavne investicije v telegrafsko in telefonsko opremo. Po letih bo na območju občine Kočevje predvidoma za izgradnjo PTT zmogljivosti vloženih v letu 1981 nad 34,7 milijona, leta 1982 samo 10,6 milijona, leta 1983 spet 34 milijonov, v zadnjih dveh letih prihodnjega planskega obdobja pa le še po 1,3 oz. 0,8 milijona dinarjev.

J. PRIMC

PRISEGA MLADINCEV - Na svečani akademiji ob dnevu JLA v Kočevju je podala svečano zaobljubo tudi 21 kočevskih mladincev, ki so se prijavili kot prostovoljci v enote teritorialne obrambe Med njimi je tudi 6 deklet. (Foto: Primc)

Trije predlogi o kočevskem muzeju

Priključiti druge muzeje k njemu, sam naj se priključi muzeju v Ljubljani ali Novem mestu ali pa naj se združi s knjižnico v enovito kulturno delovno organizacijo

Na skupščini kulturne skupnosti kočevske občine, ki je bila minul teden, so delegati pretresali številna vprašanja in naloge s področja kulture. Najbolj živahna, pa tudi nasprotujoča je bila razprava o muzeju in o tem, kaj naj pride v prihodnji petletni načrt občinske kulturne skupnosti. Polemična, vendar vseskozi dobro hoteča razprava je pokazala, da so delegati zainteresirani za reševanje težav s tega področja ter za hitrejši razvoj vseh oblik kulture v občini.

Pokrajinski muzej v Kočevju, ki je nastal po vojni in se ves čas širi, ni vpisan v register pri

PODREBERŠKU PLAKETO ZRVS - Let šno plaketo ZRVS je prejel Drago Podreberšek, ki letos praznuje 60-letnico življenja. V ZRVS je delal od njene ustanovitve dolgo pa je vodil organizacijo na Rudniku, ki je dosegla pod njegovim vodstvom lepe uspehe. (Foto: J. Primc)

sodišču. Premalo je zaposlenih, da bi bil lahko samostojna ustanova. To traja že nekaj let in delegati so na skupščini menili, da je treba status muzeja čimprej urediti. Prisotni so predlagali in zagovarjali tri možnosti: muzej naj bi tudi v prihodnje ostal pokrajinski, kar pomeni, da bi bil za območje od Turjaka do Kolpe. Priključil naj bi se mu tudi ribniški muzej. Denar za več zaposlenih pa naj bi prispevali tudi občini Ribnica in Ljubljana-Vič. Drugi predlog je bil, da bi se muzej priključil k večjemu muzeju v Ljubljani ali v Novem mestu in posloval kot enota, tretji predlog pa, naj se muzej pridruži ljudski knjižnici in se ustanovi enovito delovno organizacijo s področja kulture. Vsak od teh predlogov ima svoje dobre in slabe strani in delegati se za nobenega niso mogli odločiti.

K smernicam za razvoj kulture v občini od leta 1981 do 1985 so delegati imeli precej dopolnitev. Menili so, da je dobro zastavljena tako imenovana poklicna dejavnost s področja kulture, naprimer knjižnica, muzej, arhiv, spomeniško varstvo, premalo pa amaterska dejavnost. Delegacija krajevnih skupnosti Kočevja je predlaga-

la, da je potrebno v petletnem načrtu prikazati tudi razvoj likovne dejavnosti, kinematografije, kulturne dejavnosti v delovnih organizacijah, založništvo, lokalni in tovarniški tisk, ustanovitve in delo lokalne radijske postaje, gledališko dejavnost ter organizirano skrb za kulturni videz mesta in vasi.

Ob koncu skupščine so izvolili za novega predsednika zbora uporabnikov Francko Zavolovšek, za člana izvršilnega odbora pa Vesno Berce in Dušana Struno.

M. C.

DRAŽJE TELEFONIRANJE - „Halo, halo prijateljica. Ali že veš, da se je telefonska naročnina sredi minulega meseca podražila in sicer impulz za 10 para, mesečna vzdrževalnina pa za 20 din, kar pomeni da bova v bodoče plačevali za okoli 20 odstotkov višjo naročnino čeprav se je prav te dni v Nemčiji telefonska naročnina pocenila. (Foto: Primc)

Prihodnost odvisna le od nas

Zaprisegli mladinci - prostovoljci - Plakete priznanja in napredovanja ob dnevu JLA

„Naša bodočnost ni odvisna od moči sovražnika ampak od enotnosti in ustvarjalnosti vseh

Pohvaljeni teritorialci

Priznanja ob dnevu JLA

Ob dnevu JLA so prejeli pohvale vodstev teritorialnih enot tudi starešine vojaki in drugi izdelavci z območja občine Kočevje.

Pohvale komandanta TO Slovenije so dobili: rezervni kapetan Darko Čop, rez. kapetan I. razreda Branko Marinčič in vojak Jože Kočevar.

Pohvale komandanta TO Dolenjske pokrajine: rez. kapetan I. razreda Jože Bončina rez. podporočnik Franc Gornik rezervna vodnika I. razr. Alojz Bobnar in Borut Kopitar, rez. vodnik Marjan Bastar, mlajši vodnik Anton Boben razvodnik Anton Prelesnik vojaka Franc Čebin in Viljem Veleber ter prostovoljec Zvone Oberstar.

Pohvale komandanta TO Kočevje so prejeli: Ivan Pečnik, Bogdan Znidaršič, Jože Zbašnik Čveto Zorko, Zarko Vogrin Tadij Stipič Jože Erent, Mihael Majetič Josip Kolenc, Boris Rački, Jože Torbar Peter Kovač, Rudolf Pintar, Petar Tunjič, Janez Siraj, Ivan Nose Anton Mustar, Milorad Maksimovič Janez Bence Stane Vlašič, Emerik Zansky, Valentin Južnič Josip Urbiha, Marko Erjavc Slobodan Žegarac, Arteman Štefanišin Peter Poznič, Ema Naglič, Slavko Zamedič, Ivan Košir, Darko Bižal Branko Lisac, Anton Vidervol in Anton Pugelj.

naših ljudi,” je med drugim poudaril v govoru na svečani akademiji ob minulem dnevu JLA podpolkovnik Vukoje Mrdaković.

21 mladincev in mladin ki so prostovoljno vstopili v enote teritorialne obrambe pa se je na akademiji svečano zaobljubilo da bodo branili neodvisnost, ustavni red nedotakljivost in teritorialno neokrnjenost SFRJ, varovali bratstvo in enotnost ter samoupravljanje in da za vse to ne bodo pomišljali žrtvovati tudi svojega življenja.

Na akademiji so podelili priznanja, plakete in značke zaslužnim rezervnim vojaškim starešinam vojakom, pripadnikom CZ in drugim ki so največ prispevali za krepitev obrambne in zaščitne sposobnosti v krajevnih skupnostih občini, pokrajini in republiki. Prebrali so tudi imena vseh, ki so letos napredovali v višji čin.

V kulturnem programu so nastopili moški pevski zbor iz Kočevja harmonikarji in recitatorji. Po akademiji je bilo v hotelu Pugled še tovariško srečanje. J. P.

DANES PRIDE DEDEK MRAZ

Danes, 27. decembra, ob 16. uri bo spreved dedka Mraza po ulicah Kočevja. Spremljala ga bo tudi godba Krenil bo izpred bivše Bračičeve šole, mimo spomenika, do gimnazije, kjer se bo obrnil in ustavljal na prostoru za NAMO, kjer bodo predvajali risanke.

Trnova pot delegatskega sistema

Kako (ne)deluje: praktičen primer s seje delegacije SIS za kulturo v Kočevju

Na vabilu je pisalo le, kdaj in kje bo seja delegacije. Nobenega dnevnega reda, nobenega gradiva, ne bo dobil s tem vabilom, naj ga dvigne v pisarni kulturne skupnosti.

Pred 1. točko dnevnega reda: Na sejo so prišli štirje delegati izmed osmih. Ugotovili so: delegacija je dobila le tri izdave gradiva, ker pri SIS menijo, da nekateri delegati map niti ne odprejo in da je zato škoda papirja.

Druga ugotovitev: Delegati bi se pred sejo delegacije morali o materialu posvetovati z volilci. Kako naj to naredijo, če gradiva sploh ne dobe ali pa ga dobe prekasno?

Tretja ugotovitev: Material bodo obravnavali kar po dnevnem redu za skupščino kulturne skupnosti, ki bo naslednji dan.

1. točka: Potrditev zapisnika zadnje seje.

Prva ugotovitev: Dva delegata sta dobila zapisnik, na katerem je popi-

sana le prva stran, druga dva pa tudi s popisano drugo stranjo.

Druga ugotovitev: Sklepi so napisani zelo nejasno. Ne vidi se, kaj so delegati iz posameznih KS predlagali, oz. vpraševali in kaj od tega je, oziroma bo uresničeno.

2. točka: Poročilo o delu izvršnega odbora.

Ugotovitev: Poročila ni, zato o njem ne morejo razpravljati.

3. točka: Obravnava in sprejem realizacije (uresničevanja) programa OKS Kočevje do 30. septembra 1979.

Ugotovitev: Prihodki so z ozirom na načrt uresničeni s 74,2 odstotka, izdatki pa le z 62,2 odstotka. Vzrok za ta razkorak: še neobračunana amortizacija, nenakazan prispevek za Bazo 20 in (domneva) vzdrževanje oz. popravilo Likovnega salona še ni vračunano.

4. točka: Poročilo o valorizaciji programa za leto 1979 in predlog rebalansa.

do 1979 ter o predvidevanjih do konca leta 1980.

Prva ugotovitev: V letih 1976 do 1979 so sredstva za občinsko kulturno skupnost porasla za 80,2 odstotka, za Kulturno skupnost Slovenije pa za 118,8 odstotka, v skupnem znesku pa bo znašala letos za OKS 3.342.000,00 din, za KSS pa 4.718.000,00 din. To pomeni, da se več denarja odtuji, oziroma odaljuje od neposrednega vpliva delovnih ljudi in občanov, ki financirajo kulturo, in se združuje na republiški ravni.

Druga ugotovitev: Vidi se, koliko ima knjižnica knjig in časopisov, ne pa koliko bralcev.

Tretja ugotovitev: Muzej še vedno visi med nebom in zemljo, ker ni samostojna OZD (ker ima premalo zaposlenih); ni združen s drugimi kulturnimi OZD v enoto OZD, ker do te združitve ni prišlo, ni pa tudi vključen v kakšen drug muzej. N

Četrta ugotovitev: V poročilu niso zajeti Likovni salon, kino Jadran, založniška in informativna dejavnost (tisk).

Peta ugotovitev: Nekateri zadeve v poročilu so za delegate nejasne.

6. točka: Obravnava in sprejem okvirnih usmeritev kulturnega razvoja v občini Kočevje v obdobju 1981 do 1985.

Ugotovitev: Materiala ni.

5. točka: Obravnava in sprejem poročila o uresničevanju načrta kulturnega razvoja v občini Kočevje v obdobju 1976 do 1980, v letih 1976

Prva ugotovitev: Spet niso zajeti Likovni salon, kino, založništvo in obveščanje.

Druga ugotovitev: Nekateri stavki niso razumljivi, na primer: Število bralcev v knjižnici se bo povečalo za 0,5 odst. Koliko je to, se ne da izračunati, ker ni nikjer podatka o sedanjem številu bralcev.

Tretja ugotovitev: Vprašljivo je, če knjižnica potrebuje bibliobus ali pa bi se izposoja knjig na podeželju lahko uredila na cenejši način.

Četrta ugotovitev: Edini stavek o radiju „Radi bi lokalno radijsko postajo“ je precej neresen. Tudi namig, da bi radio dobil prostor v novem kulturnem domu, pomeni, da se ustanovitve radijske postaje odlaga najmanj za 6 let, saj o gradnji tega doma v naslednjih petih letih ni nikjer besede niti ni zagotovljenega denarja. Krajevna skupnost tako postaja potrebna za hitrejšo obveščanje občanov.

Peta ugotovitev: O kulturi v OZD ni rečenega nič. To naj bi reševali v OZD in preko svojih delegatov.

7. točka: Informacija o predvideni prispevni stopnji iz bruto osebnih dohodkov za kulturno dejavnost v letu 1980 v občini Kočevje.

Prva ugotovitev: Kaže da bo znašala prihodnje leto stopnja 0,99 odst. od bruto osebnega dohodka (letos 0,88 odst.) in da se bo zbralo za kulturo 10.497.430,00 din (letos 8.080.000,00 din). Vprašanje pa je, če je ta ugotovitev pravilna, ker so delegati menili, da so jim te številke, ki jih je kar precej, nejasne.

8. točka: Razrešitev funkcij predsednika zbora uporabnikov in člana

izvršnega odbora (zaradi odhoda iz Kočevja), imenovanje kandidacijske in volilne komisije, volitve.

Ugotovitev: O tem niso delegati dobili nobenega materiala, zato ne vedo, niti kdo bo razrešen niti nič o imenovanju komisij itd.

9. točka: Vprašanja delegatov in odgovori.

Sklepa: - Spet vprašati o ustanovitvi radijske postaje. Razčistiti je treba tudi, če je to stvar Kulturne skupnosti ali SZDL ali obeh.

Vprašati, kaj je z gradnjo kulturnega doma oziroma doma mladine. Predlagati, naj bi mladini določili prostor in kupili gradbeni material, ostalo pa naj uredi v glavnem sama s prostovoljnimi delom, saj je mladina pripravljena delati, v svojih vrstah pa ima tudi v glavnem vse potrebne strokovne delavce.

Pred zaključkom seje so izvolili še delegata za sejo skupščine. Izbra je bila lahka: dva delegata sta morala tisti dan k zdravniku, tretji na službeno potovanje in tako je delegat avtomatično ostal četrti.

Zapisali smo natančno, kako je potekala seja delegacije. S tem zapisom ne želimo nikogar ne hvaliti ne grajati. Domnevamo, da delajo nekatere delegacije morda bolje, druge pa še slabše. Ta primer pa je po svoje le poučen, saj kaže, da obstaja mnogo težav in ovir, da bi delegatski sistem lahko resnično zaživel. Pot do tega cilja pa bo gotovo še dolga in naporna, saj se noben sistem ne more popolnoma uveljaviti v nekaj letih.

J. PRIMC

Peter Šobar

Minuli četrtek smo v Kočevju pokopali 68-letnega Petra Šobarja, nosilca spomenice 1941, rezervnega kapetana prvega razreda, prjemnika najvišje občinske nagrade Šeškove plakete, zlate plakete mesta Kočevje, srebrne značke OF in nosilca mnogih odlikovanj.

Peter Šobar se je rodil 1911 v Bukovici pri Ribnici v družini bajtarja, v kateri je bilo 9 otrok. Kot delavec se je zaposlil v ribniški Opekarni. Ze zgodaj se je vključil v napredno delavsko gibanje, takoj ob začetku vojne pa je začel organizirano delati za narodnoosvobodilno gibanje. V letu 1941 je bil sprejet v KP. Maja 1942 so ga Italijani internirali naprej v Gonarsu, nato na Rabu. Takoj po kapitulaciji Italije se je doma spet vključil v organi-

ziranje politično delo in je delal na ribniškem okrožju OF, bil pa je tudi bорец in nazadnje politični komisar v rabski brigadi, 9. SNOUB in narodni zaščiti. Tudi žena Angela je od leta 1941 do konca vojne organizirano delala za partizane.

Po vojni je delal na področju notranjih zadev v občini, okraju in v republiki. Nato je bil tajnik okrajnega ljudskega odbora Kočevje in tajnik občinske skupščine Kočevje. Ze kot upokojenec je bil urednik kočevskih Novic.

Največ svojega prostega časa pa je posvetil zbiranju spominov in dokumentov iz predvojnega revolucionarnega delavskega gibanja, NOB in graditve ljudske oblasti. Bil je tudi upravnik Pokrajinskega muzeja Kočevje in je pogosto sprejemal in vodil skupine izletnikov, ki so obiskovali partizanske kraje na Kočevskem in Bazo 20.

Vedno je bil pošten in odkrit bорец za resnico, pravico in napredek. Prizadeval se je, da bi pomagal vsakemu, ki je bil pomoči potreben. Vedno je zaupal v ljudi, vedno se je boril za pravico, pa čeprav se je zavedal, da se bo tudi komu zameril in da bo njegov trud včasih zaman.

Bil je odlikovan z redom za hrabrost, medaljo za hrabrost, redom zaslug za narod, redom bratstva in enotnosti ter redom republike s srebrnim vencem, dobil pa je še več drugih priznanj.

Prizadevno je delal tudi še, ko je bil upokojen. Bil je dopisnik TV 15, Dolenjskega lista, Ljubljanskega dnevnika in še nekaterih časopisov. Posebno prizadevno je delal v predsedstvu občinske konference SZDL, v vodstvu občinske organizacije ZB NOV in v odboru aktivistov OF Barje-Kolpa. Več let je vodil zgodovinsko komisijo pri občinski konferenci ZK. Omahnil je tako rekoč sredi dela, saj je prav te dni popisoval aktiviste OF na območju občine Ribnica.

Kočevska in Ribniška dolina sta s smrtjo Petra Šobarja izgubili enega izmed pogumnih borcev za lepšo bodočnost. Nastala je vrzel, ki jo bo težko zapolniti.

Ženi Angeli, otrokom in sorodnikom izrekamo ob tej boleči izgubi iskreno sožalje.

J. PRIMC

KOČEVSKÉ NOVICE

ZIMSKE POČITNICE

— AVSTRIJA: BELO JEZERO, odhodi 13. 1., 20. 1., 27. 1., 3. 2. 1980
DORFGASTEIN, odhodi 12. 1., 19. 1., 26. 1. 1980
— ITALIJA: SESTO — DOLOMITI, odhodi 12. 1., 19. 1., 26. 1. 1980
— ČEŠKOSLOVAŠKA: Nova Lesna (VISOKE TATRE), odhod 11. 1. 1980
— LIECHTENSTEIN: MALBUN, odhodi 12. 1., 19. 1., 26. 1., 2. 2. 1980

V TUNIZIJI JE TUDI POZIMI TOPLO! Tedenski paketi HAMMAMET in SOUSSE, odhodi vsak petek od 4. 1. 1980 dalje

FLY
inex adria
aviopromet
DC-9

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

INEX Ljubljana, Titova 25, tel.: 312-995, 327-947
INEX Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel.: 24-571, 24-579
INEX Novo mesto, Novi trg 4, tel.: 23-773
AP Nova Gorica, Tolmin
Alpetour Kranj, Škofja Loka, Radovljica
IZLETNIK Celje, Velenje, Žalec
SAP Trbovlje, Zagorje

INEX

INEX ADRIA AVIOPROMET
LJUBLJANA

NOVOLETNI LETI

Poslužite se dodatnih letov za novo leto, ki so namenjeni samo začasno zaposlenim v Nemčiji in njihovim najbližjim sorodnikom. Cene letov so za 50 odstotkov nižje kot na rednih linijah! Z obiskom razveselite svoje najdražje.

DUESSELDORF
FRANKFURT
HAMBURG
HANNOVER
STUTTGART

ZAGREB

DUESSELDORF
FRANKFURT
HAMBURG
HANNOVER
STUTTGART

Prodaja kart in informacije:

INEX ADRIA AVIOPROMET Ljubljana, Titova 48, telefon: (061) 313-366, 320-970
GLOBTOUR Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 19, telefon: (068) 25-125 in 25-789
KOMPAS, Novo mesto, Novi trg 8, telefon (068) 21-333
SAP Sevnica, telefon: (068) 81-390

**beogradska banka
Novo mesto**

NUDI OBČANOM CELOVIT SERVIS BANČNIH STORITEV:

V okviru dejavnosti zbiramo sredstva občanov prek hranilnih knjižic, tekočih in žiro računov ter opravljamo druge storitve v bančnem poslovanju. VARČEVALCEM NUDIMO POD UGODNIMI POGOJI: potrošniška posojila, kredite za stanovanjsko izgradnjo, nakup kmetijske mehanizacije in za pospeševanje obrtnih dejavnosti. ZAUPANJE ŽE VKLJUČENIH VARČEVALCEV. JAMČI ZA KVALITETO IN AZURNOST NAŠIH STORITEV.

NOVOMONTAŽA
NOVO MESTO
TOZD ELEKTRO INSTALACIJE

proda na
JAVNI LICITACIJI

tovorni avto TAM 2001, letnik 1973
— izklicna cena: 70.000,00 din

Javna licitacija bo dne 9. 1. 1980 ob 8.00 uri v prostorih TOZD ELEKTROINSTALACIJE, Adamičeva 2, Novo mesto.

Ogled je možen dne 7. 1. 1980 in dne 8. 1. 1980 v času od 7.00 do 8.00 ure v prostorih TOZD ELEKTROINSTALACIJE, Adamičeva 2.

Pred pričetkom licitacije mora udeleženec plačati 10 % od izklicne cene.

Kupec plača stroške prepisa in prometni davek.

DOBRODOŠLI!

JUGOBANKA

ekspozitura Novo mesto

Cesta komandanta Staneta 38

Delovni čas: od 7. do 18. ure
ob sobotah od 7. do 11. ure

JUGOBANKA

SILVESTROVANJE!
GOSTIŠČE HENČKOV
DOM

PRIREJA
SILVESTROVANJE

31. 12. 1979. Začetek ob 18. uri

REZERVACIJE po telefonu
(068) 23-770

Zabaval vas bo ansambel
SIGNAL.
VAŠLJENI!

OBVESTILO

Lekarna Novo mesto obvešča vse občane, da bodo njene enote v času letnega popisa zaprte, in sicer:

— enota Novo mesto: 3. in 4. 1. 1980

— enota Dol. Toplice: 29. 12. 1979

— enota Šentjernej: 28. in 29. 12. 1979

V času, ko bo zaprta enota Novo mesto, bomo zdravila izdajali v enoti Ločna.

emona globtour
turistična agencija — travel agency
novi mesto

NOVO ZA LJUBITELJE SMUČANJA!

7 dnevni paketi od 1.895 do 2.890 dinarjev
VSAK 4. PRIJAVLJENEC NA ENI PRIJAVI — BREZPLAČNO!
VISOKE TATRE:

— Štrpske Pleso
— Tatranska Lomnica

NIZKE TATRE:

— JASNA bungalovi Zahradky

PRIJAVE:

za odhod 19. 1. 1980 do 28. 12. 1979
za odhod 26. 1. 1980 pa do 4. 1. 1980

LASTNI PREVOZ

Prijave in informacije:
GLOBTOUR Novo mesto
cesta komandanta Staneta 19, telefon (068) 25-125 in 25-789

SREČNO NOVO LETO 1980

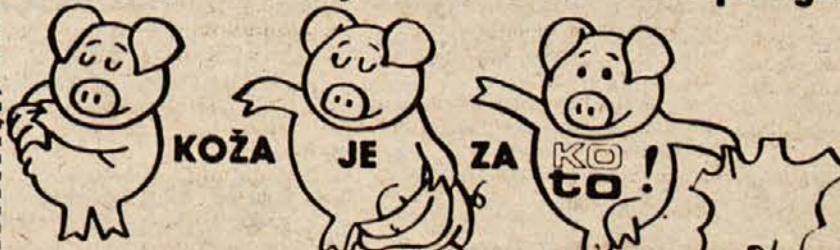

vsem občanom
Novega mesta
in Metlike

želi
GIP „GRADIS“
LJUBLJANA

s svojimi TOZD, ki gradijo
na Dolenjskem in v Beli krajini

Odkupujemo svinjske ter ostale kože po ugodnih cenah

VSEM KMETOVALCEM ŽELIMO
SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1980

KOTO

KOTO koteks tobuz in zbiralnice kmetijskih zadrug

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 27. decembra - Janez Petek, 28. decembra - Živko Sobota, 29. decembra - Tomaž Nedelja, 30. decembra - Branimir Ponedeljek, 31. decembra - Silvester
Torek, 1. januarja - Novo leto
Sreda, 2. januarja - Iztok Cetrtek, 3. januarja - Slavo Petek, 4. januarja - Angela Sobota, 5. januarja - 4imen Nedelja, 6. januarja - Mojmir Ponedeljek, 7. januarja - Zdravko Torek, 8. januarja - Maks Sreda, 9. januarja - Jure Cetrtek, 10. januarja - Vilko

LUNINE MENE
2. januarja ob 10.02 - ščip
10. januarja ob 19.49 - zadnji krajec

KINIO

BREŠTANICA: 29. in 30. 12. ameriški barvni film Neshwile. 1. in 2. 1. ameriški barvni film Deset sekund za pobeg. 5. in 6. 1. ameriški barvni film Grof Monte Christo.
BREŽICE: 28. in 29. 12. hongkonški barvni film Roka smrti. 30. in 31. 12. angleški barvni film Pretti baby. 1. in 2. 1. angleški barvni film Španska muha. 4. in 5. 1. argentinski barvni film Zdravniki bolj ljubijo nagice. 6. in 7. 1. hongkonški barvni film Vrnitev tigra. 8. in 9. 1. angleški barvni film Skupinski portret z damo.
CRNOMELJ: 28. in 30. 12. ameriški film Sevis za pranje avtov.

maliglasni

SLUŽBO DOBI

TAKOJ ZAPOSILIM priučeno ali KV natakario, večšo samostojne strežbe. Nudim brezplačno stanovanje in hrano. Osebnih dohodov po dogovoru. GOSTILNA "SPRINGER", Trebnje, tel. 83-212.

STANOVANJA

SOBO s souporabo kopalnice išče visoko izobraženo samsko dekle. Meta Modic, Titova 102 - Dom, Ljubljana.

Motorna vozila

PRODAM Z 750, letnik 1976 delux, registriran do julija 1980, v izvrstnem stanju. Mirjana Sušnič, Cankarjeva 1, Krško, tel. (068) 71-600, popoldne.

PRODAM Z 750 L, letnik 1975. Topuzovič, Graška 9, Crnomelj. PRODAM TAM 5000 kasonar. Milan Pavlič, Roje 8, Sentejnerje. PRODAM malo rabljen traktor Ferguson 35.500 ur. Ana Flajs, Hrastovica 10, Mokronog.

PRODAM FIAT 620, 2 tone, registriran do aprila, letnik 1970 ali zamenjam za osebni avto po dogovoru. Nemanič, Podgrad 28, Stopiče.

PRODAM kombi zastavo 430 K, letnik 1974 delux. Anton Hudoklin, Loka 18, Sentejnerje.

PRODAM Z 101, letnik 1978/VII, prevoženih 23000 km ali zamenjam za starejšo Z 750 ali VW 1200 z doplačilom. Ogled vsak dan od 16. - 18. ure. Zagrajšek, Veliki Podlog 49, Leskovec pri Krškem.

PRODAM ZASTAVO 1300, letnik 1979, tel. 22-402. Jože Kos, Crmošnjice 18, Stopiče.

PRODAM družinsko jadrnico tip SING - SING dolžina 8 m z vgrajenim motorjem. Cena 300.000 din. Naslov v upravi lista. (4790/79).

PRODAM traktor Gultner 34 KM s koso. Pinterič, Arnovo selo, Artiče pri Brežicah.

PRODAM ZELO DOBRO OHRAJEN traktor FE - 35. Stanko Rožman, Artiče 25, Artiče pri Brežicah, tel. 69-343.

UGODNO PRODAM R 4, starejši letnik v dobrem stanju, registriran do decembra 1980. Oglasite se na tel. 61-083, Fanika, od 13. do 14. ure.

PRODAM TRAKTOR ZETOR 25 KM ter novi gumi voz 16 col, nosilnost 4 t. (Na pisma ne odgovorjam). Ivan Krašovic, Dol. Kamenje 5, Dobrič.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1975, registriran do oktobra 1980. Grabnar, Kremen 42, Krško.

PRODAM kosilnico za traktor Univerzal. Slavko Škrbec, Ratež 29, Brusnice.

29. in 30. 12. italijanski film Zapeljevanje. 1. 1. jugoslovanski film Prezimovanje v Jakobsfeldu. 1. in 2. 1. ameriški film Mister Miljarder. 3. 1. angleški film Heidy. 3. in 4. 1. angleški film Ugrabitelj. 4. in 5. 1. jugoslovanski film Zemeljski dnevi tečejo. 5. in 6. 1. ameriški film Potovanje prokletih. 8. 1. ameriški film Zaklad Matecumbe. 10. 1. švedski film Iz oči v oči.

KOSTANJEVICA: 29. 12. film Profesor nudist. 30. 12. ameriški film Zagrizi v kroglo. 1. in 2. 1. film Harnagedon. 5. 1. italijanski film Mehogamy. 6. 1. egipčovski film Thomas. 9. 1. jugoslovanski film Pomladni veter.

KRSKO: 29. in 30. 1. hongkonški film Znak rdečega zmaja.

MIRNA: 29. 12. italijanski film Taxi Gril. 5. 1. film Afrika ekspres.

MOKRONOG: 29. in 30. 12. film Tarzan in črna panterja.

NOVO MESTO - KINO KRKA. Od 28. do 30. 12. italijanski barvni film Ognjevit bolničarka. 31. 12. ameriški barvni film Zaklad Matecumbe. 1. in 2. 1. ameriški barvni film Smer Mehika. 3. 1. francoski barvni film Hotel na plaži.

NOVO MESTO - KINO JLA. Od 27. do 30. 12. italijanski barvni film Železni upravnik. 30. 12. otroški film Mi nismo angeli.

RIBNICA: 29. in 30. 12. ameriški barvni film Za pest diamanov.

SEVNICA: 27. in 28. 12. ameriški barvni film Potres. 29. in 30. 12. ameriški barvni film Zakaj te mož pušča samo.

PRODAM rabljeno pohištvo iz dnevnih sobe. Informacije na tel. 23-305 od 17 do 20 ure.

PRODAM rabljen gradbeni material: trodelna okna z roletno in brez nje, dvokrilna vrata, les, trame špirovce, zidno in strešno opeko, betonsko železo, odtočne cevi, otroško posteljico, kotno pred-sobno garnituro. Matko Kurnik, Savska 12, Sevnica, tel. 81-191.

PRODAM digitron. Ogled možen vsak dan od 8. do 17. ure v trafiki v Mokronogu.

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno kompletno otroško sobo „Gaby“ z enim ležiščem. Informacije vsak dan od 10. do 11. ure na telefon 22-441 int. 274.

Nataša Hrnjak, Kristanova 30, Novo mesto.

UGODNO PRODAM dobro ohranjen televizor EL - Niš Diplommat, radio Trigran z gramofonom in haldilnik Gorenje. Informacije vsak dan na tel. 22-441, int. 274, od 10. - 11. ure. Janko Kastelic, Kettejev drevored 9, Novo mesto.

UGODNO PRODAM črno-beli televizor Gorenje elektronik 920, star dve leti. Tel. 23-356.

PRODAM STROJ za montažo in demontažo gum. Tel. (064) 61-830.

PRODAM tri gobeline iz moline prejice in veliko oljno sliko, primerno darilo za praznike. Anton Gros, Ulica 21. oktobra 4/A, Crnomelj.

PRODAM TRAKTORSKO KABINO po ugodni ceni. Franc Kostanjšek, Bučerca 8, Krško.

PRODAM 600 l dobrega cvička, črno-beli televizor, radioapar in hladilnik. Informacije po tel. (068) 24-866.

PRODAM telico, brejo 7 mesecev. Kic, Biška vas 1, Mirna peč.

PRODAM malo rabljeno rezilko Bosch PWS 6000 1150 Watt, 6000 U/min. Drago Kump, Kot, n. h., Semič.

PRODAM dva prašiča, težka po 170 kg. Goriška vas 6, Mirna peč.

KUPIM

KUPIM kompletan plug za živinsko vprego. Martin Salamon, Mali Kamen, Senovo.

POSEST

PRODAM hišo v Kostanjevici. Ogled vsako soboto in nedeljo od 8. do 16. ure. Igor Colarič, Ulica talcev 21, Kostanjevica.

VINOGRAD S PARCELO za vikend v Semiški gori in 10686 m² drugega zemljišča v Približu pomeni prodam. Anton Gros, Ulica 21. oktobra 4/A, Crnomelj.

PRODAM posamezno ali dam v najem opuščeno manjšo kmetijo 15 km od Novega mesta. Naslov v upravi lista. (4786/79).

PRODAM 10 a vinograde in 4 a travnika v bližini Sevnice, primerno za vinsko klet. Stane Žičkar, Cankarjeva 7, Sevnica.

V NOVEM MESTU PRODAM večjo hišo z vrtom, primerno za stanovanje in lokal. Naslov v upravi lista. (4787/79).

PRODAM večjo zazidljivo parcelo v Velikem Podlogu občina Krško, tel. (064) 22-894.

PRODAM starejšo kmečko hišo z nekaj obdelane zemlje ter gozdom. Nahaja se nad Otočcem pri Novem mestu. Naslov v upravi lista. (4789/79).

PRODAM parcelo primerne za vinograd ali vikend nad Velikim Slatnikom. Volčjak, Ratež 41.

RAZNO

ČE SI OSAMLJENO DEKLE ali vdova 30 - 42. let, vsaj srednje izobražena, majhne ali srednje postave, plemenitega značaja in ljubi naravo, dobro glasbo, petje in filmsko umetnost, se oglasi iskrenemu samskemu moškemu s srčno kulturo in navedenimi interesi. Zakonska zveza možna. Osvobodi se malomeščanskega predsodka, da je spoznavanje preko časopisa smatrnato, in pohiti z dopisom! Šifra „RAZGLEDEAN POVRATNIK“.

DNE 19. 12. 1979 okoli 15. ure sem izgubil na avtobusu na progi Smarjeta - Novo mesto denarnico. Prosim poštenega najditelja, da mi jo proti nagradi vrne na naslov, ki je na dokumentih v denarnici.

PREKLIC

MARJAN VUČAJNK iz Vel. Obreža pri Dobovi, preklicujem vse besede, ki sem jih izrekel zoper tov. Zvonke Zajc iz Vel. Obreža, obenem izjavljam, da so bile neresnične, zato se ji opravičujem.

ČESTITKE

DRAGEMU atu in staremu atu ALOJZU PETJE iz Zabukovja pri Mirni, za njegovo 85. letnico iskrene čestitke vsi njegovi.
LJUBEMU očku in stricu JANEZU ZIDARIČU iz Luterskega sela 21 pri Otočcu, vse lepo za dvojni praznik brat Lojze z družino.

OBVESTILA

OPRAVLJAM vsa elektroinstalaterska dela, predvsem napeljave v novih hišah. Avgust Miklošič, Opekarniška 36, Ribnica.

OBVESCAM CENJENE STRANKE, da nudim naslednje fotografske usluge: slikam (samo v barvah) otroke za rojstne dneve, pogrebe in poroke. Pridem na dom. Pogreb ima 50% popusta. Vsako soboto slikam poročne pare na občini v Novem mestu. Poroke pridem slikat tudi na dom. Cene so ugodne. Fotograf Cvetko Tramte, Breška vas 3, Smarješke Toplice.

VALILNICA PETELINKAR v Cegelnici 20, Novo mesto, obvešča cenjene stranke, da že sprejema naročila za enodnevne piščance. Od 22. 12. dalje dobite v valilnici vsako soboto in nedeljo enodnevne piščance. Vse informacije, kakor tudi naročila sprejemamo po tel. 23-384. Valilnica vam nudi v decembru še piščance po stari ceni. Izkoristite to ugodnost! Valilnica ima v letošnjem programu naslednje pasme: težka pasma za pitanje „Hubert“, selekcionirana jarkica - odlična nesnica „Hisex“, navadne rjave, srednje težke „New Hampshire“. Za vse navedene pasme jamčimo genetsko čistost.

VSA VRTNARSKA DELA, načrtovanje, novogradnja in vzdrževanje okolic ter obrezovanje in sajenje vseh okrasnih drevnin izvaja strokovno VRTNARSTVO Franc Nečemer, Veliki Podlog, Leskovec.

VALILNICA NA SENOVM obvešča stranke, da bodo prvi piščanci od 21. decembra dalje vsak petek, od januarja dalje tudi vsak torek popoldne od 15. do 17. ure. Valimo bele težke „Ross“, rjave nesnice „Hisex“ in grahaste „Amrock“. Vključno prosimo stranke, da pravočasno naročijo. Naročila sprejemamo pisмено, osebno ali po tel. (068) 75-375. Priporoča se Mijo Gunjilac, valilnica, Senovo.

ODPRLA SEM FRIZERSKI SALON v Družinski vasi (novo naselje pri gostišču Prinovec). Salon je odprt od 9. do 18. ure. Naročila sprejemamo tudi po telefonu 84-979. Darinka Stvorici.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 19. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Milena Matko iz Gabrja - Marjanco, Tatjana Buljan iz Crnomlja - Mojca, Marica Crnič iz Pravutine - Marjana, Anica Pečjak z Dvora - Matjaža, Jožica Pucelj iz Bršljina - Aleša, Marija Ambrožič iz Mirje peči - Igorja, Marija Golob iz Birčne vasi - Miro, Marija Mlakar z Broda - Gregorja, Marija Gorenc iz Gornjega Gradišča - Saša, Majda Pavlin iz Soteske - Jerneja, Metka Ložar iz Irče vasi - Katjo, Marija Turšič iz Velike vasi - Dejana, Jelka Perpar iz Mime - Gorana, Milena Krevs s Huduga - Sašo, Anica Bobič iz Dolnjega Suhadola - Simono, Anica Kobe s Pristave - dečka, Anželka Dukovič iz Crnomlja - dečka, Anica Adlešič z Radovice - deklico. - Čestitamo!

ZAHVALA

V 85. letu je umrla naša ljuba mama

KATARINA BAŠELJ

aktivistka NOV iz Zalovč

Iskrena hvala vsem, ki ste ji darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo družinam Vidrih in Sešek ter delavcem Litostroja. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljuči: hčerka Mici z družino ter Katica z družino

ZAHVALA

Zapustil nas je v 77. letu starosti naš dragi mož, oče in stari oče

RUDOLF KMET

iz Mihovca 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, za vso nudeno pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni IMV - tozd Commerce, tozd Tovarna avtomobilov CP - tozd Gradnje, Emona - tozd Dolenjka za izrečeno sožalje in podarjene vence ter cvetje. Hvala govorniku in župniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnika spremlili na njegovo zadnjo pot.

Žaljuči: žena, sinovi in hčere z družinami ter ostalo sorodstvo

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 15. 12. 1979 do 22. 12. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Ružica Horvatič iz Rakovega Potoka - dečka, Kristina Omerzu iz Brezine - Primoža, Ana Juhart iz Ribnice - Bojana, Matilda Oblak iz Žurkovega dola - dečka, Elizabeta Knez z Okljukove gore - deklico, Marija Božič iz Sevnice - dečka, Marta Kostevc iz Bizeljske vasi - Marico, Marija Kukovič iz

Dol. Leskovca - Samuela, Elizabeta ercol iz Trnja - Adrijano, Danica Duniskvarič iz Samobora - Jeleno, Silva Pešec iz Brežic - Marka, Emica Prošnečki iz Prosinca - Renato, Darinka Berstovšek iz Brezine - Lidijo, Ljudmila Rodman iz Brezovega - dečka, Ljubica Oregel iz Brežic - dva dečka, Mirjana Borovec iz Šibic - Klementino, Tatjana Vrtovšek iz Dol. Bištanja - Andrejo, Fanika Milič iz Brežic - Ines, Olga Tomič iz Brežic - Barbaro, Biserka Zitkovič iz Samobora - Kristino. CESTITAMO!!

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Janez Pezelj, Jože Prime, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehniški urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9. (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka, Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 10 od 1. 1979 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS Skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

V neizmerni žalosti sporočamo, da nas je v 78. letu po kratki, toda hudi boleznini zapustila naša draga žena, mama, sestra, teta, babica in prababica

TEREZIJA ERŽEN

roj. Saje iz Mime peči 41

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom iz Mirne peči in Zgornjih Bitenj pri Kranju, ki ste nam stali ob strani, izrazili sožalje kakorkoli pomagali, darovali cvetje, vence ter pokojno spremlili na njeno zadnjo pot. Posebej se zahvaljujemo kaplanu Alojziju Grebencu iz Smartna pri Kranju za lepo opravljeni obred in izrperen govor, zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka v Novem mestu pa za nesebično pomoč.

Žaljuči: mož Albert, sin Tone, hčerka Mimi z družinama, brat Franc z družino, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 85. letu starosti je nenadoma preminil moj dragi mož, oče in stari oče

VINKO FRIDEL

iz Dol. Prekope 32

Od pokojnika smo se poslovili v soboto, 15. decembra na kostanjeviškem pokopališču. Iskrena hvala vsem sosedom in sorodnikom za iskreno pomoč v najtežjem trenutku. Lepa hvala ZB Kostanjevica, Obč. odboru ZB Krško, ribiški družini Kostanjevica, govorniku za poslovilne besede, Gasilskemu društvu Prekopa in vsem ostalim, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Frlanu za dolgoletno zdravljenje.

Zalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 73. letu starosti za vedno zapustil naš ljubi ate, mož, stari ate in stric

FRANC VIDIC

iz Ločke ceste 18, Črnomelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani, nam pomagali in izrekli sožalje, darovali cvetje in vence. Hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice v Novem mestu in dr. Alenki Strmec iz Črnomlja, govornikom in godbi na pihala. Izrekamo vso zahvalo in pozornost delavcem tozid Livarna Belt Črnomelj. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi poslednji poti.

Zalujoči: žena Francka, hčerki Elka in Fanika z družinama, sin Janez z družino in drugi sorodniki.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, sina, tasta, brata in strica

FRANCA MARCA

iz Gor. Vrhpolja, upokojenega kapetana in vojaškega vojnega invalida

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili k preranemu počitku. Posebna zahvala zdravnikom dr. Huebscherju in dr. Starcu ter sestram in vsemu strežnemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za nego in lajšanje bolečin. Zahvaljujemo se organizatorjem pogreba, nosilcem zastav ter govornikom tov. Verbiču, Turku in Frankotu, organizacijam ZB ZK ZRVS Sentyernej, pripadnikom JLA, odboru gorjanskega bataljona, GD Vrhpolje in ostalim društvom. Zahvala velja tudi Iskri Sentyernej, godbi in oktetu iz Sentyernej.

Zalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in teta

ANA GNIDOVEC

roj. Štrumbelj, iz Mačkoveca pri Dvoru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom in vaščanom, ki ste pokojnici pomagali v času njene bolezni, nam izrazili sožalje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo župniku za lepo opravljeni obred.

Zalujoči: hči Ana, sin Jože ter Marija in Miha z družinama

ZAHVALA

Vsem, ki ste se poslovili od naše drage

ALBINE SMRKE

roj. Škrbe

in jo spremili na njeni zadnji poti, iskrena hvala. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Kocutarjevi na skrb in lajšanje njenih zadnjih dni življenja. Hvala sosedom za pomoč pri pogrebni svečanosti, pevcem za zapete žalostinke in duhovniku za opravljeni obred.

MARJAN v imenu vsega sorodstva

Žužemberk, Novo mesto, Ljubljana, 17. 12. 1979

ZAHVALA

Po dolgi srčni bolezni nas je v 78. letu zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC FIFOLT

iz Vavpče vasi 43 pri Semiču

Ob težkem udarcu se zahvaljujemo vsem sosedom in ostalim, ki ste nam stali ob strani in nas tolažili. Posebno zahvalo smo dolžni nečaku Slavku za ves njegov trud in požrtvovalnost, sosedom Milekovim, Francu in Mileni Jakšetovima, vsem prijateljem in znancem, govornikom Vinku Mileku in Tinetu Golobiču. Posebej se zahvaljujemo zdravniku dr. Kohnu za njegovo prizadevanje in vsem, ki ste darovali cvetje in vence ter dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Anica, sin Vili, sestri Angela in Pepca, nečaki, nečakinje in ostalo sorodstvo

Semič, Kanada, Kočevje, Zagreb, dne 17. decembra 1979

V SPOMIN

MALČI PUCELJ

Minilo je leto, kar nisi več med nami. Kruta usoda je bila močnejša in te je iztrgala iz naše sredine. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in se je spominjate.

Mož Darko, otroci Irena, Zdenka in Aleš

IGM „SAVA“ KRŠKO
Komisija za delovna razmerja
sprejme v delovno razmerje v DE strojni obrat:
2 VARILCA ZA OPRAVLJANJE NALOG VARJENJA

pogoj:
tečaj za varjenje, zaželeno so delovne izkušnje;

1 KLJUČAVNICARJA ZA OPRAVLJANJE NALOG VZDRŽEVANJA

pogoj:
poklicna šola za ključavničarje, zaželeno so delovne izkušnje;
2 NEKVALIFICIRANA DELAVCA ZA OPRAVLJANJE MANJ ZAHTEVNIH OSTALIH DEL.

Poskusno delo traja za vse dva meseca.
Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „SAVA“ KRŠKO, CKŽ 59.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

SLOVENIJALES – ŽIČNICA TOZD „PROIZVODNJA NAPRAV ZRAČNE IN PROCESNE TEHNIKE“ RIBNICA NA DOLENJSKEM ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA OBJAVLJA

naslednja prosta dela in naloge
1) 2 DELAVCA ZA OPRAVLJANJE VARILSKIH DEL CO₂

Pogoji:
– KV in tečaj za varilce
– 1-mesečno poskusno delo

2) 5 DELAVCEV ZA OPRAVLJANJE POMOŽNIH DEL V PROIZVODNJI

Pogoji:
– končana osemletka
– 5 let delovnih izkušenj v proizvodnji
– 1-mesečno poskusno delo

3) 1 ELEKTRIKAR – ZA OPRAVLJANJE ELEKT. MONTAŽ NA TERENU

Pogoji:
– končana poklicna šola – elektro smeri
– 1-mesečno poskusno delo

4) 1 DELAVEC ZA IZVAJANJE OBRATNEGA VZDRŽEVANJA

Pogoji:
– KV strojni ključavničar
– 1-mesečno poskusno delo

Za vsa navedena dela se združuje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in s pogojem poskusnega dela. Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 15 dni po objavi na gornji naslov. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri najkasneje v 15 dneh po izvršeni izbiri.

FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO V LJUBLJANI IN IZOBRAŽEVALNI CENTER ZA TEHNIŠKE STROKE NOVO MESTO OBJAVLJATA RAZPIS VPISA

Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani in Izobraževalni center za tehniške stroke Novo mesto objavljata razpis vpisa za 1. semester višješolskega študija elektrotehnike ob delu v Novem mestu.

V 1. semester se lahko vpišejo kandidati, ki so uspešno končali srednjo šolo ustrezne smeri in so zaposleni. Kandidati, ki niso uspešno končali srednje šole, imajo preizkus znanja iz matematike, fizike in znanja slovenščine konec januarja na fakulteti za elektrotehniko. **VPIS BO V SOBOTO, 2. 2. 1980, ob 10,30 v PROSTORIH IZOBRAŽEVALNIGA CENTRA ZA TEHNIŠKE STROKE V NOVEM MESTU, KRISTANOVA 60.**

Pričetek predavanj bo 13. 2. 1980 ob 16. uri. Vsa potrebna pojasnila v zvezi z vpisom lahko dobite v tajništvu Izobraževalnega centra v Novem mestu (tel. 21-481).

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“ KRŠKO – TOZD ENERGIJA

OBJAVLJA prosta dela oz. naloge za

K – KLJUČAVNICARJA

Pogoji:
– kvalificiran ključavničar
– lahko začetnik

3 NK – DELAVCE V KALORIČNI CENTRALI

Pogoji:
– nekvalificiran delavec
– delo v 3 izmenah

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

NA PODLAGI SKLEPA SVETA ŠOLE Z DNE 17. 12. 1979 OSNOVNA ŠOLA BRATOV RIBARJEV BREŽICE OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

POMOČNIKA RAVNATELJA za nedoločen čas in s polnim delovnim časom.

Pogoji: Kandidat mora izpolnjevati pogoje za učitelja osnovne šole, določene z Zakonom o osnovni šoli. Imeti mora najmanj 5 let vzgojnoizobraževalne prakse in opravljen strokovni izpit.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev, kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo svetu šole pri Osnovni šoli bratov Ribarjev Brežice v 20 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

vsak četrtek **DOLENJSKI LIST**

SREČNO 1980

ZACETEK POTI K ZANESLJIVEMU POSLOVNEMU USPEHU – OGLAS V DOLENJSKEM LISTU
POM. LICITE NAS
po telef. (069) 72-365, ali po naš obični v novih poslovnih prostorih na Glavnem trgu 5

EKONOMSKA PROPAGANDA – DOLENJSKI LIST

V RIMI SKOZI LETO

Se leto izteka. Trenutek postojmo, počijmo, zaplesimo, pesem zapojmo. Življenje le dalje nam pot kaže, nazaj več ne more, kdor pot prepotuje, podrti za nami poti so, mostovi, ostali spomini so, dela sadovi.

Se staro je leto plodno začelo: takoj rojenice imele so delo. Bil moški ponos je močno prizadet, na svet je privekalo – dvoje deklet. Drugod pa za druge reči so se žrli: so v Trebnjem tri črne gradnje podrli, na „partizanki“ pa prav tisti čas kar sam se je zrušil zemeljski plaz. Zasuta je cesta, razrita, podrti, potem pa vse leto – uradno zaprta. Za dečico milo smo vrtec zgradili, da mamice težkih skrbi bi rešili. Vzgojiteljic ni, kaj pomaga načrt? In novi je vrtec sameval zaprt. Zdravniki so zdravstveno službo zdravili, da bi se mnogih problemov rešili, so ure in ure na sejah sedeli, da bi nekako se sporazumeli. Od bank IMV je kredite dobil, o, ko bi vedele, kaj bo razril! Zdaj koplje, podira, se širi ta spaka, občan pa na avto leto dni čaka. Čudno je zmešal vino Martin: ga krstil je cviček ali marvin, v Dolenjskem so listu prepir razkurili, zraven pa pridno oboje so pili.

Da narod slovenski potraten je rod, že vrabci na strehi čebijajo povsod. Zaključnih računov smo se lotili, da tej bi razvadi na prste stopili. Ta čas doletela nas sreča je mila: ko šara z živili se je pocenila. Zdaj vedel ne bo kam z denarjem občan, zlasti če jedel bo le vsak drug dan. A že se pojavlja nova nadlega: po višjih denarnih občina sega. Zvišana meja za mnoge je sreča, na davkariji pa manjša bo gneča. So verni občani prosili boga, naj jim on kruha vsakdanjega da. Posvetni pa forumi to so podprli in brž pekarijo so novo odprli. Ker človek od kruha samo ne živi, si hišo in vikend in avto želi, so v IMV brž osemnajstke spacali, potem pa „pod pultom“ jih nekaj prodali.

Mimoze ob morju so zacvetele, še k nam so prinesli košare jih cele. Če sto smo neumnosti že uvozili, zakaj karneval bi pri miru pustili? V mesnicah meščani mesa ne dobijo, na kavljih le žilave kože visijo. Le redko se stegno obesi na klin, pečenka in zrezki so le še spomin. Zdaj nova modrost od nekod se je usula: prekrasen izum pozitivna je nula. Če desno al levo vrtiš, kar ti kane, na koncu od vsega ti ničla ostane. Ob osemem so marcu – dnevu žena v miru uživale žene doma. Možje pa ubogi so se potili, na zdravje žena po gostinah so pili. Metličani trumoma v Mesto hitijo, saj v svojih štacunah prav malo dobijo. So krivi potrošniki tega sami, ker hočejo imeti prav to, česar ni. V Kočevju zavzeto v nebo so strmeli so NLP štirje nad njimi lebdeti, nato pa drugam so strašit odvihrali, Kočevcem še dalje neznani o stali. Po cestah se kopnih motorji podijo, po gajih, gozdovih, po parkih rohnijo. Če ta bi drhal v Stopiče vdrila, podprta se šola bi kmaču podrla. Je trava pognala, vse živo zdaj klije, ko sonce toplo na to zemljico sije. Se cene zaplenjale kvišku so smelo, kot pomladansko bi sonce jih grelo. Kmeta morijo zdaj težke skrbi: kje naj le dele za traktor dobi? Krka se umazana trudno vali, iz greznic nam mestnih prijazno diši. Pomagaj si sam! smo modro dejati in samoprispevek smo razpisali. Pomagaj si sam pa ni geslo za vse, študijska knjižnica dobro to ve. Če sama bi sebi lahko pomagala, se ne bi v prostorih pretesnih stiskala.

V maju hodili od časov prastarih pa vse do danes najraje smo v parih. Je avto napravil konec idili, smo dneve nevarne in parne dobili. Suho krajinci so pridno sejali, zdaj drugi jim bodo pridelek pobrali: prašiči, medvedi, srne, jeleni prisli so „v tabrh“ čisto poceni. Na sejah občinskih se čuda gode, na njih so sedeli nevidni ljudje. So listke oddali, poslušat začeli, potem pa naenkrat kot kajra spuhтели.

Izgube množe se, vznemirjajo nas, a misliti nanje zdaj pravi ni čas. Vsak v svojih načrtih na morju je že, madična v brigade navdušeno vre. Je v Ribnici suša, pomagaj zdaj bog, usliši molitve, nas reši nadlog! Relacija Zemlja – nebo je v okvari, do kraja odrekli načini so stari. Metličani v Kolpo črepinje so skrili, s smetišča duhovi se širijo mili. Obut naj se kopije turist, in ne bos, s ščipalko leseno zatisne si nos. Dokaz, da v Mokronogu zdravo živijo: že 700 let si vlačijo noge. V umazano Krko v Kostanjevci zro in ji žalostinke otožno pojo.

Na Novem je trgu občan nemo stal, gledal, se čudil in premišljeval: bodo mar sončno toploto lovili ali morda birokrate gojili? Kdo bi le rešil tole uganko? Pa jo pustimo, prečudno neznanko! Saj so še druge uganke neznane: cenejše od hrusk so domačih – banane, na zdravstvu v prazne blagajne strme, kulturniki sklepčnost po pošti love. Pogumni možje so skakali z letala, o, da bi še cene dobile padala! Namesto padal pa dobile so krila, dražja so spet nekatera živila.

IMV širi se v dalj in v sir in pri sosedih ustvarja nemir. Kdo jih bo rešil usode nemile? Bodo mar Grm obljube rešile? Poletno sezono študent Martin Strel je s knjapanjem v mrzli vodi začel. Je sklenil, da Krko po dolgem prepelava, kaj moremo, vsak se po svoje zabava! Slovenski slikarji na Rog so odšli, za zgled so občanu, kaj lahko stori: če kriza s premogom ne bo se končala, si neomejeno lanko ga namala.

Lopate in krampi počivat so šli, zdaj vojna nevarnost občanom grozi, potresi, poplave, vse hudo razsaja, pripravljene smo, pa čeprav je le vaja. Kmetje spomladi so sami sadili, zdaj pa naenkrat pomoč so dobili: pomagajo Romi jim dneve, noči, iz mest pa preljubljena žlahta drvi. Trta prepolna je, grozdi zori in vinogradnik ga trgat hiti.

V Klinji so vasi farmo zgradili, tam bodo pujske debelo zredili. V mesnicah mesarji montirajo kline, nam pa še vedno cede se le sline. Malčki v sevniškem vrtcu drhtijo, jih zebe, ko leto otroka slavijo. So Novomeščani bolj vroče krvi: mladi pred milico kričati so šli. Prevozniki v Brezicah so se uprli, za nekaj so časa „stacuno“ zaprli. Kdo bo pa delal skoraj zastoni? Plača premajhna je – stari milijon. Grdo je za praznik zagodel Martin, snega je nasulo prav do dolin. Tradicija stara se je ponovila: nadloga je ta ves promet ohromila. V Metliki se čudna razpasla je kuha, s kuhalnico meša devizna se juha. So gospodinjini na prste stopili in jo kuharije te razrešili. Grozna nesreča nas je doletela: iz trgovin je kava spuhčela, ni praška, ni oja, ni mleka, soli, saj nas bo konec od samih skrbi! Vsaka medalja pa dvoje ima lic, vse to izginilo je le s poltic. Izpod pultov rešujejo te se nadloge, doma pa množijo se nove zaloge.

Tako! Zdaj je leto staro za nami, kakšno bilo je, presodite sami. Če dobro je, slabo, za silo bilo, iz vsega se nekaj naučimo lahko. Kaj pa vam v novem bi zaželeli? Tako ali bolje naj vsi bi živeli, vse, kar ni dobro, spravimo v red, pa bosta cedila se mleko in med. Kazirimo ceste, gradimo domove, si šole in vrte postavimo nove, likvidnost naj raste, presejajmo plane, dohodek prstuzen povsod naj ostane, le pridne podprimo, odstranimo lene, naj rastejo plače in padajo cene, ne najde prostora v nas naj zavist želi iz srca vam

SREČNO 1980

srečno
novo leto

labod

V NOVO LETO S ČRNO MAČKO V LONCU

Slovincem je nekdanj zadnji dan v letu veliko pomenil. To sploh ni bil navaden dan, bil je svetek poln skrivnostnih odkritij, dan, ko so si menda Slovenci še znali podrežati mračne, sovražne sile v taki ali drugačni obliki. Nekdanje Silvestrove večere so naši predniki imenovali staro leto ali pa večer ob novem letu. Ponekod so zadnjemu dnevju na koledarju rekli tudi bondranje, kar v spakedrani nemščini pomeni hoditi iz kraja v kraj. Na ta dan so poslji, hlapci in dekle „vandrati“, menjavali službo.

Veljal je star rek: „Če dobre volje in sit stopiš v novo leto, tak boš vse leto!“ Temu reku Slovenci ob novem letu in tudi sicer še vedno verjamemo ter se po njem tudi ravnamo, naši predniki pa so želodcem bolj prizanašali ali pa skle. Ja ni bila tako polna.

Od Ljubljane do Kamnika je v prednovoletnem dnevju dišalo po goveji juhi z rezanci, prekajeni svinjini, govedini in krompirjevi solati. Kokoši pred novim letom niso smele pod nož; kdor bi si v Ljubljani na starega leta dan drznil ugrizniti v kurje bedrce, bi mu sreča odrftotala iz hiše.

Zanimivo hrano so jedli tudi prebivalci Šenkovega pri Vodcah: želodci so jim kruljili od kuhanega sadja, na Kostelskem so se mastili s sočivjem, v Poljanski dolini so prišli na mizo pšenični žganci z maslom, v po odločnih možeh slavnem Žužemberku ajdov kruh „podremavka“, ob Ščavnici so jedli pogačo iz bobove moke, v Beli krajini pa so preudarne gospodinje spekle belo „novoletnico“ že dan pred starim letom, saj bi bojda drugače imeli skozi vse leto star kruh pri hiših.

Ko smo že pri Belokranjcih, naj omenimo, da so na starega leta dan prav radi kuhali bolj ali manj črne mačke. V loncu so morale biti do mehkega, da so vrli prebivalci deželice onstran Gorjancev zlahka prišli do mačjih kosti, ki naredo človeka nevidnega. Poročil o tem, kam je šlo mačje meso, ni, vpliv zaužitih mačjih okostij pa je moč zaznati še danes. V Beli krajini so najrazličnejši prekrški s tujo valuto še danes nevidni.

Ižanci, ki slove po odprtih glavah, so zadnjega dne v letu navdušeno govtali vroč čaj. Če je kozarec, v katerega so nalivali krop, počil, je to pomenilo, da pivce ne bo več dolgo tlačil zemlje. Gorenjci in Poljanci, ki so od nekdanj udarjeni na denar, so imeli opolnoči navado steči k bližnjim studentem. Kdor bi pritekel tja natanko ob pravem času, naj bi tam namesto studenčnice zajel čistega srebra. Ur Gorenjci niso imeli preveč natančnih, zato so morali bogateži na veliko bolj nepriljubljen način — s skopostjo.

Nenavadna je tudi navada deklet iz Kobarida, ki so se uro pred polnočjo splazile do svinjakov. Z glasom, ki je bil podoben slavčkovemu žvrgolenju, so domačega pujska, ki mu ta pravijo „koc“, ogovorile v deloma svinjskem in deloma človeškem jeziku: „Pfu, koc, letos?“ To naj bi pomenilo „Dragi pujske, se bom letos omožila?“ Če leni prasec, ki bi moral v pritrđitev zakruliti, tega ni storil, je mladenkino srce zavilo v črno. Še dvakrat je ponovila vprašanje. Če ni bilo odgovora, je to pomenilo, da bo dekle vse življenje ostala neomozena. Torej uradno devica.

Pogled v bodočnost pa ni mikala samo naših prababic, skledo so pristavili tudi dedki. Zaradi pravega ali lažnega dostojanstva se res niso prihulili v svinjake, pač so se po polnoči po trije skupaj odpravili do tromeje njihovih posestev. Tamkaj so zabili v tla tri količke, stopili nanje in napeli ušesa. Slišali so, kar so slišali, in se molče odpravili proti domu. Molk na kratki poti do doma je bil pogoj za dobro vedeževanje. Ženske tega opravila niso bile sposobne. Si mar lahko zamislite tri ženske, ki so na poti, dolgi streljaj, dve minuti čisto tiho?

Naši trije vrli gospodarji so po škripajočem snegu preudarno pridrsali domov in tarn povedali, da bo pri sosedu Janezu prihodnje leto smrt. Prav od njega je bilo slišati, kot da drva žagajo, jokajo in po nečem tolčejo. Pri Francu je bilo slišati vriskanje in veselje, verjetno bo svatba. Pri Lojzetu pa bo gorelo. Se je slišalo, kot da se

nekaj prasketaje podira. Najbolj nezmotljivo menda znali poročati o bodočih usodah sovaš nov tisti, ki so šli od doma poslušat dlje kot se petelinje petje. Tako dolga pot pa je v tist mrazu zahtevala tudi nekaj „kurjave“, zato čudno, da so bili ti vedeževalci če že ne najt natančni v napovedih, vsaj zanesljivo najt zgovorni. Nekdanji Kočevarji so imeli pri početjih še dodatno omejitve. Na dolgi poti doma in nazaj, in ve se, kje so prebivali Kočev ji, niso smeli imeti pri sebi nič železnega, gumba ne, kaj šele nož! No, medvedje so tak spali.

Tako kot omenjeno in še drugače so se stra in bodrili na Goriškem, Kostelskem, na Suho in v okolici Črnomlja. Na Trebiji pa so tak vedeževalske neumnosti prezirali. Zabavneje jim je zdelo umivanje tik po polnoči. Prav Trebiji je namreč živela vera, da bo prvi oko nec v novem letu silno obogatel, dobil bo zl zobe.

Preostali Slovenci so od umivanja kljub o tanemu rudniku v čeljustih pričakali veliko m. Glede vode so bili popolnoma zadovoljni, da s na novoletni dan orosili lice z vodo, v kater bilo namočeno jabolko. Slednje je določilo, bo osušeni vse leto rdečih lic, torej zdrav srečen. Če pa se je kdo z jabolčno vodo podr po kosmatih ali pa jabolkom podobnih prstih to pomenilo, da bo tistega naslednjih 365 dni raznašalo od srečne ljubezni.

Napovedati pa ni bilo moč samo ljube ampak tudi vreme v prihodnjem letu. Preprost narezal čebulo na 12 kosov. Vsak kos je pom en mesec. Treba jih je bilo samo še nasoliti mokrote, ki jo je dal od sebe ubogi kos čebule je dalo sklepati, ali bo ta ali oni mesec suh moker.

To in še veliko drugega se je nekoč dogajalo Silvestrovo, na zadnji dan v letu. Dan je dobil po nekem papežu, kasnejšemu svetniku, za č vladanja se je rimski cesar Konstantin spreob h krščanstvu. Ta papež drži na nekaterih po bah v rokah ključ, s katerim pač odklene n leto.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da j januar za začetek novega leta, leta 46 dol slavni Julij Cezar. Od takrat se je na Silvestr že 1934-krat jedlo, pilo, veselilo, upalo, želelo najboljše itd. Upajmo, da bo tako še n naslednjih tisočletij, pa magari s pomočjo kuhanih mačjih kosti.

PREŽIVETI PRI 240 KILOMETRIH NA URO

Novomeščan Lojze Pavlič je jugoslovanski prvak v cestnohitrostnih motociklističnih dirkah kategorije 125 kubičnih centimetrov.

Motocikli so svetovna moda. Na njih se vozijo presiti sinčki, vajenci, ki si denar za drag motor dobesedno pritrčajo od ust najstnica pa dvignjenim palcem veliko raje ustavi motorista kot očanca v srebrnosivem „porscheju“, deček, ki je komaj prerasel tricikel, že zahteva od očeta „pony ekspres“. Tovarne si manejo roke in tekmujejo, katera bo dala na tržišče motor z vse večjim številom nesmiselnih kubikov. Za normalnega človeka skorajda ni logično, da ima motocikel, na katerem sedi en sam človek, kar 1200 kubikov in skoraj 100 konjskih moči.

Zakaj tak uvod, ko vendar tudi Lojze Pavlič vozi motocikel? Zato, ker motociklizem ni samo postavljaško in hrumeče vžiganje motorjev ob Kettejevem vodnjaku v Novem mestu ali kje drugje. Motociklizem je lahko tudi šport. In kot pravi Lojze Pavlič — zelo trd šport.

Lojze z ironijo govori o vseh tistih motornih pošastih, na katere so se preselili mladeniči in mladenke tega sveta. „Primerjati tekmovalni motor in športni motor najbolj zvenečega imena,“ pravi Pavlič, „je, kot bi postavil na štartno črto hipodroma dolgonočnega Angleža ter močnega, vendar okornega pingavca.“

Tekmovalni motor je mojstrski izdelek, brez vsega nepotrebnega kroma in okraskov, ni „našminkan“, bi rekli moji „civilni“ kolegi. Tekmovalni motor je trda, dognana, funkcionalna lepota. Od serijskega ali športnega brata je še enkrat lažji, pri enakih „pljučih“, enakem številu kubičnih centimetrov, da od sebe še dva — do trikrat večjo moč. Moj MBA (Morbidelli iz Milana) ima na primer pri 125 kubikih 45 konjskih moči netek-

movalni motorji zmorejo pri taki sapi do 20 konj. Menjalnik ima šest stopenj, dvotaktni motor ima dva vodna hlajena cilindra, doseže do 15.000 obratov v minuti.

Končna hitrost je odvisna od zobnikov v menjalniku; zobnike prilagajajo mehaniki pogojem na progi. Lahko pa rečem, da doseže moj MBA končno hitrost 240 kilometrov na uro. To je bilo tudi uradno izmerjeno (enkrat sem tako hitro peljal v Brnu, drugič pa na Solnograškem).

Zdaj pa si zamislite to hitrost in dejstvo, da jo bo treba kmalu zmanjšati, ker je na progi ovinek. Teoretično in praktično pravilo je, da kdor kasneje zavira, naredi večjo pot. Zato z zaviranjem vsak tekmovalec odlaš. Tisti, ki to počne delček sekunde preveč, gre s proge in včasih tudi

v smrt. Zgodilo se mi je že, da sem padel pri hitrosti 160 kilometrov na uro, in kot vidite, ostal živ.

Pri dirkalnih motorjih veljajo tudi nekatera druga pravila vožnje. Za klasične motocikliste je zlato pravilo, da na primer zavirajo z zadnjo zavoro. Dirkalni motorji zavirajo, pa naj se zdi to še tako čudno, s prednjo zavoro. Tvori jo úvojni disk na hidravliko.

Nekaj posebnega so tudi gume. Zelo trde so za hitre proge in grob asfalt, mehke gume so samo za dež, normalne pa za srednje pogoje vožnje. Dirkalni motor je zelo draga zadeva. Če me ne bi podpirala nekatera podjetja, tako Novotehna, Novoles, Pionir, Labod in TTKS, si ga ne bi

mogel privoščiti, čeprav dam v dirkanje dobesedno vsak dinar, ki ga zaslužim.

Dirkalni motor je kot dirkalna kobila; hiter, eleganten, lep in seveda muhast. Skoraj ga ni serijskega avtomobila, ki bi imel od nič do 100 kilometrov na uro boljše pospeške kot ta, mali izpopolnjeni vrag, katerega „pluča“ so komaj kaj večja od kozarca, ki drži en deci. Motorji kategorije, v kateri tekmujem, pospešijo v 10 sekundah na 160 kilometrov na uro. V prvi prestavi je končna hitrost čista stotka.

Moja je, da ta motor vozim, mehanikova pa, da ga vzdržuje. Tu sem imel veliko srečo. Moj mehanik je Bojan Grešak, študent strojništva. Dobro sva se ujela. Če bi bilo treba odločati med kosilom in rezervnim delom za motor, ki stane toliko kot dvoje kosil, bi se oba odločila za lakoto. Poleg tega pa Bojan ni samo motociklistični in motoroznanski navdušenec, ampak tudi zelo sposoben mehanik. In kaj vse je odvisno od mehanika! Dirkalno kolo lahko primerjamo z bolidom formule 1 in s tem je o mehanikovem delu pravzaprav vse povedano.

To je samo nekaj utrinkov iz življenja Lojzeta Pavliča, nekaj drobcev, iz katerih je sestavljen lovorov venec zmagovalcev. Če so šli do srca, se vam bodo zdeli bahaški motorji ob novomeškem vodnjaku ali ljubljanski Zlati ladjici manj lepi, hrup njihovih izpušnih cevi pa manj mogočen. Eno je namreč paradni spreved, drugo pa šport, pri katerem je pri 240 kilometrih na uro edina štoparka lahko samo smrt.

M. B.

VOJAŠKI KOTIČEK

VOJNI PLEN

Po mednarodnem vojnem pravu vsebuje vojni plen vso sovražnikovo javno (državno) premoženje: orožje, strelivo, opremo in drug material, ki je namenjen oboroženim silam, ter vsa sredstva zveze, prevoza in transportna sredstva, denar in vrednostne papirje, ki so last države, in vojne sklade, ki se jih polasti vojskojoča se država. V vojni plen se šteje tudi zasebna premoženja lastnina (orožje, strelivo, vojaški dokumenti itd.), če je last vojnih ujetnikov in če jo je moč uporabljati v vojaške namene. Sovražnikovo zasebno premoženje ne sodi v vojni plen, vendar ga je moč pod ustreznimi pogoji zapleniti in rekvirirati.

S potsdamskim sporazumom leta 1945 je bilo vse nemško zasebno premoženje v tujih državah zaplenjeno in vključeno v reparacijsko kvoto.

Vendar ni bilo vselej tako. V starem veku je ves vojni plen običajno pripadal vladarjem, ki so ga po svoji volji delili vojskovodjem ali zadržali zase, medtem ko so vojaki dobili osebno opremo sovražnikovih vojakov. Omeniti je treba, da so imeli za vojni plen vse materialne dobrine in tudi ujeto prebivalstvo. Že takrat so uvedli

običaj, da so po zavzetju ali vdaji kakega mesta vojakom dovolili za nagrado tridnevno ropanje.

V rimskih legijah so vojni plen prodali na javni dražbi, tako dobljeni denar pa razdelili. Polovica ga je šlo v blagajno legije, ostanek pa so razdelili po ključu; en del vsakemu vojaku, dva dela stotniku in tri dele konjeniku.

Vojni plen je bil spodbuda za bojovnike tudi v srednjem veku, delili pa so ga tako, da so si večji del zadržali poveljniki, manjšega pa vojaki. Zato so imele vojne predvsem roparski značaj.

Z mednarodnimi sporazumi je bilo to vprašanje urejeno šele v novejšem času, fašistični osvajalci pa se dogovorjenega v drugi svetovni vojni niso držali. Po vojni je bilo ugotovljeno, da so fašistične sile v 18 okupiranih državah z neposrednim ropanjem nagrabile za več kot 53 milijard dolarjev ali kar 17 odstotkov vse povzročene škode. V to število pa niso vključeni stroški za vzdrževanje nemških okupacijskih sil v višini 25 milijard dolarjev, ki so tudi šle na račun zasedenih držav.

Z LADJO SKOZI LED

Na severni polobli smo sredi zime, pogledimo torej enkrat, kako se skozi led, ki na srečo v Sredozemlje ne seže, prebijajo ladje severnih morij. Ladjam utirajo pot skozi led ledolomilci.

Ledolomilec je ladja, ki je posebej skonstruirana za prebijanje in vzdrževanje plovni poti na zaledenem morju ali jezeru. Poznamo velike ledolomilce, ki jih uporabljajo na odprtem morju, poleg njih pa še obalne in luške, ki

so usposobljeni kot vlačilci in ki plovejo, tudi na rekah in jezerih.

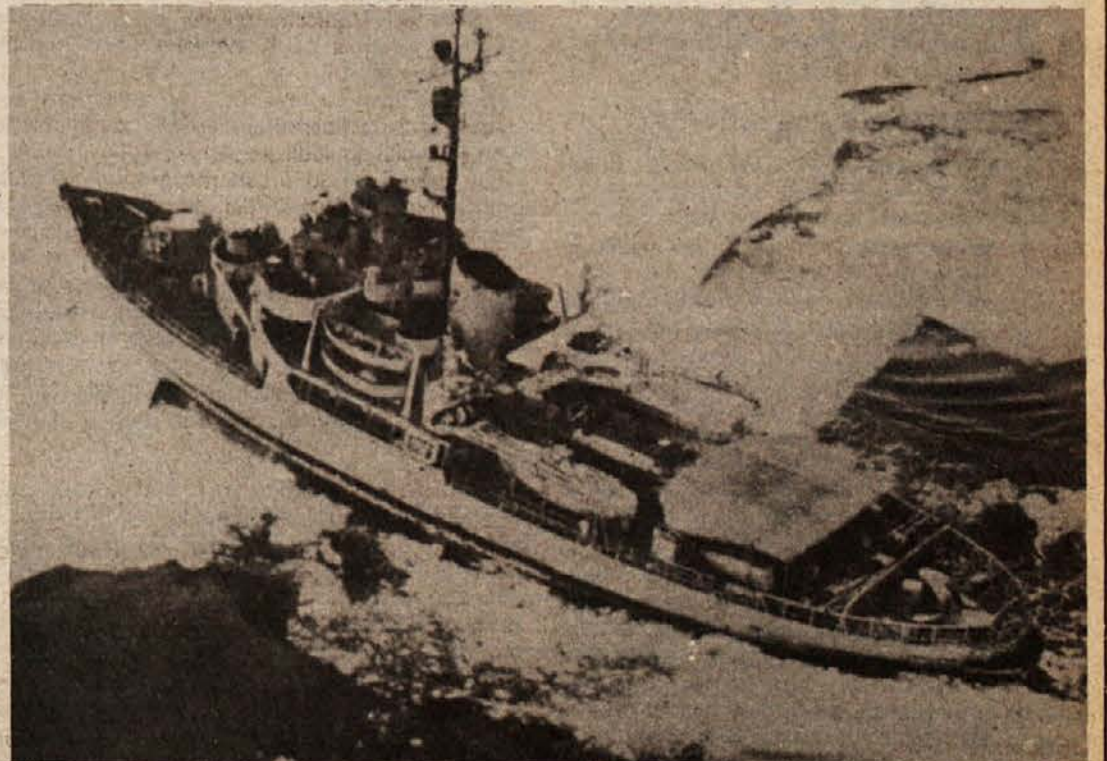
Prvi ledolomilec naj bi bil ruski železni parni vlačilec „Pajlot“ iz leta 1864, ki je imel ojačen trup, njegov premec pa je bil ozek. Šest let kasneje so dobili svoj prvi ledolomilec tudi Nemci, imel pa je približno 800 ton. Leto pred koncem 20. stoletja so v Rusiji zgradili prvi veliki ledolomilec „Jermak“; imel je čez 8700 ton. Med prvo svetovno vojno so Rusi izdelali še tri velike ledolomilce in z njimi odprli tako imenovano severno pomorsko pot. Najimennejši od ledolomilcev pa je nedvomno sovjetski „Lenin“ iz leta 1959, ki se odlikuje po veliki tonaži (1.600 ton) in moči motorjev, katerih atomsko srce jim daje 44.000 konjskih moči.

Trupi ledolomilcev so zelo močni, da bi lahko vzdržali največje pritiske ledenih plošč, in so pojačeni z gosto mrežo podložnih in počežnih vezi in neprepustnih pregrad. Premec je oster in leži poševno 20 — 30 stopinj v odnosu na gladino. To pa zato, da bi se lahko dvignil na ledeno ploskev in jo zdrobil s svojo težo. Na premcu, krmu in bokih so ravnotežni tanki, ki

jih po potrebi napolnijo ali spraznijo, da bi se ladja lahko nagnila na eno ali drugo stran do 10 stopinj. Ledolomilec na jedrski pogon je lahko na morju nepretrgoma leto in pol, klasični pa največ 40 dni. Ladja ima na krmu dva ali tri vijake, ki so izdelani tako, da jim je moč zamenjati krila. Ledolomilec ima tudi sistem črpalk in cevovodov za polnjenje tankov, opremo za vleko drugih ladij in pribor za manjša popravila. Prav tako imajo ledolomilci lastno meteorološko postajo, opazovalni radar, podvodni električni lokator ter en ali dva helikopterja.

Ledolomilec ne lomi ledu samo s težo ladijskega trupa, ampak tudi z močjo svojih strojev. Če debelina ledu ne presega en meter, zadostuje že teža ladijskega premca ali bočni nagib. Koristen je tudi vijak na premcu, ki izpod ledu izsesava vodo in tako tam nastaja praznina, zaradi katere led laže počí.

Ledolomilec, ki ima približno 10.000 ton, lahko ob hitrosti 4 vozlov napravi skozi dva metra in pol debelo ledeno skorjo do 20 metrov široko pot.

MOJSTER ODKRIL MOJSTRA

Lani smo poročali o odkrivanju zanimivih fresk v jugovzhodnem stolpu sevniškega gradu. Dolenjski rojak, akademski slikar in konservator Viktor Povše iz Celja, je to jesen freskam v okrogli grajski sobi drugega nadstropja vrnil nekdanji sijaj. Da bi „Sevniški letni časi“, kot smo naslovlili zapis ob odkrivanju teh fresk, zaživel v vsej svoji polnosti, pa bo treba še marsikaj.

Tokrat smo opisali Povšetovo edinstveno metodo odkrivanja hudo zdelanih fresk z elektro-magnetnimi vibracijskimi aparati. Ta tehnika vzbuja veliko zanimanja med strokovnjaki tudi v tujini. O njej je magister Povše predaval tudi na krakovski Jagelonski univerzi.

Kakorkoli že, da smo lani lahko posneli tisto deklet s freske, je moral Povše steno navlažiti z rahlim potegom gobe. Tako pač bolje izstopijo uničene barve. Danes, ko vse sije v nekdanji toplini barv, umetnik Povše lahko samo s še večjo korajžjo govori o svojem postopku. Marsikdo, ki se skuša v podobnem delu in je zviška gledal na našega rojaka, bi se danes pri njem rad učil. Stolica na osrednji umetniški akademiji pa so po stari slovenski navadi izročili drugemu. Povše je vabljen v tujino, tamkajšnji večkratni doktorji občudujejo njegovo delo. Sevniški grad je samo ena od postaj. „Če le bežno preletim nekaj takih del, vidim, da se staram,“ pove mojster z znano dobrodušnostjo, očitno pa s tem tudi po svoje poudari, da je le nekaj naredil.

Po obsegu se večina Povšetovih del ne more kosati z najnovejšim v Sevnici. Mere pa so zadnje, po čemer umetnik presoja svoje delo. Povše se vsakega opravila loteva z enako ljubeznijo, neuničljivo voljo in z vsem spoštovanjem do avtorja izpred stoletij.

Ko so se lastniki gradu naveličali fresk, so jih nemalo prepustili udarcu zidarskega kladiva, da bi bolje prijeli „sodobnejši“ nanosi. Tu se je naš rojak Povše srečal s povsem novim problemom. Ko je bil odstranil že tistih sedem opleskov in dva sloja tapet, je imel opravka še s kopreno lepila. Mojster Povše premore v svojem ateljeju dragocen Zeisov mikroskop z dvajsetimi okularji. Kot sam pravi, vsako stvar razstavi dobesedno na prafaktorja „Čiščenje slikarije, kolikor je je pač ostalo, je bilo zatorej izredno zamudno delo,“ pripoveduje sedaj o delu, ki je za njim. Lani septembra mu je končno uspelo očistiti vse površine, nastopil je postopek retuširanja. Tu je bil slikar (to je Povše najprej, zatem je šel konservator) spet pred nelahkim tehničnim problemom. „Poškodovana slikarija je bila ubita, osvežiti jo je bilo

potrebno s tako imenovano estetsko retušo“ pojasnjuje. O tem govori z ljubeznijo, kot bi šlo za živo bitje. Ne pravi zastoj, da je treba vrniti slikariji življenje tako, da pred gledalcem zaživi v vsej svoji prepričljivosti.

„Slikarija mora odražati tudi to, kako je preživljala stoletja, vseeno pa mora imeti opazovalca vtis, da gleda starega mojstra, ki je ravno končal delo. Če kdo, mora konservator zmeraj ostati daleč v ozadju. Njegova roka ne sme biti občutena. Če kdo navezadnje reče: „Povše, kaj si sploh delal?“ je to zame najvčje priznanje,“ zaključuje.

Stari mojster sevniških fresk o svojem svetu ni imel najboljšega mnenja. Med izbrano smetano grajske muzikarjače srenje se je ponižno umaknil pod predhodnika današnjega klavirja (slika utegne biti zanimiva za muzikologe zaradi starinskih instrumentov), kjer s kozarcem v roki gleda mimo minljivega zapeljevanje grajskih gospodov. Viktor Povše je na sledi temu neznanemu slikarju. V notnem črtovju je zapustil dvojce črk, po vsej verjetnosti je to njegov podpis. Izbrskani dokumenti ga navajajo k domnevi, da sledi tega slikarja vodijo proti severu, po vsej verjetnosti proti Augsburgu. Kdo je „zagrešil“ te lepe, tako posvetne freske, bo morda le prišlo na dan.

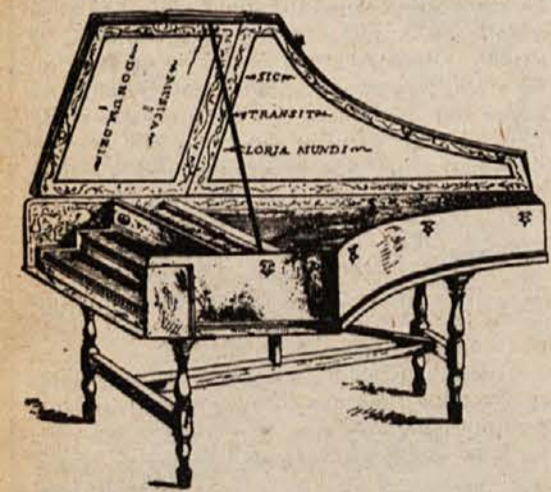
Da bodo freske lahko zaživele v čim bolj vernem okolju, pa bo treba še dosti naporov. Povše ne bi bil Povše, dolenski zemlje sin, če ne bi brskal tudi po stropu. Takšen kot je, bi bil morda povšeči kakšnemu vikendarju iz Ljubljane. Mojster čopiča seveda brž ugotovi, da lak, rdeči robovi in podobna šara parajo lepoto stenske slikarije. Stari mojster namreč ni pozabil na nobeno podrobnost. Ne manjka eksotike, čudovitosti so pomarančevci. Pod okni opaža Povše podobnost z motivi ob Savi in njenih pritokih. Na nebu ne manjka ptic, čemu torej težka temno rjava barva stropa?

Povšetov pribor je ponudil odgovor tudi za to. Strop je narejen iz macesnovega lesa. Slikar fresk se je dodobra spoznal tudi na les. Vedel je, da bo les sčasoma potemnel in torej prišel v neskladje z milino barv neba na stenah. Vzel si je čas in obdelal macesnov strop s kredno, nato pa naslikal tak les, ki je v sozvočju s stensko slikarijo! „Slikarija na temeljni kredi ima pred seboj dolgo življenje,“ s spoštovanjem govori o svojem predhodniku Povše. Današnjega mojstra cilj je očistiti strop do stare poslikave. To, razumljivo terja, dodatne napore in predvsem denar, ki ga sevniška kulturna skupnost nima.

Po vsej verjetnosti pa bo magister Povše spomladi spet na sevniškem gradu. Ko bi le znali ceniti njegov izjemni napor, da bi lahko preiskal še ostale sobane tega velikega gradu.

Pravzaprav je precej skeptičen tudi že omenjeni stari mojster, ki izpod prednika današnjih klavirjev s kozarcem v roki zre mimo prezirljivo minljive lepote mesa.

ALFRED ŽELEZNIK

„POJOČI TRINOŽNIK“

„Čeprav se ne moremo našlanjati na zanesljive statistične podatke, smemo trditi“, pravi slovenski skladatelj Pavel Šivic, „da je bil klavir zadnjih dvesto let najbolj razširjen umetniški inštrument v zahodnem kulturnem svetu.“

Ni je koncertne dvorane brez tega glasbila, v opemih hišah ga imajo za tako imenovano korepetiranje, glasbeni studiji radijskih postaj so navezani nanj, v glasbenem in splošnem šolstvu je malone obvezno učilo. Klavir je neobhoden za večino plesnih in zabavnih ansamblov, mnoge kulturne in umetnostne dvorane ga imajo, ker bi mnogokrat prireditve sicer ne mogli popestriti z glasbenimi vložki. Tu in tam se klavir oglašuje tudi iz meščanskih hiš, še posebej v družinah, kjer se prenaša domače muziciranje iz roda v rod.

Nadvse cenjen, iskan pa tudi drag je dandanes koncertni klavir. Na Dolenjskem jih je nekaj, najdlje — kar dolga desetletja — je bilo brez njega Novo mesto. Toda preden je lahko novi Petroff zapel z odra novomeškega Doma kulture, je bilo potrebno izustiti prenekatero moledovanjsko besedo, potrkati na prenekatera vrata in sploh narediti neštete korake do najprijaznejših ljudi.

V spominu je še dolgotrajna zbirateljska akcija za to blagoslavno črno se svetleče glasbilo, ki v

Domu kulture pod ključem pohlevno čaka na novega mojstra klavirskega igranja, saj ni, da bi vsakdo razbijal po črno-belih tipkah.

Poznavalci zatrjujejo, da je klavir tako sloveč in nepogrešljiv predvsem zavoljo svojega silnega tonskega razpona. V enciklopedijah je moč prebrati, da ta splet žic ob udarcih na tipke nič manj kot 88 različnih tonov. Glasbeniki so ga veseli predvsem zato, ker je njegov tonski razpon, kakor pravijo, skoraj sedem oktav in pol. Na njem lahko izvajajo akordični ali polifoni stavek, vezana in nevezana zaporedja, pripraven je za solistično igranje, prilaga pa se tudi glasu ali drugim instrumentom.

Klavir je torej glasbilo, ki se oglasi, ko klavirca, vzvodno povezana s tipkami, udarijo v strune in jih zanihajo. Pomemben del klavirja so tipke oziroma klaviatura. Njegovi sestavni deli pa so še: omara, resonančno dno, okvir in pedali. Koncertni in navadni klavir se med seboj razlikujeta po napeljavi strun. Pri prvem so strune napete vžtric, pri drugem se križajo.

Začetki klavirja, tega pojočega trinožnika, segajo v iztek srednjega veka. Tedaj sta prišla v modo klavikord in klavičembalo, ki pa sta v primerjavi s klavirjem 20. stoletja prava ne-

bogljenca. Za pripravnejšega je štel klavičembalo, ker je omogočal virtuoznejšo igranje. Pravijo, da je še stari, dobri Johann Sebastian Bach igral na oba instrumenta in tudi pisal skladbe zanju.

Prvi klavir na svetu je skonstruiral Italijan Bertolomeo Cristofori v Firencah v začetku 18. stoletja. Zgodovina še vedno ugiba, ali se je zgodilo to leta 1708 ali leto kasneje. Svet je prvič slišal za ta izum nekaj let kasneje, ko je podatke o novem glasbilu objavil S. Maffei v časopisu.

Slabih deset let za Cristoforijem je svet zvedel za dva nova izuma: skoraj istočasno sta Nemeč Gottlieb Schroeter in Francoz Jean Marius iznašla vsak svoj klavir, ki pa sta bila manj popolna. Obdržal se je Cristoforijev izum, ki je bil popolnejši in je imel, kakor lahko ugotovljamo zdaj, vse glavne značilnosti in glavne dele mehanizma današnjega klavirja.

Največja zasluga, da se je uveljavil Italijanov izum, gre prav gotovo Dresdenčanu Gottfriedu Silbermanu. Ta je izdelal večje število glasbil po Cristoforijevem „receptu“. Po Bachovem nasvetu, ki ga je novo glasbilo zanimalo, je Silberman Cristoforijev klavir nekoliko izpopolnil. Do danes sta se ohranila dva klavirja tega italijanskega izumitelja: eden izdelan 1720, je v newyorškem

umetnostnem muzeju, njegov mlajši „brat“, narejen leta 1726, pa v leipziškem muzeju.

Čeprav se navdušenje nad novim glasbilom ni in ni pogoje, je vendarle moralo preteči precej časa, da so slišali Cristoforijevo iznajdbo v javnosti. Leta 1747 je na novi klavir prvič igral tedaj že ostareli Bach. Povsem razumljivo je, da se je to zgodilo na dvoru kralja Friderika Velikega v Potsdamu. Pravijo, da je bil nemški vladar, ki je sicer veljal za umetnostnega sladokusca, navdušen. Na enakem klavirju, ki so ga imenovali pianoforte, je enaindvajset let kasneje javno koncertiral Bachov sin v Londonu.

Klavir je povzročil malone revolucijo v glasbenem svetu. Nenehno se je oglašal na prireditvah, hkrati pa so ga tudi sproti izpopolnjevali. Do tega stoletja se je obdržal tudi klavir s tako imenovano „dunajsko mehaniko“ in ki ne velja za neposrednega naslednika Cristoforijevega glasbila. Dunajski tip so izpopolnili Angleži. Tako imenovani „angleški tip“ je že leta 1821 izpopolnil Francoz Erard in njegov klavir je bil bojda vseč tudi Ludviku van Beethovnu. Konstrukcijske spremembe so trajale vse do konca 19. stoletja, ko se je izoblikovala dokončna oblika klasičnega klavirja. Poslej so se namreč vsi poskusili, da bi namestili tupke polkrožno, jih zamenjali z gumbi, odpravili razporeditev črnih in belih tupk ter uvedli druge novotarije, podrli. Uveljavlja pa se elektronski klavir, podoben malemu pianinu brez strun, primeren za sobno igranje in poučevanje glasbe. Vendar sodi to že v novo poglavje in presega namen pričujočega sestavka.

Klavir kot nova vrsta glasbila z novimi tonskimi in drugimi možnostmi je kaj hitro pridobil na svojo stran tudi skladatelje. Skladbe za klavir so se začele pojavljati tako rekoč že ob rojstvu tega glasbila. Danes si je težko zamisliti skladatelje, ki bi lahko snoval brez klavirja in ne napisal vsaj nekaj skladb za ta inštrument.

Glasbeniki so verno sledili izpopolnjevanju klavirja, ker so se jim z vsako izboljšavo ponudile nove izrazne možnosti. Zato je postalo čedalje zahtevnejše tudi samo igranje — izvajanje klavirskih skladb.

Tako imenovana tehnika igranja je postala izjemno težka tudi za izvajalce, ki jim pravimo mojstri klavirja. So skladatelji, ki jih lahko na klavirju poustvarijo le pravi virtuosi. In med take prav gotovo šteje naša Dubravka Tomšič — Srebotnjak, „učenka“ še slovitejšega mojstra Arthura Rubinsteina.

Če se je razvoj (klasičnega) klavirja ustavil, pa to ne velja za razvoj same klavirske glasbe. Vsako obdobje se začne z novim ustvarjalnim valom. Današnjega komaj slutimo, jutrišnjega ne poznamo.

I. ZORAN

SLOVENSKA SMUČINA V SVETOVNI ARENI

Zapis o zadnjih uspehih naših alpskih smučarjev, njihovem življenju in delu bi kaj lahko postal tudi zapis o tem, kako so se te vrstice sploh rojevale. Naj samo navedem, da se je pogovor z direktorjem naše alpske reprezentance Tonetom Vogrincem pričel v mariborskem hotelu Slavija, nadaljeval v prostorih Smučarske zveze Slovenije v ljubljanskem Tivoliju, končal pa v avtomobilu Borisa Strela med vožnjo do stavbe skupščine SRS, kjer sta njen predsednik Milan Kučan in predsednik RK SZDL Mitja Ribičič pripravila sprejem za najboljše slovenske športnike. V slavnostni dvorani skupščine med Križajem, Strelom, Kuraltom, Doklovo in še nekaterimi ni bilo nobenega nogometaša, kar po svoje govori o tem, da dobiva slovensko pojmovanje športa nove razsežnosti. In prav je tako.

Bela karavana smučarskega pokala se je raztepla, vse do pričetka januarja, ko se bo boj za točke znova pričel. In kdo bi mislil, da je za smučarje in vodstvo to čas počitka. Obisk pri Tonetu Vogrincu je potrdil povsem nasprotno. Vtisi o tekmovalcu za pokal „Vitranc“ v Kranjski gori še niso zbrani pa je že potrebno misliti na novo tekmo v Mariboru in potem na Soriški planini. In čeprav slovi Tone kot človek z namazan jezikom, je najin pogovor tekkel po polžje. Vmes nešteto stiskov rok, čestitk pa kup pošte na smučarski zvezi, potrebno je poslati nove prijave za tekmovalce itd. Vmes še brez števila telefonskih pozivov. Zanimiv je bil tisti s Filipom Gartnerjem, ki je bil tačas v Elanu.

„Filip, govoril, govoril sem z Arginetic, ki so že v Mariboru. Gredo na olimpijske igre, pa nimajo smuči. Pomeni se v Elanu, takšne priloženosti ne smemo izpustiti... Pa si prepričan, da je Šved Rune vozil smuk na Elanovih smučeh? Med prvo deseterico na tekmi za svetovni pokal. Fantastično! Jugoslovani smo letos pripravili pravi smučarski boom...“ No, čas je za vprašanje.

● **Tone, rezultati niso prišli čez noč. Pa naj še tako iščemo vzroke, je težko pojasniti nenaden vzpon Kuralta in Strela pa odlično formo Bojana Križaja, napredek mladega Jureta Franka.**

„Napak je govoriti o kakršnikoli formi, kajti vsi uspehi so plod dolgoletnega načrtnega dela. In prepričan sem, da tudi rezultati še zdaleč niso trenutni, ker bo odgovorilo tudi nadaljevanje tekem v ciklusu svetovnega pokala in tudi olimpijske igre v Lake Placidu. Seveda bi pa rad ob vsem tem spomnil na nekaj. Tudi sedaj, ko nas vsi dvigujejo v oblake in prijateljsko trepljajo po ramenih, še zmeraj nimamo urejenega finančnega stanja. Naj povem samo, da se doslej še ni zgodilo, da bi priprave izpeljali tako, kot smo si jih zamislili. Edino, kar smo v celoti realizirali, je bilo predvideno število dni na snegu, medtem ko smo vselej ostali prikrajšani za strokovni in poglubljeni del priprav. Tudi letos, pa čeprav so nam po osvojenju prvi Križajevi medalji v nastopih za svetovni pokal vsi zatrajali, da bo poslej bolje. Zgodilo se je celo to, da smo morali v celoti črtati priprave vseh ostalih selekcij, razen prve. Tudi mladinske in pionirske. In naj se potem nihče ne čudi, če bo na olimpijskih igrah v Sarajevu prišlo do tega, da nobeden od sedanjega vrha jugoslovanskega smučanja tamkaj ne bo nastopil. Sicer pa je o tem danes še prezgodaj govoriti.“

● **Koliko let že traja vaš reprezentančin staž in kako ste prišli na krmilo danes gotovo najuspešnejše jugoslovanske športne reprezentance?**

„V naši najboljši vrsti sem od sezone 1972/73, v vlogi direktorja reprezentance pa dve leti. Še prej sem bil vodja smučarske šole na Pohorju, medtem ko je moja trdna zvez s smučanjem sklenilo nekaj tekmovalnih sezon, v katerih sem aktivno sodeloval vse do leta 1968, ko sem zaradi zloma noge prenehal. No, še pred tem sem bil tudi slovenski prvak, potem pa sem se v celoti posvetil skrbi za mlajše, sprva kot vaditelj, kasneje pa kot trener in danes vodja naše alpske reprezentance.“

● **Pa se lotiva drugih tem! Mnogim se ob gledanju televizijskih prenosov smučarskih tekem zastavlja vprašanje, kako tekmovalci preživijo dneve pred tekmovalcem?**

„Naš delovnik je vselej enak. Vstajamo ob sedmi uri, nato pa je obvezna gimnastika. Zajtrk je ob pol osmih, sledi mu kratek počitek, ob 8.40 pa odhajamo na smučarske terene. Nato je dnevni trening, ob 12.30 pa kosilo. Po kratkem odmoru sledi ob 13.30 še popoldanski trening, nakar se tekmovalci preoblečejo in, hajd nabirat kondicijo. Večerja je ob 19.30, in čeprav je obvezno spanje predvideno ob 22.30, se ponavadi vsi od utrujenosti že takoj po večerji spravijo v postelje.“

● **In dan, ko je tekma?**

„Takrat se seveda ves urnik postavi na glavo, odvisno pač od ure predvidene za tekmovalce. Kosila so po večini ob 17. uri, včasih pa nam je ob takšnih dneh edina hrana kakšen sendvič.“

● **Kako fantje prenašajo takšne napore?**

„Sam se jim včasih čudim. Izčrpani, pa vendar je v njih še toliko volje, želje za uspehi. Medtem ko bolj izkušeni še nekako prenašajo vse te napore, je najhuje mladim. Spomnim se besed mladega Franka, ki je pred dnevi v Kranjski gori dejal, da se mu bo, če ne bo kmalu videl doma, zmešalo.“

● **Tone šofer, organizator, skratka „punca za vse“. Koliko kilometrov kaže števec na avtomobilu po končani smučarski sezoni?**

„Ne boste verjeli: od 50 do 70 tisoč kilometrov. Včasih je bilo tega še več, sedaj pa se nas kakšen organizator le usmili in organizira letalski prevoz.“

● **Ko govorimo o vsem tem, se nekako samo po sebi zastavlja vprašanje, kakšni so dohodki, oziroma nagrade naših najboljših smučarjev?**

„Naši smučarji so štipendirani kot pač vsi jugoslovanski športniki, za katere veljajo amaterska pravila. Poglejmo: Bojan Križaj, ki se je z bronasto medaljo v lanskem ciklusu tekmovalj za

svetovni pokal pridobil status vrhunškega športnika, dobiva okoli 8.000 din, Boris Strel je uvrščen v mednarodni razred, kamor bomo skušali „zriniti“ tudi Jožeta Kuralta. Zanje velja štipendija v znesku 5.000 din, medtem ko vsi ostali smučarji sodijo v zvezni razred, za katerega je planirano 2.000 din mesečno. Pa še to, da se fantje ne morejo pohvaliti z ravno zglednim plačevanjem štipendij. Sicer pa, tukaj je tudi Boris Strel, naj še on reče kakšno o tem.“

● **Boris, vsi štipendisti dobivajo od morebitnih uspehih kakšne nagrade, nekateri celo bajne vsote, ki jih prav tako spravijo pod okrilje amaterizma. Pa smučarji?**

„Pri nas o tem še ni bilo govora in nihče od naših smučarjev ni dobil za dobro uvrstitev nobene nagrade. Pa čeprav imajo, to lahko skoraj z gotovostjo trdim, v drugih državah že lep čas vpeljan tak način nagrajevanja in stimuliranja smučarjev.“

● **Boristu Strelu še eno vprašanje: Zakaj je smučanje v Jugoslaviji dobilo takšne razsežnosti zgolj v Sloveniji in postaja že naš nacionalni šport?**

„Zame je odgovor samo eden. Niti primerni tereni, pogoji treninga, kot jih imamo mogoče mi ne morejo nadomestiti bogate tradicije, ki jo imamo v smučanju Slovenci.“

● **Tone Vogrinec, vrtna se na še nekatere zanimivosti. Ali lahko ob uspehih jugoslovanskega smučanja govorimo o zaostanku ostalih držav v tem športu?**

„Prav gotovo. Ostale reprezentance so ostale na nivoju izpred nekaj let, medtem ko mi korakamo naprej. Naša prednost je še v nečem. Mi smo majhna smučarska sila, naši tekmovalci se lahko nemoteno razvijajo, nihče jih ne obtožuje za morebitne neuspehe, medtem ko tekmovalci smučarskih veselij vselej nastopajo pod veliko psihično obremenitvijo. Tamkaj ne gre samo za točke svetovnega pokala, marveč tudi za mesto v ekipi.“

● **Znane so zdrahe in prepri med posameznimi smučarskimi ekipami. Kje smo Jugoslovani?**

„Mirno lahko trdim, da se z vsemi dokaj dobro razumemo. Spoštujemo nas. Razumljivo pa je, da se največ družimo z manjšimi ekipami, posebno Švedi. Na večerjih se nam skoraj vselej pridruži njihova ekipa s Stenmarkom na čelu. Pa kaj bi skrivali, firma smuči, na katerih nastopajo tekmovalci, je praviloma najtrdnješa vez med posameznimi reprezentacijami. So tudi izjeme. Tako se z nami veliko družijo tudi Bolgar Popangelov, s katerim smo bili na pripravah v Argentini.“

● **Ob koncu verjetno še najzanimivejše vprašanje. Biti postavljalec prog, je za ekipo velika pozornost? Še posebno je to vprašanje aktualno, če vemo, da ste predvideni za postavljalca ene od prog na bližnjih olimpijskih igrah v Lake Placidu.**

„Odgovora sta dva. Zagotovo je to prednost za ekipo, vendar veliko manjša v slalomu, kjer so pač vse kombinacije bolj ali manj že poznane. Past, ki jo nastaviš, je takoj vidna, čeprav drugi tek slaloma v Maddoni di Campiglio, ki sem ga postavil jaz ni kazal tako. Velika pa je prednost za ekipo biti postavljalec veleslalomске proge, še posebej drugega teka. Mar ni zadnji veleslalom, ki ga je postavil švedski trener, to najbolje pokazal Stenmark, z velikim zaostankom po prvi vožnji in šele petim mestom, je po njemu prilagojeno drugemu teku zmagal s precejšnjim naskokom. Tudi sekunda v takšnih primerih skoraj nič ne pomeni. Zakaj? Stenmarku pač mnogo bolj ustreza zaprta in zavita proga, v kateri se pa ostali tekmovalci, ki niso najboljši v tehniki vožnje (izjema je Križaj, ki pa se še vedno ne upa tvegati kot Stenmark), ne znajdejo najbolje.“

Je takšen odgovor tudi napoved za osvojitve prve jugoslovanske medalje v alpskem smučanju na olimpijskih igrah?

„Če bo šlo vse po sreči, da.“

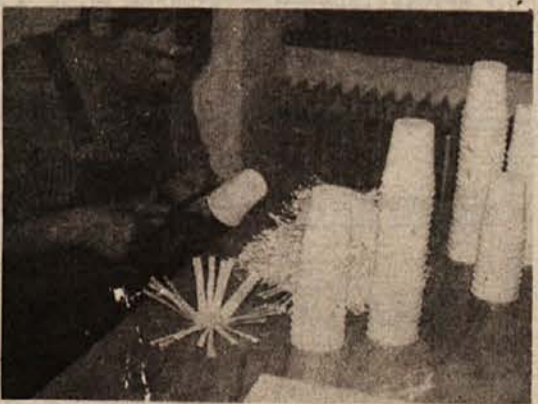
BOJAN BUDJA

Vsi ljudje, žal, niso tako srečni, da bi se rodili duševno zdravi, da bi normalno odrasli, se šolali, poklicno usposobili in zaposlili ter postali sami svoje prihodnosti kovači. V načinu, kako kaka družba skrbi za take, bolj ali manj neobogljenosti ljudi, se kaže tudi njena humanost. V naši ustavi je zagotovljena socialna in pravna varnost vsem, ki se zaradi svoje prizadetosti ne morejo sami preživljati in skrbeti zase, za varstvo svojih pravic in interesov. Tako pravi ustava, medtem ko nalaga zakon o družinskih razmerjih skrb za socialno varnost odraslih prizadetih otrok še vedno njihovim staršem. V skupnosti socialnega skrbstva v Krškem se zato sprašujejo, če ni to v nasprotju z ustavo, če staršev res ne bi mogli razbremeniti vsaj materialnih obveznosti, ko otroci odrastejo.

Krška skupnost socialnega skrbstva je že napravila korak naprej, ko je 3. decembra v Leskovcu odprla delavnico za delo pod posebnimi pogoji. To ni ne šola ne delovna organizacija, ampak oblika varstva z delovno terapijo. Njen nastanek je tajnica skupnosti Olga Kožuh takole predstavila:

„Pri načrtovanju delavnice nas je vodilo spoznanje, da je duševna prizadetost otrok za družino hud udarec, da je poraja nešteto problemov, ki puščajo globoke sledove v življenju družinskih članov. Skrb za prizadete otroke je bila doslej v glavnem prepuščena staršem. Večina teh otrok v naši občini ni bila vključena v vzgojno-izobraževalne ustanove in le nekaj jih je obiskovalo šolo s prilagojenim programom. Vsem je bilo skupno to, da se zaradi neobogljenosti nihče od njih ni mogel zaposliti. Zato smo se odločili, da bomo izboljšali družbeno skrb za to kategorijo prizadetih oseb in tudi zanje uveljavili pravico do dela, do takšnega dela, ki bo prilagojeno njihovim sposobnostim in jim bo hkrati omogočilo ugodno počutje.“

Kolektiv osnovne šole Milke Kerin nam je odstopil prvo nadstropje starega šolskega poslopja s pravico do igrišča. S preureditvijo smo dobili dve delavnici, večnamensko sobo, pisarno in pomožne prostore. Do zdaj smo sprejeli v varstvo 10 varovancev, prihodnje leto pa računamo, da se bo njihovo število povečalo na 20 ali celo na 25.

SREČNEJŠI, ČEPRAV NEBOGLJENI

V Posavju je to prva delavnica te vrste in njena prednost je, da je v občini, da se varovanci lahko vsak dan vozijo in da so jim vrata vselej odprta. Tovrstni zavodi v Sloveniji so prenatrpani, da bi lahko sprejeli vse, ki so potrebni takega varstva, staršem pa tudi ni vseeno, če jih loči od otrok sto in več kilometrska razdalja (Ljubljana, Črna na Koroškem).

Po podatkih iz leta 1976 je v krški občini 35 zmerno in težje duševno prizadetih oseb od 5. do 30. let starosti. Za sprejem v delavnico so jih evidentirali 19. Socialna delavka je vse obiskala, da je ugotovila, v kakšnih razmerah živijo, kakšne delovne navade imajo, kakšna je stopnja njihove samostojnosti in kakšne možnosti imajo za prevoz v delavnico. Večina jih lahko prihaja z avtobusom, nekatere vozijo starši, nekaj pa je takih, ki nimajo zvez ali pa niso sposobni brez spremstva oditi od doma. Prav zaradi tega v delavnici razmišljajo o nakupu kombija.

Prvo delovno naročilo so dobili od Tovarne embalaže na Senovem, za katero so sestavili tri tisoč križnih

vložkov iz kartona. Takoj zatem so lepili koledarje za Papirkonfekcijo. To je bilo zelo raznoliko in razgibano delo, pri katerem smo lahko vse zaposlili. Eden je mazal trakove, drugi jih je lepil, tretji pakiral dokončana koledarje. Dva tisoč so jih zleplili. Delo so opravili zelo natančno in Stanka Pleterski kot vodja delavnice vztraja pri tem, da vse, kar dajo iz rok, zares temeljito opravijo, boljše, kot je naročnik sicer vaju. V delavnici ji pomaga delovni inštruktor Jože Sodič.

Varovanci potrebujejo neprestan nadzor. Delo ohranja njihove sposobnosti, ki jih sicer izgubijo. Starši so se dosti trudili zanje, vključevali so jih v kmečka in gospodinjstva dela, kjer pa so starši zaposleni, so bili prizadeti več prepuščeni sami sebi. Vsi, ki so vključeni v varstvo, so sicer za življenje nesamostojni, vendar znajo skrbeti zase toliko, da se brez tuje pomoči hranijo, oblačijo, odhajajo na avtobus ipd.

V delavnici je trenutno 5 fantov in 5 deklet iz Krškega in okoliških vasi, celo s Senovega in iz Brestani-

ce. Zjutraj se zbirajo od pol sedmih do pol osmih, delavnico pa zapuščajo popoldne med pol8. uro in poltretjo uro. Ob petkih ostajajo skupaj dlje časa, to je dan za družabno razvedrilo, za ples za izlete in piknike, za prijeten konec tedna.

Varovanci delajo v zelo sproščeni vzdušju. Od svojih vodij niso vajeni ukazov, zanje v tem okolju ni mesta. Varovance spodbujajo k delu s pohvalo, z lepjo, prijazno besedo, nikoli z grajo.

Ko sem nenapovedana vstopila v njihovo delavnico, so bili zatopljeni v izdelovanje okraskov za novoletno praznovanje. Pisani trakovi, zvezdice in cvetovi so vzbujali občutek veselega pričakovanja čakanje. Z izdelovanjem okraskov so tokrat zapolnili vrzel pri delovnih naročilih. S takimi zadregami računajo, zato vodja delavnice Stanka Pleterski in delovni inštruktor Jože Sodič razmišljata o lastnem programu. Poskušali bodo s pletenimi izdelki iz rafije in ličkanja, z izdelavo pladnjev in košaric, morda tudi z izdelovanjem voščilnic in tapiserij. Z Lovsko družino v Krškem so se že dogovorili za pitje hišice. Pri iskanju dela bodo morali biti zelo iznajdljivi. Vzdrževati nameravajo stalne stike z delovnimi organizacijami. Razen kartonažne industrije pridejo v poštev še živilska industrija (Imperial Krško) za pakiranje in odpošiljanje izdelkov na tržišče, lesna industrija (Novoles Novo mesto) za izdelavo okrasnih in zaščitnih letev, prodajnih polic, za izdelovanje zabojev, zaščitno pleskanje in zaščitne premaze, pa tudi preprostejša opravila za kovinsko industrijo (Kovinarska in SOP Krško). Seveda bodo morale delovne organizacije odstopiti delavnici tudi potrebne orodje in opremo. Do sedaj so kolektivni pokazali izreden posluš za pomoč prizadetim, zato strokovni delavci niso v skrbeh za naročila.

Starši, katerih mladoletni in odrasli otroci so že vključeni v varstvo, so presrečni, da jim je družba odvzela del skrbni zanje in da se njihovi neobogljeni poslej bolje počutijo. Razen tega opravljajo družbeno koristno delo, torej so še vedno produktivni, čeprav je njihova delovna sposobnost zmanjšana.

JOŽICA TEPEY

Zima je že pred durmi

Ustrezna zimska pripravljenost prispeva k prometni varnosti

Kljub temu da letošnja zima še ni pokazala svojega pravega obraza, smo se odločili, da bomo povprašali v Cestnem podjetju v Novem mestu, kako so pripravljene na izvajanje zimske cestne službe, s kakšnimi težavami se srečujejo in kaj svetujejo udeležencem v prometu.

Naši sogovorniki so nam povedali, da morajo v zimskem času obvladovati kar 725 kilometrov magistralnih in regionalnih cest na območju devetih dolenskih občin. Med zimsko vzdrževanje sodi odstranjevanje snega z vozišča, posipavanje vozišča ob poledici, čiščenje prometnih znakov in zaščita mostov pred ledom.

To dejavnost opravlja pet tozdov novomeškega cestnega podjetja, in to v Kočevju, Črnomlju, Novem mestu, Brežicah in Krškem. Opremljeni so z 32 težkimi tovornjaki za pluzenje s čelnimi plugi in posipavanje na moderniziranih cestah, 21 vlečnimi plugi, 9 nakladalnimi stroji za posipne materiale in z dvema buldožerjema. Poleg pa sodijo tudi skladišča za približno 3.200 ton soli in za 1.500 do 2.000 kubičnih metrov peska za posipavanje.

OBVEŠČANJE IN DEŽURSTVO

Obveščanje za ukrepanje na cesti je organizirano v 63 osnovnih obveščevalnih postajah, ki so razporejene na celotnem območju Cestnega podjetja Novo mesto. Naloga dežurnih je tudi spremljanje obvestil o vremenu s pomočjo radia in televizije.

Ravnajo se po prioritarnem vrstnem redu čiščenja cest v skladu z dovoljenjem o zaporah in omejitvah prometa v zimskem obdobju, ki ga vsako leto izda Republiški komite za pro-

met in zveze SRS, ki pa je objavljeno tudi v dnevnem tisku.

V času zimske sezone imajo stalno dežurno službo na 9 točkah celotnega območja Dolenske, ki zajema vodjo izmene, ustrezno število delavcev in šoferjev. Število je seveda odvisno od vremenskih razmer, ki jih je možno po dostopnih meteoroloških poročilih predvideti. Na teh točkah je razporejena tudi ustrezna mehanizacija.

TEŽAVE SO NA DNEVNEM REDU

Številni problemi so z namestitvijo ljudi in mehanizacije, ker ni povsod ustreznih prostorov. Večina mehanizacije je na prostem, zato ni čudno, da se zatakne prav takrat, ko je najmanj potrebno. Cestno podjetje pa še ni tako akumulativna dejavnost, da bi sproti pokrivala zadevne investicije, saj gradnja ene same ceste vzdrževalne baze stane približno 1 milijardo starih dinarjev.

Izvajanje zimske cestne službe je zelo zahtevna in odgovorna naloga tako za organizatorje kot za izvajalce. Med osnovne težave, ki ovirajo uspešnejše delo, sodijo težave zaradi pomanjkanja rezerve in ljudi in tehničnih sredstev. Nadaljnje težave so z uvoženimi rezervnimi deli — pa tudi z domačimi niso nič manjše. Zaradi večjih potreb in zmanjšane ponudbe pa so vse večje težave pri oskrbi

s soljo za posipavanje vozišč.

Pri tekočem izvajanju zimskih opravil povzročajo največje težave tovornjaki s prikolicami in vlačilci, ki že ob najmanjšem snegu niso sposobni premagovati klancev in večjih prečnih nagibov, ker niso ustrezno ali pa sploh niso opremljeni za zimsko vožnjo.

Uredba o omejitvi prometa na javnih cestah (Uradni list SRS 13/77) določa, da ta vozila ne smejo na cesto, kadar sneži in kadar je nevarnost poledice. Ta določila pa so žal le bolj na papirju, saj noben voznik tega vozila ne gre s ceste, dokler ga ne spodi prometna milica.

Ko tovornjaki obstanejo na sredini cestišča, se nagnejo čez rob ali pa se celo prevrnejo, zaprejo promet in povzročijo večurne zastoje. Vozila Cestnega podjetja pa, da namesto normalno pluzijo, morajo najprej odstranjevati povzročitelje zastojev.

Prav zaradi nepoznavanja teh težav prileti včasih marsikatera pikra na račun cestnovzdrževalne službe.

Poglejmo tudi, kako je z vozniki osebnih vozil! Tudi ti udeleženci v prometu velikokrat ne upoštevajo zimskih razmer, ne prilagajajo vožnje stanju na cestah in stanju vozila. Priporočljivo je tudi, da si vozniki obudijo v spomin iz časa opravljanja vozniškega izpita, kaj vse sodi v zimsko opremo. Eden izmed sogovornikov je malce zlobno pripomnil, da so „dolge gate“ prav gotovo premalo za zimsko opre-

PROMETNA MILICA JE V VELIKO POMOČ

Delavci Cestnega podjetja bi bili pri izvajanju zimske službe velikokrat brez moči, če ne bi z njimi tako uspešno sodelovala prometna milica. Miličniki predvsem lajšajo tegobe cestnim delavcem z izločanjem težkih

vozil iz prometa in z vzpostavljanjem radijskih zvez, če razpoložljive zveze Cestnega podjetja iz različnih vzrokov odpravijo.

Torej le ni vse odvisno samo od delavcev Cestnega podjetja. Če bi udeleženci v prometu upoštevali predpise, bi bilo manj zastojev, promet pa bi lahko normalno potekal.

PLUŽENJE SNEGA — Plugi Cestnega podjetja Novo mesto lahko uspešno opravljajo svoje naloge, če so vozniki disciplinirani.

CISTERNA JE ZDRKNILA S CESTE — Neupoštevanje zimskih razmer se lahko konča tudi tako kot kaže slika.

ISKRA AVTOMATIKA
TOZD TOVARNA NAPAJALNIH NAPRAV
NOVO MESTO, BRŠLJIN 63

POLEG IZDELKOV PROFESIONALNEGA PROGRAMA VAM PRIPOROČAMO SE NASLEDNJE IZDELKE S ŠIROKEGA POTROŠNEGA PODROČJA:

Polnilnik POBI uporabljamo za polnjenje in dopolnjevanje 6 V in 12 V akumulatorskih baterij do kapacitete 60 Ah s tokom 6 A v avtomobilih, motornih čolnih, manjših traktorjih itd. Lahko pa služi tudi kot izvor enosmerne napetosti 4,5 V ali 9,5 V za napajanje električnih igrac, prenosnih svetilk v delavnicah in kampih s trajnim tokom 5 A. Priključna napetost je 220 V, 50 Hz. Vgrajen pa je v praktičnem prenosnem okrovu.

Električni pašni aparat KEKEC napaja žično ograjo z impulzno visoko napetostjo in je uporaben za ograditev pašnikov, lovskih rezervatov, za zavarovanje plantaž, sadovnjakov in vrtov pred divjadjo, za električna vrata v odrih in odprtih hlevih in za zavarovanje avtomobilskih cest pred domačimi živalmi in divjadjo. Ima vgrajeno 9 V baterijo, ki zagotavlja samostojno obratovanje približno 2000 ur. Dolžina ograde je lahko do 3 km.

KOREKTOR TV COLOR popravlja omrežno napetost 220 V, ki zaradi velikega padca napetosti v omrežju odstopa od nazivne vrednosti celo do 28 %, na napetost 220 V — 15 %, ki je še dopustna za nemoteno delovanje televizijskega ali radijskega sprejemnika. Izhodna moč je 400 VA in je vgrajen v prenosni okrov. Z uporabo korektorja TV color boste pripomogli k boljšemu delovanju TV sprejemnika.

Z napajalnimi napravami prihranimo čas in denar

Ljubljanska banka

Temeljna dolenska banka
Novo mesto

Vsem varčevalcem in občanom na območju Ljubljanske banke - Temeljne dolenske banke Novo mesto priporočamo naše dinarske, devizne in kreditne storitve tudi v letu 1980

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1980
vam želi vaša banka Ljubljanska banka -
Temeljna dolenska banka Novo mesto s
svojimi poslovnimi enotami

emona	dolenjska reka	utemeljitelj marksizma	svišč	tantal	emona	silaki zavira gibanje	sani	igralec	emona
poljedelec					z da				fr. komik (jacques)
poškodba					zveza				
lahen udarec				slaba pijača					
meter				merska enota					
*	vrba	jelo				jezeromed kanado in z da			
prítok donave		tovarna v anhovem							a m. krokodil
atiški heroj									hor naš impresionistični slikar (rihard)

emona	huda nezayest	z morjem obdano kopno	krepična pijača	portugal. agencija	t ona	žila odvodnica	gl. mesto kube dolenjski list													
višinska točka na zemljevidu					član radikalne stranke					mlinarjev pripomoček	sirijski predsednik									
župančič					del požiralnika					kožokrilec										
rečna oklepnic					del jadrnice (vetrilo)				lepoteč	bikoborski vzklík										
reševalni čoln				osebno vozilo					izbranci											
emona	*	izdelovalec koksna		turek					m. ime											

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	huda nezayest	z morjem obdano kopno	krepična pijača	portugal. agencija	t ona	žila odvodnica	gl. mesto kube dolenjski list													
višinska točka na zemljevidu					član radikalne stranke					mlinarjev pripomoček	sirijski predsednik									
župančič					del požiralnika					kožokrilec										
rečna oklepnic					del jadrnice (vetrilo)				lepoteč	bikoborski vzklík										
reševalni čoln				osebno vozilo					izbranci											
emona	*	izdelovalec koksna		turek					m. ime											

srečno 1980

trgovska hiša maximarket

Ljubljana

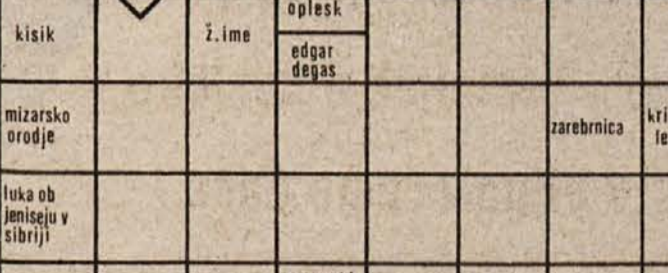
emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	huda nezayest	z morjem obdano kopno	krepična pijača	portugal. agencija	t ona	žila odvodnica	gl. mesto kube dolenjski list													
višinska točka na zemljevidu					član radikalne stranke					mlinarjev pripomoček	sirijski predsednik									
župančič					del požiralnika					kožokrilec										
rečna oklepnic					del jadrnice (vetrilo)				lepoteč	bikoborski vzklík										
reševalni čoln				osebno vozilo					izbranci											
emona	*	izdelovalec koksna		turek					m. ime											

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

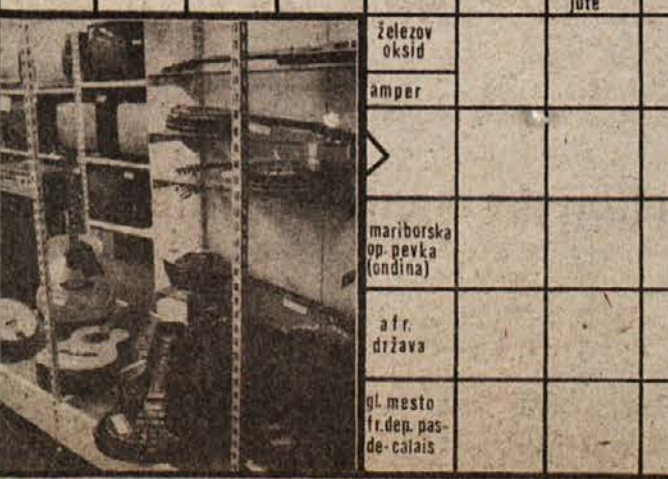

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	huda nezayest	z morjem obdano kopno	krepična pijača	portugal. agencija	t ona	žila odvodnica	gl. mesto kube dolenjski list													
višinska točka na zemljevidu					član radikalne stranke					mlinarjev pripomoček	sirijski predsednik									
župančič					del požiralnika					kožokrilec										
rečna oklepnic					del jadrnice (vetrilo)				lepoteč	bikoborski vzklík										
reševalni čoln				osebno vozilo					izbranci											
emona	*	izdelovalec koksna		turek					m. ime											

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	element okostja	vhod v prebavno cev	apetit (t. enak vredn papirji)																	
strela v obliki polkrogle																				
izolacija					kača velikanka															
kraj pri novem mestu						emona	pristanišče	zdravilna rastlina iz rodu košaric	naš hokejski reprezentant	okay	šah. figura	emona	izvir savinje ribje jajce							
mesto na formozi						mnogična spakcija						ivo urh								

emona	huda nezayest	z morjem obdano kopno	krepična pijača	portugal. agencija	t ona	žila odvodnica	gl. mesto kube dolenjski list													
višinska točka na zemljevidu					član radikalne stranke					mlinarjev pripomoček	sirijski predsednik									
župančič					del požiralnika					kožokrilec										
rečna oklepnic					del jadrnice (vetrilo)				lepoteč	bikoborski vzklík										
reševalni čoln				osebno vozilo					izbranci											
emona	*	izdelovalec koksna		turek																

MERCATOR - ROŽNIK
TOZD GRADIŠČE TREBNJE

PRIPOROČAMO SE ZA OBISK V NAŠIH POSLOVALNICAH, VSEM NAŠIM
 POTROŠNIKOM PA ŽELIMO
 SREČNO NOVO LETO!

KOLINSKA
TOZD MIRNA

HP Kolinska
 Ljubljana

VAM PREDSTAVLJA SVOJ BOGAT PROIZVODNI PROGRAM

- BEBI OTROŠKA HRANA
- KNORR PIRE KROMPIR
- THOMY HREN
- EVO ČESEN

Vsi proizvodi HP Kolinske TOZD Mirna se odlikujejo po visoki in priznani
 kvaliteti.

SREČNO NOVO LETO!

SREČNO VOŽNJO V LETU 1980
VAM ŽELI
CIMOS

CITROËN

DANA - TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALITET IN DESTILACIJA
 MIRNA

- PRIPOROČA SVOJE IZDELKE
- SADNE SOKOVE
  - SIRUPE
  - GAZIRANE PIJACE
  - BAZE, KONCENTRATE,
 AROME IN ESENCE

VSEM POTROŠNIKOM
 NAŠIH IZDELKOV
 ŽELIMO SREČNO NOVO LETO!

SREČNO NOVO LETO

IN SREČNO VOŽNJO ŽELI VSEM ČLANOM IN OSTALIM OBCANOM

AVTO-MOTO DRUŠTVO NOVO MESTO

POSTANITE ČLANI AVTO-MOTO ZVEZE - MORDA NAS BOSTE ŽE JUTRI
 POTREBOVALI!

ALPSKA MODNA INDUSTRIJA
 64240 RADOVLJICA, Jalnova 2
 telefon: (064) 75-460, telex:
 34-569 yu almira

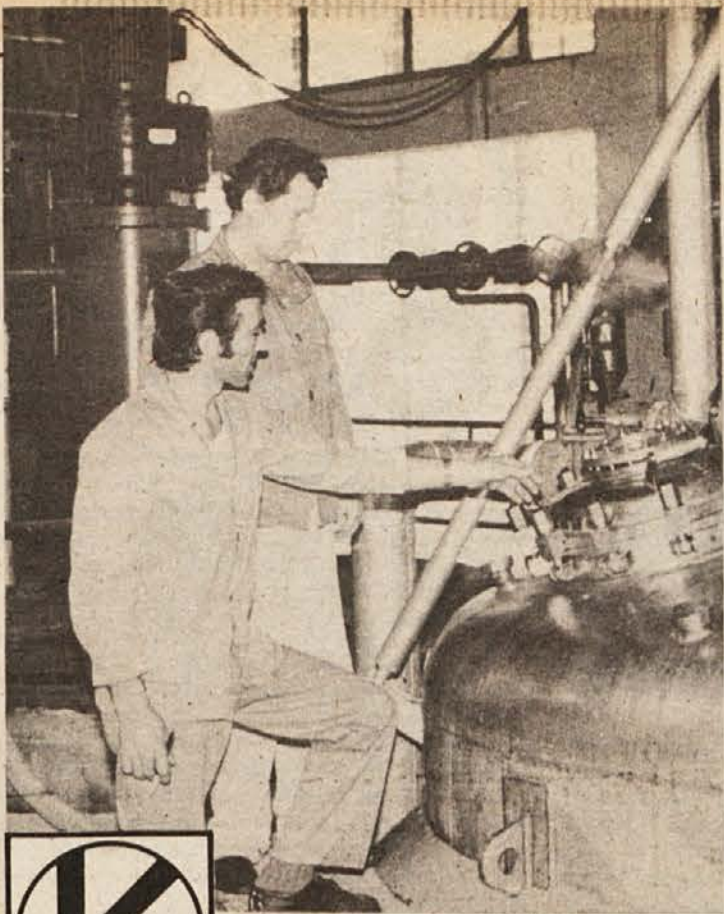
Jope in puloverji iz SHETLANDA
za hladne dni v različnih
barvah in vzorcih

Moška jopa AHAT
 Ženska jopa HEDA

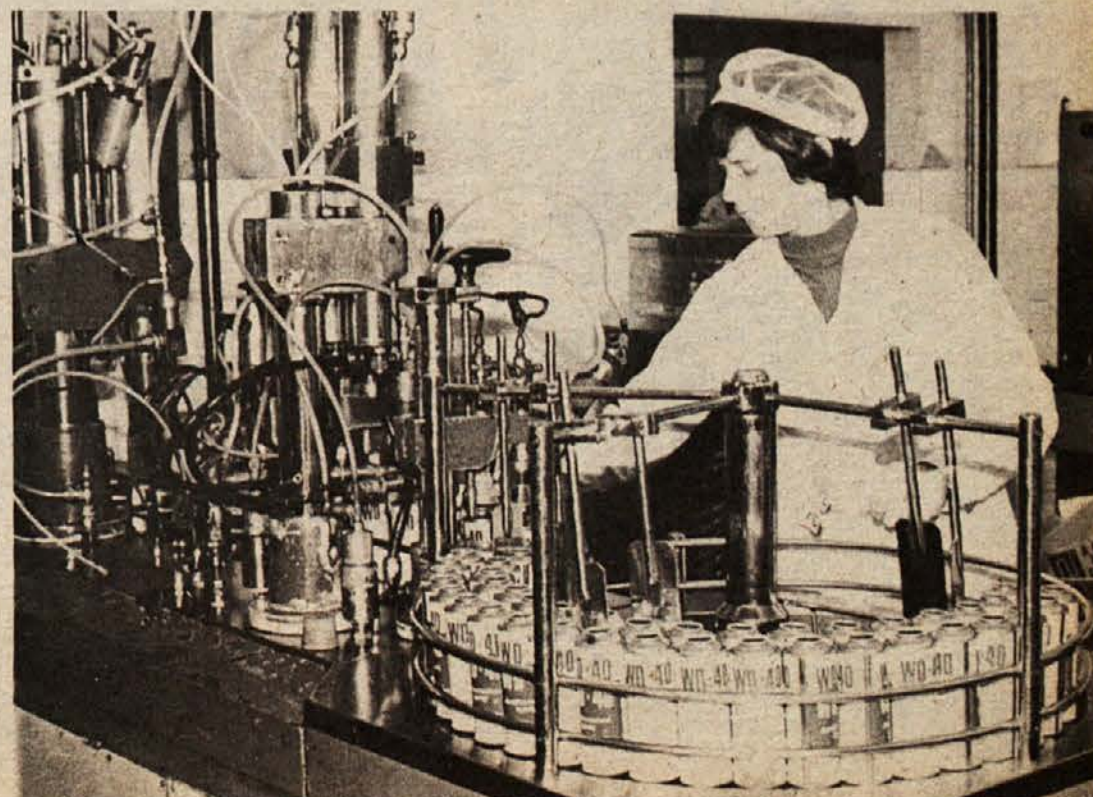
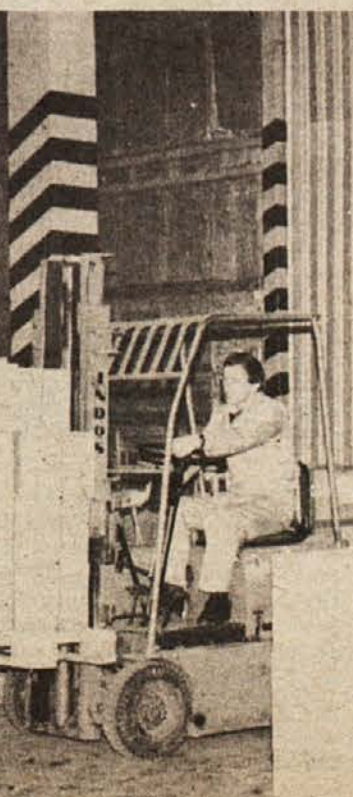
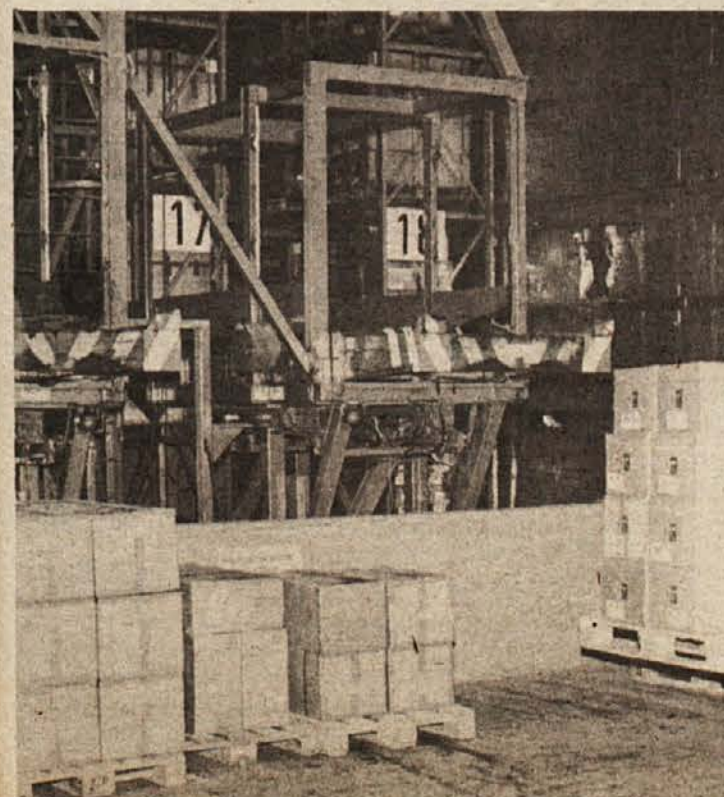
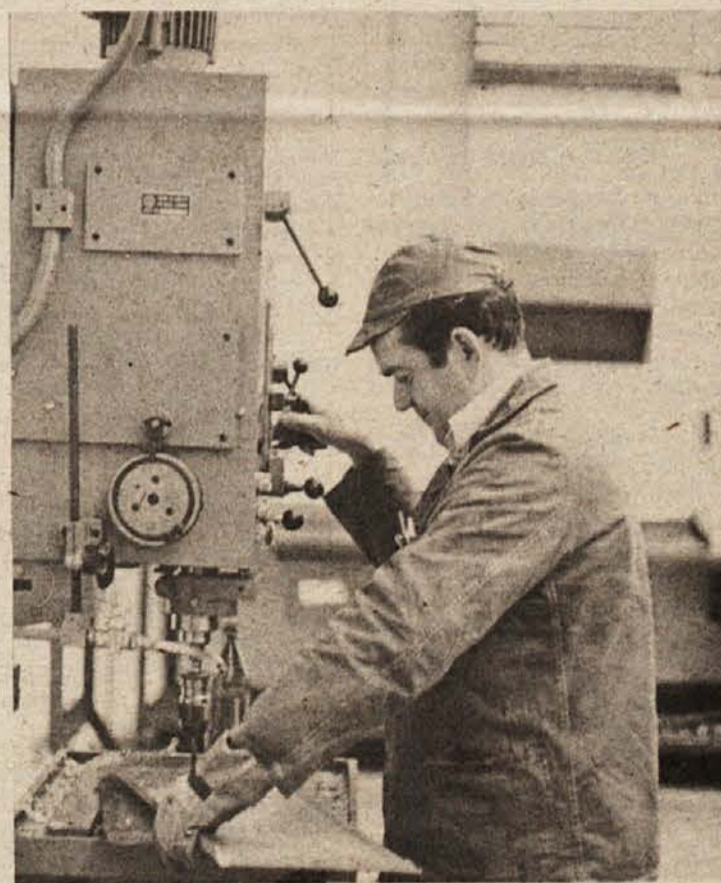
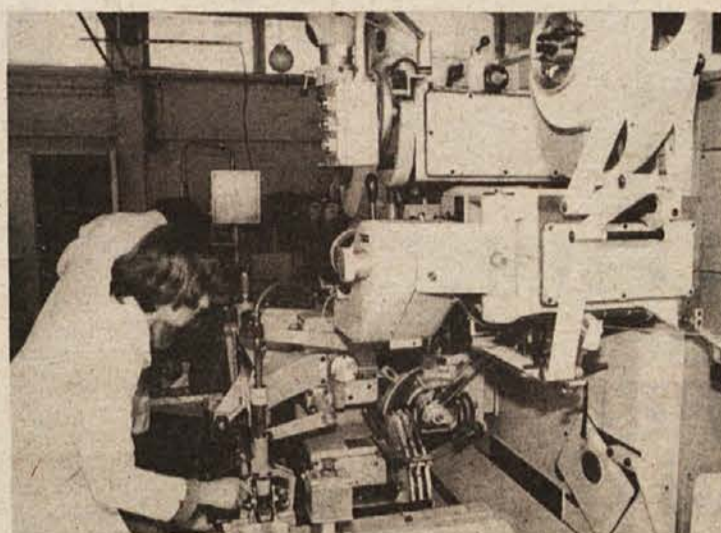
Moška jopa ALEŠ
 Ženska jopa PECA

KRKA

DELAVCI TEMELJNIH ORGANIZACIJ KRKE, TOVARNE ZDRAVIL: ZDRAVILA, ISIS, BIOKEMIJA, KOZMETIKA, ZELIŠČA, INSTITUT, TEHNO-SERVIS, ZDRAVILIŠČA, OTOČEC, MARKETING IN DELOVNE SKUPNOSTI ŽELIJO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM VELIKO DELOVNIH USPEHOV V LETU 1980.

DEKLICA Z VŽIGALICAMI

Strašen mraz je bil. Naletaval je sneg in tudi večerilo se je že. Bil je zadnji večer v letu. V tem hudem mrazu in v temi je šla po cesti drobna deklica. Bila je gologlava in bosa. Seveda je imela copate na nogah, ko je odhajala z doma, a kaj ji je to koristilo. Bile so zelo velike copate. Poprej jih je nosila njena mati, tako velike so bile. In te copate je deklica izgubila, ko je tekla čez cesto, tačas, ko sta dva voza v divjem diru drvela mimo nje. Ene copate sploh ni mogla več najti, drugo ji je odnesel neki deček: rekel si je, da jo bo uporabil za zibelko, če bo kdaj imel otroke.

Tako je šla deklica z bosimi nožicami po zasneženi cesti. Od mraza so ji čisto pordele in pomodrele. V starem predpasniku je nosila mnogo vžigalic, drobne sveženjčke pa je držala v roki. Ves ljubi dan ni nihče kupil niti ene vžigalice, nihče ji ni podaril niti beliča. Lačna in vsa prezebla se je revica le še s težavo prestopala po cesti in bila je videti že povsem obupana in preplašena. Snežinke so ji padale na dolge, peščeno rumene lase, ki so ji v lepih kodrih valovili po tilniku, a na to svojo lepoto ni niti pomislila. Iz vseh oken so padali svetli prameni svetlobe in po vseh ulicah se je širil duh slastne gosje pečenke. Saj je bil vendar zadnji večer v letu in vse misli nežne deklice so se sukale samo okoli tega.

V nekem kotu dveh hiš, katerih ena je bila pomaknjena malo bolj od ceste, je deklica sedla. Drobni nožici je podvila podse, pa jo je še bolj zeblo. Vendar si še kljub temu ni upala domov, saj ni prodala še niti ene škatlice vžigalic in ni izkupil niti enega novčiča. Oče bi jo prav gotovo zlasal, mrzlo pa je bilo tudi doma. Nad glavami so imeli golo streho in skozi špranje med strešniki jim je žvižgala v izbo mrzla sapa, da so od mraza drgetali, čeprav so največje razpoke zamašili s slamo in cunjami. O, kako dobro bi ji zdajle dela prižgana vžigalica! Ko bi vsaj eno smela vzeti iz škatlice, jo prasniti po zidu in si ob njenem plemenčku ogreti prste. Nazadnje je otrok res vzel vžigalico iz škatlice. Resk! — Joj, kako se je zasvetilo, kako je zagorelo! Vžigalica je izžarevala vroč, svetel plamen, gorela je kakor drobna lučka, ko je deklica grela nad njo premrlo ročico. Bila je to čudna luč. Drobni deklici je bilo, kakor da bi sedela pred veliko železno pečico z medenim nastimi oplati in okraski. Ogenj je tako lepo gorel in tako prijetno grel. Deklica je iztegnila nožice, da bi si tudi te ogrela — a zdajci je plamen ugasnil. Peč je izginila, deklica je sedela tam v kotu in držala v roki ogorele vžigalice.

Prižgala je novo vžigalico. Gorela je in svetila in zid je bil na tistem mestu, kamor je padla svetloba, prosojen kakor tančica. Deklica je videla naravnost v sobo, kjer je stala z blesteče se belim prtom pogrnjena miza, na njej pa krasna posoda iz porcelana, a na velikem pladnju je ležala vabljivo kadeča se pečena goska, napolnjena s slivami in z jabolkami. Najlepše pa je bilo to, da je goska zdajci skočila s pladnja in z vilicami in nožem v hrbtu splavala prek sobe naravnost k ubogi deklici. Tedaj je vžigalica ugasnila in deklica je strmela samo še v mrzli debeli zid.

Prižgala je novo vžigalico. In ob tej se je deklici zazdelo, da sedi pod krasno, vso z lučicami posuto jelko. To drevo je bilo lepše in bolj bogato okrašeno kakor tisto, ki ga je pri bogatem trgovcu videla skozi steklena vrata. Na tisoče

svečic je gorelo po zelenih vejah in pisane podobe so gledale nanjo, podobne tistim, ki so razstavljene po izložbah. Deklica je iztegnila roke, hotela je seči po njih — tedaj pa je vžigalica ugasnila. Neštete lučke na jelki so plavale vse višje in šele zdaj je opazila, da so bile lučke svetle zvezde. In ena se je utrnila in po nebu zarisala dolg ognjen trak.

„Nekdo umira!“ je dejala deklica. Zakaj stara babica ki je edina bila dobra z njo in je že dolgo v grobu, je zmerom dejala: „Kadar se utrne zvezda, tedaj se neka duša dviga v nebo!“

Spet je ob zid prasnila vžigalico. Vnela se je in metala na vse strani močno svetlobo, v njenem soju je stala stara babica vsa mila in ljubezniva in svetlo obsijana.

„Babica!“ je vzkliknila deklica. „O, vzemi me s seboj! Vem, da te ne bo več, brž ko dogori vžigalica, izginila boš, kakor so izginile topla peč, slastna gosja pečenka in velika, čudovito sijoča jelka.“

Deklica je hitro prižgala vžigalico za vžigalico, zakaj pridržati je hotela babico. In vžigalice so dajale tolikšno svetlobo, da je bilo svetleje kakor podnevi. Tako lepa, tako velika ni bila babica še nikoli. Vzela je drobno deklico v naročje in splavali sta proti nebu v sijaju in veselju. Deklica ni več čutila ne mraza ne lakote ne strahu — z babico je bila med sijočimi zvezdami novoletne jelke.

V kotu dveh hiš pa je v mrzlih jutranjih urah sedela drobna deklica s pordelimi lici in s smehljajem na ustnicah — bila je mrtva. Zmrznila je na zadnji dan starega leta. Jutno novega leta se je prebudilo nad drobnim trupelcem, ki je bilo omahnilo tam v kotu in v roki še držalo dogorelo vžigalico, kakršnih je deklica porabila skoraj vso škatlico.

„Hotela se je ogreti!“ so dejali ljudje. Nihče ni slutil, kolikšno lepoto je doživela deklica in s kakšnim sijajem je s staro babico stopila v veselo novo leto!

H. C. ANDERSEN:

POSLEDNJE SANJE STAREGA HRASTA

V gozdu, visoko gori na strmem pobočju nad prostrano morskobalo, je stal star hrast. Dopolnil je natanko tristoletinšestdeseto leto, vendar ves ta dolgi čas ni drevesu pomenil več kakor ljudem prav toliko dni. Mi podnevi bedimo, ponoči spimo in tedaj sanjamo.

Z drevesom je drugače, ono tri letne čase prebdi, šele z zimo pride njegovo spanje. Zima je čas njegovega počitka, je njegova noč po dolgem dnevu, ki mu pravimo pomlad, poletje in zima.

Marsikaterega toplega poletnega dne je okoli njegove krošnje plesala muha enodnevnic, živela je, plavala in se počutila srečno, počivala potem za trenutek v tihi blaženosti, drobna stvarca, na enem velikem hrastovih listov, nato pa je drevo dejalo:

„Uboga mala! En sam dan je vse tvoje življenje! Kako zelo kratko! To je pač žalostno.“

„Žalostno, kaj misliš s tem?“ ga je potem zmerom vpraševala enodnevnic. „Saj okoli mene

je čudovito svetlo, toplo in lepo, to me razveseljuje!“

„Toda samo en dan — potem je vsega konec!“ „Konec!“ je ponovila enodnevnic. „Kaj se pravi konec? Ali je tudi tebe konec?“

„Ne, jaz morda živim tisoče in tisoče tvojih dni in moj dan je dolg cele letne čase! To je nekaj tako dolgega, da sploh ne moreš izračunati.“

„Tako je, zato te pa jaz ne razumem! Ti imaš tisoče in tisoče svojih dni, jaz pa imam tisoče trenutkov, v katerih sem lahko vesela in srečna. Ali je mar konec vse krasote tega sveta, če umreš?“

„Ne,“ je odgovorilo drevo. „Ta traja gotovo veliko dalj, neizmerno dalj, kot si morem misliti.“

„Saj potem pa imava oba enako veliko, samo da vsak drugače računava!“

In enodnevnic je plesala in se vzpenjala v zrak, se veselila svojih tenkih mojstrskih kril, svoje tančice in žameta, se veselila toplih vrtnic, bezga in kozjih parkeljcev, vrtno žive meje, perle, trobentic in konjske mete. Vonjalo je tako močno, da je bila enodnevnic skoraj omamljena. Dan je bil dolg in lep, poln veselja in sladkega občutja, in ko je potem sonce zašlo, se je enodnevnic počutila utrujena od vse vesele mikavnosti. Krila je niso hotela več prav nositi in tiho in počasi je drsela dol po travni bilki, pokimala, kakor je pač znala pokimati, in zaspala, sladko in veselo — tako je umrla.

„Uboga mala enodnevnic,“ je dejal hrast. „To je pa bilo le malo prekratko življenje!“

In vsak poletni dan so se pojavljali isti ples, isti pogovor, isti dogovori in isti konec, koje enodnevnic zaspala. Ponavljalo se je vse skozi cele rodove enodnevnice in vse so se počutile enako srečne, enako vesele.

Hrast je stal bede v svojem pomladnem jutru, poletnem popoldnevu in jesenskem večeru. Kmalu pride čas njegovega počitka, njegove noči. Prihajala je zima.

Že so mu viharji peli: „Lahko noč, lahko noč!“ Tu je odpadel list, tam je odpadel list. „Mi tresemo in majemo! Zaspil! Zaspil! Pojemo ti uspavanko, toda, kajne, to dobro ve v starih vejah? Pri tem od same sladkosti pokajjo! Sladko spi! Sladko spi! To je tvoja tristoletinšestdeseta noč. Pravzaprav si vendarle samo za hipec pogledal v svet! Sladko spi! Oblak šiplje nate sneg, že ti pokriva noge topla snežena odeja in te varuje. Sladko spi in — lepo sanjaj!“

Hrast je stal zdaj ves gol, pripravljen, da bo vso dolgo zimo počival in sanjal marsikatero sanje, zmerom kaj o življenju, kakor v sanjah ljudje.

Veliko drevo je bilo nekoč tako majhno, droben želod je bil nekoč njegova zibelka. Po človeškem štetju je bilo zdaj v četrtem stoletju. Bilo je največje drevo v gozdu, s svojo krošnjo je presegalo druga drevesa daleč naokoli in si ga videl daleč z morja, bilo je znamenje mornarjem. Visoko gori v zeleni krošnji je divji golob spletel svoje gnezdo in od tam se je razlegalo kukanje kukavice, jeseni pa, ko so bili listi videti kakor kovane bakrene ploščice, so prišle ptice selivke in počivale na njem, preden so doletele čez morje. Toda zdaj je bila zima, drevo je izgubilo svoj listnat plašč in videl si, kako skrivenčeno in zvito štrle veje iz debla. Priletele so vrane in kavke in menjaje se posedale po njegovih vejah ter govorile o trdih časih, ki so se začeli, in o tem, da se je pozimi kar težko prehraniti.

Bilo je v dolgi novoletni noči, ko je drevo imelo svoje najlepše sanje.

Drevo je globoko čutilo praznični čas. Bilo mu je, kakor da sliši zvoniti zvonove krog in krog, in hkrati se mu je zdelo, da je krasen poletni dan, mil in topel. Sveže in zeleno je razprostiralo svojo močno krošnjo. Sončni žarki so se poigravali med listi in vejami. Ozračje je bilo polno vonjav in zelišč in cvetov. Pisani metulji so se lovili. Enodnevnic so plesale, kakor bi bilo vse samo zato tukaj, da morajo plesati in se zabavati. Vse, kaj je doživelo drevo vsa ta leta in kar se je bilo zgodilo okoli njega, je zdaj šlo mimo njega prav kakor v slavnostnem sprevodu. Gledalo je starih časov viteze in plemenite žene v klobukih z valovečimi perjanicami in s sokoli na rokah, kako so jezdile skozi gozd. Lovski rog je zadonel in psi so zalajali. Videlo je sovražne vojaščke v pisanih oblačilih in s svetlimi meči, s kopji in helebardami, kako so postavljali šotore, stražni ognji so goreli, in peli in spali so pod vejami drevesa.

Videlo je zaljubljenca, ki so se v tihi sreči v mesečini shajali ob njegovem deblu in vrezovali svoja imena, prvo črko v sivo zeleno skorjo. Citre in Eolovo harfo so nekoč — da, tega je bilo mnogo let — obešali na veje hrasta potujoči veseli tovariši, zdaj so vsele spet tam, zdaj so zvenele spet v čudovitih glasovih. Divji golobi so grlili, kakor bi hoteli povedati, kaj drevo ob tem čuti, in kukavica mu je kukala, koliko poletnih dni bo še živelo.

Tedaj je čutilo, kakor bi ga prešinjala nova življenjska moč globoko tja v najmanjšo korenino in visoko gor v najvišje veje in tja v liste. Drevo je čutilo, da se pri tem razteza in da raste, da po koreninah je čutilo, da sta tudi doli v zemlji življenje in toplota. Čutilo je, kako je vse močnejše, raslo je više in više, deblo se je poganjalo kvišku, niti za trenutek ni mirovalo, raslo je bolj in bolj, krošnja je bila polnejša, širila se je, dvigala — in kakor je drevo raslo, tako se je stopnjevalo tudi njegovo zdravje, njegovo osrečanje hrepenenje segati vse više, prav tja do sijočega, vročega sonca.

Že je zraslo visoko nad oblake, ki so plavali pod njim, podobni temnim jatam ptic selivk ali velikim belim labodom.

In vsak list drevesa je imel dar vida, kakor bi imel oči, da bi gledal. Zvezde, velike in iskreče se, so bile vidne o belem dnevu, vsaka izmed njih se je iskrla kakor oči, milo in jasno. Obujale so mu spomin na znane ljubeznive oči, na otroške oči, na oči zaljubljenca, kadar so se srečevali pod drevesom.

Bil je čudovit trenutek, tako zares poln veselja in sreče. In vendar, v vsem tem veselju je prevzemalo drevo neko hotenje, hrepenenja radost, da bi se tudi vsa drevesa v gozdu tam doli, vse grmičevje, vsa zelišča in cvetlice povzpele z njim, da bi tudi one videle ta blesk, občutile to veselje. Veliki veličastni hrast v vsej svoji krasoti ni bil povsem srečen brez vseh teh velikih in a majhnih, ki jih je hotel imeti okoli sebe. In ta hrepenenja občutek je prešinjal vse veje, vse liste, iskreno in močno kakor človeške prsi. Košnja drevesa se je pozibavala sem in tja, kakor bi v globokem hrepenenju nekaj iskala. Gledala je nazaj. Tedaj je drevo začutilo vonj perle in kmalu še močnejši vonj kozjih parkeljcev in vijolic. In domišljajo si je, da mu odgovarja kukavica.

Da, skoz oblake so gledali zeleni vrhovi gozdov in pod seboj je zdaj videl hrast druga drevesa, kako rastejo in se dvigajo. Grmovje in zelišča so visoko pogrnala, nekatera so se s korenino vred iztrgala in letela še hitreje kvišku. Najhitrejša je bila breza. Podobno beli strelji je njeno vitko deblo kakor v cikcaku šinilo v višavo, veje so jo obdajale kakor tančica in zastave. Vsa gozdna narava, je rasla z njim in ptice so letele z njim in pele, a na klasu, ki je rftotal v zraku kakor dolg, zelo svilen trak, je sedela kobilica in godla z eno perutnico ob stegno. Hrošči so brenčali in čebele so brnele, vsak ptič je pel, kakor mu je bilo ustvarjeno grlo. Vse je bilo pesem in veselje tja gor do neba.

„Toda kje je drobna šinja cvetka ob vodi?“ je vzkliknil hrast. „In rdeča zvončnica in marjetica?“ „Da, stari hrast je hotel imeti vse okoli sebe. „Tu smo! Tu smo!“ je pelo in zvenelo.

„A lepa perla iz lanskega poletja — in lani se je tu vendar kar bleščalo šmarnic! — Pa divja jablana, kako je ta lepo cvetela! — In vsa ta gozdna krasota leto za letom! — Ko bi vsaj živela, ko bi se vsaj šele zdaj rodila, tedaj bi bila lahko tudi ona zraven!“

„Mi smo tu! Mi smo tu!“ je pelo in zvenelo še više. Bilo je, kakor bi leteli naprej.

„Ah, to je prelepo, neverjetno lepo!“ je vriskal hrast. „Vse imam, velike in majhne! Niti eden ni bil pozabljen. Le kako je vsa ta blaženost mogoča? Le kako?“

„Pod neizmernim nebom je vse mogoče!“ je zvenelo po ozračju.

In staro drevo, ki je nenehoma raslo, je začutilo, kako so se mu korenine odtrgale od zemlje.

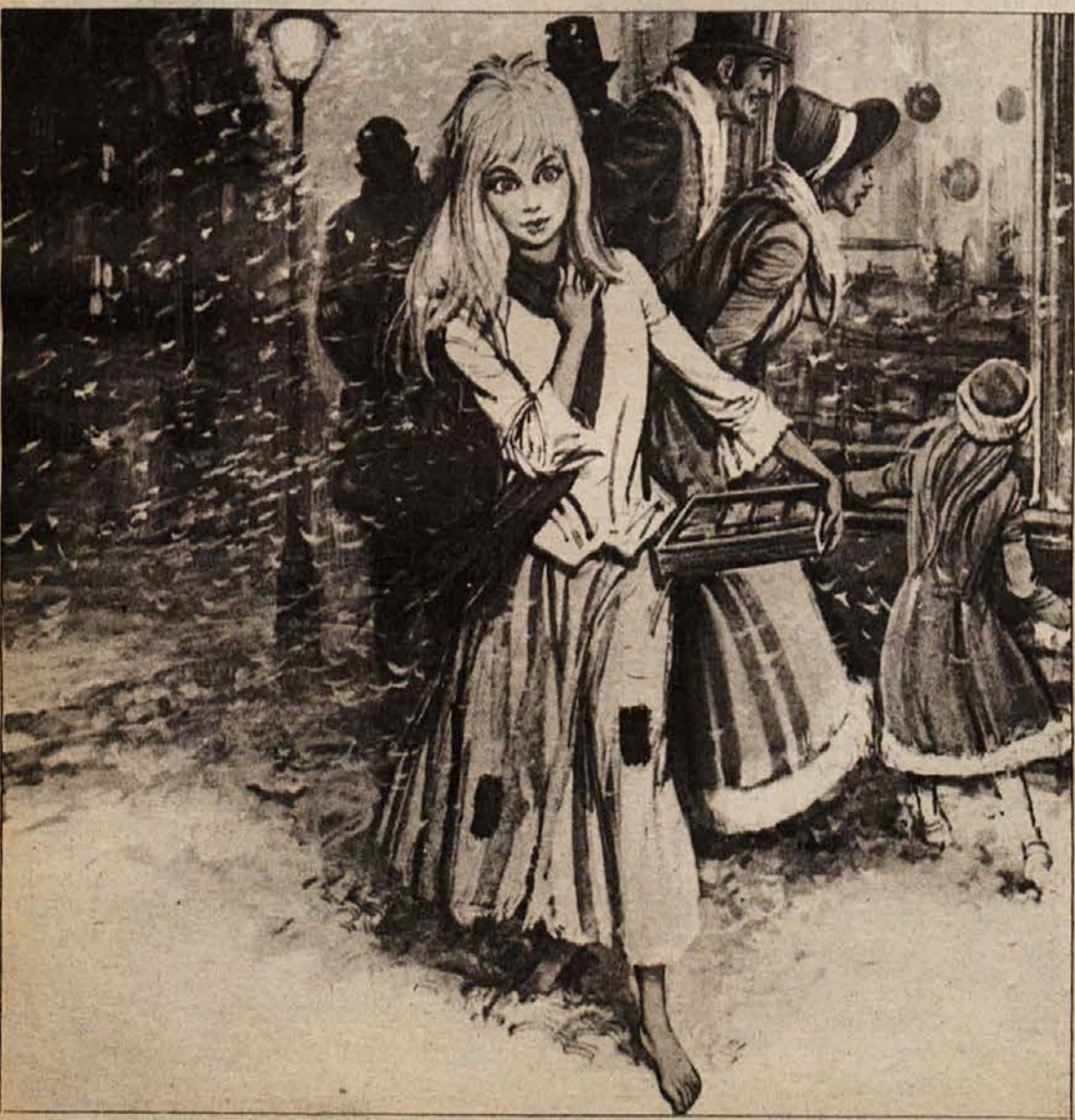
„Tako je prav, tako je najbolje!“ je dejalo drevo. „Zdaj me ne drže nobene vezi! Zdaj letim lahko gor k zvezdam v svetlobi in blesku. In vsi ljubljenci so z menoj, mali in veliki, vsi! Vsi!“

To so bile sanje starega hrasta. Ko je tako sanjal, je prek dežele in morja hrumul silen vihar v novoletni noči. Morje je valovilo težke valove na obalo. Drevo — v njem je pokalo in se lomilo — je bilo izruvano s korenino prav v trenutku, ko je sanjalo, da se je njegova korenina odtrgala od zemlje. — Padlo je. Njegovih tristoletinšestdeset let je bilo zdaj kakor en dan enodnevnic.

Zjutraj, ko je sonce vzšlo, se je vihar polegel. Od vsepovsod je donelo praznično zvonjenje in iz vsakega dimnika, tudi iz najmanjše in najprestejšje kočje, se je v sinjih oblakih vil dim. Morje se je počasi umirilo in na krovu velike ladje, ki se je ponoči borila z viharjem in ga srečno premagala, so vse zastave plapolale v novoletni prazničnosti in znamenju veselja.

„Drevesa je konec! Našega starega hrasta, našega znamenja na obali!“ so govorili mornarji. „To noč je padlo v viharju! Kdo bi ga lahko zamenjal? Nihče ne ga more zamenjati!“

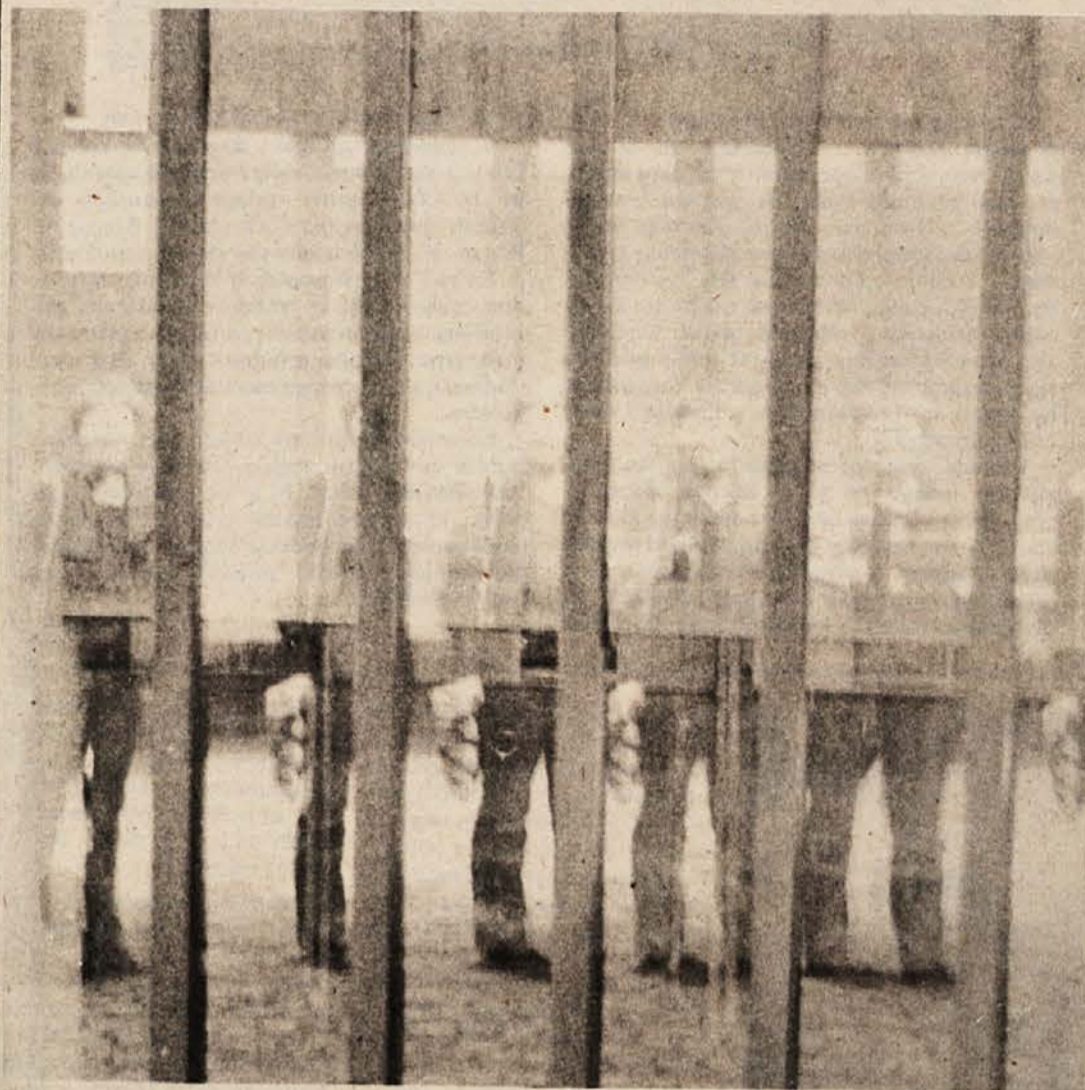
Tale nagrobni govor, kratek, toda dobro mišljen, je prejel drevo, ki je ležalo stegnjeno na sneženi odeji ob morskobali. Čezenj pa so z ladje zveneli glasovi pesmi o novoletnem veselju. In sleherni na ladji se je čutil dvignjenega, prav kakor se je čutilo drevo dvignjeno v svojih najlepših sanjah v novoletni noči.

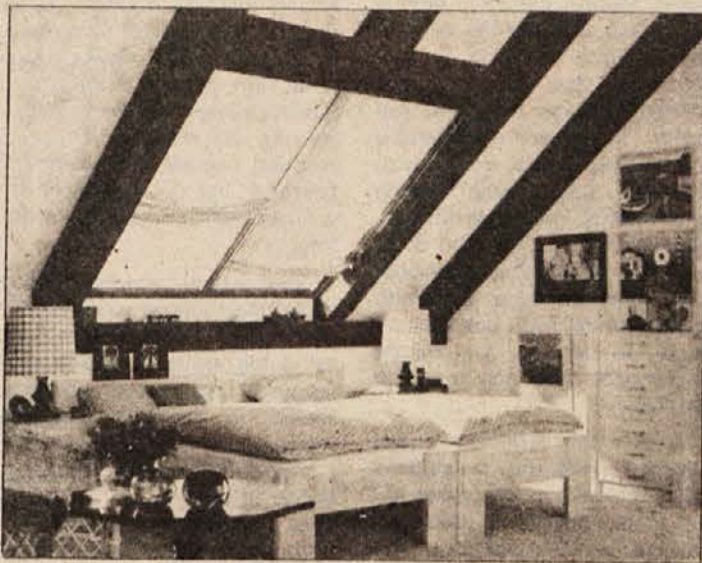

POMNOŽEN — Včasih je za zanimivo fotografijo dovolj tudi domiseln trik. In zanj ni treba ustvarjati posebnih pogojev v ateljeju ali se mučiti z montažami v temnici, dovolj je bolj odprtih oči stopiti po mestni ulici. Arhitekti so bili vse do nedavnega kar zaljubljeni v steklo, bleščeče se ploške, ki, postavljene v določene kote, omogočajo zanimive odbleske in ustvarjajo nov prividen prostor. Fotografa vsaka igra svetlobe že po tem, da je fotograf, vznemiri, zato je razumljivo, da so mnogi opazili, kako skoraj neizčrpni so lahko motivi v sodobni arhitekturi. Prispevek Borisa Grabrijana iz Črnomlja kaže, da tudi naši ljubitelji fotografije radi pokukajo na to stran ustvarjanja. Grabrijanu pa seveda manjka prave zavzetosti za tehnično plat fotografije. Ob domiselnosti bo ob svojem času gotovo tudi ta prišla na vrsto.

podstrešna stanovanja

V zadnjem času so zaradi stanovanjske stiske, pa tudi zato, ker so prijetne, vse bolj v modi mansardna stanovanja.

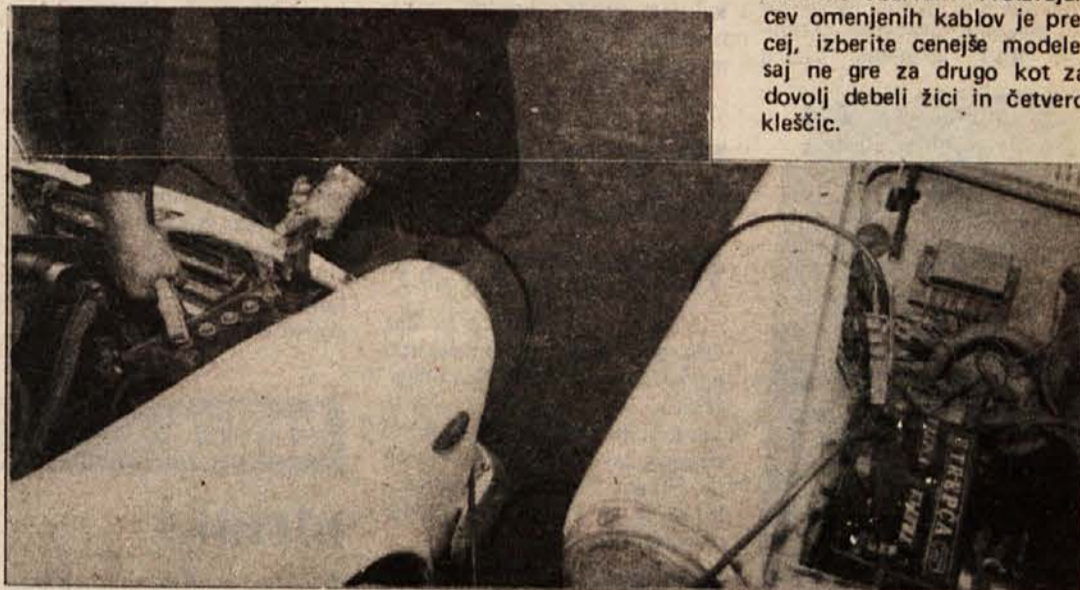

Pogoj za ureditev podstrešnega stanovanja so strešna okna, nekateri jim pravijo tudi podstrešna. Res niso poceni, pri nas jih proizvajajo ali prodajajo Rudarski šolski center, Prežihova 3, Velenje; konsignacija „Mercur“ — Veleželeznina, Koroška cesta 1, Kranj, ter „Gramex“, specializirano trgovsko podjetje z gradbenim materialom, Kurilniška 10, Ljubljana.

ko odpove akumulator

Ko akumulator zaradi mraza ali iz drugačnih vzrokov odpove, je najhitrejša in najbolj preprosta pomoč tako omenovani kabel za start motorja. Ta preprosti pribor bi se moral najti v prtljajniku vsakega avtomobila. Sestoji se od dveh električnih vodov dovolj velikega preseka, da bi se iz enega akumulatorja v drugi lahko prenesla dovolj velika količina električne energije. Kabla morata biti seveda dovolj dolga, na koncih imata pritrjene klešče, s katerimi električna voda spojimo s klemami akumulatorjev.

Tak kabel služi za paralelno spajanje oslabelega akumulatorja na poln akumulator drugega avtomobila. Pri spajanju je seveda treba biti pozoren na tako imenovano polariteto. Minus pol se spoji z drugim minus polom, plus pa gre na plus. Da je zadeva lažja (predvsem zaradi izrazitega ženskega smisla za tehniko), so klešče različnih polov ponavadi različno obarvane. Proizvajalcev omenjenih kablov je precej, izberite cenejše modele, saj ne gre za drugo kot za dovolj debeli žici in četvero kleščic.

zanj in zanjo pleteno doma

Če imate širok zimski plašč in vas kljub temu rado zebe, si omislite daljšo „na popersol“ pleteno jopo z raglan rokavi. Pozimi vam bo prav prišla pod plašč, spomladi pa kot del kostima. Moderna mohair volna in iz nje pleten pulover z velikimi drugobar-

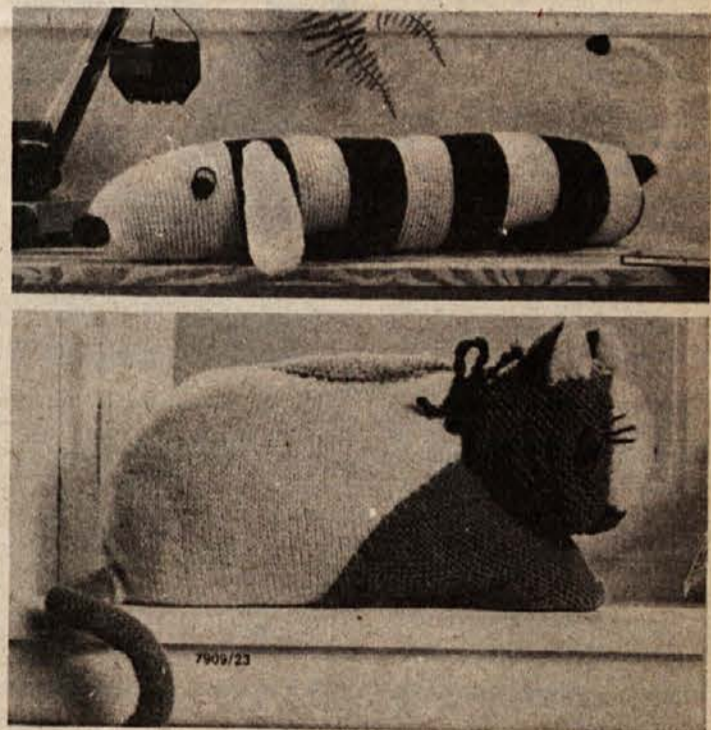
vnimi pikami pa se lepo poda k hlačam. On se bo v službi in pred prijatelji postavil z brezrokavnikom, pletenim iz štirih barv z norveškim vzorcem.

Volna naj bo tanjša, sicer bo brezrokavnik preveč robusten.

živalce -igrače

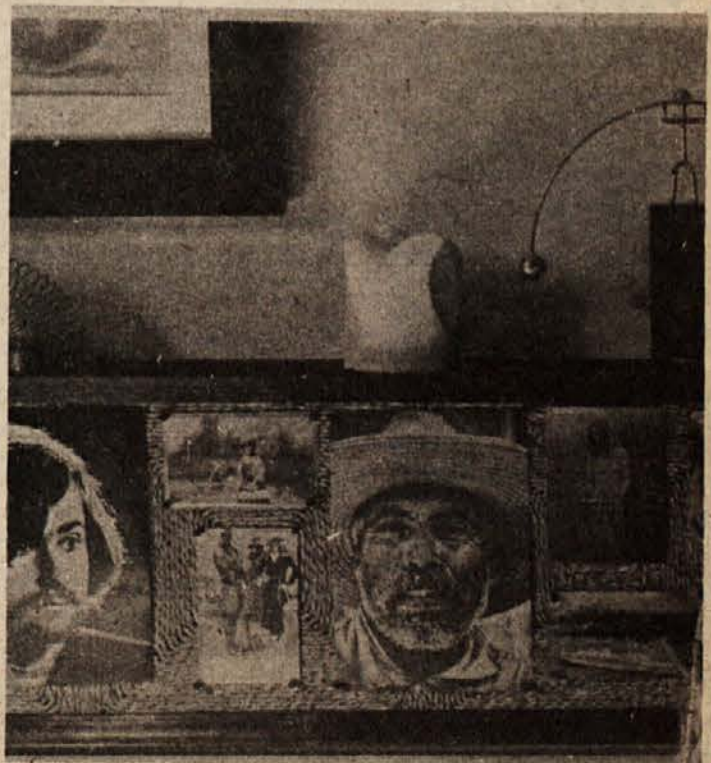
Ljubka muca, prašiček ali pa povsem nenevaren krokodilček lahko bi bil tudi pes — bo vašim malčkom všeč, posebno če jih naredite sami. Pletete iz koncev volne in nagatite s kosi pene ali na kosčke razrezanimi cunjami. Taka igrača je pripravna zato, ker je mehka in jo lahko otrok vzame s seboj v posteljo brez nevarnosti, da se ob njej poškoduje.

Igračka pa ima tudi vzgojni pomen: živalica se malčku priljubi, in ko jo bo spoznal v naravi, se mu bo zdela domača. Krokodil je seveda izjema.

fotografije tudi na omari

Nizko omarico, ki ste jo v dnevni ali bivalni sobi že precej uničili, lahko popravite in olepšate sami na domiseln način. Na prednjo steno najprej prilepite kose iz slame ali rafije pletenih delov, kakršne prodajajo kot prtice, nanje pa v ustreznem sorazmerju pričvrstite lepe fotografije.

obzorja

PREDSTAVJAMO VAM

recenzija iz nemožnega resnica

Zadnji knjigi knjižne zbirke „Spektrum“, ki jo izdaja Tehniška založba Slovenije, dokazuje, da so imeli svoj prav tisti, katerim so sorazmerno nova leposlovna zvrst — znanstvena fantastika — ni zdelo le navadno tržno blago za preprosto razvedrilo, ampak so v nji videli možnosti uveljavljajna pristne umetniške izpovedi.

Tako roman „Sirene s Titana“ Kurta Vonneguta ml. kot izbor novel Josefa Nesvadbe pod skupnim naslovom „Tarzanova smrt“ prinašajo bralcu

pravi užitek dobrega branja, ki nič ne zaostaja za branjem bolj poznanih in slovitih del svetovne književnosti.

Še posebno prijetno presečneje je odkritje romana „Sirene s Titana“. Skozenj se prepleta starodavni napor človeštva, da bi vdahnilo v življenje svojega rodu smisel. To iskanje in osmišljanje je Vonnegut ml. podal nazorneje in pošastneje, ker ga sama zvrst ne veže na red običajnega življenja.

Roman se dogaja v svetu, ki ni in nikoli ne bo tak, če ga gledamo le kot zbir znanstveno dokazljivih dejstev. Danes vemo, da Mars ni primeren za življenje, da na luni Titan ni vegetacije in živalstva, da ne obstaja fizikalni pojav kronosinklastičnega infundibula, pa vendar nam roman govori vrsto

resnic, katerih narava je globlja od narave materialnih dejstev. Pod navidez skromno, in preprosto zgodbo, polno znanih klišejev, se skriva drugotno sporočilo, ki govori o človeštvu kot igri brez smisla, o zgodovini človeštva, katere edini namen je, da sporoči medgalaktičnemu mehanskemu slu, kdaj bo dobil rezervni del za svojo poškodovano vesoljsko ladjo. Za krono nesmiselnosti je tudi pot mehanskega sla banalna, saj prinaša neznanecem zgolj nepomemben pozdrav.

Toda v tem strahotnem vesplošnem nesmislu se pokaže luč — človekovo delovanje, pa naj ga je sprožilo še tako nesmiselno in nepomembno dejstvo, pričinja presegati okvire svoje usode. Človek zori v nekaj, kar postaja pristno, nezamenljivo. Človek razvija svoj notranji svobodni svet.

M. MARKELJ

prebrali smo HOLOKAVST

Večjih možnosti, da bi čez leto ali kaj na malih zaslonih gledali razpito ameriško televizijsko nadaljevanje „Holokavst“, menda ni, to pa ni nič hudega, saj je že na voljo Gerald Greena istonaslovni roman, ki ga je za Pomursko založbo poslovenil Janko Moder.

Če je vsebinska in hkrati sporočilna zasnova nadaljevanke vsaj približno taka kot pri romanu, potem je jasno, da je lahko vzbudila ogromno zanimanje pa val nasprotujočih si mnenj in obtoževanj samo v deželi, ki je spočela nacistične krvoloke, a je resnico o njihovih pošastnih morijah spretno pri-

krivala mladim rodovom. Narodom, ki so na lastni koži občutili bič uničujoče vojaške tiranije in jim zadnja desetletja ni nihče zatiskal oči, pa ta nadaljevanje ali roman ne moreta razodeti domala nič novega, še posebno, ker gre za precej površinski prikaz nacističen mašinerije.

Zakrožene zgodbe „Holokavst“ (prevajalec ga je podnaslovil kot Rodomor) nima, gre za dokaj smiselno prepletanje izpovedi židovskega ubežnika Weissa in dnevniških zapisov nemškega oficirja Dorfmana, ki z različnih gledišč prikazujejo lastno in usodo svojih rodbin v času najhujših hitlerjanskih pogromov zoper Žide. Pisanje je resda prepričljivo, mestoma celo presunljivo, žal pa vseskoz postavlja v ospredje zgolj mučeniško pot Židov v nasilno smrt. Da bi pripoved o nepojmljivih zločinih, strahotnem iztrebljanju židovstva dobila stvarnejšo, celovitejšo podobo, ji manjka širše zgodovinsko ozadje. Zato je „Holokavst“ že za povprečnega poznavalca vzrokov in posledic zadnje vojne samo skupek bolj ali manj dokumentarnih očitkov na račun vsega zverinskega v človeštvu.

D. R.

knjige utrinki iz podzemlja

Pokojnega Antona Ožbolt knjiga „Utrinki iz podzemlja“ (izšla je pri založbi Borec) je eno tistih del, o katerih je bilo že večkrat zapisano, da svojevrstno dopolnjujejo splošno podobo o poteku narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem. Ta spominška, a zgodovinsko dovolj natančna dela osvetljujejo posamezne sestavine mogočnega boja, ohranjajo številne podrobnosti, ki jim zaradi časovne odmaknjenosti že grozi pozabljenje.

Podzemlje, ki ga je popisal Ožbolt (besedilo je bogato opremljeno z dokumentarnimi slikami), je svet partizanskih tehnik in tiskarn. Slednje so delovale v nemogočih razmerah, nenehno jim je pretela nevarnost pre odkritjem in uničenjem, ob prikazovanju teh,

denimo, zunanjih okoliščin pa je pisatelj nanizal vrsto prigod posameznikov, ki niso klonili, ampak so s svojim delo ogromno prispevali h končni zmagi.

Pri pisanju se je Ožbolt (bil je dolgo let dopisnik Dolenjskega lista, njegovi sta knjigi „Sercejeva bojna pot“ in „Dežela Petra Klepca“) opiral na lastna doživlja in že obdelane podatke, temelj njegove knjige pa so pripovedi ljudi, ki so med vojno delali v podzemlju.

NIXONOV PADEC

Nemajhno vlogo, ki sta jo imela pri razkrivanju nečednih početij predsednika R. Nixona, sta ameriška novinarja Bob Woodward in Carl Bernstein podrobno opisala v knjigi „Vsi predsednikovi možje“. To delo, po katerem so posneli uspeh film, je govorilo o temačnem

volumu v watergatski sedež demokratske stranke pa o odkrivanju dejstev, ki so to zadevo povezovala s predsednikom, kar je končno pripeljalo do tega, da so se stvari lotile sodne oblasti. Nadaljnjo pot watergatske zadeve, ki je vodila k Nixonovem odstopu (9. avgust 1974), pa sta novinarja prikazala v obsežnem delu „Nixonov padeč“; slednje je v prevodu Dušana Dolinarja izšlo pri Državni založbi Slovenije.

Gre za prikaz nemira, ki je zaradi dokazov o predsedniških vezeh s škandaloznim vlogom zajel zgradbo ameriških oblastnikov. Ko je prišla na dan zgodba o magnetofonskih trakovih, na katerih je bila vsa resnica o krivdi Nixona in širo-

kega kroga njegovih sodelavcev, ni bilo več kaj prikrivati. Kljub krčevitemu boju za ohranitev predsedniškega položaja, pri čemer se je Nixon posluževal različnih zvijač, je prišlo do klavnega odstopa.

Zakulisne dogodke sta novinarja opisala na podlagi razgovorov s 394 ljudmi, vsako podrobnost sta preverjala, ničesar nista prepustila domnevnosti, zato v vsakem dogodku hotela slišati izjavo vsaj dveh ljudi. Njuna knjiga je sodniško natančen prikaz politične zablode.

o boleznih

Bralstvo, ki se da zavesti modnim muham slovenskih založb, se je iz ustreznih knjig že lahko poučilo, kaj so geniji človeštva počeli na samem ali v šoli (Prause), vrli založniki tudi na zdravnike velikih ljudi niso pozabili (Sponzel), pred kratkim je prišlo v knjigarne delo o boleznih velikih, če pa se bo ta (za knjigotržce kajpak donosna) zadevščina še širila, bomo znabit dočakali celo knjigo o tem, kako se ta pa ta pa ta veliki mož obrača v grobu.

BOLEZNI VELIKIH

„Bolezni velikih“, delo novinarja Pierra Accoca in zdravnika Pierra Rentschnicka (tako je doktor zapisan v navedbi izvirnega naslova, na št itnem ovitku in naslovni strani pa črno na belem stoji — Rentschnick), je za založbo Borec iz francoščine prevedel Jože Šmit. Naj še izgubljam besede? Bodi dovolj s temle stavkom. Gre za dokaj podrobno in mestoma še kar zanimivo brskanje po življenjskih kronikah sedemindvajsetih stoletja; izkaže pa se, da njihove bolezni ter druge telesne in duševne motnje niso bile (razen pri nekaterih, denimo Hitlerju) odločilnega pomena pri spletu zgodovinskih dogodkov.

J. SIMČIČ

OBRAZ Z ODRA

„ogosto govorimo, kako lepo je bilo v časih, ko so se ljudje veliko bolj posvečali amaterskemu kulturnemu delovanju, hkrati pa tarnamo, da je kulturnih prireditev vse manj, da se nimamo kje kulturno izživljati itn. itn. Vendar je v takih izjavah zelo malo resnice, saj bi bila potemtakem naša kulturna raven zelo revna, če bi bila dejansko odvisna le od osrednjih kulturniških ustanov pa od radia in televizije. Resnica je precej drugačna. Po mnogih naših vaseh, manjših mestnih naseljih je najti kulturnemu delu predane zanesence, ki nikoli ne vprašajo za uro, za plačilo. In ena izmed takih kultur predanih zanesenk je tudi Zvonka Falkner, recitatorica, igralka, režiserka, predavateljica in vaška učiteljica v najbolj plemenitem pomenu besede.

Zelo obrabljeno zveni izjava, da je Zvonka začela recitirati že v osnovni šoli. Pa naj! — je pa do kraja resnična. Toda to so bili le Zvonkini začetki. Močno in morda za vse življenje se je z

gledališčem „zastrepila“ na novomeškem učiteljskem, kjer je pred poldrugim desetletjem zaigrala svoje prve gledališke vloge. In tam je sodelovala z mentorico dramske skupine Božo Podergajs, pri Odru mladih, ki ga je vodila Alenka Bole — Vrabec, v gledališki skupini Dušana Jereba. V teh letih se je zvrstilo več kot trideset gledaliških iger in brez števila recitacij.

Potem se je z možem preselila v Trebnje, kjer že deveto leto vodi mladinsko dramsko skupino, ki vsako leto pripravi po eno gledališko igro. Hkrati je v trebanjski občini skoraj nemogoče naleteti na proslavo, na kateri Zvonka ne bi bila vsaj iskriava povezovalka sporeda. In pred tremi leti je prevzela še nelahko nalogo, da kmečkimi ženam v trebanjski občini v okviru programa kmečkega izobraževanja predava o kulturi, pri čemer se je odločila za temelje narodne kulture ter za predavanja o naših klasičnih, Prešernu, Levstiku, Jurčiču. Seve-

da je Zvonka ob tem še učiteljica na podružnični šoli na Čatežu.

Zvonka je čustvena mlada ženska. Pravi, da je najbolj zadovoljna, če so ljudje okoli nje srečni. In srečna je tudi ona, če so oni zadovoljni z njenimi recitacijami, z njenim igranjem. Kot živa sogovornica, iz katere ni treba izvelič vsake besede, še pove, da zdaj nekoliko manj igra in da to pogrša. Toda ima že dva otroke pa toliko nalog v Trebnjem in da si več igranja niti ne more privoščiti. Včasih so trajale vaje pred premiero tudi do druge, tretje ure zjutraj. In vrh njenega ustvarjanja, če lahko sploh že govorimo o njem?

„Morda sem največ dosegla v Dedinji pred petimi leti. Pa z interpretacijo kitajske lirike sem bila najbolj zadovoljna,“ je povedala Zvonka. Toda zdaj meni, da je vse to preteklost. „O KUD Pavel Golia napiši kaj!“ mi pravi. „O našem programu, o tem, da so pri nas vrata vedno odprta vsem, ki bi

se hoteli ukvarjati s kulturo!“

Treba je še povedati, da je nedavno postala predsednica izvršnega odbora KUD Pavel Golia. Tako se je zdaj njeno delovanje v kulturi nekoliko spremenilo. Več časa in prizadevanj posveča organizaciji kulturnih prireditev, pred kratkim pa ji je s pomočjo prizadevnih članov društva uspelo obuditi tudi trebanjski kino. Kulturni utrip, ki je za tako mrvljen kraj že nadpovprečno velik, bi rada še povečala. Zato vabi v društvo še več mladih ljudi. Vabilo je iskreno in obetajoče. Mladi bodo pri njej lahko posneli vsaj del izkušnj več kot petnajstletnega sodelovanja na področju kulture, hkrati pa bodo dobili mentorico, ki ima posluš za delo z njimi. Zvonka je namreč ohranila sposobnost za iskren in živ stik z ljudmi, kar je zanjo na splošno značilno. Za amaterskega kulturnega delavca pa nujno potrebno. In morda Zvonkini uspehi izvirajo prav iz njene iskrenosti, neposrednosti.

JE ČAS ZA KAVO IZGUBLJEN ČAS?

Kava. Ali ni pravzaprav vse pogosteje podobna vitkemu biču, ki neusmiljeno požene tudi najbolj utrujenega konja? Ali ni, to črno veličanstvo, ki bo tudi v letošnji najbolj nori in najdaljši noči odigralo eno najpomembnejših vlog, zasvojilo domala vsa gospodinjstva, urade. Pri nas je kava preveč upoštevanja vreden izgovor za nekaj minutno lenarjenje in klepetanje, je pa tudi znak naklonjenosti, drobne podkupnine in znak snubljenja. Razumljivo, da ima tudi to kofeinsko čudo svojo zgodovino, ki je povrh vsega nadvse zanimiva.

Zanjo je kriva predvsem pradomovina, etiopska pokrajina Kafa. Prve kavarne pa so poznali 1450 v Meki. Nato so se objekti, v katerih so točili malce drugačno kavo kot danes, širili kot ogenj. Celo na Nemškem so jo točili že 1570, precej kasneje pa na Dunaju. Imenitni Dunejčanje so se z njenimi opojnostmi seznanili šele po obleganju Turkov (1683). Ko smo morali napadalcem mogočni prestolnici obrniti hrbet, so v naglici pozabili precej vreč kave. Dobil jo je Poljak Kolszidy, ki je kmalu odprl prvo kavarno.

Zanimivo je, da le ni bila vsepovsod sprejeta s posebnimi simpatijami. Ponekde so jo vladarji prepovedali zato, da bi ohranili denar v deželi, drugje zaradi škodljivega učinka. Vojvoda Hildburghansen je na primer leta 1826 izdal presenetljiv ukaz: „Kdor spije skodelico kave, plača 6 srebrnih mark kazni; kdor z njo trguje, 20 tolarjev; kdor jo tihotapi, bo privezan 2 uri na sramotni oder...“

Vendar je navzlic temu neuttajljivo res, da bi lahko le o malokateri pijači trdili, da je že stoletja tako priljubljena. Že od nekdaj so ji naklonjeni pesniki, misleci, brez nje niso mogli in ne morejo državniki, v čislih jo imajo delavci, kmetje, uradniki, študentje. Medtem ko brez nje niso mogli Honore de Balzac, ko je Beethoven za vsako skodelico posebej naštel 60 zrn in si lastnoročno pripravil osvežilni napitek in ko je J. S. Bach posvetil kavi celo kantato (Kaffe Kantate), pa se je Goethe nad njo zmrdoval. V nekem pismu svoji prijateljici je zapisal: „Na nesrečo se že dolgo nisi zmenila za moj nasvet glede kave, ki tvojemu zdravju zelo škoduje. To si pač morala sama spoznati in iz ljubezni do mene si za nekaj časa opustila kavo in se pri tem prav dobro počutila...“

Razumljivo je, da so jo pri nas najprej pili in ob njej uživali v Bosni, kjer so imeli lep stari običaj (adet), da so si postregli iz majhnih fildžanov. Medtem ko v Bosni adet še spoštujejo, v Sloveniji pa tudi drugih republikah kavo več ali manj govtamo. Iz čajnih skodelic. Zavoljo tega niti ni čudno, če smo Jugoslovani letos pognali po grlu več kot 50.000 ton kave (povrh vsega so pred nami še novoletni prazniki). Pa ne zaštonj! Po neuradnih računih bomo morali za kofeinsko okrepcilo odšteti kar 230 milijonov dolarjev. Za uvoz kave iz tridesetih držav bomo tako porabili mnogo več kot vrsta bolj razvitih dežel. Menda v Evropi ni države, kjer bi prišlo na vsakega državljanca povprečno 2,36 kilograma kave na leto. V Turčiji na primer po nekaterih podatkih ne popijejo tolikšne količine v nekaj letih.

Bržkone je več ali manj splošno znano, da je glavna učinkovita sestavina kave kofein. V majhnih količinah je poživilo. V normalni skodelici kave ga je od 50 do 100 mg, tako da tisti, ki spi na dan okoli 10 skodelic, zaužije skupaj skoraj gram kofeina. Ta učinkuje predvsem na srce, ožilje, posredno na krvi pritisk in na prebavila, vpliva pa še na živčni sistem.

Kofein je lahko nevaren za bolnike z oslabele srčno mišico, zvišuje krvni pritisk, zaradi njega se lahko pojavijo motnje v prevodnem sistemu srca, lahko povzročata težave pri dihanju, zaradi kofeina zvišan krvni pritisk bremeni srce, posebno levi srčni prekat, ki se lahko zaradi tega zdeboli. Smrtna doza kofeina je lahko že 10 gramov.

Same stare in preverjene resnice. Je torej čas za kavo izgubljen čas? Bržkone bo njena potrošnja v prihodnjem letu rekla, da ne. Zakaj v naših kuhinjah bo prej zmanjkalo kruha kot kave. Očitno je majhna skodelica s črno dišečo vsebino po zmagovitem pohodu odločno zmagala.

Tudi v pravkar prihajajoče Novo leto bomo stopili s skodelico kave v roki, s skodelico, ki pa ne bo nikoli izpodrinila tradicionalnega silvestrskega poljuba.

JANEZ PEZELJ

NAŠI ZAKLADI

LONEC S 6670 SREBRNIKI

Tokrat bo v naši rubriki, ki nosi ime „Naši zakladi“, prvič govor o resničnem zakladu. Torej ne o tistem iz pravljice, o onem, ki so ga na kresni večer iskali tisoči, našel pa nihče. Poglejmo, kaj o njem poroča kronist prof. Alfons Muellner, čigar kosti že zdavnaj pokrivajo zemlja, besede in zaklad pa so ostale:

„Oktobra 1900 je kmet Ivan Gornik z Jugorja našel med kamnitimi gorskimi skladi dobro ohranjen vrč (meril je 5/4 litra), ki je bil napolnjen z majhnimi srebrnimi kovanci. Novembra je od žandarmerijskega stražnika za najdbo izvedel geometer Konrad Zaff. Stražnik mu je predal nekaj kovancev, ki jih je dobil od kmeta. Geometer jih je predal naprej podpisane (starinoslovcu Muellnerju), da bi jih proučil. Kovanci so srebrniki iz časa Henrika Bogatega (umrl 1450).

Aprila tega leta sem se obrnil na semiškega dekana, ki mi je pojasnil, da stanuje najditelj v fari Suhorje, in da me o tem lahko seznaní duhovnik Jakob Pavlovčič. Ta je napotil najditelja v deželni muzej.

Vrč, ki je skrival zaklad, ima obliko trebušaste steklenice in je točno tak kot rimski vrči iz naših grobov, samo da je brez ročaja. Visok je 20 cm in ima obseg 46 cm na trebušastem delu je okrašen z vrezano valovito črto in več rjavimi progami. Vsebinsko vrča so tvorili različno kovani in dobro ohranjeni srebrniki. Potem ko so jih umili v razredčenem amonijaku, je skupna teža znašala 2672 gramov. Ker je povprečno 25 kovancev tehtalo 10 gramov, se ocenjuje skupno število na 6670 kovancev. Med njimi ni niti 10 kovancev tako obrabljenih, da se ne bi dalo ugotavljati njihovega porekla. Preseneča bogastvo oblik najdbe. V glavnem gre za kovance iz Avstrije, Solnograškega in Bavarske. Časovno so nastali okrog 1395 do 1495. Prav tako jasno se opredeli tudi 164 različnih načinov kovanja. Nekateri načini kovanja so predstavljeni samo z enim primerkom, medtem ko so drugi zastopani z več kot 1170 kovanci.“

Tako med drugim profesor Alfons Muellner.

Zdaj je seveda prvo vprašanje, kje je to silno blago. Doktor znanosti Aleksander Jeločnik,

vodilni slovenski numizmatik, nam je z umirjeno besedo povedal, da srebrno blago z Jugorja ni šlo na tuje, z nekaj izjemami je varno spravljeno v depoju Narodnega muzeja v Ljubljani.

Od kod na Jugorju tolikšen zaklad? Tu je odgovor že bolj zapleten. Jugorje je gručasto naselje na pobočju Mišinega hriba, tik pod gorjanskim prevalom Vahta. Na tej najbolj elegantni poti čez Gorjance je bil že od davnine velik promet. Cerkev sv. Vida se prvič omenja že leta 1334, po listinah turjaškega arhiva iz leta 1462 in 1467 ter po turjaškem urbarju iz leta 1901 pa sta na Jugorju stali vsaj dve kmetiji. Na bližnjem hribu slutijo sledove prazgodovinske naselbine.

Je srebrne vinarje na Jugorju, ki segajo po letnicah kovanja od leta 1395 do leta 1495 (natanko sto let), v samotno pobočje zakopal popotnik? Je to storila roparska tolpa, ki je prežala ob za tiste in današnje čase zelo prometni cesti? Je morebiti kdo prenočil v kmetijah, omenjenih v turjaškem urbarju, potem pa ga nihče več ni videl? Nihče ne ve in nikoli ne bo.

Vsekakor pa je zanimivo, da zaklad, izkopan na Jugorju, ni edini na za starinoslovca tako bogatih dolenskih tleh. Numizmatik B. Saria, ki je opisal numizmatično zbirko Narodnega muzeja v Ljubljani, pravi, da prištevamo med najvažnejše najdbe novcev na slovenskih tleh zaklad rimskih zlatnikov v Cirkovcih pri Ptujju, med Podčetrtkom in Kozjem so našli okoli 600 rimskih „denarjev“, nekaj rimskega in srednjeveškega „drobiža“ so seveda odkrili tudi v Ljubljani, takoj za njimi pa nastopa belokranjsko Jugorje s 6670 vinarji.

Zakladov polna je tudi sevniška okolica, kjer so našli okoli 800 srebrnih novcev, večinoma italijanskega porekla, ki so jih spravili pod zemljo leta 1529 ob priliki turške nevarnosti, v Straži pri Dolenjskih Toplicah pa so našli zaklad beneških srebrnikov.

Ni torej čudno, če dolensko ljudstvo trdi, da je v deželici oblih gričev in trte tako rekoč vsako pobočje skriva lonec zlatnikov ali pa vsaj kakšnega bolj mršavega zlatega telička.

M. BAUER

